

โครงการจัดทำสื่อ ๒๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาภาษาไทย

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
ภาคเรียนที่ ๑ รายวิชาภาษาไทย

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คำนำ

ตามที่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ให้จัดทำสื่อการเรียนรู้เป็นชุดการเรียนรู้สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Learning Package) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการใช้บริบทชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชนเป็นฐานในการเรียน ทำการบูรณาการสาระตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคต ตามแนวพระราชดำริ ที่ทรงแนะนำให้ใช้โครงการศึกษาทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำชุดการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) ให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่อิงมาตรฐานและเชื่อมโยงไปสู่สมรรถนะ เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมผู้เรียนรอบด้าน ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าต่อเนื่องในลักษณะการเรียนรู้ตามความสนใจได้ และเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ จึงจัดแยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และแยกเป็นภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ทั้ง ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒

การนำชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาเอกสาร คู่มือการใช้ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และศึกษาคำชี้แจงในเอกสารชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การเตรียมตัวของครู สื่อการจัดการเรียนรู้ ลักษณะชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

หวังว่าชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) และชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ครู อาจารย์ นักวิชาการ และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

คำนำ

หน้า

โครงสร้างของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

แนวทางการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

โครงสร้างรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ระหว่างทางบันทึก

วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า

วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เกลาความคิดด้วยคำคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ระหว่างทางบันทึก

๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เสนาะเสียง (๑)

๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เสนาะเสียง (๒)

๑๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ร้อยเรียงนิราศ

๒๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลป์ศาสตร์การประพันธ์

๓๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุขสันต์การเดินทาง

๔๗

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑)

๕๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๒)

๗๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๓)

๙๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๔)

๑๑๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง มุมมองสุนทรีย

๑๒๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง บทกวีประทับใจ

๑๓๙

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง บันทึกไว้ระหว่างทาง

๑๕๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เสนอผลงานสร้างสรรค์

๑๕๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า

๑๖๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง อ่านคำไพเราะ (๑)

๑๖๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านคำไพเราะ (๒)

๑๖๘

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๑)

๑๗๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒)

๑๘๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๓)

๑๘๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ตรองใจความงามสื่อสาร (๑)

๑๙๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ตรองใจความงามสื่อสาร (๒)

๑๙๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เล่าขานเรื่องราว

๒๐๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง แพรพรรณาทศนะ (๑)

๒๑๒

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง แพรพรรณาทศนะ (๒)

๒๒๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๑)

๒๒๔

สารบัญ (ต่อ)

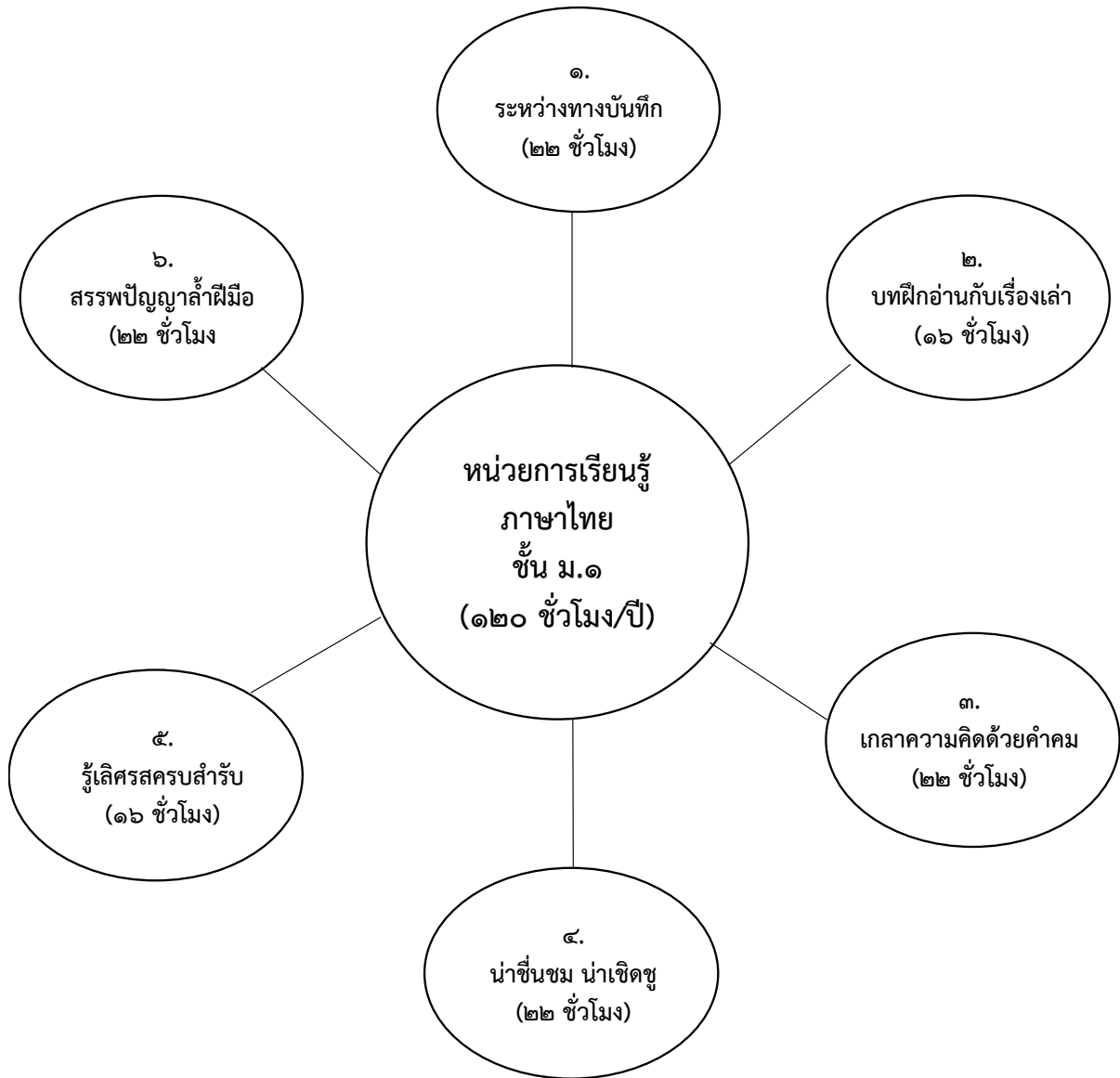
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๒)	๒๓๒
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๓)	๒๔๕
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๔)	๒๕๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ค้นหาหนังสือเล่มโปรด	๒๖๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เกลาความคิดด้วยคำคม

แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สำนวนของไทย	๒๗๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สำนวนของไทย (๒)	๒๗๘
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สื่อสารได้ใช้ภาษา	๒๘๓
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ปริศนาชวนพิชิต	๒๘๗
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาพิตพระร่วง (๑)	๒๙๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สุภาพิตพระร่วง (๒)	๒๙๖
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ท่วงทีคำสอน	๓๐๓
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สุนทรวาจา	๓๐๖
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เนื้อหาคิด (๑)	๓๑๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เนื้อหาคิด (๒)	๓๒๒
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง เนื้อหาคิด (๓)	๓๕๒
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง พินิจวรรณศิลป์ (๑)	๓๕๗
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง พินิจวรรณศิลป์ (๒)	๓๖๓
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ยลยินท์ศนะ (๑)	๓๖๘
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ยลยินท์ศนะ (๒)	๓๗๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรพสาระสาร	๓๗๔
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๑)	๓๗๘
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๒)	๓๘๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ใช้วาจาดีมารยาท	๓๘๕
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ปราดเปรื่องเรื่องศาสน์ (๑)	๓๘๗
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๒๑ เรื่อง ปราดเปรื่องเรื่องศาสน์ (๒)	๓๙๑
แผนการจัดเรียนรู้ที่ ๒๒ เรื่อง เก่งกาจวิเคราะห์วิจารณ์	๓๙๕

คณะผู้จัดทำ

โครงสร้างของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แนวทางการจัดการเรียนรู้

ภาคเรียนที่ ๑			ภาคเรียนที่ ๒		
ที่	หน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	ที่	หน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑.	ระหว่างทางบันทึก	๒๒	๔.	นำชิ้นชม นำเชิดชู	๒๒
๒.	บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า	๑๖	๕.	รู้เลิศรสครบสำหรับ	๑๖
๓.	เกลาความคิดด้วยคำคม	๒๒	๖.	สรรพปัญญาล้ำฝีมือ	๒๒
รวม		๖๐	รวม		๖๐
รวมตลอดปี ๑๒๐ ชั่วโมง					

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาหลักการอ่านออกเสียงงานเขียนประเภทกลอนนิราศ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ การอ่านจับใจความและการวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทอง โคลงโลกนิติ และกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา การเขียนแสดงความคิดเห็น และการเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า หลักการพูดสรุปความ การพูดแสดงความรู้ การพูดแสดงความคิดอย่างสร้างสรรค์ การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้า หลักการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เสียงในภาษาไทย ชนิดและหน้าที่ของคำ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทั้งทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน การสรุป และวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดี ผ่านการสาธิต สื่อการเรียนรู้ การประชุมกลุ่มย่อย และการจัดแสดงผลงานเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีมารยาทในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการศึกษาค้นคว้า ตระหนักถึงประโยชน์ คุณค่า และความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเครื่องมือสื่อสารและตระหนักถึงประโยชน์ คุณค่า และความสำคัญของวรรณคดีและวรรณกรรมไทยในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้สำหรับพัฒนาความรู้ ทักษะการอ่าน และทักษะชีวิต

ตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ม.๑/๑	ท ๑.๑ ม.๑/๒	ท ๑.๑ ม.๑/๔	ท ๑.๑ ม.๑/๕	ท ๑.๑ ม.๑/๖
ท ๑.๑ ม.๑/๘	ท ๑.๑ ม.๑/๙			
ท ๒.๑ ม.๑/๑	ท ๒.๑ ม.๑/๒	ท ๒.๑ ม.๑/๓	ท ๒.๑ ม.๑/๕	ท ๒.๑ ม.๑/๖
ท ๒.๑ ม.๑/๘	ท ๒.๑ ม.๑/๙			
ท ๓.๑ ม.๑/๑	ท ๓.๑ ม.๑/๒	ท ๓.๑ ม.๑/๓	ท ๓.๑ ม.๑/๔	ท ๓.๑ ม.๑/๕
ท ๓.๑ ม.๑/๖				
ท ๔.๑ ม.๑/๑	ท ๔.๑ ม.๑/๓	ท ๔.๑ ม.๑/๔	ท ๔.๑ ม.๑/๖	
ท ๕.๑ ม.๑/๑	ท ๕.๑ ม.๑/๒	ท ๕.๑ ม.๑/๓	ท ๕.๑ ม.๑/๔	ท ๕.๑ ม.๑/๕

รวมทั้งหมด ๒๙ ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
๑	ระหว่างทางบันทึก	<p>ท ๑.๑.ม.๑/๑</p> <p>ท ๑.๑.ม.๑/๒</p> <p>ท ๑.๑.ม.๑/๔</p> <p>ท ๑.๑.ม.๑/๕</p> <p>ท ๑.๑.ม.๑/๖</p> <p>ท ๑.๑.ม.๑/๘</p> <p>ท ๑.๑.ม.๑/๙</p> <p>ท ๒.๑.ม.๑/๑</p> <p>ท ๒.๑.ม.๑/๒</p> <p>ท ๒.๑.ม.๑/๓</p> <p>ท ๒.๑.ม.๑/๔</p> <p>ท ๓.๑.ม.๑/๑</p> <p>ท ๓.๑.ม.๑/๒</p> <p>ท ๓.๑.ม.๑/๓</p> <p>ท ๓.๑.ม.๑/๔</p> <p>ท ๓.๑.ม.๑/๕</p> <p>ท ๓.๑.ม.๑/๖</p> <p>ท ๔.๑.ม.๑/๑</p> <p>ท ๔.๑.ม.๑/๓</p> <p>ท ๔.๑.ม.๑/๔</p>	<p>☐ การจัดการตนเอง</p> <p>☒ การสื่อสาร</p> <p>☐ การรวมพลังทำงานเป็นทีม</p> <p>☒ การคิดขั้นสูง</p> <p>☐ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง</p>	<p>- การอ่านออกเสียงบทกวีหรือบทประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ</p> <p>- การอ่านจับใจความจากเรื่องนิราศภูเขาทอง</p> <p>- การเขียนสื่อสาร</p> <p>- การบรรยายประสบการณ์</p> <p>- การพูดสรุปความ</p> <p>พูดแสดงความรู้ ความคิดอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟังและดู</p> <p>- การพูดประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าว</p> <p>- เสียใจในภาษาไทย</p> <p>- ชนิดและหน้าที่ของคำ</p> <p>- วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับบันทึกการเดินทาง</p> <p>- การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม</p>	<p>การอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความสำคัญวรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทองทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่อง ซึ่งนำไปใช้ในการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าจากเรื่องก่อนการเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจนเพื่อนำเสนอผลงานที่ได้จากประสบการณ์การอ่าน ทำให้เกิดความเข้าใจเส้นทาง การเดินทางในนิราศภูเขาทอง เห็นวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่อง และการเขียนวิเคราะห์คุณค่า ทำให้สามารถวิเคราะห์ และประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้</p> <p>เสียใจในภาษาไทย ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ การศึกษาเรื่องเสียงในภาษาไทยทำให้เข้าใจองค์ประกอบของเสียงพยางค์ และออกเสียงได้อย่างถูกต้อง สื่อความหมายได้อย่างตรงประเด็น</p> <p>คำที่ปรากฏในภาษาไทย มีหลากหลายชนิด และมีหน้าที่แตกต่างกันไปประเภท การเข้าใจ</p>	๒๒	๒๐

โครงสร้างรายวิชา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		ท ๕.๑.ม.๑/๑ ท ๕.๑.ม.๑/๒ ท ๕.๑.ม.๑/๓ ท ๕.๑.ม.๑/๔ ท ๕.๑.ม.๑/๕			ชนิดและหน้าที่ของคำ ทำให้สามารถใช้คำได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และสื่อสารได้ประสบความสำเร็จ		
๒	บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า	ท ๑.๑.ม.๑/๑ ท ๑.๑.ม.๑/๒ ท ๑.๑.ม.๑/๔ ท ๑.๑.ม.๑/๕ ท ๑.๑.ม.๑/๘ ท ๑.๑.ม.๑/๙ ท ๒.๑.ม.๑/๕ ท ๒.๑.ม.๑/๖ ท ๒.๑.ม.๑/๘ ท ๒.๑.ม.๑/๙ ท ๓.๑.ม.๑/๑ ท ๓.๑.ม.๑/๒ ท ๓.๑.ม.๑/๓ ท ๓.๑.ม.๑/๖ ท ๔.๑.ม.๑/๓	☐ การจัดการตนเอง ☒ การสื่อสาร ☐ การรวมพลังทำงานเป็นทีม ☒ การคิดขั้นสูง ☐ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	- การอ่านออกเสียง - บทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ - กาพย์ฉบัง ๑๖ - และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ - การอ่านจับใจความ - การอ่านกาพย์พระไชยสุริยา - การเขียนย่อความ - การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ - การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อต่าง ๆ - การเขียนรายงาน - การการศึกษาค้นคว้า - การพูดสรุปความ - การพูดสรุปความรู้ - การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์จากเรื่อง - วรรณคดีเรื่องกาพย์	การอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความสำคัญวรรณคดีเรื่องกาพย์พระไชยสุริยา ทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อหา ซึ่งนำไปใช้ในกาธิวิเคราะห์ และประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน การเขียนย่อความและการเขียนแสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี ทำให้เข้าใจเนื้อหาและคุณค่าของวรรณคดีได้ลึกซึ้ง การเขียนรายงานจากกาธิศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทำให้รู้วิธีสืบค้นข้อมูลสารสนเทศนำมาวิเคราะห์สรุปผลและเขียนรายงานและมีมารยาทในการเขียน การพูดสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู พูดแสดงความคิดเห็นเห็นอย่างสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ	๑๖	๒๐

โครงสร้างรายวิชา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สมรรถนะ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		๓๕.๑.๑.๑/๑ ๓๕.๑.๑.๑/๒ ๓๕.๑.๑.๑/๓ ๓๕.๑.๑.๑/๔		พระเยซูเสด็จ - การวิเคราะห์คุณค่า และข้อคิดจากวรรณคดี เรื่องกาพย์พระไชยสุริยา	เกี่ยวกับเนื้อหาและเป็นกาถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ทำให้มี ความรู้ความคิดกว้างขวางและลึกซึ้ง มากยิ่งขึ้น คำที่ปรากฏในภาษาไทย มีหลากหลายชนิด และมีหน้าที่ แตกต่างกันในประโยค การเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำ ทำให้ สามารถใช้คำได้ถูกต้องตามหลัก ไวยากรณ์และสื่อสารได้ประสพ ความสำเร็จ		
๓	เกณฑ์ความคิดด้วยคำถาม	๓๑.๑.๑.๑/๑ ๓๑.๑.๑.๑/๒ ๓๑.๑.๑.๑/๔ ๓๑.๑.๑.๑/๕ ๓๑.๑.๑.๑/๘ ๓๑.๑.๑.๑/๙ ๓๒.๑.๑.๑/๑ ๓๒.๑.๑.๑/๒ ๓๒.๑.๑.๑/๓ ๓๒.๑.๑.๑/๖ ๓๒.๑.๑.๑/๙	☐ การจัดการตนเอง ☒ การสื่อสาร ☐ การรวมพลังทำงาน เป็นทีม ☒ การคิดขั้นสูง ☐ การเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง	- สุภาชิต - คำพึงเพย - จำนวนไทยที่นำมาใช้ สื่อสาร - มารยาทในการพูด, การพูด อภิปราย - رأيสุภาพ - คุณค่าของวรรณคดี - หลักการอ่านและหลักการ วิเคราะห์คุณค่า บทร้อยกรอง - การแปลศัพท์และการถอด คำประพันธ์	- ความหมายของสุภาชิต - คำพึงเพย - คุณค่าทางภาษาของจำนวน สุภาชิต คำพึงเพย - ข้อมูลหลักฐานมาประกอบ การพูดต้องมีเหตุผล มีแหล่งอ้างอิงที่ตรวจสอบได้ - การสรุปความรู้ในรูปแบบของ แผนภาพความคิด - การแสดงความคิดเห็นอย่าง มีเหตุผล - สรุปเนื้อหาวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่าน	๒๒	๓๐

โครงสร้างรายวิชา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สมรรถนะ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		ท ๓.๑.ม.๑/๑ ท ๓.๑.ม.๑/๒ ท ๓.๑.ม.๑/๓ ท ๓.๑.ม.๑/๖ ท ๔.๑.ม.๑/๓ ท ๔.๑.ม.๑/๖ ท ๕.๑.ม.๑/๑ ท ๕.๑.ม.๑/๒ ท ๕.๑.ม.๑/๓ ท ๕.๑.ม.๑/๔ ท ๕.๑.ม.๑/๕		<ul style="list-style-type: none"> - การเล่นเกมเสี่ยงพยัญชนะ และการเล่นเสียงสระ - เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้รับ - การรับสารจากอินเทอร์เน็ต - การส่งสารจากอินเทอร์เน็ต - มารยาทในการสื่อสาร - การส่งสารทางจดหมาย - การเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - สรุปความรู้และข้อคิดเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน - การแปลความหมายของค่าที่ได้ถูกต้องตามบริบท - วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียนได้โดยใช้การเปรียบเทียบ - วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านและนำไปใช้แก้ปัญหาได้ - ใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อสื่อสาร ใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนนำไปเผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต - ใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อสื่อสาร ใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนนำไปเผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 		

โครงสร้างรายวิชา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สมรรถนะ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
					<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ภาษาที่สุภาพ มีการพิจารณาข่าวสารที่เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าเป็นโฆษณา ข่าวสื่อความจริง หรือความคิดเห็น - เขียนจดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระได้ - การประเมินคุณค่าจากสิ่งก่อน 	๖๐	๓๐*
รวมตลอดภาคเรียน							
*หมายเหตุ น้ำหนักคะแนน ๗๐ คะแนน คือ คะแนนสอบกลางภาค ๑๕ คะแนน และสอบปลายภาค ๑๕ คะแนน							

หน่วยที่ ๑ ระหว่างทางฉบับที่ ๑

แผนก	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ				หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้	การวัดผล		การสื่อสาร	การแก้ปัญหา	การประเมิน	การวัดผล		
๑.	เสนาะเสียง (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	๑. การอ่านออกเสียง ๒. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ๓. การเขียนสื่อสาร ๔. การพูดสรุปความ พุดแสดงความรู้ ความคิด ๕. เสียงในภาษาไทย	✓	-	-	-	-	
๒.	เสนาะเสียง (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	๑. การอ่านออกเสียง ๒. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ๓. การเขียนสื่อสาร ๔. การพูดสรุปความ พุดแสดงความรู้ ความคิด ๕. เสียงในภาษาไทย	✓	-	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมรูปแบบอื่นๆ	การเรียนรู้ด้วยวิธี	ความเชื่อมโยงของความรู้		การรู้จำ	การสื่อสาร	การร่วมมือกันทำงานกลุ่ม	การใช้เทคโนโลยี	การแก้ปัญหา	
๓.	ร้อยเรียงนิราศ	✓	✓	✓	✓	✓	<p>๑. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของบทร้อยกรอง</p> <p>๒. การอธิบายรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นความเหมือนและความแตกต่างของบทร้อยกรอง</p> <p>๓. การศึกษาคำกวีนิพนธ์กลอนนิราศ</p>	-	✓	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้ด้วย	ความเชื่อมโยง		การรู้คิด	การสื่อสาร	การร่วมมือกัน	การรู้คิด	การรู้คิด		
๔.	ศิลปะศาสตร์การประพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	๑. ศิลปะการประพันธ์ ๒. การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี	-	✓	-	-	-	-	
๕.	สู่สันต์การเดินทาง	✓	✓	✓	✓	✓	๑. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ๒. การเขียนสื่อสาร ๓. การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิด และการพูดในโอกาสต่าง ๆ ๔. ประวัติดั้งเดิม ที่มา และความสำคัญของนิราศภูเขาทอง	-	✓	-	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำงาน					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้	ความเชื่อมโยง		การรู้คิด	การสื่อสาร	การร่วมมือ	การแก้ปัญหา	การรู้เท่าทัน	
๖.	สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	<p>๑. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง นิราศภูเขาทอง</p> <p>๒. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ</p> <p>๓. การเขียนสื่อสาร</p> <p>๔. การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิด และการพูดโน้มน้าวใจต่าง ๆ</p> <p>๕. ชื่นดีและหน้าที่ของค่านาม</p> <p>๖. การสรุปเนื้อหาวรรณคดีนิราศ ภูเขาทอง</p> <p>๗. การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิด ที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง</p>	-	✓	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้	ความเชื่อมโยง		การรู้คิด	การสื่อสาร	การร่วมมือ	การแก้ปัญหา	การรู้เท่าทัน	
๗.	สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	<p>๑. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง</p> <p>๒. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ</p> <p>๓. การเขียนสื่อสาร</p> <p>๔. การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิด การพูดอภิปราย และการพูดในโอกาสต่าง ๆ</p> <p>๕. ชื่นดีและหน้าที่ของคำสรรพนาม</p> <p>๖. การสรุปเนื้อหาวรรณคดีนิราศ ภูเขาทอง</p> <p>๗. การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิด ที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง</p>	-	✓	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้	ความเชื่อมโยง		การสื่อสาร	การแก้ปัญหา	การคิดวิเคราะห์	การสื่อสาร	การแก้ปัญหา	
๘.	สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๓)	✓	✓	✓	✓	✓	<p>๑. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง</p> <p>๒. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ</p> <p>๓. การเขียนสื่อสาร</p> <p>๔. การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิด การพูดอภิปราย และการพูดในโอกาสต่าง ๆ</p> <p>๕. ชื่นดีและหน้าที่ของคำกริยา</p> <p>๖. การสรุปเนื้อหาวรรณคดีนิราศภูเขาทอง</p> <p>๗. การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง</p>	-	✓	-	✓	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้	ความเชื่อมโยง		การสื่อสาร	การแก้ปัญหา	การคิด	การเชื่อมโยง	การบูรณาการ		
๙.	สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๔)	✓	✓	✓	✓	✓	<p>๑. การเขียนสื่อสาร</p> <p>๒. การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิด การพูดอภิปราย และการพูดโน้มน้าวใจต่าง ๆ</p> <p>๓. ชื่นดีและหน้าที่ของค่านิยม คำกริยา คำสรรพนาม</p> <p>๔. การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิด ที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง</p> <p>การวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ของนิราศภูเขาทอง</p> <p>๑. การท่องเที่ยวอุทยาน</p> <p>๒. การแสดงความคิดเห็น</p>	-	✓	-	-	-	-	
๑๐.	มุมมองสุนทรีย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	-	-	✓	-		
๑๑.	บทกวีประทับใจ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	-	-	✓	-		

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ	ความเชื่อมโยง		การรู้คิด	การสื่อสาร	การร่วมมือ	การแก้ปัญหา	การคิดสร้างสรรค์	
๑๒.	บันทึกไว้ระหว่างทาง	✓	✓	✓	✓	✓	๑. ทบทวนความรู้เรื่องการแต่งกลอนนิราศ ๒. การแต่งกลอนนิราศ ๓. การคัดลายมือ	✓	-	-	✓	-	
๑๓.	เสนอผลงานสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	๑. การเขียนสื่อสาร และการเขียนแสดงความคิดเห็น ๒. การพูดนำเสนอผลงาน การพูดอภิปราย และการพูดแสดงความคิดเห็น	✓	-	-	✓	-	

หน่วยที่ ๒ บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ		
		ความเข้าใจ (On Life)	ภาษาเขียน	ความรู้ความสามารถ	การอ่าน	การเขียน		การสื่อสาร	การแก้ปัญหา	การคิด	การเชื่อมโยง	การบูรณาการ			
๑.	อ่านคำไพเราะ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การอ่านคำ	-	✓	-	✓	-	-	-	-
๒.	อ่านคำไพเราะ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การอ่านคำ	-	✓	-	✓	-	-	-	-
๓.	เสนาะเสียงร้อยกรอง (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	หลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑	-	✓	-	✓	-	-	-	-
๔.	เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การอ่านกาพย์ฉันท์ ๑๖	-	✓	-	✓	-	-	-	-

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ			
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้ด้วย	ความเชื่อมโยง		การรู้คิด	การสื่อสาร	การร่วมมือ	การแก้ปัญหา	การเชื่อมโยง				
๕.	เสาะหาเสียงร่ายกรอง (๓)	✓	✓	✓	✓	✓	ฉันทลักษณ์ภาพสี่รายนางค์ ๒๘	-	✓	-	-	✓	-	-	-	
๖.	ตรองใจความตามสื่อสาร (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การสรุปใจความ	-	✓	-	-	✓	-	-	-	
๗.	ตรองใจความตามสื่อสาร (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การใช้ภาษาไทยในสื่อสาร	-	✓	-	-	✓	-	-	-	
๘.	เล่าขานเรื่องราว	✓	✓	✓	✓	✓	การย่อความ	-	✓	-	-	✓	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้ด้วยตนเอง	การวัดและประเมินผล		การรู้คิด	การรู้จำ	การรู้เข้าใจ	การรู้ปฏิบัติ	การรู้เชื่อมโยง	
๙.	แพรวพราวทัศน์ะ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนแสดงความคิดเห็น	-	✓	-	-	-	
๑๐.	แพรวพราวทัศน์ะ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การพูดแสดงความคิดเห็น	-	✓	-	-	-	
๑๑.	วากะมีกฝน (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	ภาพพระไชยสุริยา	-	✓	-	-	-	
๑๒.	วากะมีกฝน (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	ภาพพระไชยสุริยา	-	✓	-	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การศึกษาระดับ	ศึกษาระดับปริญญาตรี	ศึกษาระดับปริญญาโท	ศึกษาระดับปริญญาเอก		การรู้เท่าทันสื่อ	การสื่อสาร	การแก้ปัญหา	การคิดสร้างสรรค์	การมีจิตสำนึก		
๑๘.	ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต	-	✓	-	-	-	-	-
๑๙.	ใช้จากมีมารยาท	✓	✓	✓	✓	✓	มารยาทในการสื่อสาร	-	✓	-	-	-	-	-
๒๐.	ปราชญ์เปรื่องเรื่องศาสน์ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนจดหมาย	-	✓	-	-	-	-	-
๒๑.	ปราชญ์เปรื่องเรื่องศาสน์ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนจดหมาย	-	✓	-	-	-	-	-
๒๒.	เก่งกาจวิเคราะห์วิจารณ์	✓	✓	✓	✓	✓	การเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า	-	✓	-	-	-	-	-

หน่วยที่ ๓ กล้าความคิดด้วยคำคม

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิด	การเรียนรู้แบบร่วมมือ	ความเชื่อมโยงของยุคสมัย		การรู้เท่าทันสื่อ	การสื่อสาร	การรู้เท่าทันเทคโนโลยี	การใช้เทคโนโลยี	การแก้ปัญหา		
๑.	สำนวนของไทย (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	สุภาษิต	✓	✓	-	✓	-	-	-
๒.	สำนวนของไทย (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	คำพังเพย	✓	✓	-	✓	-	-	-
๓.	สื่อสารได้ใช้ภาษา	✓	✓	✓	✓	✓	สำนวนไทย	✓	✓	-	✓	-	-	-
๔.	บริบทชวนพิชิต	✓	✓	✓	✓	✓	สำนวนที่นำมาใช้สื่อสาร	✓	✓	-	✓	-	-	-
๕.	สุภาษิตพระร่วง (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	๑. มารยาทในการพูด ๒. การพูดอภิปราย	✓	✓	-	✓	-	-	-

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ		
		ความรู้ (On life)	การบริการ	กิจกรรมการเรียนรู้	คุณลักษณะ	จิตสำนึก		การรู้คิด	การสื่อสาร	การร่วมมือ	การคิด	การแก้ปัญหา			
๖.	สุภาชิตพระร่วง (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	รายสุภาพ	✓	-	✓	-	✓	-	-	
๗.	ท่วงทีคำสอน	✓	✓	✓	✓	✓	คุณค่าของวรรณคดี	✓	-	✓	-	✓	-	-	
๘.	สุนทรพจน์	✓	✓	✓	✓	✓	คุณค่าของวรรณคดี	✓	-	✓	-	✓	-	-	
๙.	เนื้อหาน่าคิด (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	สุภาชิตพระร่วง	✓	-	✓	-	✓	-	-	
๑๐.	เนื้อหาน่าคิด (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	สุภาชิตพระร่วง	✓	-	✓	-	✓	-	-	
๑๑.	เนื้อหาน่าคิด (๓)	✓	✓	✓	✓	✓	สุภาชิตพระร่วง	✓	-	✓	-	✓	-	-	
๑๒.	พินิจวรรณศิลป์ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	สุภาชิตพระร่วง	✓	-	✓	-	✓	-	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้เชิงลึก	ความเชื่อมโยง		การวัดผล	การวัดผล	การวัดผล	การวัดผล	การวัดผล		
๑๓.	พินิจวรรณศิลป์ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	๑. การเล่นเกมเสี่ยงพยัญชนะ ๒. การเล่นเกมเสี่ยงสระ	✓	-	✓	-	✓	-	
๑๔.	ยลยินทัศนะ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนแสดงความคิดเห็น	✓	-	✓	-	✓	-	
๑๕.	ยลยินทัศนะ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนแสดงความคิดเห็น	✓	-	✓	-	✓	-	
๑๖.	สรรพสารสาร	✓	✓	✓	✓	✓	การรับสารจากอินเทอร์เน็ต	✓	-	✓	-	✓	-	
๑๗.	ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การส่งสารจากอินเทอร์เน็ต	✓	-	✓	-	✓	-	

แผนที่	ชื่อแผน	ประเด็นพิจารณาการทำหน่วย					สาระการเรียนรู้	สมรรถนะ					หมายเหตุ	
		ความเชื่อมโยง (On Life)	การบูรณาการ	กิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้ด้วยตัวเอง	การเรียนรู้ร่วมกัน		การจุดประกาย	การสื่อสาร	การวางแผน	การวัดผล	การประเมิน		
๑๘.	ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต	-	✓	-	-	-	-	
๑๙.	ใช้จากมีมารยาท	✓	✓	✓	✓	✓	มารยาทในการสื่อสาร	-	✓	-	-	-	-	
๒๐.	ปราชญ์เปรื่องเรื่องศาสน์ (๑)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนจดหมาย	-	✓	-	-	-	-	
๒๑.	ปราชญ์เปรื่องเรื่องศาสน์ (๒)	✓	✓	✓	✓	✓	การเขียนจดหมาย	-	✓	-	-	-	-	
๒๒.	แก๊งกาวิเคราะห์วิจารณ์	✓	✓	✓	✓	✓	การเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่า	-	✓	-	-	-	-	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ “ระหว่างทางบันทึก”

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เสนาะเสียง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>	<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด ภาษาพูดเป็นภาษาที่แท้จริงของมนุษย์ ภาษาพูดประกอบด้วยเสียงสำคัญ ได้แก่ เสียงสระ และเสียงพยัญชนะ ทั้งนี้การพูด สื่อสารโดยการเปล่งเสียงเป็นพยางค์ คำ ประโยค หรือข้อความนั้น ย่อมประกอบด้วย เสียงสระและเสียงพยัญชนะ เพื่อใช้สื่อ ความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. อธิบายลักษณะของเสียงสระและเสียง พยัญชนะได้ ๒. จำแนกประเภทของเสียงสระและเสียง พยัญชนะได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ วิเคราะห์เสียงสระและเสียงพยัญชนะได้</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนดูภาพปากจำนวน ๓ ภาพที่ติดบนกระดาน ภาพที่ ๑ ภาพที่ ๒ ภาพที่ ๓ </p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันคิดและบอกว่า “สระใดที่เวลาออกเสียง ลักษณะปากจะเป็นดังภาพที่ติดบนกระดาน” ๓. นักเรียนอาสาสมัคร จำนวน ๓ คน ออกมาออกเสียงสระ ที่เวลาออกเสียงลักษณะปากจะเป็นดังภาพ ดังนี้ ๑) นักเรียนคนที่ ๑ ภาพที่ ๑ ๒) นักเรียนคนที่ ๒ ภาพที่ ๒ ๓) นักเรียนคนที่ ๓ ภาพที่ ๓</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๔ คน จากนั้น นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้ ดังนี้ - นักเรียนคนที่ ๑ ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ “เสียงสระ”</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. ภาพปาก จำนวน ๓ ภาพ ๒. ใบความรู้ “เสียงสระ” ๓. ใบความรู้ “รูปและเสียงพยัญชนะ” ๔. ใบความรู้ “พยัญชนะต้น” ๕. ใบความรู้ “พยัญชนะท้ายหรือตัวสะกด” ๖. ใบงาน “แผนภาพความคิดระบบเสียง ในภาษาไทย” ๗. ใบงาน “แบบสังเกตการออกเสียงสระ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. การทำใบงาน “แผนภาพความคิดระบบ เสียงในภาษาไทย” ๒. การทำใบงาน “แบบสังเกตการออกเสียง สระ”</p>
--	--	--	--

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เสนาะเสียง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>- นักเรียนคนที่ ๒ ศึกษาใบความรู้ที่ ๒ “เสียงพยัญชนะ” - นักเรียนคนที่ ๓ ศึกษาใบความรู้ที่ ๓ “พยัญชนะต้น” - นักเรียนคนที่ ๔ ศึกษาใบความรู้ที่ ๓ “พยัญชนะท้าย” ๒. เมื่อนักเรียนอ่านใบความรู้ที่ตนเองรับผิดชอบแล้ว ให้นักเรียนคนที่ ๑ อธิบายสิ่งที่ได้ศึกษาให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง จากนั้นต่อด้วยนักเรียนคนที่ ๒, ๓ และ ๔ ตามลำดับ ๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “แผนภาพความคิดระบบเสียง ในภาษาไทย” ๔. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัคร ๒ - ๓ กลุ่ม ออกมานำเสนอหน้า ชั้นเรียน โดยเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง เมื่อนำเสนอจบให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง ของ “แผนภาพความคิดระบบเสียงในภาษาไทย” ของกลุ่ม ตนเองอีกครั้ง พร้อมตกแต่งให้สวยงาม ๕. นักเรียนนำ “แผนภาพความคิดระบบเสียงในภาษาไทย” ไปติดบริเวณห้องเรียน</p> <p>ขั้นสรุป ๑. นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้ ดังนี้ ๑) สละใจที่มีลักษณะการออกเสียงที่มีรูปปากเหมือนกัน</p>	<p>การวัดและประเมินผล แบบสังเกตการออกเสียงสระ</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เสนาะเสียง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>๒) พยัญชนะต้นเดี่ยวและพยัญชนะควบกล้ำ หรือพยัญชนะกล้ำมีการออกเสียงที่แตกต่างกันอย่างไร ๒. นักเรียนทำใบงาน “แบบสังเกตการออกเสียงสระ” แล้วส่งครูในครั้งต่อไป</p>	

ใบความรู้ เสียงสระ

เสียงสระ คือ เสียงก้องที่เปล่งออกมาทางปาก โดยลมไม่ถูกกักหรือถูกบีบให้ผ่านช่องแคบใด ๆ ในปาก

เสียงสระในภาษาไทยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. สระเดี่ยว คือ สระที่ออกเสียงโดยอวัยวะในช่องปากอยู่ในตำแหน่งเดียวตลอดเสียง มี ๑๘ เสียง ดังนี้

สระสั้น	สระยาว
ิ	ี
เ-ะ	เ-
แ-ะ	แ-
ึ	ื
เ-อ	เ-อ
-ะ	-า
ุ	ู
โ-ะ	โ-
เ-าะ	-อ

๒. สระประสม คือ สระที่ออกเสียงโดยอวัยวะที่ใช้ออกเสียงอยู่ในตำแหน่งมากกว่า ๑ ตำแหน่ง สระประสมมี ๓ เสียง ได้แก่

เ-ีย	เกิดจากการประสม	ิ	กับ	-ะ
เ-ือ	เกิดจากการประสม	ึ	กับ	-ะ
เ-ัว	เกิดจากการประสม	ู	กับ	-ะ

หมายเหตุ : ตัวอักษรไทย ๔ ตัว คือ ฤ ฦ ฎ ฏ เดิมจัดเป็นรูปสระตามแบบภาษาสันสกฤต แต่การใช้ อักษร ทั้ง ๔ รูป ในภาษาไทยนั้นไม่เคยปรากฏแทนเสียงสระโดยลำพัง หากเป็นตัวอักษรที่แทนเสียงพยัญชนะประสม กับเสียงสระ เทียบได้กับเสียง ริ หรือ รี้ รือ ลี ลือ จึงเป็นตัวอักษรแทนพยางค์ เช่น ฤดี ฤดู หรืออักษรที่ประสมกับพยัญชนะอื่นได้ เช่น กฤษณา พฤษภา

ใบความรู้ “รูปและเสียงพยัญชนะ”

เสียงพยัญชนะ คือ เสียงที่เปล่งออกจากลำคอแล้วกระทบอวัยวะต่าง ๆ ในช่องปาก เช่น เพดานอ่อน เพดานแข็ง ปุ่มเหงือก ลิ้น ริมฝีปาก ฟัน เป็นต้น พยัญชนะไทยมีทั้งหมด ๔๔ รูป ๒๑ เสียง ดังนี้

รูปพยัญชนะ

ก	ข	ช	ค	ศ	ฌ	ง	จ	ฉ	ซ	ซ
ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ
ท	ธ	น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม
ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ

เสียงพยัญชนะ

๑. /ก/	ได้แก่	ก
๒. /ค/	ได้แก่	ข ช ค ศ ฌ
๓. /ง/	ได้แก่	ง
๔. /จ/	ได้แก่	จ
๕. /ช/	ได้แก่	ฉ ซ ฌ
๖. /ซ/	ได้แก่	ซ ศ ษ ส
๗. /ด/	ได้แก่	ฎ ฏ
๘. /ต/	ได้แก่	ฏ ฐ
๙. /ท/	ได้แก่	ฑ ฑ ฒ ถ ท ธ
๑๐. /น/	ได้แก่	ณ น
๑๑. /บ/	ได้แก่	บ
๑๒. /ป/	ได้แก่	ป
๑๓. /พ/	ได้แก่	ผ พ ภ
๑๔. /ฟ/	ได้แก่	ฝ ฟ
๑๕. /ม/	ได้แก่	ม
๑๖. /ย/	ได้แก่	ญ ย
๑๗. /ร/	ได้แก่	ร
๑๘. /ล/	ได้แก่	ล ฬ
๑๙. /ว/	ได้แก่	ว
๒๐. /อ/	ได้แก่	อ
๒๑. /ฮ/	ได้แก่	ห ฮ

ใบความรู้ “พยัญชนะต้น”

พยัญชนะต้น

พยัญชนะต้น คือ เสียงพยัญชนะที่ปรากฏหน้าสระในพยางค์หนึ่ง ๆ พยัญชนะต้นมี ๒ ประเภท คือ

๑. **พยัญชนะต้นเดี่ยว** หมายถึง เสียงพยัญชนะต้นพยางค์ที่ออกเสียงพยัญชนะเพียงเสียงเดียว โดยเสียงพยัญชนะไทยทั้ง ๒๑ เสียง สามารถปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด

๒. **พยัญชนะควบกล้ำหรือพยัญชนะกล้ำ** หมายถึง เสียงพยัญชนะต้นพยางค์ที่ออกเสียงพยัญชนะ ๒ เสียงติดต่อกัน โดยไม่มีเสียงสระคั่น เสียงพยัญชนะควบกล้ำมี ๑๑ คู่ ดังนี้

๑) /ปร/	เช่น	ปรุง ปรีบ แปร
๒) /ปล/	เช่น	ปลา แปล ปลอบ
๓) /ตร/	เช่น	ตรง ตรา ไตร
๔) /กล/	เช่น	กลาง กล้า ไกล
๕) /กร/	เช่น	กรง กรู กรีบ
๖) /กว/	เช่น	กวาง เกวียน ไกว
๗) /พล/	เช่น	เพลง พลู โพล่
๘) /พร/	เช่น	พราย พรึก ไพร
๙) /คล/	เช่น	เคลื่อน คล้อย เขลา
๑๐) /คร/	เช่น	ใคร คร้ว ขริม
๑๑) /คว/	เช่น	ควาย เคว้ง ขวาง

หมายเหตุ : อักษรนำ คือ พยัญชนะ ๒ ตัวเรียงกันและตัวหน้ามีอิทธิพลนำเสียงวรรณยุกต์ของตัวที่ตามมา ตัวหน้าจะเป็นอักษรสูงหรืออักษรกลาง ตัวที่ตามมาเป็นอักษรเดี่ยวเท่านั้น อักษรมี ๒ ประเภท คือ

๑. ไม่ออกเสียงตัวอักษรที่นำ (เมื่อ ห นำอักษรเดี่ยว หรือ อ นำ ย แต่เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์เป็นไปตามเสียงตัว ห หรือ อ ที่นำ) เช่น หญิง หมู หลาน แหวน อย่า อยู่ อย่าง อยาก

๒. ออกเสียงตัวอักษรที่นำ (พยัญชนะตัวที่นำออกเสียงประสมกับสระอะ และออกเสียงเป็นพยางค์เบา พยัญชนะตัวที่สองประสมกับสระและพยัญชนะสะกดตามที่ปรากฏ)

ใบความรู้ “พยัญชนะท้าย”

พยัญชนะท้าย หรือตัวสะกด หมายถึง เสียงพยัญชนะที่ปรากฏอยู่ท้ายพยางค์หรือท้ายคำ มีทั้งหมด ๘ เสียง หรือ ๘ มาตรา ได้แก่

แม่กก /ก/ ประกอบด้วย ก ข ค ฅ

แม่กง /ง/ ประกอบด้วย ง

แม่กบ /บ/ ประกอบด้วย บ ป พ ภ

แม่กด /ต/ ประกอบด้วย ด จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฒ พ ต ฉ ถ ท ษ ศ ส ษ

แม่กน /น/ ประกอบด้วย น ณ ญ ร ล ฬ

แม่กม /ม/ ประกอบด้วย ม

แม่เกย /ย/ ประกอบด้วย ย

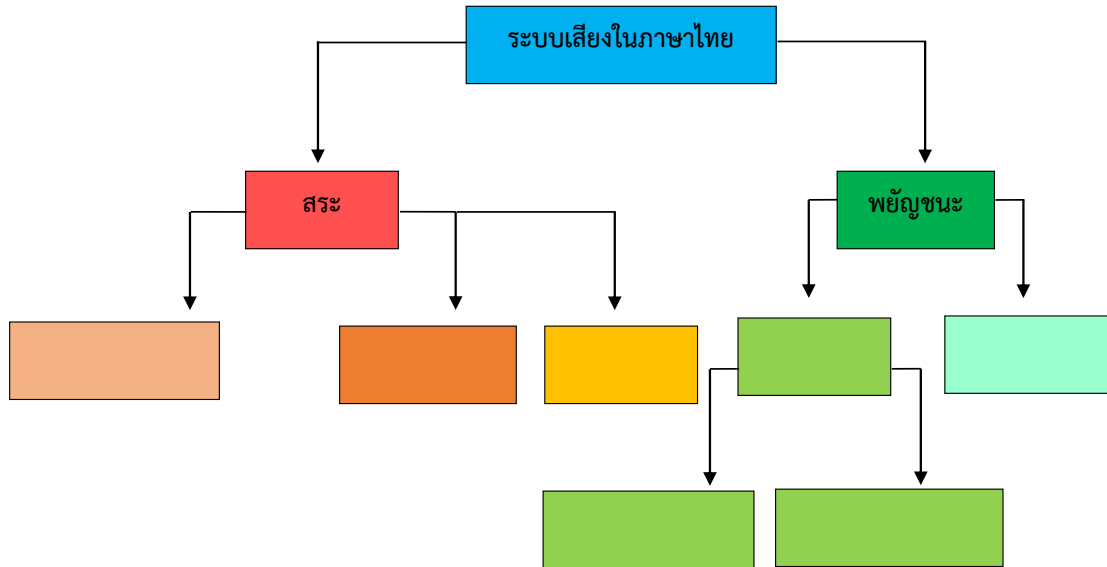
แม่เกอว /ว/ ประกอบด้วย ว

ทั้งนี้ พยัญชนะไทยที่ไม่ใช่เป็นตัวสะกด ได้แก่ ผ ฝ ฉ ฌ ห อ ฮ

ใบงาน

“แผนภาพความคิดระบบเสียงในภาษาไทย”

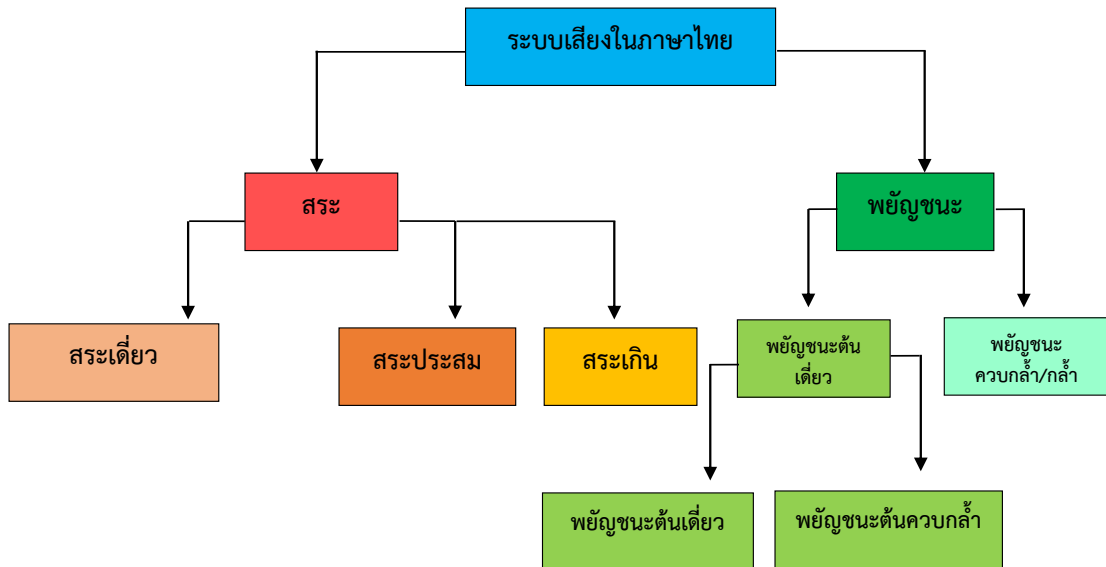
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดระบบเสียงในภาษาไทย พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

(เฉลย)

ใบงาน “แผนภาพความคิดระบบเสียงในภาษาไทย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดระบบเสียงในภาษาไทย พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ใบงาน
“แบบสังเกตการออกเสียงสระ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการออกเสียงของสระแต่ละข้อ

สระ	ลักษณะการออกเสียง	
	ริมฝีปากห่อ	ริมฝีปากไม่ห่อ
๑. อะ	-	-
๒. อา	-	-
๓. อี	-	-
๔. อื	-	-
๕. อึ	-	-
๖. อือ	-	-
๗. อุ	-	-
๘. อู	-	-
๙. เอะ	-	-
๑๐. เอ	-	-
๑๑. แอะ	-	-
๑๒. แอ	-	-
๑๓. โอะ	-	-
๑๔. โอ	-	-
๑๕. เอาะ	-	-
๑๖. ออ	-	-
๑๗. เออะ	-	-
๑๘. เออ	-	-
๑๙. อ้าว	-	-
๒๐. อัว	-	-
๒๑. เอือะ	-	-
๒๒. เอืออ	-	-
๒๓. เอือยะ	-	-
๒๔. เอือย	-	-

(เฉลย)

ใบงาน “แบบสังเกตการออกเสียงสระ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับการออกเสียงของสระแต่ละข้อ

สระ	ลักษณะการออกเสียง	
	ริมฝีปากห่อ	ริมฝีปากไม่ห่อ
๑. อะ	-	✓
๒. อา	-	✓
๓. อี	-	✓
๔. อึ	-	✓
๕. อื	-	✓
๖. อือ	-	✓
๗. อุ	✓	-
๘. อู	✓	-
๙. เอะ	-	✓
๑๐. เอ	-	✓
๑๑. แอะ	-	✓
๑๒. แอ	-	✓
๑๓. โอะ	✓	-
๑๔. โอ	✓	-
๑๕. เอาะ	-	✓
๑๖. ออ	-	✓
๑๗. เออะ	-	✓
๑๘. เออ	-	✓
๑๙. อัวะ	✓	-
๒๐. อิว	✓	-
๒๑. เอือะ	-	✓
๒๒. เอือ	-	✓
๒๓. เอือยะ	-	✓
๒๔. เอือย	-	✓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เสนาะเสียง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑	เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑								
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>ไวยากรณ์หรือ อักษรสามหมู่ คือ ระบบการจัดหมวดหมู่อักษรไทยตามลักษณะการผันวรรณยุกต์ของพยัญชนะแต่ละหมู่ เกี่ยวข้องกับ “คำเป็น” และ “คำตาย” ในภาษาไทย ความรู้เรื่องไวยากรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนสะกดคำได้ถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษา</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายหลักของไวยากรณ์ได้ อธิบายหลักการผันวรรณยุกต์ได้ อธิบายและจำแนกคำเป็นคำตายได้ <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์คำไวยากรณ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์ได้</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนดูบัตรคำ จำนวน ๔ คู่ ที่ติดบนกระดาน <p>คู่ที่ ๑</p> <table border="1" data-bbox="526 739 654 918"> <tr> <td>ปึก</td> <td>ปิ่น</td> <td>จอ</td> <td>คอ</td> </tr> </table> <p>คู่ที่ ๒</p> <table border="1" data-bbox="654 739 782 918"> <tr> <td>นา</td> <td>งา</td> <td>วัน</td> <td>ว้าย</td> </tr> </table> <p>๒. นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่า “คำแต่ละคู่ มีเสียงสัมพันธ์กันอย่างไร” เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เรื่องเสียงสระและเสียงพยัญชนะ</p> <p>แนวคำตอบ</p> <p>คู่ที่ ๑ คำว่า “ปึก” และ “ปิ่น” มีเสียงพยัญชนะเดียวกัน คือ /ป/ คู่ที่ ๒ คำว่า “จอ” และ “คอ” มีเสียงสระเดียวกัน คือ /อ/ คู่ที่ ๓ คำว่า “นา” และ “งา” มีเสียงสระเดียวกัน คือ /า/</p>	ปึก	ปิ่น	จอ	คอ	นา	งา	วัน	ว้าย	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบความรู้ “ไวยากรณ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์” บัตรคำ “เสียงสัมพันธ์” จำนวน ๔ คู่ ใบงาน “ไวยากรณ์” ใบงาน “เสียงวรรณยุกต์” <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> การทำใบงาน “ไวยากรณ์” การทำใบงาน “เสียงวรรณยุกต์”
ปึก	ปิ่น	จอ	คอ							
นา	งา	วัน	ว้าย							

<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ไม่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>คู่มือ /ว/</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ “ไตรยางศ์” คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์”</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “ไตรยางศ์” จากนั้นแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูผู้สอนให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>๓. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนตามความสมัครใจทำใบงาน “เสียงวรรณยุกต์”</p> <p>๔. นักเรียนอาสาสมัครออกมาบอกคำตอบหน้าชั้นเรียน คู่ละ ๑ ข้อ โดยเพื่อน ๆ และครูช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากเรื่อง “ไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์” โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>
---	---

ใบความรู้
“ไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์”

ไตรยางศ์

พยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ รูป แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม หรือที่เรียกว่า “ไตรยางศ์” ตามระดับเสียง สูง กลาง ต่ำ ดังนี้

๑. **อักษรสูง** มี ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ช ฉ ฐ ผ ฝ ศ ษ ส ห
๒. **อักษรกลาง** มี ๙ ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
๓. **อักษรต่ำ** มี ๒๔ ตัว ซึ่งแบ่งออกเป็น อักษรต่ำคู่ และอักษรต่ำเดี่ยว ดังนี้
  - ๓.๑ **อักษรต่ำคู่** หมายถึง อักษรต่ำที่มีเสียงคู่กับอักษรสูง มี ๑๔ ตัว ดังนี้

อักษรต่ำคู่	อักษรสูง
ค ค ฌ	ช ช
ช ฌ	ฉ
ช	ศ ษ ส
ท ฒ ท ฐ	ฐ ฎ
พ ภ	ผ
ฟ	ฝ
ฮ	ห

๓.๒ **อักษรต่ำเดี่ยว** หมายถึง อักษรต่ำที่ไม่มีเสียงคู่กับอักษรสูง มี ๑๐ ตัว ดังนี้ ง ญ ณ น ม ย ร ล ว ฬ

คำเป็น คำตาย

คำเป็น คำตาย มีประโยชน์ต่อการผันวรรณยุกต์และแต่งคำประพันธ์ ซึ่งมีลักษณะอย่างไร
อย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ลักษณะ	คำเป็น	คำตาย
๑. ไม่มีตัวสะกด	ประสมด้วยสระเสียงยาว เช่น กา ปี โอ	ประสมด้วยสระเสียงสั้น เช่น จู นะ โตะ ณ ฐ ก็
๒. มีตัวสะกด	- มีตัวสะกดอยู่ในแม่กง กน กม เกย เกอว เช่น กุ้ง ตัน จาม เสย ดาว - พยางค์ที่ประสมด้วยสระ ำ ใ ไ -เ -า เช่น คำ ไต ไร่ เข้า	ประสมด้วยมาตราตัวสะกดอยู่ในแม่กก กบ กค เช่น ตาก ลบ มัด

ใบความรู้

“ไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์” (ต่อ)

เสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอเป็นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เสียงดนตรี” ซึ่งทำให้คำหรือพยางค์ที่มีระดับเสียงต่างกัันนั้นมีความหมายต่างกัันด้วย วรรณยุกต์ในภาษาไทย มี ๕ เสียง แต่มี ๔ รูป ดังนี้

๓.๑ เสียงวรรณยุกต์ มี ๕ เสียง ได้แก่

เสียงสามัญ	ได้แก่	วาน	ตี	เธอ
เสียงเอก	ได้แก่	จาก	ปี	ขบ
เสียงโท	ได้แก่	สู้	ด้วย	พี่
เสียงตรี	ได้แก่	น้ำ	ล้าง	รัก
เสียงจัตวา	ได้แก่	เสือ	ถู	จำ

๓.๒ รูปวรรณยุกต์ มี ๔ รูป ได้แก่

๑. ' เรียกว่า ไม้เอก
๒. ˊ เรียกว่า ไม้โท
๓. ˋ เรียกว่า ไม้ตรี
๔. * เรียกว่า ไม้จัตวา

*** หมายถึง เสียงสามัญ ไม่มีรูปวรรณยุกต์

หลักการเขียนวรรณยุกต์ มีดังนี้

๑. เขียนบนส่วนท้ายของพยัญชนะต้น เช่น น้อง ไก่ แต่ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรควบหรืออักษรนำ ให้เขียนบนส่วนท้ายของพยัญชนะต้นตัวที่ ๒ เช่น กว้าง เขม่า เป็นต้น

๒. ถ้าพยัญชนะต้นมีรูปสระอยู่ข้างบน ให้เขียนรูปวรรณยุกต์บนส่วนท้ายของพยัญชนะต้น เช่น เชื่อง เกลี้ยง นี้ เป็นต้น

ข้อสังเกตเรื่องวรรณยุกต์

๑. คำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์ แต่บางคำมีรูปวรรณยุกต์ บางคำไม่มีรูปวรรณยุกต์ เช่น

ไก่	เสียงวรรณยุกต์เอก	รูปวรรณยุกต์เอก
ขาว	เสียงวรรณยุกต์จัตวา	ไม่มีรูปวรรณยุกต์

๒. บางคำรูปกับเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน บางคำต่างกัน เช่น

จั่ว	เสียงวรรณยุกต์เอก	รูปวรรณยุกต์เอก
วุ่น	เสียงวรรณยุกต์ตรี	รูปวรรณยุกต์โท

๓. บางคำสะกดเหมือนกัน แต่เสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ทำให้ความหมายต่างกัันด้วย เช่น

แยง	เสียงวรรณยุกต์สามัญ	ไม่มีรูปวรรณยุกต์
แย่ง	เสียงวรรณยุกต์โท	รูปวรรณยุกต์เอก
แย้ง	เสียงวรรณยุกต์ตรี	รูปวรรณยุกต์โท

ใบความรู้
“ไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์” (ต่อ)

๔. พันเสียง หมายถึง คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ แต่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พันเสียงของอักษรทั้ง ๓ หมู่ มีดังนี้

อักษรสูง	คำเป็น	พันเสียง	จัตวา
	คำตาย	พันเสียง	เอก
อักษรกลาง	คำเป็น	พันเสียง	สามัญ
	คำตาย	พันเสียง	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	พันเสียง	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	พันเสียง	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	พันเสียง	โท

การผันวรรณยุกต์

อักษร ๓ หมู่	คำเป็น/ คำตาย	เสียงวรรณยุกต์					พันเสียง
		สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	
อักษรกลาง	คำเป็น	ปา	ป๋า	ป๋่า	ป๋า	ป๋า	สามัญ
	คำตาย	-	กะ	กัะ	กัะ	กัะ	เอก
อักษรสูง	คำเป็น	-	ข่าว	ข่าว	-	ขาว	จัตวา
	คำตาย	-	สะ	สัสะ	-	-	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	รุ่ง	-	รุง	รุง	-	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	-	-	คะ	คะ	คะ	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	-	-	โนต	โน้ต	โน้ต	โท

ใบงาน
“ไตรยางศ์”

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุหมู่อักษรของคำที่กำหนดให้

๑. ไก่แจ้ .....
๒. เสือขาว .....
๓. ข้าวสวย .....
๔. เรือใบ .....
๕. ช้างเผือก .....

(เฉลย)
ใบงาน “ไตรยางศ์”

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุหมู่อักษรของคำที่กำหนดให้

๑. ไก่แจ้	กลาง - กลาง
๒. เสือขาว	สูง - สูง
๓. ข้าวสวย	สูง - สูง
๔. เรือใบ	ต่ำ - กลาง
๕. ช้างเผือก	ต่ำ - ต่ำ

ใบงาน
“เสียงวรรณยุกต์”

คำชี้แจง

ให้นักเรียนระบุเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้

๑. ท้องฟ้า	.....
๒. พัดลม	.....
๓. นาฬิกา	.....
๔. พุงหุ้ม	.....
๕. โน้ตเพลง	.....
๖. นกนางเขน	.....
๗. แก้ว	.....
๘. หมูทอด	.....
๙. สายลม	.....
๑๐. แก้วน้ำ	.....

(เฉลย)

ใบงาน “เสียงวรรณยุกต์”

คำชี้แจง

ให้นักเรียนระบุเสียงวรรณยุกต์ของคำที่กำหนดให้

๑. ท้องฟ้า	ตรี - ตรี
๒. พัดลม	ตรี - สามัญ
๓. นาฬิกา	สามัญ - ตรี - สามัญ
๔. พุงหุ้ม	เอก - โท
๕. โน้ตเพลง	ตรี - สามัญ
๖. นกนางเขน	ตรี - สามัญ - จัตวา
๗. แก้ว	โท - โท
๘. หมูทอด	จัตวา - โท
๙. สายลม	จัตวา - สามัญ
๑๐. แก้วน้ำ	โท - ตรี

บัตรคำ
เสียงสัมผัส

ปีก	ปิ่น	จอ	คอ
นา	งา	วัน	ว่าย

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓</p> <p>เรื่อง ร้อยเรียงนิราศ</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>กลอนนิราศเป็นกลอนที่มีลักษณะการแต่งที่แตกต่างจากกลอนสุภาพ การศึกษาลักษณะคำประพันธ์ของกลอนนิราศจะทำให้สามารถแต่งกลอนนิราศได้อย่างถูกต้องตามฉันทลักษณ์</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายลักษณะคำประพันธ์กลอนนิราศได้ อธิบายขนบการแต่งกลอนนิราศได้ <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <ol style="list-style-type: none"> ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน 	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านบทร้อยกรองที่ติดบนกระดานพร้อม ๆ กัน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า “บทร้อยกรองดังกล่าว มีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร”</p> <p>แบบบรรยายครั้งที่ ๑</p> <div style="border: 1px solid green; padding: 5px;"> <p>เดือนสิบเอ็ดเสด็จระพระวสุธา ขุติลาถเรือเทหิตอาลัย</p> </div> <p>แบบบรรยายครั้งที่ ๒</p> <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px;"> <p>ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ เจริญธรรมมาบูชาฉลอง ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง ดูลงลอยพ้านภาลัย</p> </div> <p>แนวคำตอบ</p> <p>ความเหมือน</p> <ul style="list-style-type: none"> แบบบรรยายครั้งที่ ๑ บทมีจำนวนคำอยู่ระหว่าง ๗ - ๙ คำ และมีสัมผัสบังคับเหมือนกัน <p>ความแตกต่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> แบบบรรยายครั้งที่ ๑ บทที่ ๑ ขึ้นต้นด้วยวรรครับ แต่แบบบรรยายครั้งที่ ๒ ขึ้นต้นด้วยวรรคสลับ 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุดโรงเรียน</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบบรรยายครั้งที่ ๑ บท ชุดบัตรกิจกรรม จำนวน ๔ บัตร ใบความรู้ “ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนนิราศ” เกม “กลองปริศนา” <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>แผนภาพความคิด “ลักษณะคำประพันธ์และขนบการแต่งกลอนนิราศ”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ร้อยเรียงนิราศ รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง ๓. การรวมพลังทำงานเป็นทีม 	<p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษา คีตาบัตริภิกขกรรมที่ ๑ - ๓ ๒. เมื่อศึกษาครบทั้ง ๓ บัตริภิกขกรรม นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษานำขึ้นเรียน ๓. เมื่อนักเรียนนำเสนอครบทุกกลุ่ม นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้จากบัตริภิกขกรรมที่ ๑ - ๓ โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาไปความรู้ “ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนนิราศ” ๕. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัคร ๑ - ๒ กลุ่ม ออกมาสรุปความรู้ “ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนนิราศ” หน้าชั้นเรียน โดยเพื่อน ๆ ช่วยกันพิจารณาความถูกต้องและครบถ้วนของเนื้อหาที่นำเสนอ 	
	<p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นักเรียนเล่นเกม “กลองปริศนา” (ภายในกลองจะมีคำถามที่เกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์กลอนนิราศอยู่) <p>วิธีการเล่น นักเรียนถือกลองปริศนาคำถามจากครูแล้วส่งต่อไป</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ร้อยเรียงนิราศ รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>เรื่อย ๆ เมื่อหยุดที่ใครให้นักเรียนคนที่ถือกล่องหยิบบัตรคำถามที่อยู่ในกล่องมา ๑ ใบ อ่านให้เพื่อนได้ยินคำถามเสียงดังฟังชัด เมื่ออ่านจบให้ตอบคำถาม (นักเรียนคนอื่น ๆ ร่วมกันเฉลยคำตอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม)</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ “ลักษณะคำประพันธ์กลอนนิราศ” ได้ และขบวนการแต่งนิราศ” โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>๓. นักเรียนทำแผนผังความคิด “ลักษณะคำประพันธ์ และขบวนการแต่งกลอนนิราศ” แล้วส่งครูในครั้งต่อไป</p>	

บัตรกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนศึกษาบัตรกิจกรรมที่ ๑ จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม
ในประเด็น “ความแตกต่างของบทประพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของกวี”

๒. นักเรียนสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม และนำเสนอ

รับฐินภิญโญโมทนา
ออกจากวัดทัศนาวาส
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย

เดือนสิบเอ็ดเสด็จระพระวสา
ชูลีลาลงเรือเหลื่ออาลัย
เมื่อตรุษสารทพระพรษาได้อาศัย
มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น ฯ
(นิราศภูเขาทอง)

พระฟังคำน้ำเนตรลงพราวพราว
แกล้งเล่าลูกยาสาระพัน
แม่ของเจ้าเขาเป็นเชื้อผีเสื้อสมุทร
จึงกำเนิดเกิดกายสายสุดใจ
ไปเปิดประตูหาถ้าเขาเห็น
แม้สิ้นสมุทรสุดสวาทพ้อคลาดแล้ว

คิดถึงยากยามวิโยคยั้งโศกคัลย์
จนพากันมาบรรทมที่ร่มไทร
ขึ้นไปจุดฉวยบิดาลงมาได้
จนเจ้าได้แปดปีเข้านี้แล้ว
ตายหรือเป็นว่าไม่ถูกเลยลูกแก้ว
ไม่รอดแล้วบิตุงรงค์ก็คงตาย ฯ
(พระอภัยมณี)

(แนวคำตอบ)

บัตรกิจกรรมที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

เนื้อหาในนิราศภูเขาทองเป็นการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง

พระอภัยมณี

เนื้อหาในเรื่องพระอภัยมณีเพียงแต่เปลี่ยนที่นอนจากในคูหามาอยู่ใต้ต้นไม้

สรุปได้ว่า ลักษณะของนิราศที่พบในหัวข้อนี้คือ การเดินทางจากสถานที่

บัตริยกรรมที่ ๒

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนศึกษาบัตริยกรรมที่ ๒ จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม
ในประเด็น “ความแตกต่างของบทประพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รัก”

๒. นักเรียนสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม และนำเสนอ

ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยี่ดยีน
ถึงบางพลุดคิดถึงคู่มื่ออยู่ครอง
ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาขัดเคือง

มามัวหมองม้วนหน้าไม่ฝ้าฝัน
จำต้องซนใจพรากรมาจากเมือง
เคยใส่ซองส่งให้ล้วนใบเหลือง
ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน ฯ

(นिरาษฎุเขาทอง)

พระอภัยใจอ่อนถอนสะอื้น
แม่ผีเสื้อเมื่อไม่เห็นในใจเลย
คิดถึงน้องสองชนกที่ปกเกล้า
ด้วยพลัดพรากจากมาเป็นช้านาน

อุตสาห์ฝันพักตร์ว่านิจจาเอ๋ย
พี่ไม่เคยอยู่ในถ้าให้รำคาญ
จะสร้อยเศร้าโศกาน่าสงสาร
ไม่แจ้งการว่าข้างหลังเป็นอย่างไร ฯ

(พระอภัยมณี)

(แนวคำตอบ)
บัตรกิจกรรมที่ ๒

นิราศภูเขาทอง

สุนทรภู่อุคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รักโดยกวีเชื่อมโยงความรู้สึกของตนเองกับสถานที่ที่ได้เดินทางผ่านมา

พระอภัยมณี

ในตอนนี้นักพระอภัยมณีร้องไห้และบอกถึงความจำเป็น และเหตุผลที่ต้องหนีมา

สรุปได้ว่า ลักษณะของนิราศที่พบในหัวข้อนี้คือ กวีจะเชื่อมโยงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผู้เป็นที่รักกับสถานที่ที่ได้เดินทางผ่านมา

บัตรกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนศึกษาบัตรกิจกรรมที่ ๓ จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มในประเด็น “ความแตกต่างของบทประพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่”

๒. นักเรียนสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม และนำเสนอ

จนแจ่มแจ้งแสงตะวันเห็นพันธุ์ผัก	ดูนารีภรรยาจงส่งเกสร
เหล่าบัวเพื่อนแลสล้างริมทางจร	ก้ามกุ้งซ่อนเสียดสาหร่ายใต้คงคา
สายตึงแกมแซมสลบดับดับแต่	เป็นเหล่าเหล่าแลรายทั้งซ้ายขวา
กระจับจอกดอกบัวบานผกา	ดาษดาดูขาวดั่งดาวพราย ฯ

(นิราศภูเขาทอง)

นางผีเสื้อเหลิ้อโกรธโลดทะเลสิ่ง	โตดั่งหนึ่งยุคนุรุษุนไศล
ลุยทะเลโครมครามตามออกไป	สมุทรไทแทบจะสมถล่มทลาย
เหล่าละเมาะเกาะขวางหนทางยักษ์	ภูเขากหักหินหลุดซุดฉลาย
เสียงครึกครื้นคลื่นลุ่มขึ้นกลุ่มกาย	ผีเสื้อร้ายริบรุตไม่หยุดยิน ฯ

(พระอภัยมณี)

(แนวคำตอบ)
บัตรกิจกรรมที่ ๓

นิราศภูเขาทอง

สุนทรภู่บรรยายให้เห็นภาพพืชพันธุ์ธรรมชาติ

พระอภัยมณี

ในตอนนี้นพระอภัยมณีไม่ได้บรรยายให้ความรู้เพียงแต่บอกว่านางผีเสื้อสมุทรเดินทางไปแล้วผ่านสถานที่ใดบ้าง

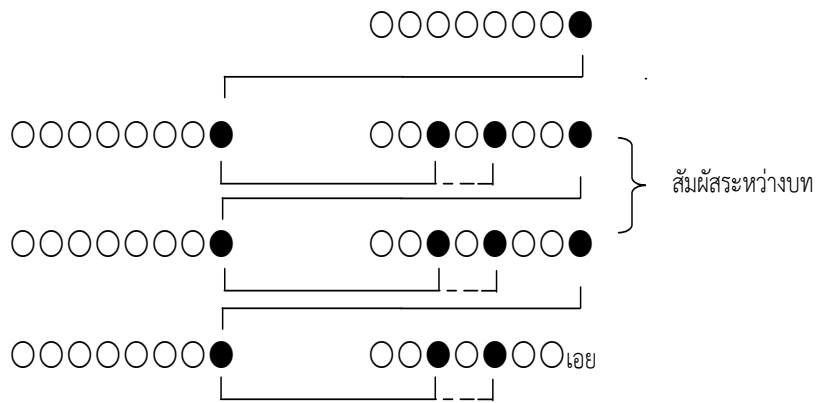
สรุปได้ว่า ลักษณะของนิราศที่พบในหัวข้อนี้คือ กวีจะบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่เดินทางผ่าน

ใบความรู้

ลักษณะคำประพันธ์ของกลอนนิราศ

นิราศภูเขาทอง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนนิราศ ลักษณะบังคับของกลอนนิราศ มีดังนี้

๑. ขึ้นต้นด้วยวรรครับ
๒. จำนวนคำ และสัมผัสบังคับเหมือนกลอนสุภาพ (ตั้งภาพฉันทลักษณ์ด้านล่าง)
๓. จำนวนบทจะแต่งกี่บทก็ได้ แต่จะลงท้ายคำในบทสุดท้ายว่า “เอ๋ย”

เกม “กล่องปริศนา”

บัตรคำถาม

๑. ลักษณะสำคัญของการแตงนินราศในประเด็นของเนื้อหาคืออะไร

๒. จุดมุ่งหมายของการแตงนินราศคืออะไร

๓. การตั้งชื่อนินราศนิยมตั้งอย่างไร

๔. นินราศภูเขาทองมีวิธีการตั้งชื่ออย่างไร

๕. คำประพันธ์ของกลอนนินราศมีความแตกต่างจากคำประพันธ์ประเภทอื่นอย่างไร

(เฉลย)
เกม “กล่องปริศนา”

บัตรคำถาม

๑. ลักษณะสำคัญของการแตงนिरาศในประเด็นของเนื้อหา คืออะไร

แนวคำตอบ จะต้องมีการพรรณนาการเดินทาง และรำพึงรำพันถึงการจากลา คร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รัก โดยกวีอาจมีการเชื่อมโยงความรู้สึกของตนเอง กับสถานที่ที่ได้เดินทางผ่าน

๒. จุดมุ่งหมายของการแตงนिरาศคืออะไร

แนวคำตอบ เพื่อบันทึกการเดินทาง

๓. การตั้งชื่อนิราศนิยมตั้งอย่างไร

แนวคำตอบ

- ๑) ตั้งตามชื่อสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของผู้แต่ง
- ๒) ตั้งตามชื่อผู้แต่ง
- ๓) ตั้งตามเนื้อเรื่อง
- ๔) ตั้งตามชื่อตัวละคร

๔. นิราศภูเขาทองมีวิธีการตั้งชื่ออย่างไร

แนวคำตอบ ตั้งตามชื่อสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของผู้แต่ง

๕. คำประพันธ์ของกลอนนิราศมีความแตกต่างจากคำประพันธ์ประเภทอื่นอย่างไร

แนวคำตอบ

- ๑) ขึ้นต้นด้วยวรรครับ
- ๒) จำนวนคำ และสัมผัสบังคับเหมือนกลอนสุภาพ
- ๓) จำนวนบทจะแต่งกี่บทก็ได้ แต่จะลงท้ายคำในบทสุดท้ายว่า “เอ๋ย”

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔</p> <p>เรื่อง ศิลปศาสตร์การประพันธ์</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๒ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <p>การศึกษาศิลปะการประพันธ์และคุณค่าของนิราศภูเขาทองจะทำให้เกิดความสุขซึ่งในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่คู่ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป</p>	<p>ชั่วโมงที่ ๑</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนฟังบรรยายที่ติดบนกระดาน หรืออ่านออกเสียงพร้อมกัน ๑ รอบ</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุดโรงเรียน</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>๑. ระบุศิลปะการประพันธ์ที่สำคัญ ๆ แต่ละประเภทได้</p> <p>๒. บอกหลักการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี วรรณกรรมได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์ประเภทของศิลปะการประพันธ์ได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>มาถึงบางครณิศวิศอก ไอศุทธนาแนบเป็นแผนผัง เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้ ส่วนหนามเหน็บเสบศบแคบใจ ถึงเกร็ดย่านบ้านมอยแต่ก่อนเก่า เดี๋ยวนี้มีมอยถอนไรจุกหมอนตุ๊กตา ไอสามัญฝันแปรไม่แท้เที่ยง นี่หรือจิตคิดหทัยมหลายใจ ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์ แม่้นพุดชั้วด้วยทำลายมิตร</p> <p>ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น ถึงสีหมื่นสองแสนทั้งแดนไตร ไม่มีที่พิศุทธาจะอาศัย เหมือนนกไรรังเรออยู่เอกา ฯ ผู้หญิงกล่าวมายงามตามภาษา ทั้งหมดหน้าจับเขมมาเหมือนชาวไทย เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่างพิงคิด ฯ มีคนรักสรรสถ้อยอรัยจิต จะชอบคิดไฉนมนุษย์เพราะพุดจา ฯ (นิราศภูเขาทอง)</p>	<p>สื่อ</p> <p>๑. บทร้อยกรองที่กำหนดให้</p> <p>๒. บทอ่านเรื่องนิราศภูเขาทอง</p> <p>๓. เพลงที่นักเรียนสนใจ</p> <p>๓. ใบความรู้ “ศิลปะการประพันธ์”</p> <p>๔. ใบความรู้ “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”</p> <p>๕. ใบงาน “เสนาะศิลป์”</p> <p>๖. ใบงาน “แผนภาพความคิดการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”</p>
<p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>๑. การทำใบงาน “เสนาะศิลป์”</p> <p>๒. การทำใบงาน “แผนภาพความคิดการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>	<p>๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น “เมื่อได้ฟังแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด”</p> <p>แนวคำถาม รู้สึกอย่างไร เพราะกวีใช้คำที่ซาซึ้งกินใจ แสดงถึงความรู้สึกที่เศกเศร้าของกวีอย่างชัดเจน เป็นต้น</p>	<p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>๑. การทำใบงาน “เสนาะศิลป์”</p> <p>๒. การทำใบงาน “แผนภาพความคิดการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔</p> <p>เรื่อง ศิลปศาสตร์การประพันธ์</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๒ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การรวมพลังทำงานเป็นทีม</p>	<p>๓. นักเรียนฟังเสียงบรรยายที่ครูอ่าน หรือเปิดวีดิทัศน์จาก QR CODE บrought จากเรื่อง “นิราศภูเขาทอง” ให้นักเรียนฟัง และนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า เมื่อได้ฟังบรรยายของตนเอง เสนอแนะข้างต้น นักเรียนคิดว่า เมื่อได้ฟังบทอ่านทำนองเสนาะข้างต้น นักเรียนคิดว่า เป็นเหตุการณ์ตอนใด สื่ออารมณ์ตอนใดของตัวละคร</p> <p>ชั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ คน จากนั้นนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๑ “ศิลปะการประพันธ์” หมายเลข ๑ - ๔ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนคนที่ ๑ ศึกษาใบความรู้ “การเล่นเสียง” - นักเรียนคนที่ ๒ ศึกษาใบความรู้ “การเล่นคำ” - นักเรียนคนที่ ๓ ศึกษาใบความรู้ “ภาพพจน์” <p>๒. เมื่อศึกษาเสร็จแล้ว ให้นักเรียนไปหาเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ที่ศึกษาใบความรู้หมายเลขเดียวกัน จากนั้นเริ่มสรุปความรู้ที่ร่วมกัน</p> <p>๓. นักเรียนกลับกลุ่มของตนเอง และอธิบายสิ่งที่ตนเองศึกษาจากใบความรู้ ทั้งนี้ หากเพื่อนในกลุ่มมีข้อสงสัย ให้ช่วยกันหาคำตอบเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ศิลปะศาสตร์การประพันธ์ รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ขั้นสรุป ๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน “เสนาะศิลป์” และส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๒. เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่ม นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ชั่วโมงที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนช่วยกันเลือกเพลงที่นำเสนอใจ ๑ เพลง และฟังเพลงดังกล่าวพร้อม ๆ กัน ๒. นักเรียนบอกเหตุผลที่เลือกเพลงดังกล่าวโดยส่งผู้แทนออกมาเขียนเหตุผลบนกระดาน ทั้งนี้ให้เขียนเหตุผลที่มีความคล้ายคลึงไว้ด้วยกัน และร่วมกันสรุปเหตุผลอีกครั้ง</p> <p>ขั้นสอน นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี” โดยใช้กิจกรรม “บุรุษไปรษณีย์” ดังนี้ ๑) นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี” จากนั้นร่วมกันจัดทำเป็นผังกราฟิก</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔</p> <p>เรื่อง ศิลปศาสตร์การประพันธ์</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๒ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทน ๑ คน แสดงบทบาทสมมติ เป็นบุรุษไปรษณีย์ โดยมีหน้าที่ส่งพัสดุ คือ ผังกราฟิกที่กลุ่มจัดทำ ไปให้แก่ผู้รับซึ่งเป็นเพื่อนกลุ่มอื่น</p> <p>๓) เมื่อแต่ละกลุ่มได้รับพัสดุ คือ ผังกราฟิกแล้ว ให้ช่วยกันเติมเต็มข้อมูลที่สมบูรณ์แล้วนำส่งคืนเจ้าของ</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง “ การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี ” จากผังกราฟิกที่ได้รับกลับคืน โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผังกราฟิกนำไปติดบริเวณห้องเรียน</p>	

บทอ่านจากเรื่อง : นิราศภูเขาทอง
คัดมาจาก : หนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๑๘
ลักษณะคำประพันธ์ : กลอนนิราศ
ทำนองที่ใช้อ่าน : ทำนองเสนาะ

นิราศภูเขาทอง

ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด	คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
ไอ้ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร	แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
พระนิพนพานปานประหนึ่งศิระษะขาด	ด้วยไรรู้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคซ้ำกรรมซัดวิบัติเป็น	ไม่แลเห็นที่ซึ่งจะพึ่งพา
จึงสร้างพรตอดสำหรับส่งส่วนบุญถวาย	ประพฤติฝ้ายสมณะทั้งวสา
เป็นสิ่งของฉลองคุณมุสิก	ขอเป็นข้าเคียงบาททุกชาติไปฯ

(สุนทรภู่)

นิราศภูเขาทอง

ใบความรู้ “ศิลปะการประพันธ์”

หมายเลข ๑

ศิลปะการประพันธ์

ศิลปะการประพันธ์ หรือวรรณศิลป์ หมายถึง การสร้างสรรค์วรรณคดีให้มีความไพเราะ ความสวยงาม โดยใช้กลวิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ การเล่นเสียง การเล่นคำ และการใช้ภาพพจน์

*****

๑. การเล่นเสียง

หมายถึง การสร้าคำให้มีเสียงสัมผัสเป็นพิเศษกว่าปกติ เพื่อให้เกิดทำนองเสียงที่ไพเราะและอวดฝีมือของกวี การเล่นเสียงมีทั้งการเล่นเสียงพยางค์ การเล่นเสียงสระ และการเล่นเสียงวรรณยุกต์

๑.๑ **การเล่นเสียงพยางค์** คือ การใช้คำที่มีเสียงพยางค์เสียงเดียวกันหลายพยางค์ติด ๆ กัน เช่น

“ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก   กลับกระฉอกฉาดฉัดฉัดฉวยิน”

จากคำประพันธ์ข้างต้นจะเห็นว่า มีการเล่นเสียงพยางค์

- เสียงพยางค์ /กล/ ในคำว่า เกลียว - กลอก - กลับ
- เสียงพยางค์ /ช/ ในคำว่า ฉอก - ฉาด - ฉัด

๑.๒ **การเล่นเสียงสระ** คือ การใช้คำคล้องจองที่มีเสียงสระเดียวกัน (อาจมีพยางค์ต้นเสียงเดียวกัน แต่เสียงวรรณยุกต์ต่างกันได้ ถ้ามีเสียงสะกดก็ต้องอยู่ในมาตราเดียวกัน) หลาย ๆ พยางค์ติดกัน เช่น

“อายุ ยืนหมื่นเท่าเสาศิลา   อยู่คู่ฟ้าดินได้ดังใจปอง”

จากคำประพันธ์ข้างต้นจะเห็นว่า มีการเล่นเสียงสระ

- เสียงสระ อือ + แม่กน ในคำว่า ยืน - หมื่น
- เสียงสระเอา   ในคำว่า เท่า - เสาศิลา
- เสียงสระอุ   ในคำว่า อยู่ - คู่

๑.๓ **การเล่นเสียงวรรณยุกต์** คือ การใช้คำที่ไล่ระดับเสียง ๒ หรือ ๓ ระดับเป็นชุด ๆ ไป เช่น

“จิบจับ เงาเงาเง้า	รังมา
จอกจาบ จั้นจรรจา	จำจำ
เค้า ค้อยค้อยคอยหา	เห็นโทษ
ซอนซอนซอนสร้าหน้า	นั่งเฝ้าเอาขวัญ”

(โคลงอักษรสามหมู่ : พระศรีมหาสมุทร)

จากคำประพันธ์ข้างต้นจะเห็นว่า มีการเล่นเสียงวรรณยุกต์

- เงา - เงา - เง้า   (เสียงสามัญ - เอก - โท)
- จั้น - จรร   (เสียงเอก - สามัญ)
- จา - จำ - จำ   (เสียงสามัญ - เอก - โท)
- ค้อย - ค้อย - คอย   (เสียงตรี - โท - สามัญ)
- ซอน - ซอน - ซ้อน   (เสียงสามัญ - โท - ตรี)

ใบความรู้ “ศิลปะการประพันธ์”

หมายเลข ๒

ศิลปะการประพันธ์

ศิลปะการประพันธ์ หรือวรรณศิลป์ หมายถึง การสร้างสรรค์วรรณคดีให้มีความไพเราะ ความสวยงาม โดยใช้กลวิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ การเล่นเสียง การเล่นคำ และการใช้ภาพพจน์

*****

๒. การเล่นคำ

คือ การสรุควรรณคดีมาเรียงร้อยในคำประพันธ์ โดยพลิกแพลงให้เกิดความหมายพิเศษและแปลกออกไปจากที่ใช้กันอยู่ ซึ่งจะกล่าวถึงในที่นี้คือ การเล่นคำพ้อง การเล่นคำซ้ำ และการเล่นคำเชิงกล

๒.๑ การเล่นคำพ้อง คือ การนำคำพ้องมาใช้คู่กันให้เกิดความหมายที่สัมพันธ์กัน เช่น

“เห็น **โตกใหญ่** ไกล่น้ำ **ระกำ** แฝง   ทั้ง **รัก** แขงแวม **สวาท** ประหลาดเหลือ
เหมือน **โตกใหญ่** ไกล่น้ำ **ระกำ** เจื่อ   เพราะ **รัก** รื้อแรม **สวาท** มาคลาตคลาย”

คำว่า โตก ระกำ รัก และ สวาท คำประพันธ์บาทแรกเป็นชื่อต้นไม้ ได้แก่ ต้นโตก ต้นระกำ ต้นรัก ต้นสวาท

ส่วนคำว่า โตก ระกำ รัก และสวาท ในคำประพันธ์สองบาทที่สอง หมายถึง ความรู้สึกรู้สีก ได้แก่ ความโตก ความระกำ (ความตรมใจ ความทุกข์) ความรัก และสวาท (ความพอใจ)

๒.๒ การเล่นคำซ้ำ คือการนำคำคำเดียวมาใช้ซ้ำ ๆ ในที่ใกล้ ๆ กัน เพื่อย้ำความหมายของข้อความให้หนักแน่นมากขึ้น เช่น

“บ้าง **พลุ่งพลุ่ง** วังวงเหมือนกงเกวียน   ดู **เวียนเวียน** คว้างคว้าง เป็นหว่างวน”

การเล่นคำซ้ำที่ปรากฏในคำประพันธ์ คือ พลุ่งพลุ่ง เวียนเวียน คว้างคว้าง

๒.๓ การเล่นคำเชิงกล (การใช้ประโยคคำถามเชิงวาทศิลป์) คือ การเรียงถ้อยคำให้เป็นประโยคเชิงกล แต่เจตนาที่แท้จริงไม่ได้ถาม เพราะไม่ต้องการคำตอบ แต่ต้องการเน้นให้ข้อความมีน้ำหนัก ดึงดูดความสนใจ และให้ผู้ฟังติดตาม เช่น

“เปลก็ไกวดาบก็แกว่ง **แข็งหรือไม**   ไม่อวดหยิ่งหญิงไทยมิใช่ชั่ว
ไหนเถลถากกรากกร้าไหนทำคร้าว   **ใช่รู้จัก** แต่จะยั่วผิว **เมื่อไร**”

การเล่นคำเชิงกลที่ปรากฏในคำประพันธ์นี้คือ “แข็งหรือไม” และ “ใช่...เมื่อไร” เป็นคำถามที่ยั่วให้ผู้อ่านสะดุดคิดว่า ที่จริงนั้นผู้หญิงไทยแข็งแกร่งและมีความสามารถมากกว่าการใช้เสน่ห์ผูกมัดใจสามีอย่างที่มีคนเข้าใจกัน

ใบความรู้ “ศิลปะการประพันธ์”

หมายเลข ๓

ศิลปะการประพันธ์”

ศิลปะการประพันธ์ หรือวรรณศิลป์ หมายถึง การสร้างสรรค์วรรณคดีให้มีไพเราะ ความสวยงาม โดยใช้กลวิธีอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ การเล่นเสียง การเล่นคำ และการใช้ภาพพจน์

*****

๓. การใช้ภาพพจน์

คือ การใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างจินตภาพ (ภาพในใจ) แก่ผู้อ่าน โดยการเรียบเรียงถ้อยคำด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้พิเศษกว่าการเรียงลำดับคำ หรือการใช้ความหมายของคำตามปกติ ภาพพจน์ที่จะกล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคคลวัต และการเลียนเสียงธรรมชาติ

๓.๑ **อุปมา** คือ การเปรียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยนำสิ่งสองสิ่งต่างจำพวกกัน แต่มีลักษณะเด่นเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน ใช้คำแสดงความเปรียบว่า เหมือน คล้าย ดัง เป็นต้น เช่น

“ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวลือก   กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
บ้างพลุ่งพล่งวุ้ง**เหมือนงวงเวียน**   ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน”

เปรียบการไหลของน้ำที่หมุนเป็นวงกลมเหมือนล้อเกวียน

๓.๒ **อุปลักษณ์** คือ การเปรียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยนำสิ่งสองสิ่งต่างจำพวกกัน แต่มีลักษณะเด่นเหมือนกันมาเปรียบเทียบกันเช่นเดียวกับอุปมา มักใช้คำแสดงความเปรียบว่า คือ เป็น เช่น

“ทหาร**เป็นรั้วของชาติ**”

เปรียบทหารผู้ดูแลปกป้องประเทศว่าเป็นรั้วของประเทศ

๓.๓ **บุคคลวัต** (บุคคลสมมุติ) คือ การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิต พืช สัตว์ หรือความคิดที่เป็นนามธรรม ให้มีความคิด ความรู้สึก และแสดงออกเยี่ยงมนุษย์ เช่น

“สี่ซังซังแต่ชื่อ เกาะนั้นหรือจะ**ซัง**ใคร”

จะเห็นว่า เกาะสี่ซังไม่สามารถ ซัง (เกลียด) ใครได้

๓.๔ **การเลียนเสียงธรรมชาติ (สัทพจน์)** คือ การถ่ายเสียงต่าง ๆ ที่มีใช้คำพูดไว้ในบทประพันธ์ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าได้ยินเสียงนั้น ๆ ตามเนื้อความในเรื่องไปด้วย เช่น

“ไม่เห็นคลองต่องค้ำอยู่กลางทุ่ง   พอหยุดยุง**จู่**ชุมมารุมกัด
เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด   ต้องนั่งปิด**แปะ**ไปมิได้นอน”

การเลียนเสียงธรรมชาติที่ปรากฏ ได้แก่ จู่ - เสียงยุงที่ตอม แปะ - เสียงปิดยุง

ใบความรู้ “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”

วรรณคดีและวรรณกรรมมีบทบาทเหมือนงานศิลปะอื่น ๆ คือ การสร้างความบันเทิงใจ และจรจโรงใจ ความบันเทิงใจ หมายถึง ความเพลิดเพลิน ความสนุก ความอิมใจอิมอารมณ์ ในการอ่าน การฟัง ส่วนจรจโรงใจ หมายถึง ความชื่นบาน เบิกบาน การยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ประณีตขึ้น มี จิตใจและอารมณ์ที่ดีงามละเอียดอ่อน วรรณคดีและวรรณกรรมจึงเป็นสิ่งที่กลมกลืน จิตใจและอารมณ์ มนุษย์ให้ความดีความงาม และรู้จักความเป็นจริงของชีวิต เข้าใจชีวิตและเข้าใจ มนุษย์มากขึ้น เราอาจประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมได้ทั้งด้านวรรณศิลป์ ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านคุณธรรม

๑. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ การพิจารณาล้อยกำนวนที่เชื่อว่ามีความงาม ไพเราะจับใจ อย่างไร เช่น การเล่นคำ เล่นเสียง การใช้ภาพพจน์

ตัวอย่างการเล่นซ้ำคำ คือ การใช้คำนั้นซ้ำกันหลายครั้ง เพื่อเน้นความหมายและก่อให้เกิด อารมณ์สะท้อนใจ

“แต่แม่เที่ยวเซซังเสาะแสวงทุกแห่งห้องหิมเวศ ทั่วประเทศทูกราวป่า สุดสายนัยนา ที่แม่จะตามไปแล้งแล สุตโสตรแล้วที่แม่จะซัทราบฟังสำเนียง สุตสุรเสียงที่แม่จะรำเรียกพิไร ร้อง สุตผีเท้าที่แม่จะเยื้องย่องยกย่างลงเหยียบดิน ก็สุตสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุดค้นเห็นสุดคิด จะได้พานพบประสปรอยพระลูกน้อยแต่สักนิตไม่มีเลย จิงตรัสว่า เจ้าดวงมณฑาทองทั้งคู่ ของแม่เอ๊ย หรือว่าเจ้าทั้งขว้างวางจิตไปเกิดอื่นเหมือนแม่ฝันเมื่อคืนนี้แล้วแล”

ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี : เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ตัวอย่างการใช้สัทพจน์ คือ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

“วังเอ๋ยวังเวง   หง่างเหงง! ย่ำคำระซังขาน
ฝูงวัวควายแผ่ลาทิวากาล   ค่อยค่อยผ่านห้องทุ่งมุ้งฉันทน”

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า : พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนานชีวะ)

ตัวอย่างการใช้อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง

“ไม้เรียกผะกาทุกพ-   ชะกะสีอรุณแสง
ปานแก้มแฉล้มแดง   ดรุธนิณ ยามอายุ”

มัทนะพาธา : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ใบความรู้ “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี” (ต่อ)

๒. คุณค่าด้านอารมณ์ คือ การอ่านหนังสือทำให้อารมณ์เบิกบาน เพลิดเพลิน สนุกสนาน วรรณคดี และวรรณกรรมบางเรื่องทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ มีความสุข ความทุกข์ไปตามบทประพันธ์นั้น ๆ

ตัวอย่างอารมณ์ขัน

เมียจะตายตามผัวกลัวผีหลอก

กลัวหายใจไม่ออกเมื่ออาสัญ

เสภาเรื่อง ขุนช้าง - ขุนแผน ตอน นางพิมเปลี่ยนชื่อวันทอง :

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ตัวอย่างอารมณ์เศร้า

...เมื่อสมเด็จพระมัทรีทรงกำสรดแสนกัมปนาท เพียงพระสันดานจะขาดจะดับศุขน์ ปริเทวีตวามนางเสวยพระอาศูรพูนโทษในพระอุรา น้ำพระอัสสุชลนาเอโหลนองคลองพระเนตร ทรงพระกั้นแสงแสนทวेषไพโรรา ตั้งแต่ประณมยามค่ำไม่หย่อนหยุดแต่สักโมงยาม นางเสด็จไต่เต้าติดตามทุกตำบล ละเมาะไม้ไพรสนธ์ศิขริน ทุกห้วยธารละหานหินเหวหุบห้องคูหาवास ทรงพระพิโรธร้องก้องประกาศเกริ่นสำเนียง พระสุรเสียงเธอเยือกเย็นระยอ ทุกอกสัตรี พระพายรำเพยพัดทุกกิ่งก้านบุษบงก็เบิกบานผกากร รัศมีพระจันทร์ก็มัวหมองเหมือนหนึ่งจะเศร้าโศก แสนวิบโยคเมื่อยามปัจจุสมัย ทั้งรัศมีพระสุริโยทัยส่องอยู่ราง ๆ ขึ้นเรื่องฟ้า เสียงชะนีเหนียวไม้ให้หาละห้อยโหย พระกำลังนางก็อดโรยพิโรธร้อง พระสุรเสียงเธอก้องกังวานดง...

ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี : เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ตัวอย่างอารมณ์สะเทือนใจ

อุรารานร้าวแยก

ยลสยบ

เอนพระองค์ลงทบ

ท้าวดิน

เหนื่อคอคชชอนชบ

สังเวช

วายชีวาตมส์สุดสิ้น

สู่ฟ้าเสวยสวรรค

ลิลิตตะเลงพ่าย : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

ข้าจะให้ลูกข้าสิบห้าชั่ง

ชั้นหมากมั่งน้อยมากไม่จู้จี้

เสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม :

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ใบความรู้
“การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี” (ต่อ)

๓. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคมเกี่ยวกับความเป็นอยู่
ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี

การเคารพผู้ใหญ่

โอ้เอ็นดูมุณีฤๅษีน้อย
เข้ากราบเท้าเจ้าตาด้วยอาลัย

ให้ละห้อยโหยหาน้ำตาไหล
หลานจะไปกังวลด้วยชนนี้

พระอภัยมณี : สุนทรภู่

การกินหมาก

เจ้าขรย้าอำปากน้ำหมากพรุ เล่าให้รู้แต่ต้นมาจนปลาย

เสภาเรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม : สุนทรภู่

ความเชื่อเรื่องความฝัน

ฝันว่าร้องไห้จะได้ชม

ของรักตกตมจะคืนเข้า

ที่ร้อนโรคโศกสร้างจะบางเบา

มิตรเก่าจะประคองวันทองน้อย

เสภาเรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ตอน ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา : สุนทรภู่

การเรียกค่าสินสอดทองหมั้น

ข้าจะให้ลูกข้าสิบห้าชั่ง

ขันหมากมั่งน้อยมากไม่จู้จี้

เสภาเรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม :

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ใบความรู้
“การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี” (ต่อ)

๔. คุณค่าด้านคุณธรรม วรรณคดีมักจะสะท้อนให้เห็นว่าสังคมที่มีคนดีมีคุณธรรมจะเป็นสังคมที่มีความสุข และคนที่ทำความดีจะได้รับผลดีตอบแทน วรรณคดีจึงอาจช่วยปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ทั้งความดีความละอายต่อบาป ให้แนวคิดที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น โคลงโลกนิติ พระอภัยมณี ไตรภูมิพระร่วง บางครั้งคำพูดและการกระทำของตัวละครเป็นคุณธรรมสอนใจที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด

หิริกัณโถยบาป
ประหารให้เสื่อมคลาย

แยกพรรคสมรรคภิน
ขาดญาณพิจารณาตรง

เบียนเบียดเสียดส่อฉ้อฉล
ไปทนทุกชนับกับกลับ
เมตตาการุณสามัญ
เป็นสุขทุกวันพรรษา

มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คิดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

อันยุ่งหายาสิ้นทั้งหลาย
คือตัดเสียซึ่งกองกรรม

คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ : พระยาวิชายาธิ
บดี (กล่อม)

ทนสิ้น บ ปรองดอง
ตรึงหลักประจักษ์เจือ

สามัคคีเภทคำฉันท์ : ชิต บุรทัต

บาปกรรมนำตน

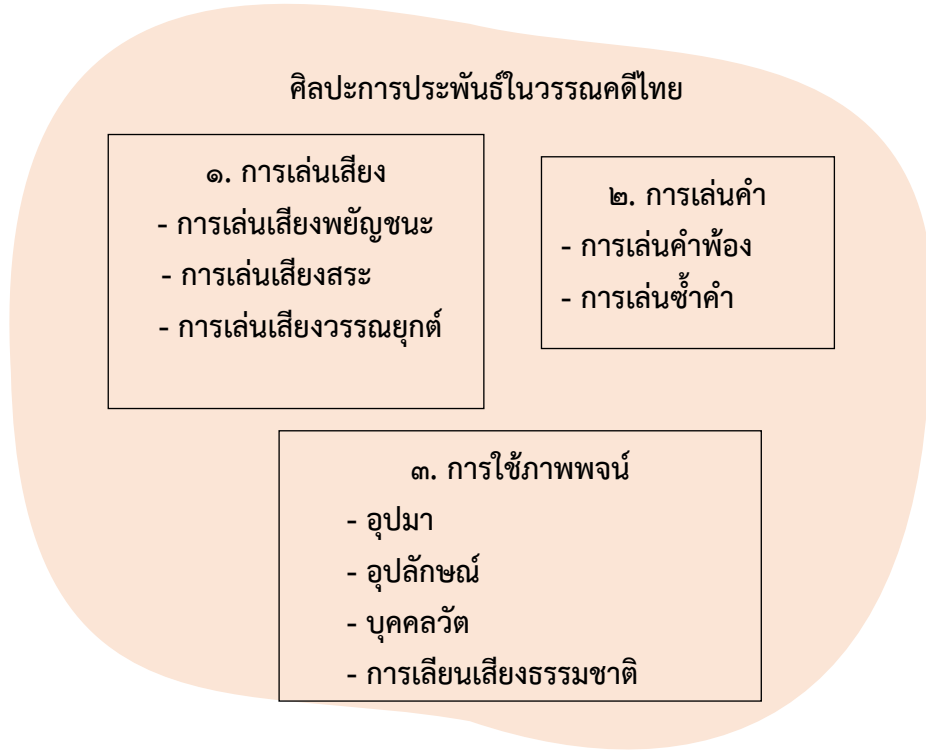
จะได้ไปสวรรค์

กาพย์พระไชยสุริยา : สุนทรภู่

ใบงาน “เสนาะศิลป์”

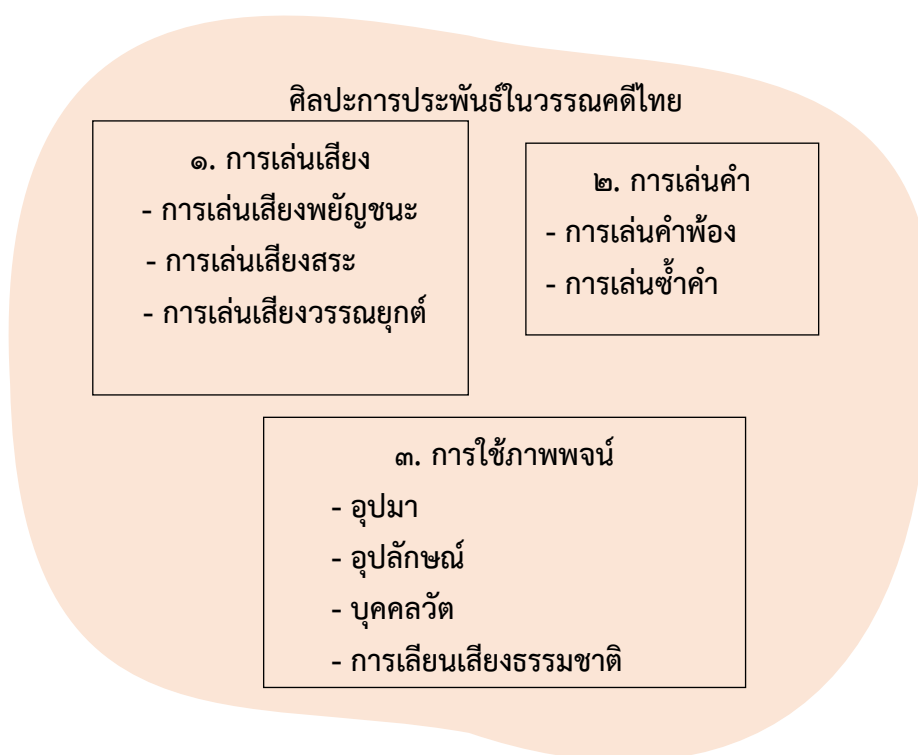
คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะของศิลปะคำประพันธ์จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้

คำประพันธ์	ศิลปะคำประพันธ์		
	การเล่นเสียง	การเล่นคำ	การใช้ภาพพจน์
๑. ทิ้งกบเขียดกรีดกรีดจิ้งหรีดเรื้อย	....	....	....
๒. พระพายเฉื่อยฉิวฉิวระหวีหวาม	....	....	....
๓. ไม่จบบทลดเลี้ยวเหมือนเงี้ยวงู	....	....	....
๔. ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง	....	....	....
๕. สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ	....	....	....

(เฉลย)ใบงาน “เสนาะศิลป์”

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะของศิลปะคำประพันธ์จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้

คำประพันธ์	ศิลปะคำประพันธ์		
	การเล่นเสียง	การเล่นคำ	การใช้ภาพพจน์
๑. ทิ้งกบเขียดเกรียดกรีดจิ้งหรีดเรื้อย	เล่นเสียงพยัญชนะ เล่นเสียงสระ	-	การเลียนเสียงธรรมชาติ
๒. พระพายเฉื่อยฉิวฉิวะหวิวหวาม	เล่นเสียงพยัญชนะ เล่นเสียงสระ	การเล่นซ้ำคำ	-
๓. ไม่จบบทลดเลี้ยวเหมือนเงี้ยวงู	เล่นเสียงพยัญชนะ เล่นเสียงสระ	-	อุปมา
๔. ถึงบางจากจากวัดปลัดพิน้อง	เล่นเสียงพยัญชนะ เล่นเสียงสระ	การเล่นคำพ้อง	-
๕. สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ	เล่นเสียงสระ	การเล่นซ้ำคำ	-

ใบงาน

แผนภาพความคิด “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำผังกราฟิก “การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี”

การเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนภาพความคิด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) × ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุขสันต์การเดินทาง รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>	<p>สาระสำคัญ/ความดีควรขยอต่อ วรรณคดีมักเขียนขึ้นโดยได้รับอิทธิพล จากประสบการณ์ในชีวิตของผู้เขียนและ เหตุการณ์สำคัญในสังคม ซึ่งผู้อ่าน สามารถเรียนรู้และได้ข้อคิดในการใช้ชีวิต จากการศึกษาวรรณคดีเพื่อนำมาปรับใช้ ในการดำเนินชีวิตของตนเอง</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. บอกประวัติของสุนทรภู่ได้ ๒. อธิบายที่มาและความสำคัญของนิราศ ภูเขาทองได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ ๑. การจับใจความสำคัญของเรื่อง ๒. การสนทนาและนำเสนอข้อมูล</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ไม่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนศึกษา “แผนที่การเดินทางของสุนทรภู่” ๒. นักเรียนร่วมกันสรุปว่า “สุนทรภู่ออกเดินทางผ่านสถานที่ใดบ้าง” แนวคำตอบ สุนทรภู่ออกเดินทางผ่าน วัดประโคนชัย โรงเหล็ก บางจาก วัดเขมา เกาะเกร็ด บางเตือ บางหลวง</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ จำนวน ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มจับสลากหมายเลขเพื่อกำหนดบทบาทในการปฏิบัติ กิจกรรมนี้ว่าภาคสนาม ดังนี้ หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติสุนทรภู่” หมายเลข ๒ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ผลงานสุนทรภู่” หมายเลข ๓ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง” หมายเลข ๔ นักข่าวภาคสนาม ๒. นักเรียนที่จับสลากได้หมายเลข ๔ (นักข่าวภาคสนาม) เลือกบัตรหมายเลข ๑, ๒, ๓ หรือ ๔ เพื่อจะรู้ว่ากลุ่มของ ตนเองจะต้องทำหน้าที่สัมภาษณ์กลุ่มหมายเลขใด จากนั้นรับบัตร กิจกรรมนี้ว่าภาคสนาม ตามหมายเลขที่ได้เลือกไว้</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดโรงเรียน</p> <p>สื่อ ๑. แผนที่การเดินทางของสุนทรภู่ ๒. บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม ๓. ใบงาน “คนกับการเดินทาง” ๔. ใบงาน “สุนทรภู่ออกเดินทาง” แผ่นดิน</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. การทำใบงาน “คนกับการเดินทาง” ๒. การทำใบงาน “สุนทรภู่ออกเดินทาง” แผ่นดิน</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
---	--	--	--

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุขสันต์การเดินทาง รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>๑. การทำงานเป็นทีม ๒. การสื่อสาร</p>	<p>๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเนื้อหาจากบัตรกิจกรรมนักเรียนชาวภาคสนาม โดยเก็บรายละเอียดข้อมูลให้ได้มากที่สุด เพื่อรอตอบคำถามจากนักข่าวภาคสนาม (กลุ่มหมายเลข ๔) ๔. นักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวภาคสนาม (กลุ่มหมายเลข ๔) ทำมอ่านหนังสือเรียน หรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ รวมถึงสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องนิราศภูเขาทอง ทั้งนี้ให้เตรียมคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มที่ ๑ - ๓</p> <p>ตัวอย่างคำถาม</p> <p>๑) สุนทรภู่อสร้างสรรค์ผลงานได้ไวบ้าง</p> <p>๒) ช่วงชีวิตของสุนทรภู่นั้นแต่ละรัชกาลเป็นอย่างไร</p> <p>๓) เพราะเหตุใดสุนทรภู่อจึงแต่งนิราศภูเขาทอง</p> <p>๔) สถานที่สำคัญใดบ้างในนิราศภูเขาทองที่ยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน</p> <p>๕. นักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวภาคสนามแบ่งกันสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มหมายเลข ๑ - ๓ ภายในเวลา ๕ นาที</p> <p>๖. นักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวภาคสนามกลับมารวมกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และสรุปข้อมูลเพื่อเตรียมแถลงข่าว</p> <p>๗. ตัวแทนนักข่าวแถลงข่าวหน้าชั้นเรียน โดยนักเรียนกลุ่มที่ ๑ - ๓ เป็นผู้ฟัง และทำหน้าที่เสริมเนื้อหาสาระที่ยังไม่ครบถ้วน โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดและให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕</p> <p>เรื่อง สุขสันต์การเดินทาง รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>๘. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “คนกับการเดินทาง” โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็น ดังนี้</p> <p>ประเด็นที่ ๑ ลักษณะการบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่</p> <p>ประเด็นที่ ๒ สาเหตุหรือจุดมุ่งหมายของการบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่</p> <p>ประเด็นที่ ๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่</p> <p>ประเด็นที่ ๔ ลักษณะบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่ที่ได้บันทึกไว้ นักเรียนคิดว่ายังคงมีผู้ปฏิบัติเช่นนั้นอยู่หรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใด หากไม่บันทึกเหมือนที่สุนทรภู่ทำ ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร</p> <p>ประเด็นที่ ๕ หากนักเรียนเดินทางไปที่ใดที่หนึ่ง นักเรียนจะบันทึกการเดินทางหรือไม่ เพราะเหตุใด หากนักเรียนบันทึกจะบันทึกด้วยวิธีการใด เพราะเหตุใด</p> <p>๙. หลังจากให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “คนกับการเดินทาง” เสร็จแล้ว ให้นำมาเสนอหน้าชั้นเรียน (ประเด็นที่ ๔ และ ๕ ให้ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย)</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุธสันต์การเดินทาง รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการนิราศภูเขาทอง</p> <p>๒. นักเรียนทำใบงาน “สุนทรภู์รัตนกวีสี่แผ่นดิน” แล้วส่งครูในครั้งต่อไป</p>		

แผนที่การเดินทางของสุนทรภู่

การเดินทางของสุนทรภู่

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม
หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติผู้แต่ง”

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านบัตรกิจกรรมเรื่อง “ประวัติผู้แต่ง” และให้ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวที่มาสัมภาษณ์
๒. เมื่อนักข่าวภาคสนามตั้งโต๊ะแถลงข่าว ให้ทำหน้าที่เติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องประวัติผู้แต่ง

พระสุนทรโวหาร (ภู่) หรือที่รู้จักกันว่า สุนทรภู่ มีนามเดิมว่า ภู่ เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๙ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) บิดามารดาแยกทางกันตั้งแต่ สุนทรภู่อยังเล็ก บิดาไปบวชอยู่ที่บ้านเกิด คือ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ส่วนมารดาซึ่งเป็นชาวเพชรบุรีได้รับราชการเป็นพระนมในกรมพระราชวังหลัง สุนทรภูู่จึงได้อยู่ที่พระราชวังหลังกับมารดา และได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กเล่าเรียนที่สำนักวัดชีปะขาว (วัดศรีสุदारาม ริมคลองบางกอกน้อย) มีความสามารถทางด้านภาษาและการแต่งบทกลอน เป็นกวี ผู้มีอารมณ์อ่อนไหว มักดื่มสุราจนเมามาย และแสดงความเจ้าชู้ แต่งเพลงกลอนเกี่ยวพาราสิผู้หญิงอยู่เสมอได้สมรสกับนางจัน

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) สุนทรภู่ได้เข้ารับราชการตำแหน่งขุนสุนทรโวหาร และตำแหน่งจางวาง (ตำแหน่งข้าราชการระดับผู้กำกับกรม) ในกรมพระอภัยมณี (ทำหน้าที่ด้านเอกสารสำคัญ ในราชสำนัก) ได้รับพระกรุณาจากรัชกาลที่ ๒ เป็นอย่างมาก โปรดให้เป็นกวีที่ปรึกษาในการพระราชนิพนธ์ สุนทรภู่จึงได้เข้าเฝ้าฯ อยู่เป็นนิจ ได้เลื่อนยศเป็นหลวงสุนทรโวหาร แต่ด้วยนิสัยเดิมที่ชอบเที่ยวเล่น ดื่มสุรา ประกอบกับอารมณ์ร้อน ทำให้สุนทรภู่มีเรื่องทะเลาะวิวาทหลายครั้ง จนถึงขั้นต้องโทษจำคุกอยู่พักหนึ่ง

เมื่อสุนทรภู่พ้นโทษจำคุกได้ไม่นานก็สิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) สุนทรภู่ได้รับความลำบากเป็นอย่างมาก ถูกถอดยศในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) จึงออกบวชเมื่ออายุประมาณ ๔๑ ปี ที่วัดราชบูรณะ ต่อมาถูกขับไล่ออกจากวัดเพราะถูกสงสัยว่าทำผิดบางประการ สุนทรภู่จึงออกเดินทางไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุ ที่วัดภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๓ ได้แตงนิราศภูเขาทองซึ่งนับว่าเป็นนิราศที่ยอดเยี่ยมที่สุดเรื่องหนึ่ง หลังจากนั้นกลับมากลุ่มอยู่ที่วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร วัดเทพธิดารามวรวิหาร และวัดพระเชตุพน-วิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เมื่อถึงปลายรัชกาลที่ ๓ สุนทรภู่จึงได้กลับมาทำงานอภัยมณีอีกครั้ง ในอุปการะของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว (เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์) และกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ (พระเจ้าลูกเธอในรัชกาลที่ ๓)

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม
หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติผู้แต่ง” (ต่อ)

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) เมื่อสุนทรภู่อายุประมาณ ๖๖ ปี หลังจากพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเข้าพระราชพิธีบวรราชาภิเษกแล้ว (ดำรงตำแหน่งเสมอพระเจ้าแผ่นดิน) ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสุนทรภู่ให้เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ฝ่ายพระบวรราชวัง มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร ถือเป็นตำแหน่งสูงสุดในชีวิตราชการของสุนทรภู่

สุนทรภู่ถึงแก่กรรมในสมัยรัชกาลที่ ๔ ปี พ.ศ.๒๓๙๘ รวมอายุได้ ๗๐ ปี ถือเป็นรัตนกวีสี่แผ่นดิน ผู้มีผลงานหลากหลาย ล้วนแต่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวในเรื่องการใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่คงความงดงามด้วยสัมผัสในอันแพรวพราว แต่งด้วยสุภาพศลิขะ ข้อคิดเตือนใจในการใช้ชีวิตไว้เสมอ จนได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก และกำหนดให้วันที่ ๒๖ มิถุนายน ของทุกปีเป็นวันสุนทรภู่

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม
หมายเลข ๒ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ผลงานของสุนทรภู่”

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านบัตรกิจกรรมเรื่อง “ผลงานของสุนทรภู่” และให้ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวที่มาสัมภาษณ์
๒. เมื่อนักข่าวภาคสนามตั้งโต๊ะแถลงข่าว ให้ทำหน้าที่เติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องประวัติผู้แต่ง

ผลงานของสุนทรภู่ มีทั้งหมด ๒๓ เรื่อง ดังนี้

- ประเภทนิราศ มี ๙ เรื่อง ได้แก่ นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิราศเมืองเพชร นิราศวัดเจ้าฟ้า นิราศอิเหนา นิราศสุพรรณ รำพันพิลาป และนิราศพระปฐม
- ประเภทนิทาน มี ๕ เรื่อง ได้แก่ โคบุตร พระอภัยมณี พระไชยสุริยา ลักษณวงศ์ และสิงห์ไกรภพ
- ประเภทสุภาพคดี มี ๒ เรื่อง ได้แก่ สวัสดิรักษา และเพลงยาวถวายโอวาท
- ประเภทบทละคร มี ๑ เรื่อง คือ อภัยนุราช
- ประเภทบทเสภา มี ๒ เรื่อง ได้แก่ ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม และเสภาเรื่องพระราชพงศาวดาร
- ประเภทบทเห่กล่อม มี ๔ เรื่อง ได้แก่ จักรบรรพ กากี พระอภัยมณี และโคบุตร

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม
หมายเลข ๓ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านบัตรกิจกรรมเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง” และให้ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวที่สัมภาษณ์
๒. เมื่อนักข่าวภาคสนามตั้งโต๊ะแถลงข่าว ให้ทำหน้าที่เติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องประวัติผู้แต่ง

ที่มาของนิราศภูเขาทอง

สุนทรภู่แต่งนิราศภูเขาทองเมื่อปี พ.ศ.๒๓๗๓ ในระหว่างเดินทางไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุที่วัดภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ออกเดินทางโดยเรือจากวัดราชบูรณะ กรุงเทพฯ เมื่อถึงสถานที่ต่าง ๆ หรือพบเห็นสิ่งใดน่าสนใจก็ได้บรรยายไว้เปรียบเทียบกับความรู้สึกของตนเอง เนื่องจากในช่วงนั้น สุนทรภูู่กำลังได้รับความยากลำบาก มีความเศร้าใจ คิดถึงความหลังเมื่อครั้งยังรับราชการในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นิราศเรื่องนี้จึงแสดงอารมณ์ที่สะท้อนใจของ

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม
หมายเลข ๔ นักข่าวภาคสนาม

คำชี้แจง

๑. นักเรียนทำหน้าที่เป็นนักข่าวภาคสนาม โดยห้ามอ่านหนังสือเรียนหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ รวมถึงสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องนิราศภูเขาทองเด็ดขาด
๒. นักเรียนแบ่งหน้าที่สัมภาษณ์เพื่อนที่จับสลากได้หมายเลข ๑ - ๓ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ๕ นาที ดังนี้
หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติสุนทรภู่”
หมายเลข ๒ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ผลงานสุนทรภู่”
หมายเลข ๓ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง”
๓. เมื่อหมดเวลาสัมภาษณ์ให้นักเรียนจัดโต๊ะแถลงข่าว นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อนกลุ่มหมายเลข ๑ - ๓ โดยเพื่อน ๆ ในแต่ละหมายเลขจะเติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อให้การแถลงข่าวมีข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด

ใบงาน
“คนกับการเดินทาง”

ประเด็นที่ ๑ ลักษณะการบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่

.....
.....
.....

ประเด็นที่ ๒ สาเหตุหรือจุดมุ่งหมายการบันทึกของการเดินทางของสุนทรภู่

.....
.....
.....

ประเด็นที่ ๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่

.....
.....
.....

ประเด็นที่ ๔ ลักษณะบันทึกการเดินทางของสุนทรภู่ดังกล่าว นักเรียนคิดว่ายังคงมีผู้ปฏิบัติเช่นนั้นอยู่หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด หากไม่บันทึกเหมือนที่สุนทรภู่ทำ ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

.....
.....
.....

ประเด็นที่ ๕ หากนักเรียนเดินทางไปที่ใดที่หนึ่ง นักเรียนจะบันทึกการเดินทางหรือไม่ เพราะเหตุใด หากนักเรียนบันทึก จะบันทึกด้วยวิธีการใด เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

ใบงาน
“สุนทรภู่รัตนกวีสี่แผ่นดิน”

แผ่นดินที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....

เหตุการณ์สำคัญในชีวิตสุนทรภู่ คือ

วันสุนทรภู่ ตรงกับวันที่

แผ่นดินที่ ๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....

เหตุการณ์สำคัญในชีวิตสุนทรภู่ คือ

จุดเด่นของกลอน
สุนทรภู่คือ

แผ่นดินที่ ๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....

เหตุการณ์สำคัญในชีวิตสุนทรภู่ คือ

ที่มาของนิราศภูเขาทอง คือ

แผ่นดินที่ ๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....

เหตุการณ์สำคัญในชีวิตสุนทรภู่ คือ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สร้างนิราศภูเขาทอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>	<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>ค่านามเป็นคำที่มีความหมาย มีหน้าที่เป็นประธาน บทกรรม หน่วยเติมเต็ม หน่วยเสริมความหรือขยายค่านามอื่น ซึ่งปรากฏในบทประพันธ์นิราศภูเขาทอง อย่างมีความหมายและมีคุณค่า</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายความหมายของค่านามได้ ระบุชนิดและหน้าที่ของค่านามได้ สรุปเนื้อหาของนิราศภูเขาทองได้ <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของค่านามได้ ถอดคำประพันธ์ได้ วิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีได้ <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>ใฝ่เรียนรู้</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑</p> <p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๔ - ๕ คน แต่ละกลุ่มเล่นเกม “สลับตัวอักษร” นักเรียนร่วมกันตอบคำถามว่า คำที่ได้จากการเล่นเกมเป็นคำชนิดใด โดยครู ตั้งคำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านใบความรู้ “ค่านาม” นักเรียนแต่ละกลุ่มหา “ค่านามจากนิราศภูเขาทอง” โดยอ่านจากบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” จากนั้นผู้แทนออกมาเขียนค่านามโดยจำแนกหมวดหมู่ของค่านามตามที่ได้ศึกษามาแล้ว เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเสร็จ นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง นักเรียนช่วยกันเลือกค่านามจากนิราศภูเขาทองมาแต่งเป็นประโยคที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน คำละ ๑ ประโยค นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันว่า ประโยคที่นักเรียนแต่งตามข้อ ๖. มีความเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> เกม “สลับตัวอักษร” แบบบทประพันธ์ “นิราศภูเขาทอง” ใบความรู้ “ค่านาม” ใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของค่านาม” ใบงาน “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง” <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> การทำใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของค่านาม” การทำใบงาน “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง” <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
--	---	--	--

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องทำให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>ชั้นสรุป ๑. นักเรียนอภิปรายสรุปความรู้เรื่องค่านิยมในประเด็นต่อไปนี้ - ค่านิยมที่ซนิต และแต่ละชนิดทำหน้าที่ใด - ในนิราศภูเขาทองตอนที่ศึกษาในชั่วโมงนี้มีค่านิยมชนิดใดมากที่สุด น้อยที่สุด หรือไม่ปรากฏค่านิยมชนิดใด พร้อมระบุเหตุผล - ค่านิยมชนิดใดที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองตอนที่ศึกษาในชั่วโมงนี้ที่ ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน และไม่ได้ใช้ในปัจจุบันนี้แล้ว เพราะเหตุใดจึง เป็นเช่นนั้น ๒. นักเรียนทำใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของค่านิยม” แล้วส่งครูในครั้ง ต่อไป</p> <p>ชั่วโมงที่ ๒ ผู้นำ</p> <p>นักเรียนอ่านนิราศภูเขาทองที่ติดบนกระดาน แล้วช่วยกันหาคำในที่ ปรากฏจากบทประพันธ์</p> <div data-bbox="1050 678 1292 1440" style="border: 1px solid green; padding: 5px;"> <table border="0"> <tr> <td>รับกลิ่นไ้อัญญาเมธนา</td> <td>เดือนสิบเอ็ดเสด็จพระวรส</td> </tr> <tr> <td>ออกจากรัดที่ศนาดูาวาส</td> <td>ขลุ่ยลางเรื่อเทื่ออาลัย</td> </tr> <tr> <td>สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย</td> <td>เมื่อตรุษสารทพระพรษาได้อาลัย</td> </tr> <tr> <td></td> <td>มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น</td> </tr> <tr> <td></td> <td>(นิราศภูเขาทอง)</td> </tr> </table> </div>	รับกลิ่นไ้อัญญาเมธนา	เดือนสิบเอ็ดเสด็จพระวรส	ออกจากรัดที่ศนาดูาวาส	ขลุ่ยลางเรื่อเทื่ออาลัย	สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย	เมื่อตรุษสารทพระพรษาได้อาลัย		มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น		(นิราศภูเขาทอง)	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
รับกลิ่นไ้อัญญาเมธนา	เดือนสิบเอ็ดเสด็จพระวรส											
ออกจากรัดที่ศนาดูาวาส	ขลุ่ยลางเรื่อเทื่ออาลัย											
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย	เมื่อตรุษสารทพระพรษาได้อาลัย											
	มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น											
	(นิราศภูเขาทอง)											

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>คำตอบ เดือนสิบเอ็ด ชุระ พระวสา กสิณ เรือ วัด ทัศน อาวาส ตรุษสารท พระพรราชา สามฤดู ภัย อาราม</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่ม อ่านบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” จากนั้นร่วมกันทำใบงานที่ ๒ “แผนภาพ ความคิด” สรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง” ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบ ทุกกลุ่มให้นักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ประเด็นต่อไปนี้ - เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง - คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง - ค่านิยมที่ได้บ้างจากนิราศตอนที่ศึกษาในชั่วโมงนี้ที่นักเรียนไม่เคย พบในชีวิตประจำวัน และเพราะเหตุใดค่านิยมนี้จึงไม่ปรากฏให้ นักเรียนพบในชีวิตประจำวัน</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>ชั่วโมงที่ ๓ ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านนิราศภูเขาทองที่ติดบนกระดาน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้</p> <table border="1" style="margin: 10px auto;"> <tr> <td style="padding: 5px;">ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง</td> <td style="padding: 5px;">มาฆวมองม้วนหน้าไม่ผืน</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">เพราะรักใคร่ใจจิตไม่หิตยัน</td> <td style="padding: 5px;">จึงต้องซนใจพรากมาจากเมือง</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">ถึงบางพลูคิดถึงคูเมื่อยู่ครอง</td> <td style="padding: 5px;">เคยใส่ของส่งให้ล้วนใบเหลือง</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาซัดเคือง</td> <td style="padding: 5px;">ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน (นิราศภูเขาทอง)</td> </tr> </table> <p>- คำประพันธ์ข้างต้นปรากฏค่านิยมใดบ้าง</p> <p>คำตอบ บางจาก วัด พี่น้อง เมือง บางพลู คู่ ของ บางพลัด เมือง สมร</p> <p>- คำประพันธ์ข้างต้นมีการใช้คำสัมผัสที่ใดตอนใดอย่างไร</p> <p>คำตอบ มีสัมผัสนอก สัมผัสใน สัมผัสสระ และสัมผัสอักษร</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มอ่านบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” จากนั้นร่วมกันคัดเลือกข้อความที่มีความน่าสนใจ</p>	ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง	มาฆวมองม้วนหน้าไม่ผืน	เพราะรักใคร่ใจจิตไม่หิตยัน	จึงต้องซนใจพรากมาจากเมือง	ถึงบางพลูคิดถึงคูเมื่อยู่ครอง	เคยใส่ของส่งให้ล้วนใบเหลือง	ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาซัดเคือง	ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน (นิราศภูเขาทอง)
ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง	มาฆวมองม้วนหน้าไม่ผืน								
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่หิตยัน	จึงต้องซนใจพรากมาจากเมือง								
ถึงบางพลูคิดถึงคูเมื่อยู่ครอง	เคยใส่ของส่งให้ล้วนใบเหลือง								
ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาซัดเคือง	ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน (นิราศภูเขาทอง)								
	<p style="text-align: right;">เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>								

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>จากใบความรู้ “นิราศภูเขาทอง” และแสดงความคิดเห็นว่าเนื้อความที่เลือก มานั้น เกิดจากวิธีการแต่งลักษณะใดแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>ชั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
---	--	---

เกมสลับตัวอักษร

อุปกรณ์

แถบที่ ๑

ร	ส	ค	า
---	---	---	---

แถบที่ ๒

า	า	น	ว
---	---	---	---

แถบที่ ๓

า	ต	ด	ล
---	---	---	---

แถบที่ ๔

า	อ	า	ส	ว
---	---	---	---	---

แถบที่ ๕

ฝั	แ	า	ร	พ
----	---	---	---	---

แถบที่ ๖

ง	โ	า	พ	พ	ง
---	---	---	---	---	---

บัตรคำ

สาคร	นาวา	ตลาด
อวาส	ผ้าแพร	โพงพาง

วิธีการเล่น

- นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน
- นักเรียนทำความเข้าใจกติกาในการเล่น
- แถบอักษรแต่ละแถบจะประสมเป็นคำได้ ๑ คำ
- นักเรียนต้องออกเสียงคำให้ตรงกับแถบอักษรให้ถูกต้องและเร็วที่สุด
- กลุ่มที่ออกเสียงคำได้ถูกต้องกับแถบอักษรและเร็วที่สุดจะได้รับบัตรคำ
- บัตรคำ ๑ ใบ มีค่าเท่ากับ ๑ คะแนน
- ครูแสดงแถบอักษรครั้งละ ๑ แถบ เพื่อให้นักเรียนตอบ
- เมื่อสิ้นสุดเกมให้นับจำนวนบัตรคำเพื่อรวมคะแนน
- กลุ่มที่มีจำนวนคะแนนมากที่สุดคือผู้ชนะ
- ครูกล่าวชมเชยและให้กำลังใจนักเรียนทุกคน
- นักเรียนนำบัตรคำที่ได้ติดบนกระดานแล้วอ่านพร้อมกัน

แถบบทประพันธ์นิราศภูเขาทอง (ชั่วโมงที่ ๒ ชั้นนำ)

รับกลิ่นบุญโศกโศก
ออกจากวัดทัศนาคูหา
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย

เดือนสิบเอ็ดเสด็จพระวสา
ชูลีลาลงเรือเหลื่ออาลัย
เมื่อตรุษสารทพระพรษาได้อาศัย
มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น
(นิราศภูเขาทอง)

แถบบทประพันธ์นิราศภูเขาทอง (ชั่วโมงที่ ๓ ชั้นนำ)

ถึงบางจากจากวัดปลัดพี่น้อง
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยี่ดเย็น
ถึงบางพลูคิดถึงคูเมื่ออยู่ครอง
ถึงบางปลัดเหมือนพี่ปลัดมาขัดเคือง

มามัวหมองมัวหน้าไม่ฝ้าฝัน
จึงต้องขึ้นใจพรากรมาจากเมือง
เคยใส่ซองส่งให้ล้วนใบเหลื่อง
ทั้งปลัดเมืองปลัดสมรมาร้อนรน
(นิราศภูเขาทอง)

ใบความรู้ “คำนาม”

ความหมายของคำนาม

คำนาม คือ คำที่หมายถึงบุคคล สัตว์ วัตถุ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ ความคิด ความเชื่อ คำนิยม คือรวมทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

คำนามมีประโยชน์ คือ ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารเมื่อต้องการกล่าวถึง คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เป็นนามธรรม

หน้าที่ของคำนาม

คำนามทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หน่วยเสริมความหรือขยายคำนามอื่น

ชนิดของคำนาม

คำนามมี ๔ ชนิด ได้แก่ คำนามสามัญ คำนามวิสามัญ คำลักษณนาม และคำอาการนาม ดังนี้

๑. **คำนามสามัญ** คือ คำนามที่ใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ โดยทั่วไป มิได้ระบุแน่นอนว่าเป็นสิ่งนี้มีชื่อเรียกอย่างนี้ หรือสิ่งนั้น มีชื่อเรียกอย่างนั้น เช่น ดอกไม้ ประตู่ แจกัน คำนามสามัญอาจมีความหมายแคบกว้างต่างกัน คำนามสามัญที่มีความหมายแคบอาจเป็นประเภทย่อยของคำนามสามัญที่มีความหมายกว้าง เช่น ก้านยาว หมอนทอง พวงมณี มีความหมายแคบกว่าเมื่อเทียบกับทุเรียน

ประโยชน์ของคำนามสามัญ คือ ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อความหมายถึงคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

๒. **คำนามวิสามัญ** คือ คำที่เป็นชื่อซึ่งตั้งขึ้นเฉพาะสำหรับเรียกคำนามสามัญหนึ่ง ๆ เช่น (โรงพยาบาล)จุฬาลงกรณ์ (ถนน)พญาไท

ประโยชน์ของคำนามวิสามัญ คือ ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อความหมายถึงคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ที่มีความเฉพาะเจาะจง

๓. **คำลักษณนาม** คือ คำที่ใช้บอกลักษณะของคำนามหรือคำกริยา เช่น พัดลม ๒ **เครื่อง** ส่งงานให้**ไป**ลิ **ขอกอด**ที

ประโยชน์ของคำลักษณนาม คือ ช่วยให้รู้ถึงลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือการกระทำ

๔. **คำอาการนาม** คือ คำนามที่เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงคำกริยาเป็นคำนาม โดยการเติมคำ “การ” หรือ “ความ” หน้าคำกริยา เช่น การเดิน การวิ่ง ความรัก ความร้อน

ประโยชน์ของคำอาการนาม คือ ช่วยขยายขอบเขตการใช้คำให้มีคำใช้ได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่เป็นตัวแทนของความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เป็นนามธรรม

นิราศภูเขาทอง

รับกลิ่นภิญโญโมทนา
ออกจากวัดทัศนาคูหาวาส
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย
โอ้อาวาสราชบูรณะพระวิหาร
เหลือรำลึกนึกน่าน้ำตากระเด็น
จะยกหยิบธิดีเป็นที่ตั้ง
จึงจำลาอาวาสนิราศร้าง
ถึงหน้าวังดั่งหนึ่งใจจะขาด
โอ้อ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
พระนิพนธ์ปานประหนึ่งศีระชะขาด
ทั้งโรคช้ำกรรมชดวิบัติเป็น
จึงสร้างพรตอดสำห่ส่งส่วนบุญถวาย
เป็นสิ่งของฉลองคุณมฤติกา
ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย
เคยทรงแต่งแปลงบทพจนารถ
จนกลิ่นสิ้นแม่น้ำในลำคลอง
เคยหมอบใกล้ไต้กลิ้งสุคนธ์ตรลบ
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา
ดูในวังยังเห็นหอพระอัฐิ
ทั้งปิ่นเกล้าเจ้าพิภพจบสากล
ถึงอารามนามวัดประโคนปึก
เป็นสำคัญปิ่นแดนในแผ่นดิน
ขอเดชะพระพุทธรุคุณช่วย
อายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา
ไปพันวัดทัศนาริมท่าน้ำ
มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงทอง
ถึงโรงเหล่าเตากลั่นควินโขมง
โอ้อาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย
ไม่เมาเหล่าแล้วแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล่าเข้าสายก็หายไป
ถึงบางจากจากวัดพลัดพื้นน้อง
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยี่ดเย็น

เดือนสิบเอ็ดเสร์จธระพระวสา
ชูลีลาลงเรือเหลืออาลัย
เมื่อตรุษสารทพระพรรษาได้อาศัย
มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น
แต่นั่นนานับทิวาจะมาเห็น
เพราะชุกเชื้อคนพาลมารานทาง
ก็ใช้ถึงแทนสัดเห็นขัดขวาง
มาอ้างว่างวิญญาณ์ในสาคร
คิดถึงบาทพิตรอดิศร
แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
ด้วยไร่ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา
ประพฤดีฝ่ายสมณะทั้งวสา
ขอเป็นข้าเคียงบาททุกชาติไป
คิดถึงครั่งก่อนมาน้ำตาไหล
แล้วลงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง
เคยรับราชโองการอ่านฉลอง
มิได้ข้องเคืองขัดหัตถยา
ละอองอบรสรื่นชื่นนาสา
วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ้งสุคนธ์
ตั้งสติเต็มถวายฝ่ายกุศล
ให้ผ่องพันภัยสำราญผ่านบุรินทร์
ไม่เห็นหลักถือเกล้าว่าเสอาหิน
มิรู้สิ้นสุดชื่อที่ลือชา
แม้นมอดม้วยกลับชาติวาสนา
อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง
แพประจำจอดรายเขาชายของ
ทั้งสิ่งของชาวเหลืองเครื่องสำภา
มีคินโพงผูกสายไว้ปลายเสา
ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่ายาย
พระสรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ไม่ไกล่กรายแกล้งเมินก็เกินไป
สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคิน
มามัวหมอมัวหน้าไม่ฝ้าฝัน
จึงต้องชื่นใจพราภมาจากเมื่อง

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ถึงบางพลุกคิดถึงคู่มืออยู่ครอง
ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาขัดเคือง
ถึงบางโพ้อพระศรีมหาโพธิ
ขอเดชะอานุภาพพระทศพล
ถึงบ้านญวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง
ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย
จะเหลียวกลับลับเขตประเทศสถาน
ถึงเขมาอารามอร่ามทอง

เคยใส่ซองส่งให้ล้วนใบเหลือง
ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน
ร่มนิโรธรุกขมูลให้พูนผล
ให้ผ่องพันภัยพาลสำราญกาย
มีช่องขังกึ่งปลาไว้ค้าขาย
พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง
ทรมานหม่นไหม้ฤทัยหมอง
ฟังฉลองเลิกงานเมื่อวานขึ้น

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์

หน้า ๑๘ - ๑๙

ใบงาน
“ชนิดและหน้าที่ของคำนาม”

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกชนิดและหน้าที่ของคำนามที่ขีดเส้นใต้ให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของคำนาม	หน้าที่ของคำนาม
๑. <u>สถานที่</u> ประกาศเปิดทำการแล้ว	.....	.....
๒. <u>โลก</u> ของเรากำลังเข้าสู่ภาวะโลกร้อน	.....	.....
๓. เราได้เห็นถนน <u>ราชดำเนิน</u> วันนี้เอง	.....	.....
๔. <u>คณะ</u> เจ้าหน้าที่ได้เข้าสอบสวนแล้ว	.....	.....
๕. หมู่บ้านของฉันทำ <u>ถนน</u> ใหม่	.....	.....
๖. คุณครูมอบ <u>รางวัล</u> ให้แก่เด็ก ๆ	.....	.....
๗. ดอกไม้ในแจกัน <u>ใบนี้</u> สวยมาก	.....	.....
๘. คอมพิวเตอร์ <u>เครื่องนี้</u> เสีย	.....	.....
๙. <u>การ</u> ขายเสียงผิดกฎหมาย	.....	.....
๑๐. สถาปนิกออกแบบโรงพยาบาล <u>ศิริราช</u>	.....	.....

(เฉลย)

ใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำนาม”

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกชนิดและหน้าที่ของคำนามที่ขีดเส้นใต้ให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิดของคำนาม	หน้าที่ของคำนาม
๑. <u>สถานที่</u> ประกาศเปิดทำการแล้ว	คำนามสามัญ	ประธาน
๒. <u>โลก</u> ของเรากำลังเข้าสู่ภาวะโลกร้อน	คำนามสามัญ	ประธาน
๓. เราได้เห็นถนน <u>ราชดำเนิน</u> วันนี้เอง	คำนามวิสามัญ	กรรม
๔. <u>คณะ</u> เจ้าหน้าที่ได้เข้าสอบสวนแล้ว	ลักษณนาม	ไม่ปรากฏหน้าที่
๕. หมู่บ้านของฉันทำ <u>ถนน</u> ใหม่	คำนามสามัญ	กรรม
๖. คุณครูมอบ <u>รางวัล</u> ให้แก่เด็ก ๆ	คำนามสามัญ	กรรม
๗. ดอกไม้ในแจกัน <u>ใบนี้</u> สวยมาก	ลักษณนาม	ไม่ปรากฏหน้าที่
๘. คอมพิวเตอร์ <u>เครื่องนี้</u> เสีย	ลักษณนาม	ไม่ปรากฏหน้าที่
๙. <u>การ</u> ขายเสียงผิดกฎหมาย	อาการนาม	ประธาน
๑๐. สถาปนิกออกแบบโรงพยาบาล <u>ศิริราช</u>	คำนามวิสามัญ	กรรม

ใบงาน

“แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา และคุณค่าด้านสังคม และด้านวรรณศิลป์
ของนิราศภูเขาทอง

การเตรียมการ

.....

.....

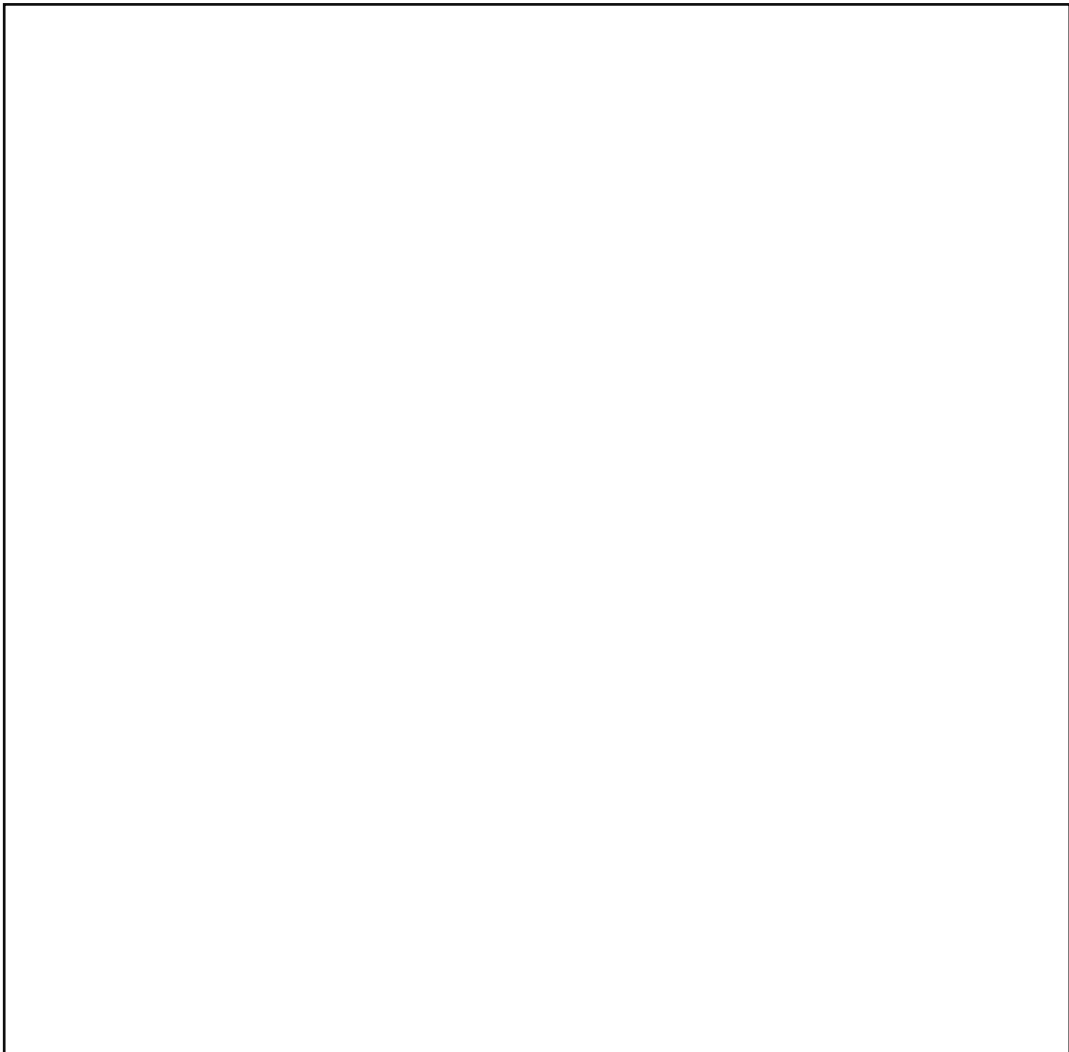
.....

.....

.....

.....

แผนภาพความคิด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

ความรู้สำหรับครู

รับกฐินภิญโญโมทนา	เดือนสิบเอ็ดเสด็จระพระวสา
ออกจากวัดทัศนาคูหาวาส	ชูลีลาลงเรือเหลืออาลัย
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย	เมื่อตรุษสารทพระพรรษาได้อาศัย
โอ้อาวาสราชบุรณะพระวิหาร	มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น
เหลือรำลึกนี้ก็น้ำตากระเด็น	แต่นี้นานนับทิวาจะมาเห็น
จะยกหีบธิดีเป็นที่ตั้ง	เพราะชุกเชื้อคนพาลมารานทาง
จึงจำลาอาวาสนิราศร้าง	ก็ใช้ถึงแทนสัดเห็นชัดขวาง
	มาอ้างว่างวิญญาณ์ในสาคร

คำศัพท์ :

โมทนา	หมายถึง	พลอยยินดี มาจากคำว่า อนุโมทนา
ชูลี	หมายถึง	การไหว้, การประนมมือ มาจาก อัญชูลี, อัญชูลี
ทัศนาคูหาวาส	หมายถึง	มอง, ดู
อาราม	หมายถึง	โบสถ์, วัด
ตรุษ	หมายถึง	นักขัตฤกษ์เมื่อเวลาสิ้นปี
สารท	หมายถึง	เทศกาลทำบุญสิ้นเดือนสิบ
พรรษา, วสา	หมายถึง	ฝน, ปี, ทางพระพุทธศาสนาใช้หมายถึงช่วงเวลา ๓ เดือนในฤดูฝนที่พระสงฆ์ต้องอยู่ประจำในวัด
ทิวา	หมายถึง	วัน
ราน	หมายถึง	ตัดออก
ธิดี	หมายถึง	ผู้เป็นใหญ่ ในที่นี้หมายถึง เจ้าอาวาส
สัด	หมายถึง	ภาระสำหรับดวงข้าว มีอัตราเท่ากับ ๒๕ ทะนาน
สาคร	หมายถึง	แม่น้ำ

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อเดือนสิบเอ็ด หลังจากรับกฐินมาด้วยความยินดี สุนทรภู่งเรือออกจากวัดราชบุรณะด้วยความอาลัย มองดูวัดซึ่งเมื่อปีที่ผ่านมาได้อยู่อาศัยอย่างสุขสบายดีตลอดทั้งสามฤดู เศร้าใจ ที่คงอีกนานกว่าจะได้มาเห็นอีกครั้ง เพราะถูกคนพาลมาคุกคาม จะพึงเจ้าอาวาสผู้เป็นใหญ่ในวัด ท่านก็กลับ ไม่เที่ยงธรรม เหมือนการใช้ถึงตักข้าวแทนสัด จึงจำใจต้องออกจากวัดลงเรือมาในแม่น้ำอย่างโดดเดี่ยว

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- ชูลีลาลงเรือเหลืออาลัย
มีการใช้สัมผัสพยัญชนะ ตัว ล
- จะยกหีบธิดีเป็นที่ตั้ง ก็ใช้ถึงแทนสัดเห็นชัดขวาง
เป็นการใช้อุปมาโวหาร เปรียบความไม่เที่ยงธรรมของเจ้าอาวาสเหมือนการโกงขายข้าว ด้วยการใช้ถึงที่มีปริมาตร ๒๐ ทะนาน มาตักข้าวแทนสัดที่มีปริมาตร ๒๕ ทะนาน

คุณค่าทางด้านสังคม :

- ประเพณีทางพุทธศาสนา
หลังวันออกพรรษา จะเป็นช่วงที่วัดสามารถรับกฐินได้ เรียกว่า กฐินกาล มีช่วงเวลา ๑ เดือน คือ ตั้งแต่ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒
- การเดินทางโดยเรือ
- การชั่งตวงข้าวของคนไทยโบราณ

ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด	คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
ไฉ่ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร	แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
พระนิพพานปานประหนึ่งศรัทธาขาด	ด้วยไรรู้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคช้ำกรรมช้ำวิบัติเป็น	ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา
จึงสร้างพรตอดสำหรับส่งส่วนบุญถวาย	ประพฤติฝ้ายสมณะทั้งวสา
เป็นสิ่งของฉลองคุณมุลิกา	ขอเป็นข้าเคียงบาททุกชาติไป

คำศัพท์ :

บาทบพิตรอดิศร	หมายถึง	กษัตริย์ (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)
ผ่านเกล้า	หมายถึง	พระเจ้าแผ่นดิน
นิพพาน	หมายถึง	การดับสนิทของกิเลสและทุกข์
วิบัติ	หมายถึง	ความหายนะ
สร้างพรต	หมายถึง	ถือศีล
สมณะ	หมายถึง	มักน้อย, มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย
มุลิกา	หมายถึง	มหาดเล็ก มาจากคำว่า มูลิกาการ ซึ่งแปลว่า ข้าทูลละอองธุลีพระบาท

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงหน้าวังก็โศกเศร้าคิดถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งมีพระคุณกับสุนทรภู์ เมื่อก่อนเคยเฝ้าพระองค์เป็นประจำ เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตก็เหมือนกับสุนทรภู์ ถูกตัดศรัทธา ไม่มีญาติหรือคนคอยช่วยเหลือจึงต้องมาลำบากยากแค้น ทั้งเจ็บป่วยและมีเคราะห์กรรม ไม่เห็นใครที่จะพึงพาได้ จึงได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายแต่พระองค์ ประพฤติตนอยู่ในธรรมทั้งพรรษาเพื่อทดแทนพระคุณหากเกิดใหม่ชาติไหนก็ขอให้ได้รับใช้พระองค์ไปทุก ๆ ชาติ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์ :

- พระนิพพานปานประหนึ่งศรัทธาขาด
เป็นการใช้อุปมาโวหาร เปรียบความเจ็บปวดของสุนทรภู์เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยสวรรคต ว่าเหมือนตนเองศรัทธาขาด ลื่นชีวิตตามพระองค์ไปด้วย

คุณค่าด้านสังคม :

- ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา
การบวชและตั้งใจถือศีล ประพฤติธรรม ถือเป็นการทดแทนบุญคุณอย่างหนึ่ง

ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย
เคยทรงแต่งแปลงบทพจนารถ
จนกฐินสิ้นแม่น้ำในลำคลอง
เคยหมอบไถ่ได้กลิ่นสุคนธ์ตรลบ
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา

คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
แล้วลงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง
เคยรับราชโองการอ่านฉลอง
มิได้ข้องเคืองขัดหทัย
ละอองอบรสรีนชื่นนาสา
วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์

คำศัพท์ :

จมีนไวย	หมายถึง	ชื่อชั้นบรรดาศักดิ์ของขุนนางไทยโบราณ ในที่นี้หมายถึง พระยาไชยวิจิตร (เผือก)
พจนารถ	หมายถึง	เนื้อความของคำพูด
อ่านฉลอง	หมายถึง	พนักงานอ่านเขียนในเวลาทรงพระราชนิพนธ์
หทัย	หมายถึง	ใจ
สุคนธ์	หมายถึง	กลิ่นหอม, เครื่องหอม
ตรลบ	หมายถึง	กลิ่นฟุ้งกระจาย
นาสา	หมายถึง	จมูก
วาสนา	หมายถึง	บุญบารมี

ถอดคำประพันธ์ : ถึงหน้าแพก็เห็นเรือพระที่นั่ง สุนทรภู์คิดถึงเมื่อก่อนก็เศร้าจนน้ำตาไหล ด้วยเคยหมอบรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยกับพระจมีนไวย แล้วก็ลงไปเรือพระที่นั่งด้วย เคยแต่งแปลงบทความ เคยรับราชโองการและเป็นผู้อ่าน จนเรือที่มาทอดกฐินหมดแล้วก็ยังมิได้ทำให้พระองค์ต้องขัดเคืองพระราชหฤทัยเลย เคยหมอบกราบไถ่จนได้กลิ่นหอมจากพระวรกายจนติดจมูก แต่เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตก็สิ้นกลิ่นหอมไปด้วย เหมือนกับวาสนาของสุนทรภู์ที่หมดไปเช่นกัน

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

เคยหมอบไถ่ได้กลิ่นสุคนธ์ตรลบ ละอองอบรสรีนชื่นนาสา
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์

เป็นการใช้อุปมาโวหาร เปรียบการสิ้นบุญวาสนาของสุนทรภู์ ว่าเหมือนกลิ่นหอมที่สิ้นไป พร้อมกับการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นอกจากนี้ยังมีการซ้ำคำให้เกิดความรู้สึกที่เด่นชัด และเกิดจังหวะในการอ่าน ได้แก่คำว่า สุคนธ์ สิ้น

คุณค่าทางด้านสังคม :

- การใช้เครื่องหอมของชนชั้นสูงในสังคม

ไทยเป็นชาติที่นิยมกลิ่นหอม มักมีการประพินผิวให้หอมอบอวลอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีการอบรำให้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีกลิ่นหอมด้วย โดยเฉพาะในหมู่ขุนนาง ชนชั้นสูง ดังนั้น สุนทรภู์ที่ได้เข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์อยู่เสมอ จึงได้กลิ่นหอมจากพระวรกาย

ข้อคิด : สิ่งต่าง ๆ ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงและดับสูญไป ไม่มีอะไรแน่นอน

ดูในวังยังเห็นหอพระอัฐิ
ทั้งปิ่นเกล้าเจ้าพิภพจบสากล

คำศัพท์ :

อัฐิ หมายถึง
ปิ่นเกล้า หมายถึง
เจ้าพิภพจบสากล หมายถึง
ผ่านบุรีนทร์ หมายถึง

ตั้งสติเดิมถวายฝ่ายกุศล
ให้ผ่องพันภัยสำราญผ่านบุรีนทร์

กระตูก
กษัตริย์ (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)
กษัตริย์ (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว)
ปกครองบ้านเมือง

ถอดคำประพันธ์ : มองไปในวังยังเห็นหอพระอัฐิ ก็ตั้งสติถวายบุญกุศลแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และขอให้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ทรงปกครองบ้านเมืองเป็นสุขสำราญ

คุณค่าทางด้านสังคม :

- พระราชประเพณีในการเก็บพระอัฐิของกษัตริย์ โดยจะเก็บไว้ที่หอพระอัฐิ ในพระบรมมหาราชวัง (หอพระธาตุมณเฑียร)

ถึงอารามนามวัดประโคนปึก
เป็นสำคัญปิ่นแดนในแผ่นดิน
ขอเดชะพระพุทธรูปคุณช่วย
อายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา
ไปพันวัดที่ศรนิรมทาน้ำ
มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงทอง

คำศัพท์ :

ประโคน หมายถึง
ปิ่น หมายถึง
สิ่งของชาวเหลือง หมายถึง
เครื่องสำเภา หมายถึง

ไม่เห็นหลักถือเล่าว่าเสาทิน
มิรู้สิ้นสุดชื่อที่ลือชา
มั่นมอดม้วยกลับชาติวาสนา
อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง
แพประจำจอดรายเขาชายของ
ทั้งสิ่งของชาวเหลืองเครื่องสำเภา

เสาใหญ่ที่ปึกเป็นสัญลักษณ์เขตแดนระหว่างเมือง
แบ่ง
สิ่งของจำพวกเครื่องเงิน เครื่องทอง
สินค้าที่นำมาโดยเรือสำเภาค้าขายจากเมืองจีน เช่น
ภาชนะที่เป็นเครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องโลหะ
แพรไหม ปิ่น แจกัน

ถอดคำประพันธ์ : ถึงวัดประโคนปึกก็มองไปไม่เห็นเสาทินที่ลือกัน เป็นเสาสำคัญที่ไว้แบ่งเขตก็ขอให้สุนทรภู่เองเมื่อเกิดชาติหน้าได้มีอายุยืนหมื่น ๆ ปีเหมือนเสาทินนี้ อยู่คู่ฟ้าดินได้ตลอดไปตั้งใจต้องการ พอเรือล่องเลยวัดก็มองดูนิรมทาน้ำ มีแพมาจอดขายของอยู่เรียงราย มีขายทั้งผ้าแพรสีม่วงทองและสีอื่น รวมถึงสิ่งของที่มาจากเมืองจีน

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

ขอเดชะพระพุทธรูปคุณช่วย
อายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา
เป็นการใช้อดีตจนโวหาร ที่สุนทรภู่ขอให้ชาติหน้ามีอายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา เพื่ออยู่คู่ฟ้าดินอย่างที่ใจปรารถนา

คุณค่าทางด้านสังคม :

- ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด การเกิดใหม่ในชาติหน้าต้องอาศัยบุญกุศล
- สภาพสังคม การค้าขายของชาวบ้านทั่วไป โดยใช้เรือแพ มาจอดเรียงกัน และขายสินค้าทั่วไป
ทั้งของไทยและของที่มาจากจีน
- การแบ่งเขตบ้านเมือง ใช้เสาใหญ่ เรียกว่า เสาประโคน เป็นสัญลักษณ์

ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง
โอ้บาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย
ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป

มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา
ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
พระสรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ไม่ไกล่กรายแกล้งเมินก็เกินไป
สุดจะหักห้ามจิตคิดเอน
แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน

คำศัพท์ :

คันโพง หมายถึง เครื่องตักน้ำเป็นคันไม้ไผ่ มีเชือกผูกสำหรับพ่อนแรง
น้ำนรก หมายถึง น้ำสุรา
พระสรรเพชญ์โพธิญาณ

หมายถึง พระพุทธเจ้าผู้ทรงตรัสรู้
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย ไม่ไกล่กรายแกล้งเมินก็เกินไป

หมายถึง ถึงแม้ข้อห้ามเรื่องสุรา จะทำให้ชีวิตไปในทางที่ดี แต่จะให้เลิก
เด็ดขาดนั้นคงจะยากเกินไป

ถอดคำประพันธ์ : ถึงโรงเหล้าบางยี่ขันก็มีควันออกมาจากเตากลั่นมากมาย มีคันโพงผูกไว้ปลายเสา
สุนทรภู์เคยดื่มสุราจนเมาเหมือนคนบ้า จึงจะได้บวชเพื่อจะได้พ้นจากอบายมุข ขอให้ได้ตรัสรู้เหมือน
พระพุทธเจ้า ถึงแม้ข้อห้ามเรื่องสุราจะทำให้ชีวิตไปในทางที่ดี แต่จะให้เลิกเด็ดขาดนั้นคงจะยากเกินไป
ถึงจะไม่เมาเหล้าแต่ก็ยังเมารักอยู่ บังคับใจไม่ให้ได้ การเมาเหล้านั้นพอรุ่งขึ้นก็หายไป แต่การเมารักนี้
เป็นประจำทุกค่ำคืน ไม่หายง่าย ๆ

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย

เป็นอุปมาโวหาร เปรียบเทียบการเมาสุรานั้นน่าอายเหมือนคนเสียสติ

ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก

สุดจะหักห้ามจิตคิดเอน

ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป

แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน

มีการซ้ำคำว่า เมา ให้เห็นภาพความเมารัก เมาใจที่ชัดเจนขึ้น

คุณค่าทางด้านสังคม :

- การผลิตสุรา

ใช้วิธีหมักข้าวกับหัวเชื้อสุรา และนำไปกลั่น คือ ต้มน้ำให้กลายเป็นไอ จะได้เหล้า
ที่ไม่บูด เก็บไว้ดื่มได้นาน จากกระบวนการกลั่นจึงทำให้มองเห็นเป็นควันออกมาจากเตากลั่น

- เครื่องทุ่นแรง

คันโพง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตักน้ำ โดยนำภาชนะไปผูกไว้ที่ก้านไม้ไผ่ยาว
และผูกเชือกไว้สำหรับดึงขึ้น-ปล่อยลงในการตักน้ำ

- ความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา

- จุดมุ่งหมายของการบวช คือการสำเร็จธรรม (บรรลุเป็นพระอรหันต์)

- ความเชื่อเรื่องศีลห้า การดื่มสุราถือว่าผิดศีลข้อที่ ๕ เป็นบาปกรรม

ถึงบางจากจากวัดพี่พลัดน้อง   มามัวหมองมัวหน้าไม่ฝ้าฝัน
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยึดเย็น   จำต้องชื่นใจพรากมาจากเมือง

คำศัพท์ :

มัวหน้า   หมายถึง   ซ่อนหน้าเพราะความอาย

ถอดคำประพันธ์ : ถึงบางจากสุนทรภู่อีกคิดถึงหลาย ๆ สิ่งทีจากมาทั้งวัดและครอบครัว เสียใจ เพราะรักนั้นไม่เย็นยาวจึงต้องจากเมืองมา

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- มีการเล่นคำว่า จาก ในชื่อ บางจาก ก็กับการจากลา และซ้ำคำว่า จาก อีกครั้งในวรรคท้าย
- มามัวหมองมัวหน้าไม่ฝ้าฝัน
    สัมผัสพยัญชนะ ตัว ม
- ใจจิต

ใช้บุคคลวัตโวหาร

ถึงบางพลุกคิดถึงคูเมื่ออยู่ครอง   เคยใส่ของส่งให้ล้วนใบเหลือง
ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาขัดเคือง   ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน

คำศัพท์ :

สมร   หมายถึง   นางผู้เป็นที่รัก

ถอดคำประพันธ์ : ถึงบางพลุกคิดถึงคูชีวิตเมื่อแต่งงานกัน เคยส่งหมากพลูโดยใส่ของให้ทั้งหมดเป็น ใบเหลือง ถึงบางพลัดก็นึกถึงการที่ต้องพลัดพรากกัน ทั้งยังพลัดจากเมืองและสิ่งอื่น ๆ มาตกระกำลำบาก

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- มีการเล่นความหมายของคำว่า พลู ในชื่อ บางพลู กับ ใบพลู (ละคำว่าพลูในฐานะที่เข้าใจ) เล่นคำว่าพลัดในชื่อบางพลัดกับการพลัดพรากและซ้ำคำว่าพลัดในวรรคท้าย

คุณค่าทางด้านสังคม :

- วัฒนธรรมการกินหมากกับการแสดงความรักของคนไทย
คนไทยสมัยโบราณนิยมกินหมาก โดยใช้ใบพลูเป็นสิ่งที่ห่อส่วนประกอบอื่น ๆ ไว้เป็นซอง หรือห่อ เป็นคำ ๆ การห่อหมากพลูให้กันและกันจึงถือเป็นการแสดงความรัก โดยเฉพาะการเลือกสรรวัตถุดิบที่ดีมา ให้ ซึ่งใบพลูสีเหลือง (สีทอง) เป็นใบพลูที่มีรสชาติดี ไม่บาดปาก

ถึงบางโพอ้อพระศรีมหาโพธิ
ขอเดชะอานุภาพพระทศพล

ร่มนิโรธรุกขมูลให้พูนผล
ให้ผ่องพันภัยพาลสำราญกาย

คำศัพท์ :

พระศรีมหาโพธิ	หมายถึง	ต้นโพที่พระพุทธเจ้าประทับในขณะตรัสรู้
นิโรธ	หมายถึง	การดับทุกข์ (นิพพาน)
รุกขมูล	หมายถึง	โคนต้นไม้
พระทศพล	หมายถึง	ผู้มีกำลังทั้งสิบ (พระพุทธเจ้า)

ถอดคำประพันธ์ : ถึงบางโปก้คิดถึงต้นศรีมหาโพธิ์อันเป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ทำให้พุทธองค์เห็นทางนิพพาน ขอเดชะของพระพุทธเจ้าให้พันภัยอันตรายและมีความสุข

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์

- ถึงบางโพอ้อพระศรีมหาโพธิ

เล่นคำว่า โป ในชื่อ บางโพ กับ พระศรีมหาโพธิ

คุณค่าทางด้านสังคม :

- การอธิษฐานขอพร จะขอให้บุญบารมี อำนาจบุญ ความเมตตาจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะพระพุทธเจ้า ดลบันดาลพรแก่ตนเอง

ถึงบ้านญวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง

มีช่องขังกึ่งปลาไว้ค้าขาย

ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย

พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง

จะเหลียวกลับไปลับเขตประเทศสถาน

ทรมานหม่นไหม้ฤทัยหมอง

ถึงเขมาอารามอร่ามทอง

พึงฉลองเลิกงานเมื่อวานขึ้น

คำศัพท์ :

ช่อง หมายถึง เครื่องจักสานสำหรับใส่ปลา สัตว์น้ำขนาดเล็ก

โพงพาง หมายถึง ที่สำหรับกางอวนดักปลาใช้เสาปักไว้เป็นช่อง ๆ ตามแม่น้ำ

ถอดคำประพันธ์ : สุนทรภู์ถึงบ้านญวนเห็นมีโรงขายของมากมาย มีคนค้าขายของเช่นกึ่งหรือปลา โดยการขังไว้ในช่อง ข้างหน้าโรงวางที่สำหรับดักปลาวางเรียงไว้ มีทั้งผู้หญิงและผู้ชายมาจับจ่ายซื้อของ จะมองกลับไปยังที่ที่จากมาก็ทรมานหม่นหมอง ล่องเรือมาจนถึงวัดเขมาภิรตาราม ก็รู้ว่าเพิ่งเลิกงานฉลองไปเมื่อวานขึ้น

คุณค่าทางด้านสังคม :

- สภาพสังคม การค้าขายตามริมแม่น้ำ ชายกึ่ง ปลา

- เครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ โพงพาง สำหรับดักปลา และช่อง สำหรับใส่ปลา

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วยระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>						
<p>ขอบเขตเนื้อหา คำสรรพนามเป็นคำที่ทำหน้าที่แทน คำนาม ซึ่งปรากฏในบทประพันธ์นิราศภูเขา ทองอย่างมีความหมายและมีคุณค่า</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. อธิบายความหมาย ชนิด และหน้าที่ ของคำสรรพนามได้ ๒. สรุปรื่องานของนิราศภูเขาทองได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ ๑. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำสรรพ นามได้ ๒. ถอดคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองได้ ๓. วิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน ๓. มีวินัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ ๑ ขั้นนำ นักเรียนอ่านบัตรคำที่ติดบนกระดาน และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าคำ ดังกล่าวเป็นคำชนิดใด โดยครูทำหน้าที่ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของ นักเรียน</p> <table border="1" data-bbox="686 840 853 1344"> <tr> <td>เขา</td> <td>มัน</td> <td>ไหน</td> </tr> <tr> <td>ใคร</td> <td>อะไร</td> <td>ท่าน</td> </tr> </table> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๔ - ๕ คน แต่ละกลุ่มศึกษา ใบความรู้ “คำสรรพนาม” ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำสรรพนามที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง จากบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” และออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่ม นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๓. นักเรียนทำใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนาม”</p>	เขา	มัน	ไหน	ใคร	อะไร	ท่าน	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. บัตรคำ ๒. “นิราศภูเขาทอง” ๓. ใบความรู้ “คำสรรพนาม” ๔. ใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของ คำสรรพนาม” ๕. ใบงาน “แผนภาพความคิดสรุป เนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. การทำใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของ คำสรรพนาม” ๒. การทำใบงาน “แผนภาพความคิด สรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
เขา	มัน	ไหน						
ใคร	อะไร	ท่าน						

<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนเลือกคำสรรพนามจากนิราศภูเขาทองมาแต่งเป็นประโยคที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียน และนักเรียนอาสาสมัคร</p> <p>๒ - ๓ คน ออกมาพูดประโยคที่แต่งให้เพื่อน ๆ ฟัง</p> <p>๒. นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันว่าประโยคที่เพื่อนนำเสนอเหมาะสมหรือสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันได้อย่างไร</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>๑) คำสรรพนามคืออะไร</p> <p>คำตอบ คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนาม</p> <p>๒) คำสรรพนามแบ่งออกเป็นกี่ชนิด และทำหน้าที่ใดในประโยค</p> <p>คำตอบ ๕ ชนิด ได้แก่ คำบุรุษสรรพนาม คำสรรพนามถาม คำสรรพนามชี้เฉพาะ คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ และคำสรรพนาม แยกฝ่าย</p> <p>๓) คำสรรพนามทำหน้าที่อะไรในประโยคได้บ้าง</p> <p>คำตอบ เป็นประธาน กรรม ส่วนเติมเต็ม ส่วนขยาย แต่คำสรรพนามแยกฝ่ายไม่ปรากฏหน้าที่ในประโยคใช้เพื่อแบ่งคำนามออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ</p> <p>๔) การที่ภาษาไทยมีคำบุรุษสรรพนามหลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งใดในสังคมไทย</p> <p>คำตอบ คนไทยให้ความสำคัญกับกาลเทศะ ฐานะ และบุคคล</p>
--	--

	<p>ผู้สังเกตที่ ๒ ผู้นำ นักเรียนร่วมกันบอกคำสรรพนามที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>ขั้นตอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มอ่านบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” จากนั้นร่วมกันทำใบงาน “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มนักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง - คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง - นักเรียนพบคำสรรพนามใดบ้างในนิราศภูเขาทอง <p>ผู้สังเกตที่ ๓ ผู้นำ นักเรียนอ่านนิราศภูเขาทองที่ติดบนกระดาน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้</p> <div style="border: 1px solid green; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>ถึงแขวงนนทชลมการศลดลคชัญญ มีพวงแพพรพรรณเขาค้ำชาย พงของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย พวงกหญิงชายประทุมกันทวันคืน (นิราศภูเขาทอง)</p> </div>
--	--

	<p>- นิราศข้างต้นมีความเกี่ยวข้องกับสังคมอย่างไร</p> <p>ชั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น “นิราศซึ่งเป็นวรรณคดีสามารถสะท้อนสภาพสังคมตามความคิดของผู้ประพันธ์ได้”</p> <p>๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน ร่วมกันหาภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองจากบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง”</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มนักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง - คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง - ภาพสังคมที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองต่างหรือเหมือนกับสภาพสังคมของนักเรียนอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
--	---

บัตรคำ (ชั่วโมงที่ ๑ ชั้นนำ)

เขา

มัน

ไหน

ใคร

อะไร

ท่าน

แถบบทประพันธ์นิราศภูเขาทอง (ชั่วโมงที่ ๓ ชั้นนำ)

ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ มีพวงแพแพรพรรณเขาค้ำชาย
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน
(นิราศภูเขาทอง)

ใบความรู้ “คำสรรพนาม”

ความหมายของคำสรรพนาม

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนาม

หน้าที่ของคำสรรพนาม

คำสรรพนามทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับคำนาม

ชนิดของคำสรรพนาม

คำสรรพนาม มี ๕ ชนิด ได้แก่ คำบุรุษสรรพนาม คำสรรพนามถาม คำสรรพนามชี้เฉพาะ คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ และคำสรรพนามแยกฝ่าย ดังนี้

๑. คำบุรุษสรรพนาม คือ คำสรรพนามที่ใช้ระบุแทนบุคคล (สัตว์ ต้นไม้ วัตถุ หรือความคิด) เพื่อบอกว่าเป็นผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย หรือผู้ที่กล่าวถึง แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด

๑.๑ คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ใช้แทนผู้พูด เช่น ฉัน ดิฉัน กระผม

๑.๒ คำสรรพนามบุรุษที่ ๒ ใช้แทนผู้ที่พูดด้วย เช่น เธอ คุณ ฝ่าบาท

๑.๓ คำสรรพนามบุรุษที่ ๓ ใช้แทนผู้ที่กล่าวถึง เช่น เขา ท่าน พระองค์

คำบุรุษสรรพนามในแต่ละภาษาสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมและการมองโลกที่แตกต่างกัน คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมการใช้ภาษาหลายประการ ได้แก่ แสดงสถานภาพ ความอาวุโส เพศ ความสุภาพ ความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้ที่กล่าวถึง

๒. คำสรรพนามถาม คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม และใช้แสดงคำถามในขณะเดียวกัน ภาษาไทยมีเพียง ๓ คำ ได้แก่ ใคร อะไร ไหน เช่น

- ใคร เขียนจดหมายฉบับนี้

- เธอ กำลังทำอะไรอยู่

- ไหน ขนมที่เธอซื้อมา

๓. คำสรรพนามชี้เฉพาะ คือ คำสรรพนามที่ใช้บอกระยะใกล้ไกล มี ๘ คำ ได้แก่ นี้ นั้น โน่น นู่น นี้ นั้น โน่น นู่น

- นี้ นั้น โน่น นู่น ใช้ตามหลังกริยา หรือขึ้นต้นประโยคก็ได้ เช่น

คุณโน่นชิ นี่กระเป๋าคงใคร

- นี้ นั้น โน่น นู่น ต้องใช้ตามหลังคำบุพบทเสมอ เช่น

ตรงนี้ไม่ควรวางของ มีอะไรอยู่บนนั้น

ใบความรู้ “คำสรรพนาม” (ต่อ)

* **ข้อควรระวัง** “คำสรรพนามชี้เฉพาะ” มีรูปซ้ำกับ “คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ” ซึ่งเป็นคำที่ใช้ขยายคำนาม ดังนั้น การพิจารณาว่าเป็นคำชนิดใด จึงต้องพิจารณาจากตำแหน่งที่ปรากฏในประโยค คือ “คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ” ใช้ตามหลังคำนามและปรากฏติดกับคำนาม หรือปรากฏหลังคำนาม โดยมีคำลักษณนามคั่น แต่ “คำสรรพนามชี้เฉพาะ” จะใช้ขึ้นต้นประโยคหรือปรากฏหลังคำกริยาหรือคำบุพบท เช่น

คำสรรพนามชี้เฉพาะ

- นี้ของใคร
- ตรงนั้นอยู่ไกลออกไปมาก
- ที่โน้นมีนักเรียนไม่กี่คน

คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ

- หนังสือนี้ของใคร
- เกาะนั้นอยู่ไกลออกไปมาก
- โรงเรียนโน้นมีนักเรียนเพียงไม่กี่คน

๔. **คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ** คือ คำสรรพนามที่ไม่ระบุหรือกำหนดแน่นอนว่าหมายถึงผู้ใดอะไร สิ่งใด หรือสถานที่ใด ได้แก่ ใคร อะไร ไหน เช่น

- เรื่องนี้เขาไม่ได้บอกใครเลย
- เขาจะพูดอะไรก็เรื่องของเขา
- อยู่ไหนก็ไม่สะดวกเท่าบ้านเรา

“คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ” แม้จะมีรูป ใคร อะไร ไหน เหมือน “คำสรรพนามถาม” แต่ก็มีเนื้อความแตกต่างกัน คือ “คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ” จะมีเนื้อความเป็นประโยคบอกเล่า แต่ “คำสรรพนามถาม” จะมีความหมายเป็นประโยคคำถาม

“คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ” อาจมีรูปซ้ำกับ “คำบุรุษสรรพนาม” บางคำ ได้แก่ ท่าน เรา เขา (แต่จะมีความหมายต่างกัน) หรืออาจอยู่ในรูปคำซ้ำ ได้แก่ ใคร ๆ อะไร ๆ ไต ๆ อื่น ๆ เช่น

- เขาลือกันว่าพี่ชายของเธอน่ารัก
- เทศกาลสงกรานต์เราเล่นสาดน้ำกันทั่วประเทศ
- ใคร ๆ ก็ชอบเค้กร้านนี้
- แม่ครัวซื้อผัก หมู ไข่ และอื่น ๆ

* **ข้อควรระวัง** “คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ” บางคำ เช่น อื่น ไหน มีรูปซ้ำกับ “คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ” ซึ่งเป็นคำที่ใช้ขยายคำนาม ดังนั้น การพิจารณาว่าเป็นคำชนิดใด จึงต้องพิจารณาจากตำแหน่งที่ปรากฏ ในประโยค คือ “คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ” ใช้ตามหลังคำนามและปรากฏติดกับคำนาม หรือปรากฏหลังคำนามโดยมีคำลักษณนามคั่น แต่ “คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ” จะใช้ขึ้นต้นประโยค หรือปรากฏหลังคำกริยา หรือคำบุพบท เช่น

คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ

- ฉันชอบเค้ก ลูกอม และอื่น ๆ
- ผมนอนไหนก็ได้ทั้งนั้น

คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ

- ของชั้นอื่น ๆ มีคนจองแล้วทั้งนั้น
- บ้านไหนถูกโจรชิงก็ให้ไปแจ้งความเสีย

ใบความรู้ “คำสรรพนาม” (ต่อ)

๕. คำสรรพนามแยกฝ่าย คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามหรือคำบุรุษสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า เพื่อแสดงว่ามีหลายฝ่ายหลายส่วน แต่ละฝ่ายแต่ละส่วนแยกกันทำกิจิรยาใดกิจิรยาหนึ่งหรือมากกว่าคำสรรพนามแยกฝ่าย มี ๓ คำ ได้แก่ ต่าง บ้าง กัน

ต่าง : ใช้แทนนามข้างหน้าเพื่อแสดงว่ามีหลายฝ่าย แต่ละฝ่ายทำกิจิรยาเดียวกัน

- เราต่างคนต่างอยู่จะดีกว่า

บ้าง : ใช้แทนนามข้างหน้าเพื่อแสดงว่ามีหลายฝ่าย แต่ละฝ่ายทำกิจิรยาต่างกัน หรือเป็นกรรมของคำกิจิรยาต่างกัน

- นักเรียนเหล่านั้น บ้างก็นอนบ้างก็นั่ง

กัน : ใช้แทนคำนามหรือคำบุรุษสรรพนามข้างหน้า เพื่อแสดงว่ามีหลายฝ่าย แต่ละฝ่ายทำกิจิรยาอย่างเดียวกันกับอีกฝ่ายหนึ่ง

- พวกเขาโกรธกันแล้ว

- พี่น้องคู่นี้ก็ช่วยเหลือกันเสมอมา

นิราศภูเขาทอง

ไอ้ปางหลังครั้งสมเด็จพระโกศ
ชมพระพิมพ์พิมพ์นึ่งยั้งยั้ง
ไอ้ครั้งนี้มีได้เห็นเล่นฉลอง
เป็นบุญน้อยพลอยนึกโมทนา
ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก
บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนนกเกวียน
ทั้งหัวท้ายกรายแจวระชากรจ้วง
ไอ้เรือพันวนมาในสาชล
ตลาดแก้วแล้วไม่เห็นตลาดตั้ง
ไอ้รินรินกลิ้งดอกไม้ใกล้คงคา
เห็นโคกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง
เหมือนโคกพีที่ชำระกำเจือ
ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย
มาถึงบางธรรณีทิวโคก
ไอ้สุธาหนาแน่นเป็นแผ่นพื้น
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็ก่อน
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ
ถึงเกร็ดย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า
เดี๋ยวนี้มีมอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา
ไอ้สามัญผ่นแปรไม่แท้เที่ยง
นี่หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ
ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์
แม้พุดชั่วตัวตายทำลายมิตร
ถึงบ้านใหม่ใจจิตก็คิดอ่าน
ขอให้สมคะเนเถิดเทวา
ถึงบางเตือไอ้มะเตือเหลือประหลาด
เหมือนคนพาลหวานนอกยอมขมใน
ถึงบางหลวงเชิงรากเหมือนจากรัก
เป็นล่องพันรนคราคา

มาผูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น
ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา
เพราะตัวต้องตกประดาชวาสนา
พอนาวาติดชลเข้าวนเวียน
กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหวางวน
ครรรโล่ล่องเลยทางมากกลางหน
ใจยังวนหวังสวาพไม่คลายคลา
สองปากฝั่งก็แต่ล้วนสวนพฤกษา
เหมือนกลิ้งผ้าแพรดำรำมะเกลือ
ทั้งรักแฉงแฉมสวาทประหลาดเหลือ
เพราะรักเรือแรมสวาทมาคลาดคลาย
มีพ่วงแพแพรพรรณเขาค้าขาย
พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน
ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
เหมือนนกไรรังเรออยู่เอกา
ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
ทั้งผัดหน้าจับเขมาเหมือนชาวไทย
เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย
ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าพึงคิด
มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุดจา
จะหาบ้านใหม่มาดเหมือนปรารถนา
จะได้ผ้าสุกสวัสดิ์ก่าจัดภัย
บังเกิดชาติแมลงหมีในไส้
อุปไมยเหมือนมะเตือเหลือระอา
สู้เสียศักดิ์สัจวาสาพระศาสนา
ถึงนางฟ้าจะให้ไม่ไยดี

บทอ่าน
นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปิ่นเกล้า
พระพุทธรเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี
ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว
ไอ้พระคุณสุญลับไม่กลับหลัง
แต่ซื้อตั้งก็ยังมีอยู่เขารู้ทั่ว
โอ้พระนี่ที่สุนทรประทานตัว
ไม่รอดชั่วเช่นสามโคกยิ่งโศกใจ
สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ
ต้องเที่ยวเตร็ดเตร่หาที่อาศัย
แม่นำเน็ดเกิดชาติใดใด
ขอให้ได้เป็นข้าฝ่าธุลี
สิ้นแผ่นดินขอให้สิ้นชีวิตบ้าง
อย่ารู้ร้างบงกชบทศรี
เหลืออาลัยใจตรมระทมทิว
ทุกวันนี้ก็ซังตายทรงกายมา
ถึงบ้านจิวเห็นแต่จิวละลิวสูง
ไม่มีฝูงสัตว์สิ่งกึ่งพฤษชา
ด้วยหนามดกรกดาษระดะตา
นิกก็น่ากลัวหนามขามขามใจ
จิวรกลีบหอกคูลีแหลม
ดังขวากแซมเสียมแทรกแตกไสว
ใครทำซู้คู่ท่านครั้นบรรลัย
ก็ต้องไปปิ่นตันนำขนพอง
เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว
ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มีหมอง
ทุกวันนี้ปริตผิดทำนอง
เจียนจะต้องปิ่นบ้างหรืออย่างไร
ไอ้คิดมาสารพัดจะตัดขาด
ตัดสวาทตรักก็มียกไหว
ถวิลหวังนั่งนีกอนาใจ
ถึงเกาะใหญ่ราชครามพอยามเย็น
ดูห่างย่านบ้านช่องทั้งสองฝั่ง
ระวังทั้งสัตว์น้ำจะทำเชื้อ
เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายเว้น
เที่ยวช้อนเร็นตีเรือเหลือระอา

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์

หน้า ๑๙ - ๒๑

ใบงาน
“ชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนาม”

คำชี้แจง ให้เติมคำสรรพนามลงในช่องว่างให้เหมาะสม พร้อมระบุชนิดและหน้าที่ในประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิด	หน้าที่
๑. ....เป็นรถของคุณพ่อ		
๒. ไหนคือของ		
๓. ....อยู่ในตู้		
๔. บ้านหลัง ..... สวยมาก		
๕. อาหาร ..... ก็อร่อยไปหมด		
๖. นักเรียน ..... ก็เล่น ..... ก็เรียน		
๗. .... ก็ไม่สำคัญเท่าการเรียน		

(แนวคำตอบ)
ใบงาน
“ชนิดและหน้าที่ของคำสรรพนาม”

คำชี้แจง ให้เติมคำสรรพนามลงในช่องว่างให้เหมาะสม พร้อมระบุชนิดและหน้าที่ในประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	ชนิด	หน้าที่
๑. ...นั่น...นี่...โน้น...นู่น..เป็นรถของคุณพ่อ	สรรพนามชี้เฉพาะ	เป็นประธานของประโยค
๒. ไหนคือของ ..ฉัน...เธอ...เขา ฯลฯ	บุรุษสรรพนาม	เป็นส่วนเติมเต็มของประโยค
๓. ....อะไร.....อยู่ในตู้	สรรพนามถาม	เป็นประธานของประโยค
๔. บ้านหลัง ....นั่น...นี่...โน้น...นู่น..สวยมาก	คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ	เป็นส่วนขยายของประโยค
๕. อาหาร ....อะไร ๆ..... ก็อร่อยไปหมด	คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ	เป็นส่วนขยายของประโยค
๖. นักเรียน ....บ้าง...ก็เล่น..บ้าง...ก็เรียน	สรรพนามแบ่งฝ่าย	ไม่ปรากฏหน้าที่ในประโยค
๗. ....อะไร ๆ... ก็ไม่สำคัญเท่าการเรียน	สรรพนามไม่ชี้เฉพาะ	เป็นประธานของประโยค

ใบงาน
“แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา และคุณค่าด้านสังคม และด้านวรรณศิลป์
ของนิราศภูเขาทอง

การเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนภาพความคิด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

ความรู้สำหรับครู

โอ้ปางหลังครึ่งสมเด็จพระบรมโกศ
ชมพระพิมพ์ริมผนังยั้งยั้งยืน
โอ้ครึ่งนี้มิได้เห็นเล่นฉลอง
เป็นบุญน้อยพลอยนิกโมทนา
ดูน้ำว้างกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก
บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนกงเวียน
ทั้งหัวท้ายกรายแจวกระชากจ้วง
โอ้เรือพันวนมาในสาชล

มาผูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น
ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา
เพราะตัวต้องตกประดาชวาสนา
พอนาวาติดชลเข้าวนเวียน
กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน
ครรโล่ลวงเลยทางมากกลางหน
ใจยังวนหวังสวาทไม่คลาดคลา

คำศัพท์ :

สมเด็จพระบรมโกศ	หมายถึง	พระเจ้าแผ่นดินซึ่งอยู่ในพระบรมโกศ
ผูกโบสถ์	หมายถึง	ในที่นี้ หมายถึง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พิธีฝังลูกนิมิตที่เป็นสัญลักษณ์ของการสร้างสถานที่ สำหรับทำพิธีทางสงฆ์
พระพิมพ์	หมายถึง	พระเครื่องที่สร้างขึ้นตามแบบแม่พิมพ์
แปดหมื่นสี่พัน	หมายถึง	จำนวนพระพิมพ์ในวัดเขมา ซึ่งเท่ากับจำนวน พระธรรมแปดหมื่นสี่พันข้อในพระไตรปิฎก
ประดาช	หมายถึง	ต่ำช้า คือ สิ้นวาสนา
นาวา	หมายถึง	เรือ
ครรโล่	หมายถึง	ไป
สาชล	หมายถึง	สายน้ำ โดยทั่วไปใช้ว่า สาชล

ถอดคำประพันธ์ : สนทรภู่นึกถึงเมื่อก่อนซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้เสด็จมาตัดหวาย
ลูกนิมิต ได้ชมพระพิมพ์ทั้งแปดหมื่นสี่พันองค์ซึ่งเท่ากับจำนวนพระธรรมชั้นที่อยู่มณเฑียร แต่ครั้งนี้ไม่ได้เห็น
การเล่นฉลองแล้ว ด้วยสนทรภู่มองดูวาสนาและตระกำลำบาก เป็นเพราะบุญน้อยก็นิกเศร้า เรือของท่านติด
น้ำวน มองเห็นน้ำว้างเขียวหมุ่นเป็นเกลียวกระฉอกเหมือนกงเวียน ทั้งหัวท้ายเรือรับแจวจึงหลุดน้ำวน
ออกมาได้ นึกเปรียบเทียบว่าเรือพันจากน้ำวนแต่ใจยังวนเวียนอยู่ในความรัก

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- ดูน้ำว้างกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก   กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
- บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนกงเวียน   ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน
- มีการใช้สัมผัสพยัญชนะทั้งดงาม ต่อกันเป็นคู่ ๆ ทำให้เกิดจังหวะในการอ่านที่ไพเราะ ได้แก่
เกลียว-กลอก ฉาด-ฉัด ฉวัด-เฉวียน พลุ่ง-พลุ่ง วุ้ง-วุง เวียน-เวียน คว้าง-คว้าง หว่าง-วน
- อุปมาโวหาร เปรียบเทียบน้ำวนว่าเหมือนกงเวียน
- สัทพจน์โวหาร คือเสียงน้ำกระฉอก ฉาดฉัด
- บุคคลวัตโวหาร คือ น้ำว้าง กลิ้ง
- มีความโดดเด่นด้านจินตภาพ ทำให้เห็นภาพเหตุการณ์ที่ชัดเจน น่าตื่นเต้น

คุณค่าทางด้านสังคม :

- ธรรมเนียมในการสร้างโบสถ์ หรือสถานที่ที่มีการทำพิธีทางสงฆ์ จะต้องมีการกำหนดเขต คือ การฝังลูกนิมิต

- สะท้อนข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัดเขมาภิรตาราม มีพระพิมพ์แปดหมื่นสี่พันองค์ ซึ่งเท่ากับจำนวนชื่อของพระธรรมวินัยในพระไตรปิฎก อันแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีผลต่อการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างมาก

ตลาดแก้วแล้วไม่เห็นตลาดตั้ง	สองปากฝั่งก็แต่ล้วนสวนพฤกษา
โอ้รินรินกลั่นดอกไม้ใกล้คงคา	เหมือนกลั่นผ้าแพรดำรำมะเกลือ
เห็นโคกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง	ทั้งรักแข่งแซมสวาทประหลาดเหลือ
เหมือนโคกพีที่ชำระกำเจือ	เพราะรักเรือแรมสวาทมาตลาดคลาย

คำศัพท์ :

ผ้าแพรดำรำมะเกลือ หมายถึง ผ้าแพรที่ย้อมเป็นสีดำด้วยผลของต้นมะเกลือ

ถอดคำประพันธ์ : ถึงตลาดแก้วแต่ไม่เห็นมีตลาดตั้งขายของทั้งสองฝั่ง เพราะสุนทรภู่มาถึงในเวลาสาย ตลาดจึงวายหมดแล้ว เห็นแต่ต้นไม้พืชพันธุ์ต่าง ๆ ได้กลั่นดอกไม้หอมไปเรื่อย ๆ ตลอดทางและกลั่นเหมือนผ้าแพรที่ย้อมด้วยมะเกลือ เห็นต้นโคกใหญ่ขึ้นปนกับต้นระกำ แต่แปลกที่มีต้นรัก ต้นสวาดขึ้นแซมอยู่ด้วยเหมือนความโคกเศร้ายำใจของสุนทรภู่ที่ต้องจากคนรัก

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- โอ้รินรินกลั่นดอกไม้ใกล้คงคา เหมือนกลั่นผ้าแพรดำรำมะเกลือ
  - อุปมาโวหาร เปรียบกลั่นดอกไม้ริมน้ำ ว่าเหมือนกลั่นผ้าแพรย้อมมะเกลือ
  - เห็นโคกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง ทั้งรักแข่งแซมสวาทประหลาดเหลือ
- เหมือนโคกพีที่ชำระกำเจือ เพราะรักเรือแรมสวาทมาตลาดคลาย
- เล่นคำ ระหว่างชื่อต้นไม้กับความรูสึกของสุนทรภู่ ได้แก่ โคก ระกำ รัก และสวาด (เขียนเป็นสวาท เพื่อให้เข้ากับความหมายที่แปลว่า ความรัก ความพอใจ)

คุณค่าทางด้านสังคม :

- ภูมิปัญญาการย้อมผ้าด้วยมะเกลือ

ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ	มีพ่วงแพแพรพรรณเขาค้าขาย
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย	พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน

คำศัพท์ : ชลมารค หมายถึง ทางน้ำ

ถอดคำประพันธ์ : ถึงนนทบุรีก็เห็นมีตลาดน้ำ ชื่อว่าตลาดขวัญ มีแพอยู่ซึ่งขายเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม มีทั้งเรือจอดอยู่เพื่อขายผลไม้จากสวน มีทั้งผู้หญิงผู้ชายมาจับจ่ายซื้อของกัน

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- มีพ่วงแพแพรพรรณเขาค้าขาย
- เล่นคำว่า แพ ที่เป็นชื่อพาหนะทางน้ำ กับ ผ้าแพร

คุณค่าด้านสังคม

- สะท้อนสภาพเศรษฐกิจ การค้าขาย คือ ตลาดขวัญ เป็นตลาดน้ำที่มีข้าวของขายคึกคักอยู่ทุก ๆ วัน

มาถึงบางธรณีทิวโศก	ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
ไอ้สุธาหนาแน่นเป็นแผ่นดิน	ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้	ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามหนีบเจ็บแสบคับแคบใจ	เหมือนนกไร่ร้างเร่อยู่เอกา

คำศัพท์ :

ทิว	หมายถึง	เพิ่มขึ้น, มากขึ้น
สุธา, พสุธา	หมายถึง	แผ่นดิน
สี่หมื่นสองแสน	หมายถึง	ความลึกของโลกทั้งสามตามความเชื่อ ในไตรภูมิพระร่วง ว่าลึกสี่หมื่นสองแสนโยชน์
แดนไตร	หมายถึง	โลกทั้งสามตามความเชื่อในไตรภูมิ พระร่วง คือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุณภูมิ
เอกา	หมายถึง	คนเดียว, โดดเดี่ยว

ถอดคำประพันธ์ : มาถึงหมู่บ้านบางธรณีก็โศกเศร้ามากจนร้องไห้สะอื้น เพราะแผ่นดินกว้างใหญ่ถึงสองแสนสี่หมื่นโยชน์ แต่ตอนนี้กลับไม่มีที่ให้อาศัยได้ ทุกข์เหมือนโดนหนามเสียดแทงเจ็บแสบเหมือนกับนกไม่มีรังที่จะอาศัย ต้องบินเร่ร่อนไปเพียงลำพัง

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- เล่นความหมายของคำว่า ธรณี ในชื่อบางธรณี กับแผ่นดิน ในคำว่า สุธา พสุธา
- เหมือนนกไร่ร้างเร่อยู่เอกา
- อุปมาโวหาร เปรียบชีวิตและความโดดเดี่ยวของตนเอง ว่าเหมือนนกเร่ร่อนตามลำพัง

คุณค่าทางด้านสังคม :

- สะท้อนความเชื่อเรื่องโลกจากไตรภูมิพระร่วง ว่ามีสามโลกติดต่อกัน ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ อรุณภูมิ ที่มีความกว้างขวางและ ลึกถึงสี่หมื่นสองแสนโยชน์

ถึงกระดยันบ้านมอญแต่ก่อนเก่า	ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
เดี๋ยวนี้มอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา	ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย
ไอ้สามัญผันแปรไม่แท้เที่ยง	เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทิ้งวิสัย
นี้หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ	ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่างพึงคิด

คำศัพท์ :

วิสัย หมายถึง ความสามารถ, เขต ในที่นี้คือ สิ่งที่ทำเป็นปกติ

ถอดคำประพันธ์ : ถึงปากเกร็ดซึ่งเป็นบริเวณที่มีชาวมอญอาศัยอยู่ ผู้หญิงมอญตามปกติจะเกล้าผมขึ้นเป็นมวย แต่สมัยนี้ผู้หญิงมอญมาถอนไรผม ใช้แป้งผัดหน้าและจับเขม่าเหมือนอย่างผู้หญิงไทย สนทนารู้กันว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีความเที่ยงแท้ ดังที่ชาวมอญละทิ้งประเพณีวัฒนธรรมของตนเอง ก็เหมือนกับจิตใจของคนที่ไม่รักเดียวใจเดียวสามารถผันแปรได้กันทั้งนั้น ถึงบางพูด สนทนารู้กันว่า ถ้าใครพูดดีก็จะมีคนรัก แต่ถ้าพูดไม่ดีก็อาจจะเป็นภัยต่อตนเอง ไม่มีใครคบหาและทำให้เสียเพื่อน คนเราจะดีหรือไม่ดีก็ด้วยการพูดเป็นสิ่งสำคัญ

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- เล่นคำว่า พุด ในชื่อ บางพุด ก็กับการพุดจา

คุณค่าทางสังคม :

- สะท้อนการแต่งกายแบบหญิงมอญ ที่เกล้าผมเป็นมวย และได้เปลี่ยนมาแต่งแบบหญิงไทย คือ ถอนไหมม จับเขม่า ใช้แป้งผัดหน้า

ข้อคิด :

- ทุกสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องธรรมดา โดยเฉพาะจิตใจมนุษย์ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรยึดมั่นว่าใครจะมีใจมั่นคงเช่นเดิมไปตลอด

- การพุดสามารถทำให้คนเราเป็นคนดีไม่ตีหรือถูกผิดได้จากคำพุด หากพุดดีก็จะมีคนรักชอบพอมีความสุข แต่หากพุดไม่ดี ก็จะทำลายทั้งตัวเองและเพื่อนฝูง

ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์   มีคนรักสรรถ้อยอร่อยจิต
    มั่นพุดชั่วตัวตายทำลายมิตร   จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุดจา

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงสถานที่ชื่อบางพุด ทำให้คิดถึงความสำคัญของการพุดว่าถ้าพุดดีก็จะมีคนรัก มีความเจริญ แต่ถ้าพุดไม่ดีก็จะทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิต เสียเพื่อน ดังนั้นคนจะได้ดีไม่ได้ก็เพราะคำพุดเป็นสำคัญ

คุณค่าทางวรรณศิลป์ :

เล่นคำว่าพุด เมื่อกล่าวถึงสถานที่ และการพุด

คุณค่าทางสังคม :

ให้ข้อคิดเรื่องความสำคัญของการพุด

ถึงบ้านใหม่ใจจิตก็คิดอ่าน   จะหาบ้านใหม่มาดเหมือนปรารณา
    ขอให้สมคะเนเถิดเทวา   จะได้ผาสูกสวัสดิ์กำจัดภัย

ถึงบางเตือไ้อมะเตือเหลือประหลาด บังเกิดชาติแมลงหวี่มีในไส้
    เหมือนคนพาลหวานนอกย่อยมขมใน   อุปไมยเหมือนมะเตือเหลือระอา

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงสถานที่ชื่อบางเตือก็ได้ข้อคิดว่าผลมะเตือดูสวยงามภายนอก แต่ภายในเต็มไปด้วยแมลงหวี่ทำลายในผล เหมือนคนพาลภายนอกดูดีแต่ข้างในนั้นร้าย รู้สีกว่าน่าเบื่อหน่ายนัก

คุณค่าทางวรรณศิลป์ :

เล่นคำว่าพุด เมื่อกล่าวถึงสถานที่ และการพุด

คุณค่าทางสังคม :

ให้ข้อคิดเรื่องความสำคัญของการพุด

ถึงบางหลวงเชิงรอกเหมือนจากรัก	ผู้เสียศักดิ์สังวาสพระศาสนา
เป็นล่องพันรนคราคา	ถึงนางฟ้าจะให้ไม่ไยดี
ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปิ่นเกล้า	พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี	ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว
ไอ้พระคุณสุญลับไม่กลับหลัง	แต่ชื่อตั้งก็ยังไม่อยู่เขารู้ทั่ว
แต่เรานี้ที่สุนทรประทานตัว	ไม่รอดชั่วเช่นสามโคกยิ่งโคกใจ
สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ	ต้องเที่ยวเตร็ดเตร่หาที่อาศัย
มั่นกำเนิดเกิดชาติใดใด	ขอให้ได้เป็นข้าฝ่าธุลี
สิ้นแผ่นดินขอให้สิ้นชีวิตบ้าง	อย่ารู้ร้างบงกชบทศรี
เหลืออาลัยใจตรมระทมทวี	ทุกวันนี้ก็ซึ่งตายทรงกายมา

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงสถานที่ชื่อบางหลวงเชิงรอกระลึกถึงการตัดขาดจากความรัก ยศฐาต่างๆเพื่อมาบวชในบวรพุทธศาสนา ขณะนี้ขอตัดสิ้นจากความรักใคร่ยินดีถึงเป็นนางฟ้ามาให้ความรักก็ไม่ปรารถนา เมื่อถึงสถานที่ชื่อสามโคกก็ให้ระลึกถึงพระพุทธรูปเสถียรภาพที่ได้พระราชทานชื่อสามโคกว่าปทุมธานี เพราะมีดอกบัว แม้พระองค์จะสวรรคตแล้วชื่อก็ยังอยู่ แต่ตัวสุนทรเองได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เช่นกัน แต่กลับเอาตัวไม่รอด เมื่อสิ้นแผ่นดินของพระพุทธรูปเสถียรภาพ สุนทรก็ไม่มีที่พักอาศัยต้องรอนแรมไป จึงขออธิษฐานว่าเกิดชาติไหน ขอได้เป็นข้าราชการทุกชาติไป และถ้าสิ้นรัชกาลพระพุทธรูปเสถียรภาพก็ขอสิ้นชีวิตไปด้วย ทุกวันนี้อยู่อย่างตายทั้งเป็น

คุณค่าทางวรรณศิลป์ :

เล่นเสียงสัมผัสกับเหตุการณ์ที่มีเสียงสระพ้องกัน เช่น รากกับจาก และโคกกับโคศ

คุณค่าทางประวัติ :

เห็นทัศนคติและชีวประวัติของสุนทรภู่อันมีต่อเหตุการณ์รอบด้าน

ถึงบ้านจิวเห็นแต่จิวละลิวสูง	ไม่มีฝูงสัตว์สิ่งกิงพฤษา
ด้วยหนามดกรกดาษระตะตา	นิกก็น่ากลัวหนามขามขามใจ
จิวรกลีบหงอกคุลีแหลม	ดังขวากแซมเสียมแทรกแตกไสว
ใครทำชู้คู่ท่านครั้นบรรลัย	ก็ต้องไปปิ่นตันนำขนพอง
เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว	ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มัวหมอง
ทุกวันนี้วิปริตผิดทำนอง	เจียนจะต้องปิ่นบ้างหรืออย่างไร

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงสถานที่ชื่อบ้านจิว คิดถึงต้นจิวที่ไม่มีสัตว์อาศัยเพราะหนามแหลม และจิวเหล็กแหลมในเมืองนรกที่ว่าใครทำชู้ก็ต้องตกนรกปิ่นตันจิว สุนทรภู่อำพึงว่าอยู่จนปานนี้ครองตัวให้รอดมาได้ แต่ในปัจจุบันก็มีเรื่องแปลก ๆ เลยไม่แน่ใจว่าจะต้องปิ่นตันจิวกับเขาหรือไม่

คุณค่าทางวรรณศิลป์ :

เล่นคำว่าพุด เมื่อกล่าวถึงสถานที่บ้านจิวกับต้นจิวทั้งในโลก และจิวในนรก

คุณค่าทางสังคม :

เห็นทัศนคติของคนในสมัยนั้นเรื่องการเป็นชู้ต้องตกนรก

ไอ้คิดมาสารพัดจะตัดขาด
ถวิลหวังนั่งนึกอนาถใจ
ดูห่างย่านบ้านช่องทั้งสองฝั่ง
เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายเว้น

ตัดสวาทตัดรักมียักไหว
ถึงเกาะใหญ่ราชครามพอยามเย็น
ระวังทั้งสัตว์น้ำจะทำเชิญ
เที่ยวซ่อนเร้นตีเรือเหลือระอา

ถอดคำประพันธ์ : สนทนารูปร่างถึงความรักว่า ตัดอะไรก็ตัดได้ แต่ตัดรัก ตัดสวาทช่างแสนยากเย็น
เมื่อมาถึงเกาะใหญ่ในช่วงเย็น ดูบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกันทั้งสองฝั่ง น่าจะต้องเป็นที่ระวังทั้งสัตว์น้ำ
และโจรผู้ร้าย

คุณค่าทางวรรณศิลป์ :

เล่นคำว่า ตัด คือ ตัดสวาท และตัดรัก

คุณค่าทางสังคม :

เห็นสภาพบ้าน

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย นิราศภูเขาทอง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘</p> <p>เรื่อง สรสร้างนิราศภูเขาทอง (๓)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>						
<p>ขอบเขตเนื้อหา</p> <p>คำกริยามีความหมายแสดงสภาพหรืออาการของคำนาม มีหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยค ซึ่งปรากฏในบทประพันธ์นิราศภูเขาทองอย่างมีความหมายและมีคุณค่า</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านบัตรคำที่ติดบนกระดาน และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าคำดังกล่าวมีความเหมือนหรือแตกต่างจากคำนาม คำสรรพนามอย่างไร</p> <p>โดยครูทำหน้าที่กระตุ้นความคิดของนักเรียน</p> <table border="1" data-bbox="742 817 901 1321"> <tr> <td>คิด</td> <td>พูด</td> <td>เห็น</td> </tr> <tr> <td>ป็น</td> <td>นั่ง</td> <td>ระวัง</td> </tr> </table>	คิด	พูด	เห็น	ป็น	นั่ง	ระวัง	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> บัตรคำ “นิราศภูเขาทอง” ใบความรู้ “คำกริยา” ใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา” ใบงาน “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง” <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> การทำใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา” การทำใบงาน “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”
คิด	พูด	เห็น						
ป็น	นั่ง	ระวัง						
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> อธิบายความหมายของคำกริยาได้ ระบุชนิดและหน้าที่ของคำกริยาได้ สรุปเนื้อหาของนิราศภูเขาทองได้ <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> แสดงความคิดเห็นและสรุปความรู้เกี่ยวกับคำกริยาได้ ถอดคำประพันธ์ได้ วิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีได้ 	<p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนจับคู่กับเพื่อนศึกษาใบความรู้ “กริยา” นักเรียนแต่ละคู่อ่านบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” นักเรียนช่วยกันจำแนกชนิดของคำกริยาในใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา” 	<p>ขั้นสรุป</p>						

<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใฝ่เรียนรู้ 2. มุ่งมั่นในการทำงาน 3. มีวินัย <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยาคืออะไร - คำกริยาแบ่งออกเป็นกี่ชนิด และทำหน้าที่ใดในประโยค - คำนาม คำสรรพนาม และคำกริยาต่างกันอย่างไร - นิราศภูเขาทองตอนที่ศึกษาในชั่วโมงนี้มีคำกริยาชนิดใดมากที่สุด น้อยที่สุด หรือไม่ปรากฏคำกริยาชนิดใด <p>ชั่วโมงที่ ๒</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอาสาสมัคร ๔ - ๕ คน บอกคำกริยาที่มักใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยเพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่ม ทำใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา” จากนั้นผู้แทนออกมานำเสนอ ๒. เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเสร็จ นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนอภิปรายสรุปความรู้เรื่องคำกริยาในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำกริยามีกี่ชนิด และแต่ละชนิดทำหน้าที่ใด - ในนิราศภูเขาทองตอนที่ศึกษาในชั่วโมงนี้มีคำกริยาชนิดใดมากที่สุด น้อยที่สุด 	<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการอ่านกลุ่ม</p>
---	---	--

<p>ชื่อโมังที่ ๓ ชั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านนิราศภูเขาทองที่ติดบนกระดาน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้</p>	<table border="1"><tr><td data-bbox="400 152 655 1960"><p>มาจดทำหน้าวัดพระเมรุขาม บ้างขึ้นสองร้องรำเล่นสำราญ บ้างฉลองผ้าป่าเสกขั้ว มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามแพ้ว</p></td><td data-bbox="655 152 1295 1960"><p>ริมอรามเรือเรียงเคียงขนาน ขลุ่ยเพลงกรกัณท์แกกันแซ่แซ่ ระนาดรับร่ำคล้ายกับนายเส็ง เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะไต่ดู (นิราศภูเขาทอง)</p></td></tr></table> <p>- นิราศข้างต้นมีความเกี่ยวข้องกับสังคมอย่างไร</p> <p>ชั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มอ่านบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” จากนั้นร่วมกันทำใบงาน “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มนักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง - คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง - ภาพสังคมที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองต่างหรือเหมือนกันกับภาพสังคม	<p>มาจดทำหน้าวัดพระเมรุขาม บ้างขึ้นสองร้องรำเล่นสำราญ บ้างฉลองผ้าป่าเสกขั้ว มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามแพ้ว</p>	<p>ริมอรามเรือเรียงเคียงขนาน ขลุ่ยเพลงกรกัณท์แกกันแซ่แซ่ ระนาดรับร่ำคล้ายกับนายเส็ง เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะไต่ดู (นิราศภูเขาทอง)</p>
<p>มาจดทำหน้าวัดพระเมรุขาม บ้างขึ้นสองร้องรำเล่นสำราญ บ้างฉลองผ้าป่าเสกขั้ว มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามแพ้ว</p>	<p>ริมอรามเรือเรียงเคียงขนาน ขลุ่ยเพลงกรกัณท์แกกันแซ่แซ่ ระนาดรับร่ำคล้ายกับนายเส็ง เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะไต่ดู (นิราศภูเขาทอง)</p>		

	ของนักเรียนอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น	
--	--	--

แบบบทประพันธ์นิราศภูเขาทอง (ชั่วโมงที่ ๓ ชั้นนำ)

มาจดทำหน้าวัดพระเมรุข้าม	ริมาอารามเรือเรียงเคียงขนาน
บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ	ทั้งเพลงการเกี้ยวแก้มกันแซ่เซ็ง
บ้างฉลองผ้าป่าเสภาขับ	ระนาดรับร่ำคล้ายกับนายเส็ง
มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามเพ็ง	เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะได้ดู (นิราศภูเขาทอง)

ใบความรู้ “คำกริยา”

ความหมายของคำกริยา

คำกริยา คือ คำที่แสดงสภาพอาการของคำนาม เพื่อให้ทราบว่าคำนามนั้น ๆ กำลังทำอะไร เป็นอะไร หรืออยู่ในสภาพอย่างไร คำกริยามีความสำคัญมากเพราะเป็นคำหลักที่จะทำให้สื่อสารได้ เข้าใจเพราะคำกริยาเพียงคำเดียว ก็อาจแทนใจความหลักของทั้งประโยคได้

ชนิดของคำกริยา

๑. คำกริยากรรม คือ คำกริยาที่มีใจความไม่สมบูรณ์ในตัวเอง จะต้องมีคำนาม หรือคำที่ทำหน้าที่อย่างคำนามมาเป็นกรรมรองรับ จึงจะได้ใจความที่สมบูรณ์

๒. คำกริยาทวิกรรม คือ คำกริยาที่มีคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรม ๒ บทมาตามหลังโดยจะแบ่งเป็นกรรมตรงและกรรมรอง

๓. คำกริยาอกรรม คือ คำกริยาที่มีใจความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ต้องมีคำมาทำหน้าที่เป็นกรรมตามข้างท้ายแต่อย่างใด

๔. คำกริยาต้องเติมเต็ม คือ คำกริยาที่ไม่ได้มีเนื้อความในตัวเอง ไม่แสดงสภาพหรืออาการใด ๆ คำกริยาชนิดนี้ ต้องมีคำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มตามท้ายเสมอ และจะไม่เรียกว่า กรรม เต็ดขาด

นิราศภูเขาทอง

พระสุริยงลงลับยับฝน
ถึงทางลัดตัดทางมากกลางนา
เป็นเงาเง้าน้ำเงิงดูเว้งว่าง
เห็นคุ่มคุ่มหนุ่มสาวเสียงกราวกรียว
เขาถ่อคล่องว่องไวไปเป็นยัด
ต้องถ่อค้ำรำไปล้วนไม่เคย
กลับถอยหลังรั้งรอเฝ้าถ่อถอน
เสียบสัจดัสต์ว์ป่าคณานก
ไม่เห็นคลองต่องค้ำงอยู่กลางทุ่ง
เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด
แสนวิตกกอกเอ๋ยมาอ้างอ้าง
จนตึกดาวพร่างพร่างกลางอัมพร
ทั้งกบเขียดกรียดกรีดจิ้งหรีดเรื้อย
วังเวงจิตคิดคะนึ่งรำพึงความ
สำรวจกับเพื่อนรักสะพรักพร้อม
ไ้อ້ยามเข็ญเห็นอยู่แต่หนูพุด
จนเดือนเด่นเห็นเหล่ากระจับจอก
เห็นร่องน้ำถ้ำคลองทั้งสองฝ่าย
จนแจ่มแจ้งแสงตะวันเห็นพันธุ์ผัก
เหล่าบัวเพื่อนแลสล้างริมทางจร
สายตึงแกมแซมสลับต้นตับเต่า
กระจับจอกดอกบัวบานผกา
โ้อเช่นนี้สีกาได้มาเห็น
ที่มีเรื่อน้อยน้อยจะลอยพาย
ถึงตัวเราเล่าถ้ามีโยมหญิง
คงจะใช้ให้ศิษย์ที่ติดมา
นี่จนใจไม่มีเท่าชี้เล็บ
พอรอนรอนอ่อนแสงพระสุริยน

คุ่มม้วนมีตมิตทุกทิตา
ทั้งแฝกคาแวมกกขึ้นรกเรื้อย
ทั้งกว้างขวางขวัญหายไม่วายเหลือย
ล้วนเรือเพรียวพร้อมหน้าพวกปลาเลย
เรือเราผิดเผื่อมานิจจาเอ๋ย
ประเดี้ยวเสยสวบตรงเข้าพรงก
เรือช्योंโยกโยนกระโถนหก
น้ำค้ำตงพร่างพรายพระพายพัด
พอหยุดยงอู่ชุมมารุมกัด
ต้องนั่งปัดแปะไปมิได้นอน
ในทุ่งกว้างเห็นแต่แวมแวมสลอน
กระเรียนร่อนร้องก้องเมื่อสองยาม
พระพายเฉื่อยฉิวฉิวะหวิวหวม
ถึงเมื่อยามยังอูตมโสมนัส
อยู่แวมถ้อมหลายคนปรนนิบัติ
ช่วยนั่งปัดยงให้ไมไ่ไกลกาย
ระตะดอกบัวเพื่อนเมื่อเดือนหงาย
ข้างหน้าท้ายถ่อมาในสาคร
คูนารักบรรจงส่งเกสร
ก้ามกึ่งซ้อนเสียดสาหร่ายใต้คองคา
เป็นเหล่าเหล่าแลรายทั้งซ้ายขวา
ดาษดาดูขาวดั่งดาวพราย
จะลงเล่นกลางทุ่งเหมือนมุงหมาย
เที้ยวถอนสายบัวผันสันตะวา
ไหนจะนั่งดูตายอายุบุผา
อูตสำหรับหาเอาไปฝากตามยากจน
ชี้เก็ยจเก็บเลยทางมากกลางหน
ถึงตำบलगรุงเก่ายิ่งเศร้าใจ

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

มาทางท่าหน้าจวนจอมผู้รั้ง
จะแวะหาถ้ำท่านเหมือนเมื่อเป็นไวย
แต่ยามยากหากว่าถ้ำท่านแปลก
เหมือนเชิญใจใฝ่สูงไม่สมควร

มาจอดท่าหน้าวัดพระเมรุข้าม
บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ
บ้างฉลองผ้าป่าเสภาขับ
มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามเพ็ง
ไอลำหนึ่งครั้งท่อนกลอนมันมาก
ไม่จบบทลดเลี้ยวเหมือนเงี้ยว
ได้ฟังเล่นต่างต่างที่ข้างวัด
ประมาณสามยามคล้าในอัมพร
นาวาเอียงเสียงกุกกุกขึ้นร้อง
ไม่เห็นหน้าสาธุศิษย์ที่ซิดเชื้อ
แต่หนูพุดจัดแจจตุเทียนส่อง
ด้วยเดชชะตบะบุญกับคุณพระ

คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
ก็จะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน
อกมิแตกเสียหรือเราเขาจะสรวล
จะต้องม้วนหน้ากลับอ้อประมาณ
ริมอารามเรือเรียงเคียงขนาน
ทั้งเพลงการเกี้ยวแก๊กันแซ่เซ็ง
ระนาดรับรัวคล้ายกับนายเส็ง
เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะได้ดู
ช่างยาวลากเลื้อยเจื้อยจนเหนื่อยหู
จนลูกคู่ขอทุเลาว่าหวานอน
ดึกสัจด์เจียบหลับลงกับหมอน
อ้ายโจจรจู้จ้วงเข้าล้วงเรือ
มันด่าล่องน้ำไปช่างไวเหลือ
เหมือนเนื้อเปื้อนบ้ำเลอะดูเซอะชะ
ไม่เสียของชาวเหลืองเครื่องอัฐฐะ
ชัยชนะมารได้ตั้งใจปอง

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์

หน้า ๒๑ - ๒๓

ใบงาน
“ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำกริยาจากนิราศภูเขาทองตอนที่กำหนดศึกษา แล้วนำมาแต่งประโยค พร้อมทั้งบอกชนิดของคำกริยาและหน้าที่ในประโยค

ข้อ	คำกริยา	ประโยค	ชนิดของคำกริยา	หน้าที่ของคำกริยา
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				
๖.				
๗.				
๘.				
๙.				
๑๐.				

(แนวคำตอบ)

ใบงาน “ชนิดและหน้าที่ของคำกริยา”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำกริยาจากนิราศภูเขาทองตอนที่กำหนดศึกษา แล้วนำมาแต่งประโยค พร้อมทั้งบอกชนิดของคำกริยาและหน้าที่ในประโยค

ข้อ	คำกริยา	ประโยค	ชนิดของคำกริยา	หน้าที่ของคำกริยา
๑.	เป็น	คุณป้าเป็นชาวสวน	กริยาต้องเติมเต็ม	ภาคแสดง
๑.	กลับ	นักเรียนกลับบ้าน	อกรรมกริยา	ภาคแสดง
๒.	พาย	แม่ค้าพายเรือสินค้า	สกรรมกริยา	ภาคแสดง
๓.				
๕.				
๖.				
๗.				
๘.				
๙.				
๑๐.				

ใบงาน
“แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา และคุณค่าด้านสังคม และด้านวรรณศิลป์
ของนิราศภูเขาทอง

การเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนภาพความคิด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

ความรู้สำหรับครู

พระสุริยงลงลับพยัคฆน	ดูมัวมนมิตมิตทุกทิศา
ถึงทางลัดตัดทางมากกลางนา	ทิ้งแฝกคาแถมกกขึ้นรกรเรียว
เป็นเงาจ้ำน้ำเงิงดูเว้งว้าง	ทิ้งกว้างขวางขวัญหายไม่วายเหลือย
เห็นคุ่มคุ่มหนุ่มสาวเสียงกราวกรียว	ล้วนเรือเพรียวพร้อมหน้าพวกปลาเลย
เขาถ่อคล่องว่องไวไปเป็นยัด	เรือเราผิดเผื่อมานิจจาเอ๋ย
ต้องถ่อค้ำรำไปล้วนไม่เคย	ประเดี๋ยวเสยสวตตรงเข้าพงรก
กลับถอยหลังรั้งไปล้วนไม่เคย	เรือขย้อนโยกโยนกระโดนหก
เงียบสงัดสัตว์ป่าคณานก	น้ำค้ำตกพร่างพรายพระพายพัด
ไม่เห็นคลองต้องค้ำอยู่กลางทุ่ง	พอหยุดยงดูชุมมารุมกัด
เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด	ต้องนั่งปัดแปะไปมิได้นอน

คำศัพท์ :

พระสุริยง	หมายถึง	ดวงอาทิตย์
พยัค	หมายถึง	มิด, ครีမ်
แฝกคาแถมกก	หมายถึง	ชื่อพีชน้ำ ๔ ชนิด คือ แฝก คา แถม และกก
ขวัญหาย	หมายถึง	ขวัญเป็นสิ่ง เชื่อกันว่ามีอยู่ประจำชีวิตของคนตั้งแต่เกิดมาถ้าตกใจขวัญจะออกจากร่างไปเรียกว่า ขวัญหาย เสียขวัญ
เรือเพรียว	หมายถึง	เรือเล็กยาว เป็นเรือแล่นเร็ว
ถ่อ, ถ่อค้ำ	หมายถึง	การทำให้เรือเคลื่อนไปข้างหน้าโดยใช้ไม้ไผ่ยาวยันดินไต้ท้องน้ำ
นิจจา	หมายถึง	เป็นคำอุทานแสดงความสงสาร สังเวชใจ มาจากคำว่า อนิจจัง คือ ความไม่เที่ยง
ขย้อน	หมายถึง	โคลงไปมา
พระพาย	หมายถึง	ลม
ดู	หมายถึง	เสียงบินตอมไปมาของแมลง

ถอดคำประพันธ์ : ขณะที่สุนทรภู่มาถึงเกาะใหญ่ราชคราม เมื่อพระอาทิตย์ตกก็มีเมฆมืดครีမ်มาจนดูมิดมัวไปทุกทิศทาง พายเรือถึงทางลัดซึ่งเป็นทางตัดกลางนาก็เห็นมีหญ้าแฝกหญ้าคาต้นแถมต้นกกขึ้นรกรเงาต้นไม้ทอดลงน้ำทำให้ดูเว้งว้างจนใจหาย มองเห็นเงาของหญิงชายทั้งยังมีเสียงคุยกันดัง เรือของพวกเขาเพรียวและมีปลาอยู่บนเรือ พวกเขาถ่อเรือคล่องแคล่วเดินทางไปอย่างรวดเร็ว แต่เรือของสุนทรภู่ไปได้ช้า เพราะไม่เคยเส้นทาง เดียวก็พุ่งเข้าพงหญ้ากรู้งต้องถอยหน้าถอยหลัง เรือก็โคลงเคลงจนกระโดนบัวนมหก หก รอบตัวเงียบสงัดไม่มีเสียงสัตว์ มีแต่น้ำค้ำตกและลมพัด มองไปไม่เห็นคลองเลยต้องค้ำอยู่กลางทุ่ง แต่พอหยุดเรือก็มีชุมมารุมกัดเจ็บทั่วตัว ต้องนั่งปัดแปะจนมิได้นอน

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- ดุหมั่นมมิตมิตทุกทิตา
    สัมผัสพยัญชนะ ม
- พอหุดยุกฉุขุมมารุมกัต เป็นกลุ่มกลุ่มกลุ่มกายเหมือนทรายซัด
  - ใช้สัทพจน์ เสียง ฉุ ของยุก และเสียง สวบ ของเรือที่พุ่งเข้าพงหญ้า
  - อุปมาโวหาร เปรียบเทียบการถูกยุกรุมกัต ว่าเหมือนโดนทรายซัด
  - สัมผัสพยัญชนะ กล และเล่นเสียงวรรณยุกต์เอก ไปยังวรรณยุกต์โท

คุณค่าทางด้านสังคม :

- การใช้เรือสัญจรทางน้ำ ซึ่งนับเป็นการคมนาคมทางหลัก

    แสนวิตกอกเอ๋ยมาอ้างว้าง
 จนตึกดาวพร่างพร่างกลางอัมพร
 ทังกบเขียดเกรียดกรีดจิ้งหรีดเรื้อย
 วังเวงจิตคิดคะนิงรำพึงความ
 สำรวลกับเพื่อนรักสะพริกพร้อม
 โอ້ยามเข็ญเห็นอยู่แต่หนูพุด
 จะเดือดเด่นเห็นเหล่ากระบัจจอก
 เห็นร่อนน้ำลำคลองทั้งสองฝ่าย
 จนแจ่มแจ้งแสงตะวันเห็นพันธุ์ฝัก
 เหล่าบัวเผื่อนแลสล้างริมทางจร
 สายตึงแกมแซมสลับต้นตบเต่า
 กระบัจจอกดอกบัวบานผกา
 โอ้เช่นนี้สีกาได้มาเห็น
 ที่มีเรื่อน้อยน้อยจะลอยพาย
 ถึงตัวเราเล่าถ้ามีโยมหญิง
 คงจะใช้ให้ศิษย์ที่ติดมา
 นี่จันใจไม่มีเท่าชี้เล็บ
 พอรอรอนอ่อนแสงพระสุรียน

    ในทุ่งกว้างเห็นแต่แซมแซมสลอน
 กระเรียนร่อนร้องก้องเมื่อสองยาม
 พระพายเฉื่อยฉิวฉิววะหิวหวม
 ถึงเมื่อยามยังอุดมโสมนัส
 อยู่แวดล้อมหลายคนปรนนิบัติ
 ช่วยนั่งปัดยุกให้ไม้ไกลกาย
 ระตะดอกบัวเผื่อนเมื่อเดือนหงาย
 ช้างหน้าท้ายถ่อมาในสาคร
 คุนารักบรรจงส่งเกสร
 ก้ามกุ้งซ่อนเสียดสาหร่ายใต้คงคา
 เป็นเหล่าเหล่าแลรายทั้งซ้ายขวา
 ดาษดาตูขาวดั่งดาวพราย
 จะลงเล่นกลางทุ่งเหมือนมุงหมาย
 เที้ยวถอนสายบัวผันสันตะวา
 ไหนจะนั่งดูคายอายุบุปผา
 อุตสาห์หาเอาไปฝากตามยากจน
 ชี้เก็ยจเก็บเลยทางมากกลางหน
 ถึงตำบลกรุงเก่ายังเศร้าใจ

คำศัพท์ :

สลอน	หมายถึง	ปรากฏให้เห็นเด่นชัด
อัมพร	หมายถึง	ท้องฟ้า
สองยาม	หมายถึง	เวลาเที่ยงคืน
เกรียด	หมายถึง	เสียงเขียดร้อง
จิ้งหรีด	หมายถึง	จิ้งหรีด
โสมนัส	หมายถึง	ความสุขใจ
สำรวล	หมายถึง	หัวเราะ มาจากคำว่า สรวล
สะพริก	หมายถึง	พร้อม
หนูพุด	หมายถึง	ชื่อบุตรชายของสุนทรภู่กับนางจัน

ระตะ	หมายถึง	มีอยู่เคลื่อนกล่น
สล้าง	หมายถึง	ดูสูงเด่นอยู่เป็นกลุ่ม
ก้ามกั้ง	หมายถึง	ชื่อพันธุ์ไม้ขนาดย่อมชนิดหนึ่ง เกิดขายน้ำมีรสขม
สายตึง	หมายถึง	ชื่อไม้ชนิดหนึ่ง กินได้ บัวสายตึงหรือบัวสายทิ้ง ก็เรียก
ต๊ับเต่า	หมายถึง	ชื่อไม้ชนิดหนึ่ง ใบกลม ดอกสีม่วงอ่อน ใบใช้ เป็นผัก ผักอีแปะ ก็เรียก
ผกา	หมายถึง	ดอกไม้
ดาษดา	หมายถึง	มีอยู่มากมายเคลื่อนกล่น
สีกา	หมายถึง	เป็นคำที่พระเจ้าเรียกผู้หญิง
สันตะวา	หมายถึง	ชื่อไม้ชนิดหนึ่ง ใบบาง สีเขียวอมน้ำตาล กินได้
โยม	หมายถึง	คำที่พระเจ้าเรียกคนทั่วไปในวัยผู้ใหญ่

ถอดคำประพันธ์ : สุนทรภู่รู้สึกอ้างว้าง มองไปในทุ่งกว้างเห็นมีแต่ต้นเขมขื่นอยู่ปะปนกัน จนตึกก็เห็นดาวบนท้องฟ้า มีนกกระเรียนบินร่อนและร้องก้องเมื่อตอนเที่ยงคืน มีเสียงกบเขียดจิ้งหรีดร้องและลมพัดเอื่อย ๆ เสียงชวนให้วังเวง คิดรำถึงถึงตอนมียศถาบรรดาศักดิ์ ได้หัวเราะกับเพื่อนพร้อมหน้า มีคนคอยปรนนิบัติรับใช้ แต่ยามลำบากเห็นแต่หนูพัดซึ่งเป็นบุตรชายคอยช่วยนั่งปัดยุ้งให้ข้างตัว จนพระเจ้าจันทร์ขึ้นก็เห็นกระจับ จอก และดอกบัวเฟื่อนมากมาย มองเห็นคลองทั้งสองด้านหัวท้ายเรือก็รีบถ่อเรือลงคลองจนพระอาทิตย์ขึ้นก็เห็นผักที่ขึ้นมากมายข้างทาง มีบัวเฟื่อนอยู่สองข้างทองที่เรือพายไป มีต้นก้ามกั้งขึ้นอยู่กับสาหร่าย มีต้นสายตึงขึ้นสลบกับต้นต๊ับเต่าเป็นกลุ่ม ๆ มองไปเหมือนกับดาวบนท้องฟ้า สุนทรภู่คิดว่าถ้านางอันเป็นที่รักได้มาเห็นก็คงจะลงเล่นกลางทุ่ง ที่มีเรือก็คงจะพาพายเรือไปเก็บสายบัวให้ ถ้าสุนทรภู่มีโยมผู้หญิงก็คงไม่นิ่งเฉยให้อายดอกไม้ คงจะใช้ให้ศิษย์ไปเก็บของฝากเท่าที่ทำได้ในตอนนี้ แต่นี่จิตใจไม่มีเงินสักนิด ทั้งยังขี้เกียจเก็บจึงเลยมา พอมีแสงอ่อน ๆ ของพระอาทิตย์ก็ถึงอยุธยา สุนทรภู่รู้สึกเศร้าใจ

คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ :

- ตลอดทั้งย่อหน้านี้ มีจินตภาพที่เด่นชัด เห็นภาพธรรมชาติริมแม่น้ำในเวลากลางวัน ที่ดูเงียบเหงา เหมือนจิตใจที่กำลังเศร้าโศกของสุนทรภู่
- ทั้งกบเขียดเกรียดกรีดจิ้งหรีดเรื้อย
สัทพจน์ เสียงเขียด ร้องเกรียด
- พระพายเฉื่อยฉิวฉิววะหวิวหวาม
สัทพจน์ เสียงลมพัด ฉิว
- กระจับจอกดอกบัวบานผกา ดาษดาดูขาวดังดาวพราย
อุปมาโวหาร เปรียบดอกบัวที่บานอยู่ในหมู่กระจับและจอก ว่าขาวและมีมากมายเหมือนดาวบนท้องฟ้า
- นี่จิตใจไม่มีเท่าซีเล็บ
ใช้อุปมา เเท่าซีเล็บ เป็นสิ่งทีน้อยเกินจริง แต่ให้ความรู้สึกว่าน้อยที่เด่นชัด

คุณค่าทางด้านสังคม :

- สะท้อนความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำเจ้าพระยา มีทั้งสัตว์เล็ก ๆ และพืชพันธุ์อยู่มากมาย
- การบอกเวลาในสมัยโบราณ นับเป็นช่วงใหญ่ ๆ ๓ ชั่วโมงเท่ากับ ๑ ยาม เริ่มจากหกโมงเย็นถึงสามทุ่ม เป็นยามหนึ่ง สามทุ่มถึงเที่ยงคืนเป็นยามที่สอง เที่ยงคืนถึงตีสามเป็นยามที่สาม แต่เที่ยงคืนถูกเรียกว่า สองยาม เนื่องจากคนโบราณคิดจากระยะเวลาที่ครบ ๖ ชั่วโมง

มาทางทำหน้าที่จวนจอมผู้รั้ง
จะแหวะหาถ้าท่านเหมือนเมื่อเป็นไวย
แต่ยามยากหากว่าถ้าท่านแปลก
เหมือนเชื้อใจใฝ่สูงมาสมควร

คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
ก็จะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน
อกมิแตกเสียหรือเราเขาจะสรรพล
จะต้องม้วนหน้ากลับอ้ประมาณ

คำศัพท์ :

จวน	หมายถึง	บ้านที่ทางราชการจัดให้เป็นที่อยู่ของเจ้าเมือง
รั้ง	หมายถึง	ครองไว้, รักษา ในที่นี้ ผู้รั้ง จึงหมายถึงผู้ครองเมือง
เจ้าเมือง		เจ้าเมือง
เมื่อเป็นไวย	หมายถึง	เมื่อครั้งที่ยังเป็นพระจมีนไวย
		ในที่นี้คือ พระยาไชยวิชิต (เผือก) เพื่อนของ
		สุนทรภู่ ที่เคยกล่าวถึงเมื่อเดินทางถึงหน้าแพ
นิมนต์	หมายถึง	เชื้อเชิญ (ใช้กับพระภิกษุและสามเณร)
อ้ประมาณ	หมายถึง	การดูหมิ่น ดูถูก ในที่นี้คือ อับอาย

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงหน้าจวนของผู้รั้งเมืองอยุธยา สุนทรภู่คิดถึงเมื่อก่อนก็น้ำตาไหล จะแหวะหาผู้รั้งหากเป็นเมื่อก่อนที่ยังเป็นพระจมีนไวยก็คงจะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน แต่ตอนนี้หากว่าท่านไม่เหมือนเดิม ตัวสุนทรภู่เองก็คงจะถูกหัวเราะเยาะ ไม่ควรจะใฝ่สูงยามกำลังลำบากจะต้องหลบหน้าหนีกลับด้วยความอาย

คุณค่าทางด้านสังคม :

- สะท้อนลักษณะการปกครองหัวเมือง ที่มีการแต่งตั้งขุนนางไปดูแลเมือง เสมือนผู้ว่าราชการจังหวัดในปัจจุบัน และการเรียกชื่อบ้านของเจ้าเมืองว่า จวน

มาจอตทำหน้าที่วัดพระเมรุขำม
บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ
บ้างฉลองผ้าผ่าเสภาขับ
มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามเพ็ง
ไอ้ลำหนึ่งครั้งท่อนกลอนมันมาก
ไม่จบบทลดเลี้ยวเหมือนเงี้ยวงู
ได้ฟังเล่นต่างๆที่ข้างวัด
ประมาณสามยามคล้าในอัมพร
นาวาเอียงเสียงกุกกุกขึ้นร้อง
ไม่เห็นหน้าสานุศิษย์ที่ซิดเชื้อ
แต่หนูพัดจัดแจจตุเทียนส่อง
ด้วยเดชชะตบะบุญกับคุณพระ

ริมอารามเรือเรียงเคียงขนาน
ทั้งเพลงการเกี้ยวแก๊กันแซ่เซ็ง
ระนาดรับรัวคล้ายกับนายเส็ง
เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะได้ดู
ช่างยาวลากเลื้อยเจื้อยจนเหนื่อยหู
จนลูกคู่ขอทุเลาว่าหวานอน
ดึกสงัดเจียบหลับกับหมอน
อ้ายโจจรจู้จ้วงเข้าล้วงเรือ
มันด่าล่องน้ำไปช่างไวเหลือ
เหมือนเนื้อเปื้อบ้ำเลอะดูเซอะชะ
ไม่เสียของชาวเหลือองเครื่องอัฐระ
ชัยชนะมารได้ตั้งใจปอง

คำศัพท์ :

นายเส็ง	หมายถึง	ชื่อคนเก่งระนาดในสมัยนั้น
สามเพ็ง	หมายถึง	ชื่อสถานที่ สำเพ็ง ในปัจจุบัน
ครั้งท่อน	หมายถึง	เพลงพื้นบ้านชนิดหนึ่ง มักร้องไม่เต็มบท อาจลดหรือตัดบางท่อนออกได้ จึงเรียกว่า เพลงครั้งท่อน
เงี้ยว	หมายถึง	งู
ลูกคู่	หมายถึง	คนร้องรับตันเสียง

सानุศิษย์	หมายถึง	บรรดาศิษย์ทั้งหลาย
ซิดเชื้อ	หมายถึง	สนิท
เนื้อเปื้อ	หมายถึง	สัตว์ป่า
เลอะ	หมายถึง	วุ่นวายสับสน
เซอะเซะ	หมายถึง	ชุ่มชุ่ม
ของขาวเหลือง	หมายถึง	ของที่มีสีขาวและของที่มีสีเหลือง ในที่นี้หมายถึง ของใช้ของคนทั่วไป (สีขาว) และ ของใช้ของพระภิกษุ (สีเหลือง)
เครื่องอัฐฐะ	หมายถึง	เครื่องอัฐฐะบริวาร คือ เครื่องใช้ของพระสงฆ์ ๘ อย่าง ได้แก่ สบง จีวร สังฆาฏิ รัตประคต บาตร มีด เข็ม และเครื่องกรองน้ำ หรือหม้อกรองน้ำ
ตบะ	หมายถึง	การบำเพ็ญเพื่อให้กิเลสเบาบาง

ถอดคำประพันธ์ : เรือมาจอดที่ท่าวัดพระเมรุซึ่งริมวัดมีเรือจอดเรียงอยู่ บางลำมีคนร้องรำเล่น บางลำก็ร้องเพลงเกี่ยวกันเสียงแซ่ซ้อง บางลำขับเสภาถอลองผ้าป่า มีคนตีระนาดเก่งเหมือนกับบนายเส็ง (คนเก่งระนาดในสมัยนั้น) มีโคมแขวนอยู่เรียงรายดูสว่างอร่ามตาเหมือนที่สำเพ็ง มาครั้งที่บวชเป็นพระจึงไม่ค่อยได้ดู คนที่ร้องลำนั้นลากลอนยาวมาก ร้องลากไม่จบบทเสียที่จนลูกคู่หาวนอน สุนทรภู่ได้ฟังการละเล่นต่าง ๆ ที่ข้างวัด พอตีก็นอนหลับ ประมาณสามยามก็มีโจรขึ้นเรือ เรือเอียงเสียงดังกุกกัก สุนทรภู่อีกขึ้นร้อง โจรก็รีบดำน้ำไปอย่างว่องไว มองไปไม่เห็นหน้าลูกศิษย์ก็ตกใจทำอะไรไม่ถูก แต่หนูพัดจุดเทียนส่องตรวจดูข้าวของก็ไม่พบว่ามีอะไรหายไป ยังอยู่ครบทั้งเครื่องภาชนะและเครื่องอัฐฐะบริวาร ด้วยเดชตบะบุญและพระพุทธานุภาพทำให้ไม่มีอันตราย

คุณวรรณศิลป์ :

- ไม่นับบทลดเลี้ยวเหมือนเงี้ยววง จนวนลูกคู่ขอทะเลว่าหาวนาน
อุปมาโวหาร เปรียบความยืดยาว ลดเลี้ยวไปมาเหมือนงู
- ไม่เห็นหน้าสานุศิษย์ที่ซิดเชื้อ เหมือนเนื้อเปื้อบ้ำเลอะดูเซอะเซะ
อุปมาโวหาร เปรียบความตกใจทำอะไรไม่ถูกเพราะมองไม่เห็นลูกศิษย์ของสุนทรภู่
ว่าเหมือนสัตว์ป่าที่ดูเซ่อซ่า

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย นิราศภูเขาทอง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙</p> <p>เรื่อง สร้างนิราศภูเขาทอง (๔)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>						
<p>สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด</p> <p>คำานาม คำสรรพนาม และคำกริยา</p> <p>ปรากฏ ในบทประพันธ์นิราศภูเขา</p> <p>ทองอย่างมีความหมายและมีคุณค่า</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>๑. อธิบายความหมายของคำานาม</p> <p>คำสรรพนามและคำกริยาได้</p> <p>๒. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำานาม</p> <p>คำสรรพนามและคำกริยาได้</p> <p>๓. เลือกใช้คำานาม คำสรรพนาม</p> <p>และคำกริยาในการสื่อสารได้อย่าง</p> <p>ถูกต้อง</p> <p>๔. เข้าใจเนื้อเรื่องนิราศภูเขาทอง</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>๑. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของ</p> <p>คำานาม คำสรรพนาม และคำกริยา</p> <p>ได้</p> <p>๒. ถอดคำประพันธ์ได้</p> <p>๓. วิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีได้</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านบัตรคำที่ติดบนกระดาน และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า</p> <p>มีคำชนิดใด และแต่ละชนิดได้แก่คำใดบ้าง</p> <table border="1" data-bbox="635 1010 794 1514"> <tr> <td>เจตีย์</td> <td>นาวา</td> <td>ถาย</td> </tr> <tr> <td>เคารพ</td> <td>ข้า</td> <td>ไต่ไต่</td> </tr> </table> <p>คำตอบ</p> <p>คำานาม : เจตีย์ นาวา</p> <p>คำสรรพนาม : ถาย เคารพ</p> <p>คำกริยา : ข้า ไต่ไต่</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” แล้วร่วมกันหาคำานาม คำสรรพนาม และคำกริยาจากบทอ่าน</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มก็เรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์</p>	เจตีย์	นาวา	ถาย	เคารพ	ข้า	ไต่ไต่	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. บัตรคำ</p> <p>๒. “นิราศภูเขาทอง”</p> <p>๓. ใบงาน “แผนภาพ</p> <p>ความคิดสรุปเนื้อหา</p> <p>และคุณค่าของนิราศ</p> <p>ภูเขาทอง”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน</p> <p>“แผนภาพความคิด</p> <p>สรุปเนื้อหา</p> <p>และคุณค่าของนิราศ</p> <p>ภูเขาทอง”</p> <p>การวัดและ</p> <p>ประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการ</p> <p>ทำงานกลุ่ม</p>
เจตีย์	นาวา	ถาย						
เคารพ	ข้า	ไต่ไต่						

<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใฝ่เรียนรู้ 2. มุ่งมั่นในการทำงาน 3. มีวินัย <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับลักษณะของคำถาม คำสรรพนาม และคำกริยา</p> <p>ชั่วโมงที่ ๒</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนร่วมกันทบทวนเรื่องคุณค่าของวรรณคดีว่ามีประเด็นใดบ้าง</p> <p>แนวคำตอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความไพเราะ - การสะท้อนสังคม - ได้รับข้อคิดสำหรับการนำไปเรียน <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มอ่านบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” จากนั้นร่วมกันทำ “แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง” 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มนักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์ <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง - คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง - ข้อคิดที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง 	
---	--	--

	<p>ชั่วโมงที่ ๓ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันทบทวนเนื้อหาวิชาศุขเขาทองในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดมุ่งหมายของการเดินทางครั้งนี้ - วิธีการเดินทาง <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ เป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มที่ ๑ ประเด็น “เรื่องชนิดของคำกับนิราศุขเขาทองมีความสัมพันธ์กันอย่างไร” - กลุ่มที่ ๒ ประเด็น “ความรู้เรื่องชนิดของคำสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร” - กลุ่มที่ ๓ ประเด็น “นักเรียนนำความรู้จากการเรียนนิราศุขเขาทองไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างไร” - กลุ่มที่ ๔ ประเด็น “ประโยชน์ของการเรียนวรรณคดีมีอะไรบ้าง” <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มนักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปการนำคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่อง “นิราศุขเขาทอง” ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
--	--

บทอ่าน
นिरาศภูเขาทอง

ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น
ที่พื้นลานฐานบัวมณฑลบันได
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด
ที่องค์ก่อย่อเหลี่ยมสลักกัน
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น
ประทักขิมจินตนาพยายาม
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย
เป็นลมทักขิมวารรตน่าอัศจรรย์
ทั้งองค์ฐานราญราวถึงแก้วแสง
โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น

ขอเดชะพระเจดีย์คีรีมาศ

ข้าอุตสาหมาเคารพอภิวันท์
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์
ทั้งทุกขโศกโรครภัยอย่าใกล้กราย
ทั้งโลโภโทโสแลเฒ่า
ขอฟังเฟื่องเรื่องวิชาปัญญา
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ

พอกกราบพระปะดอกปทุมชาติ

สมถวิลยินดีชุลีกร
กับหนูพัฒน์สการสำเร็จแล้ว
มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ
โอ้อุญน้อยลอยลับครรไลไกล
สุดจะอยู่ดูอื่นไม่ฝันโศก
พอดรู้ตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ

เจริญรสธรรมาบูชาฉลอง
ดูสูงล่องลอยฟ้านภาลัย
เป็นที่เล่นนาวาคงคาใส
คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
เป็นสามชั้นเชิงขานตระหง่านงาม
ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นชั้นสาม
ได้เสด็จสามารถบ่อน้ำอภิวันท์
ด้วยพระพายพัดเวียนดูเหียนหัน
แต่ทุกวันนี้ขราหนักหนานัก
เผยอแยกยอดทรวดก็หลุดหัก
เสียดายนักก็น้ำน้ำตากระเด็น
จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น
คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น
บรรจจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
เป็นอนันต์อานิสงส์ตำรงกาย
ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์
ให้ชนะใจได้อย่าไหลหลง
ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อย่าเมาเมี้ยวหมายรักสมัครสมาน
ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร
พบพระธาตุสถิตในเกษร
ประคองซ้อนเชิงของคองลงนาวา
ใส่ขวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา
ไม่ปะตาดันนอกยิ่งตกใจ
ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
เสียน้ำใจเจียนจะดินสิ้นชีวัน
กำเรบโรคร้อนฤทัยเฝ้าใฝ่ฝัน
ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี

บทอ่าน
นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ประทับท่าหน้าอรุณอารามหลวง	ค่อยสร้างทรวงทรงศีลพระชินสีห์
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรา	ไว้เป็นที่โสมนัสทัศนาศนา
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป	ทั้งสถาปบรมธาตุพระศาสนา
เป็นนิสัยไว้เหมือนเดือนศรัทธา	ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
ไซ้จะมีที่รักสมัครมาด	แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ซึ่งครวญคร่ำทำที่พิริพีไร	ตามวิสัยกาพย์กลอนแต่ก่อนมา
เหมือนแม่ครัวคั่วแกงพะแนงผัด	สารพัดเพี้ยชูฉิ่งเครื่องมังสา
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา	ต้องโรยหน้าเสียดักหน้อยอร่อยใจ
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น	อย่านึกนินทาแกลงแห่งไหน
นักเลงกลอนนอนเปล่าก็เศร้าใจ	จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอ๋ย

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์
หน้า ๒๓ - ๒๕

ใบงาน
“แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดทำแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา และคุณค่าด้านสังคมและด้านวรรณศิลป์
ของนิราศภูเขาทอง

การเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนภาพความคิด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

ความรู้สำหรับครู

ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ	เจริญรสธรรมาบูชาฉลอง
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง	ดูสูงล่องลอยฟ้านภาลัย
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น	เป็นที่เล่นนาวาคงคาไส
ที่พื้นลานฐานบัวถมถัดบันได	คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด	ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
ที่องค์ก่อย่อเหลี่ยมสลักกัน	เป็นสามชั้นเชิงขานตระหง่านงาม
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น	ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นชั้นสาม
ประทักฉนิจินตนาพยายาม	ได้เสรีจسامรอบค้ำบอภิวันท์
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย	ด้วยพระพายพัดเวียนดูเหียนหัน
เป็นลมทักฉนิฉนวนรตน่าอัศจรรย์	แต่ทุกวันนี้ขราหนักหนาหนัก
ทั้งองค์ฐานราญราวถึงเก้าแฉก	เผยอแยกยอดทรวดก็หลุดหัก
ไอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก	เสียดายนักนึกน่าน้ำตากระเด็น
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ	จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น	คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อถึงสถานที่เจดีย์ภูเขาทองในตอนเช้าที่วันพระเพื่อได้มานมัสการบูชาเจดีย์อยู่กลางทุ่งดูสูงเด่นเหมือนลอยล่องฟ้า รอบเจดีย์เป็นลำนามีเรือลอยอยู่บนพื้นน้ำใส ลักษณะของเจดีย์ตั้งบนฐานบัว ถัดจากบันไดพื้นล่างมีน้ำไหลเข้าคั่นคูนา ส่วนของเจดีย์วิหารที่เป็นลานวัดมีกำแพงกัน ส่วนขององค์ย่อมุมเหลี่ยมเป็นสามชั้นงดงาม สุนทรภู์เดินเวียนขวาสามรอบ บริเวณที่เดินเวียนมีเป็นถ้ำที่มีลมพัดมาทำให้เปลวเทียนถูกลมพัดเป็นระยະ ลมที่พัดผ่านในถ้ำที่เดินเวียนเทียนเป็นที่อัศจรรย์ เมื่อดูรอบก็ปลงว่าเจดีย์ภูเขาทองเก่ามากองค์ฐานราวถึงเก้าแฉก ยอดก็ทรวดหลุดหัก ทำให้คิดแล้วร้องไห้เศร้าใจว่าเจดีย์ยังเก่าขาดการดูแล แล้วชื่อเสียงจะไม่มีเสื่อมได้อย่างไร เป็นผู้ดีก็ตกยากแล้วล้วนไม่เที่ยง

คุณค่าทางวรรณศิลป์ :

ความเปรียบเป็นบุคคลวิธาเจดีย์ก็เก่าทรุดโทรมเหมือนชื่อเสียงเกียรติก็ไม่คงทน

คุณค่าด้านสถาปัตยกรรม :

ศิลปะการสร้างเจดีย์

ขอเดชะพระเจดีย์ศรีมาศ
ข้าอุตสาห์มาเคารพอภิวันท์
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์
ทั้งทุกชีโคภโรภยอย่าใกล้กราย
ทั้งโลโกโทโสแลเมาะ
ขอฟังเฟื่องเรื่องวิชาปัญญา
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ
พอกกราบพระปะดอกปทุมชาติ
สมถวิลยินดีชูลีกร
กับหนูพัฒน์สการสำเร็จแล้ว
มานอนกรุ่งรุ่งขึ้นจะบูชา
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ
โอบุญน้อยลอยลับครรโลกล
สุดจะอยู่ดูอื่นไม่ฝันโคก
พอตรูตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ

บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
เป็นอนันต์อาณิสต์ดำรงกาย
ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์
ให้ชนะใจได้อย่าไหลหลง
ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อย่าเมามัวหมายรักสมครสมาน
ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร
พบพระธาตุสถิตในเกษร
ประคองซึ้งเชิญองค์ลงนาวา
ใส่ขวดแก้ววางไว้ในใกล้เกศา
ไม่ปะตาดันออกยิ่งตกใจ
ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
เสียน้ำใจเจียนจะคืนสิ้นชีวัน
กำเรปโรคร้อนฤทัยเฝ้าใฝ่ฝัน
ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี

ถอดคำประพันธ์ : ขออธิษฐานต่อเจดีย์ภูเขาทองที่บรรจุพระธาตุ สุนทรภู่มาไหว้ขอพรว่าจะเกิดชาติใดใดให้จิตใจดี ยึดมั่นในศีลธรรม ชนะความโลภโกรธหลง ไม่มีโรคร้ายใกล้กราย สุขสบายทั้งวงศ์ตระกูล มีสติปัญญา หญิงร้ายชายชั่วย่าได้พบ ให้ได้ถึงนิพพาน

เมื่ออธิษฐานเสร็จก็พบพระธาตุมาสถิตกลางเกษรดอกบัว สุนทรภู่ยกมือไหว้เชิญพระธาตุลงเรือไว้ในขวดแก้วด้านหัวนอน แต่พอเข้ามาไหว้ชมบุญพระธาตุก็หายไปทำให้อดร้อนให้ไม่ได้ สุนทรภู่มากับหนูพัฒน์ เมื่อพระธาตุอันตรธานไปก็หักใจพายเรือกลับเข้าเมืองในวันรุ่งขึ้น

คุณค่าความเชื่อ :

ความเชื่อเรื่องพระธาตุ

ประทับทำหน้าอรุณอารามหลวง
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรานี้
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป
เป็นนิสยไว้เหมือนเตือนศรัทธา
ใช้จะมีที่รักสมัครมาด
ซึ่งควรบุญคร่ำทำที่พิริพีไร
เหมือนแม่ครัวควักแกงพะเนงผัด
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น
นักเลงกลอนนอนเปล่าก็เศร้าใจ

ค่อยสร้างทรวงทรวงศีลพระชินสีห์
ไว้เป็นที่โสมนัสพิศนา
ทั้งสกุบบรมธาตุพระศาสนา
ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ตามวิสัยกาพย์กลอนแต่ก่อนมา
สารพัดเพี้ยนชั่งเครื่องมังสา
ต้องโรยหน้าเสียดักหน้อยอร่อยใจ
อย่านึกนิทานแถลงแห่งไหน
จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอย

ถอดคำประพันธ์ : กลับมาถึงที่วัดอรุณราชวราม ได้ไหว้พระพุทธรูปให้คล้ายโศก เป็นอันจบ
นิราศที่เกี่ยวกับเมืองอยุธยา การเขียนนั้นไม่ใช่ว่าจะมีคนรักต้องจากกันจริง แต่ตามแนวการแต่งกาพย์
กลอนแต่เดิมมาต้องมีเรื่องรักและคิดถึง เหมือนแม่ครัวก็ต้องมีใบผักชีแต่งหน้าแกงให้สวยงาม ผู้หญิง
ก็เหมือนเครื่องประดับกาพย์กลอนให้งดงาม ดังนั้นอย่าได้จินตนาว่าสุนทรภู่เป็นพระแต่แต่งเรื่องมี
ผู้หญิงเกี่ยวข้อง สุนทรภู่แต่งกลอนนี้ตามธรรมเนียมที่มีบทต้องมีบทจากผู้หญิงตามธรรมเนียมกลอน

คุณค่าวรรณศิลป์ :

- การใช้ความเปรียบอุปมา ผักชีแต่งหน้าเหมือนผู้หญิง
- ธรรมเนียมการแต่งนิราศต้องมีบทจากนาง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง มุมมองสุนทรีย์ รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นผลงานที่แสดง ให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของไทยที่มีการถ่ายทอด มาถึงปัจจุบัน ซึ่งควรค่าแก่การเรียนรู้ และ สืบสานต่อไป</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ระบุคุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณคดีได้ ด้านทักษะและกระบวนการ วิเคราะห์คุณค่าของนิราศภูเขาทอง</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน แต่ละคู่รับแผ่นโปสเตอร์ ๑ ใบ เพื่อเล่นเกม “บึงโกวรรณคดี” ๒. ตัวแทนนักเรียนหยิบแถบคำประพันธ์ ๑ ใบ และอ่านออกเสียงให้เพื่อน ๆ ฟัง ๓. เมื่อแผ่นโปสเตอร์นักเรียนมีค่าที่มีคุณค่าทางวรรณคดี ตรงกับค่าประพันธ์ที่เพื่อนอ่าน ให้หยิบฝาขวดน้ำวางไว้ที่ค่านั้น ๔. ตัวแทนนักเรียนผลิตภัณฑ์หยิบแถบคำประพันธ์และอ่านต่อกัน ๕. นักเรียนดูได้ว่าฝาขวดน้ำเรียงต่อกัน ๓ ฝา ให้พูดคำว่า “บึงโก”</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ เป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่ม ศึกษาบทความนิราศภูเขาทอง ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มดิน ศึกษาบทประพันธ์ “เกร็ดความรู้” กลุ่มที่ ๒ กลุ่มน้ำ ศึกษาบทประพันธ์ “บันทึกเรื่องราว วิถีชีวิต”</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. บัตรกิจกรรม “บึงโกวรรณคดี” ๒. บัตรกิจกรรม “เกร็ดความรู้” ๓. บัตรกิจกรรม “บันทึกเรื่องราววิถีชีวิต” ๔. บัตรกิจกรรม “เลือกสรรค่า” ๕. บัตรกิจกรรม “ศึกษาโวหาร” ๖. บัตรกิจกรรม “วิเคราะห์คุณค่าของนิราศ ภูเขาทอง”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “วิเคราะห์คุณค่า ของนิราศภูเขาทอง”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง</p>		

	<p>กลุ่มที่ ๓ กลุ่มลม ศึกษาไปความรู้ “เลือกสรรค่า” กลุ่มที่ ๔ กลุ่มไฟ ศึกษาไปความรู้ “ศึกษาอาหาร” ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาจากใบความรู้ที่ได้รับ จากนั้นส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ๓. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอจบ เพื่อน ๆ ร่วมกันแสดงความ คิดเห็น โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่า ของนิราศภูเขาทอง</p> <p>๒. นักเรียนทำใบงาน “วิเคราะห์คุณค่าของนิราศภูเขาทอง” แล้วส่งครูในครั้งต่อไป</p>	
--	---	--

เกม “บิงโกวรรณศิลป์”

อุปมา	สัญลักษณ์	อติพจน์
นามนัย	กระดานบิงโก วรรณศิลป์	อุปมา
สัทพจน์	บุคคลวัต	อุปลักษณะ

อุปมา	สัทพจน์	อติพจน์
บุคคลวัต	กระดานบิงโก วรรณศิลป์	อุปมา
สัญลักษณ์	นามนัย	อุปลักษณะ

อุปมา	สัญลักษณ์	อติพจน์
นามนัย	กระดานบิงโก วรรณศิลป์	อุปมา
สัทพจน์	บุคคลวัต	อุปลักษณะ

อุปมา	สัทพจน์	อติพจน์
บุคคลวัต	กระดานบิงโก วรรณศิลป์	อุปมา
สัญลักษณ์	นามนัย	อุปลักษณะ

เกม “บิงโกวรรณศิลป์”

นามนัย	สัญลักษณ์	อติพจน์
สัทพจน์	กระดานบิงโก วรรณศิลป์	อุปมา
อุปมา	บุคคลวัต	อุปลักษณะ

อุปมา	อุปลักษณะ	อติพจน์
บุคคลวัต	กระดานบิงโก วรรณศิลป์	อุปมา
สัทพจน์	สัญลักษณ์	สัญลักษณ์

แถบคำประพันธ์

“วังเอ๋ยวังเวง ฝูงวัวควายผ้ายลาทิวากาล	หง่างเหง่ง! ย่ำคำระฆังขาน ค่อยค่อยผ่านท้องทุ่งมุ่งถิ่นตน”
“ไม้เรียกผะกาทุกพ- ปานแก้มแฉล้มแดง	ชะกะสีอรุณแสง ดรุณี ณ ยามอาย”
“เสียงปี่เร่เรื่อยเพียง แต่รันแต่รันแต่ร้งขึ้น	กระเวก หู่หู่เสียงสังข์”
“ขอเดชะพระพุทธรคุณช่วย อายุยืนหมื่นเท่าเสาศีลา	แม่นมอดม้วยกลับชาติวาสนา อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง”
“เสียงสะอื้นจากผืนดินเหมือนสิ้นหวัง อากาศธาตุแปรปรวนชวนชบเซา	แว่นน้ำหลังสู่โลกราวโศกเศร้า ภาพไฟเผาป่าราบตรราบปัจจุบัน”
“คือน้ำผึ้งคือน้ำตาคือยาพิษ คือเกสรดอกไม้คือไฟรุม	คือหยาดน้ำอมฤตอันชื่นชุ่ม คือความกลุ้มคือความฝัน...นั่นแหละรัก”
“ผลัดแผ่นดินเปลี่ยนราช	เยียววิวาทชิงฉัตร”
“อย่าเอื้อมเด็ดดอกฟ้า สูงสุดมีอมกัทรอม เด็ดแต่ดอกพยอม สูงก็สอยด้วยไม้	มาถนอม อกไข่ ยามยาก ชมนา อาจเอื้อมเอาถึง”
“ซึ่งพระองค์จะพาสองหลาน ก็ต้องความตามไวภูณฐ์มา	ออกไปสังหารรักษา สุดแต่พระมหามุนี”

“เรียมรำนน้ำเนตรถ้วม
พาหุมส์ตว์จ้อมจม

ถึงพรหม
ชีพม้วย”

“ลมหนาวเริ่มล่องมาจากฟ้าแล้ว
คลื่นคลี่เกลียวแก้วม้วนกับนวลจันทร์

พรหมจูบแผ่วเจ้าพระยาโรยฝ้าฝัน
กระซิบสั้นซ่านกระเซ็นเป็นลำนำ”

“สูงระหงทรงเพรียวเรียวรูด
พิศแต่หัวตลอดเท้าขาวแต่ตา
คิ้วกำ เหมือน กงเขาติดฝ้าย
หูกหลวงดวงพักรตร์หักงอ

งามละม้ายคล้ายอุรุษกะหลาป่า
ทั้งสองแก้มกัลยาดังลูกยอ”
จมูก ละม้ายคล้าย พริ้วขอ
ลำคอโตต้นสั้นกลม

ใบความรู้ “เกร็ดความรู้”

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๑ ภายในเวลา ๕ นาที
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาจากใบความรู้ที่ ๑ ที่ได้รับ จากนั้นส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

นิราศภูเขาทองจะสอดแทรกเกร็ดความรู้ให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพและเข้าใจสภาพสังคมสมัยรัตนโกสินทร์ ดังเช่น การกล่าวถึงการประกอบอาชีพของชาวต่างชาติในช่วงที่สุนทรภู่เดินทางผ่านบ้านญวนชาวญวน เข้ามาอาศัยในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นรอบเกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวญวนในสมัยนั้นเลี้ยงชีพด้วยการทำประมงน้ำจืดเพื่อการค้า เช่น

ถึงบ้านญวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง มีช่องซังกุ้งปลาไว้ค้าขาย
ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง

สุนทรภู่เมื่อเดินทางผ่านสถานที่ อาทิ วัดประโคนปัก สุนทรภู่ได้บอกเล่าเรื่องราวที่มาของชื่อวัดแห่งนี้ไว้ว่าบริเวณนี้เป็นที่ปักเสาประโคนเพื่อปักเขตแดน เช่น

ถึงอารามนามวัดประโคนปัก ไม่เห็นหลักลือเล่าว่าเสาหิน
เป็นสำคัญปักแดนในแผ่นดิน มิรู้สิ้นสุดชื่อที่ลือชา

นอกจากนี้ สุนทรภู่ยังได้กล่าวถึง สามโคก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระราชทานเปลี่ยนชื่อเป็น ปทุมธานี เพราะมีพระราชดำริว่าเมืองนี้เป็นบริเวณที่มีดอกบัวขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น

ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปิ่นเกล้าฯ พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว

ใบความรู้ “บันทึกเรื่องราววิถีชีวิต”

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๒ ภายในเวลา ๕ นาที
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาจากใบความรู้ที่ ๒ ที่ได้รับ จากนั้นส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

นิราศภูเขาทองได้บันทึกเรื่องราว วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนร่วมสมัย ดังเช่น วิถีชีวิตของชาวบ้าน วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น และศิลปะแขนงต่าง ๆ

ในทัศนะของสุนทรภู่จะมองว่าแม้ว่าการดำเนินชีวิตจะยากลำบากแต่ก็ไม่ปฏิเสธว่าสังคมไทยร่มเย็นและสงบสุข ดังจะเห็นได้จากการพรรณนาภาพบ้านเมืองที่มีภูมิประเทศงดงาม คงความเป็นธรรมชาติ เช่น

จนแจ่มแจ้งแสงตะวันเห็นพันธุ์ผัก เหล่าบัวเพื่อนแลสล้างริมทางจร	ดูนารักบรรจงส่งเกสร ก้ามกุ้งซ่อนเสียดสาหร่ายใต้คงคา
--	--

การติดต่อค้าขาย สุนทรภู่มักถ่ายทอดภาพสังคมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาไว้ในบทประพันธ์เรื่องต่าง ๆ ที่แต่งอยู่เสมอ เช่นเดียวกับในนิราศภูเขาทองที่สุนทรภู่ได้บรรยายสภาพบ้านเมืองและวิถีชีวิตของผู้คน ตลอดจนบรรยากาศของสถานที่ อาทิ ภาพการค้าขายที่ดำเนินไปอย่างคึกคัก มีการนำสินค้าหลากหลายประเภทที่บรรทุกมากับเรือสำเภาวางขายในแพที่จอดเรียงรายอยู่ตามริมน้ำ

ไปพันวัดทัศนาริมท่าน้ำ มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงทอง	แพประจำจอดรายเขาชายของ ทั้งสิ่งของชาวเหลืองเครื่องสำเภา
---	--

สุนทรภู่อ้างถึงหญิงสาวชาวมอญ ซึ่งอาศัยอยู่ในย่านปากเกร็ด (เขตจังหวัดนนทบุรี) ในสมัยนั้นนิยมแต่งหน้าและแต่งผมตามอย่างหญิงสาวชาวไทย เช่น การผัดหน้า ถอนไรจุก คือ ถอนผมรอบ ๆ ผมจุกให้เป็นแนวเล็ก ๆ จนเป็นวงกลมรอบผมจุกและจับเขม่า ซึ่งเป็นวิธีการแต่งผมเพื่อให้ผมมีสีดำเป็นมัน โดยใช้เขม่าผสมกับน้ำมันหอม เช่น

ถึงเกร็ดย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า เดี๋ยวนี้มอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา	ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย
--	--

ใบความรู้ “เลือกสรรคำ”

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๓ ภายในเวลา ๕ นาที
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาจากใบความรู้ที่ ๓ ที่ได้รับ จากนั้นส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

นิราศภูเขาทอง นอกจากจะมีคุณค่าด้านเนื้อหาแล้ว ในด้านวรรณศิลป์ก็ได้รับการยอมรับว่ามีความงดงามและมีความไพเราะ แม้สุนทรภู่จะใช้ถ้อยคำธรรมดาสามัญในการประพันธ์ แต่ทว่ามีความหมายลึกซึ้ง สะท้อนอารมณ์ และสร้างจินตภาพได้อย่างชัดเจน นิราศภูเขาทองจึงมีคุณค่าและความดีเด่นในด้านวรรณศิลป์ ดังการเล่นเสียง บทประพันธ์ของสุนทรภู่ ถือได้ว่าเป็นความดีเด่นเรื่องการเล่นเสียงโดยเฉพาะการเล่นเสียงสัมผัสภายในวรรค ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษรทำให้กลอนนิราศภูเขาทองมีความไพเราะเป็นอย่างมาก เช่น

ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก	กลับกระโดดขาดฉัดฉวัดเฉวียน
บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งเหมือนงวงเวียน ดู	เวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน

สัมผัสอักษรที่พบ คือ เกลียวกลอก ขอดขาดฉัดฉวัดเฉวียน งวงเวียน หว่างวน

ห้องค้ำฐานรานราวถึงแก้วแฉก	เผยอแยกยอดทรวดก็หลุดหัก
โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก	เสียดายนักนิกน่าน้ำตากระเด็น

สัมผัสอักษรที่พบ คือ นกนิก น่าน้ำ

เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้	ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ	เหมือนนกไร่ร้างเร่อยู่เอกา

สัมผัสอักษรที่พบ คือ คับแคบ ไร่ร้างเร่

ใบความรู้ “เลือกสรรคำ ๒”

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๔ ภายในเวลา ๕ นาที
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปเนื้อหาจากใบความรู้ที่ ๔ ที่ได้รับ จากนั้นส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

นิราศภูเขาทองมีโวหารที่คมคายและยังมีความหมายที่สร้างอารมณ์สะท้อนใจ และสะท้อน สัจธรรมและความจริงของชีวิตได้อย่างชัดเจน เพราะกวีแต่งจากประสบการณ์ชีวิตของตนซึ่งส่วนมากเป็นสิ่งธรรมดาที่มนุษย์ทุกคนย่อมเคยประสบ นิราศภูเขาทองจึงเป็นที่ติดใจผู้อ่านและนิยมอ้างอิงกันต่อมาจนถึงปัจจุบัน เช่น

ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป

ฯลฯ

เห็นโศกใหญ่ไถลน้ำระกำแฝง
เหมือนโศกที่ขี้ระกำเจือ

ฯลฯ

เคยหมอบไถ่ได้กลิ่นสุคนธ์ตรลบ
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา

ฯลฯ

เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็เท่านี้
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ

ฯลฯ

สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน

ทั้งรักแฉงแฉมสวาทประหลาดเหลือ
เพราะรักเรือแรมสวาทมาตลาดคลาย

ละอองอบรสรื่นชื่นนาสา
วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์

ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอกรา

ใบงาน
“วิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทอง”

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด แล้วตอบคำถาม

๑. นักเรียนเห็นด้วยกับบทประพันธ์นี้หรือไม่ อย่างไร

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์
แม่นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร

มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

.....

.....

.....

.....

๒. บทประพันธ์นี้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมเป็นอย่างไร

มาจอตทำหน้าที่วัดพระเมรุข้าม
บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ
บ้างฉลองผ้าป่าเสภาขับ
มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามเพ็ง

ริมอารามเรือเรียงเคียงขนาน
ทั้งเพลงการเกี่ยวแก๊กันแซ่เซ็ง
ระนาดรับร่ำคล้ายกับนายเส็ง
เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะได้ดู

.....

.....

.....

.....

๓. บทประพันธ์นี้กล่าวถึงบุคคลใด อย่างไร

ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด
ไ้อ้วนเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
พระนิพนพานปานประหนึ่งศีระขาด
ทั้งโรคซ้ำกรรมซัดวิบัติเป็น

คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเข้าเย็น
ด้วยไรรู้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“วิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทอง”

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด แล้ววิเคราะห์ว่ามีความดีเด่นด้านวรรณศิลป์อย่างไร

๑. ถึงบางเตื่อไ้อ้มะเตื่อเหลือประหลาด เหมือนคนพาลหวานนอกย้อมขมใน	บังเกิดชาติแมลงหรีมีไนไ้ อุปไมยเหมือนมะเตื่อเหลือระอา
---	--

.....

.....

.....

.....

๒. ดูน้ำว้างกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกรอก บ้างพลุ่งพลุ่งวุ้งวงเหมือนกงเกวียน	กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน
--	---

.....

.....

.....

.....

๓. เห็นโศกใหญ่ไถลน้ำระกำแฝง เหมือนโศกพีที่ระกำก็ซ้ำเจือ	ทั้งรักแชนงแสหวาทประหลาดเหลือ เพราะรักเรือแรมสวาทมาคลาดคลาย
--	--

.....

.....

.....

.....

๔. ไม่เห็นคลองตองค้ำอยู่กลางทุ่ง เป็นกลุ่มกลุ่มกลุ่มกายเหมือนทรายซัด	พอหยุดยงดูชุมมารุมกัด ตองนั่งปัดแปะไปมิได้นอน
---	--

.....

.....

.....

.....

(เฉลย)

ใบงาน “วิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทอง”

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด แล้วตอบคำถาม

๑. นักเรียนเห็นด้วยกับบทประพันธ์นี้หรือไม่ อย่างไร

ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศกดิ์	มีคนรักกรสถ้อยอร่อยจิต
แม้บางพุดชั่วตัวตายทำลายมิตร	จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุดจา

แนวคำตอบ

เห็นด้วย เพราะการพุดสามารถให้คุณและโทษแก่ผู้พุดได้ ซึ่งถ้ารู้จักพุด พุดแต่สิ่งดีจะทำให้เกิดมงคลแก่ตน มีแต่คนรักและปรารถนาดี แต่ถ้าหากพุดไม่ดีก็จะเป็นการสร้างศัตรูได้

๒. บทประพันธ์นี้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมเป็นอย่างไร

มาจอดทำหน้าวัดพระเมรุข้าม	ริมอารามเรือเรียงเคียงขนาน
บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ	ทั้งเพลงการเกี้ยวแก๊กันแซ่เซ็ง
บ้างฉลองผ้าป่าเสภาขับ	ระนาดรับร่ำคล้ายกับนายเส็ง
มีโคมร่ายแลอร่ามเหมือนสามเพ็ง	เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะได้ดู

แนวคำตอบ

สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนที่ย้ายอยู่ริมแม่น้ำ และการละเล่นเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองงานผ้าป่า ที่จัดขึ้นในท้องถิ่นที่มีการประดับประดาโคมไฟอย่างสวยงาม

๓. บทประพันธ์นี้กล่าวถึงบุคคลใด อย่างไร

ถึงหน้าวังดั่งหนึ่งใจจะขาด	คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
โอ้อ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร	แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเข้าเย็น
พระนิพนพานปานประหนึ่งศิระษะขาด	ด้วยไรรัญญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ทั้งโรคข้ากรรมชดวิบัติเป็น	ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา

แนวคำตอบ กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งพระองค์เป็นผู้ที่มีพระคุณต่อสุนทรภู่ เมื่อสิ้นพระองค์ไปแล้วทำให้ชีวิตของสุนทรภู่ต้องตกยาก

(เฉลย)

ใบงาน “วิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทอง”

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด แล้ววิเคราะห์ว่ามีความดีเด่นด้านวรรณศิลป์อย่างไร

๑. ถึงบางเดื่อโอม๊ะเดื่อเหลือประหลาด   บังเกิดชาติแมลงหิวมีในไส้
เหมือนคนพาลหวานนอกย้อมขมใน   อุปไมยเหมือนมะเดื่อเหลือระอา

แนวคำตอบ มีความดีเด่นด้านการใช้ความเปรียบที่ลึกซึ้งกินใจ เข้าใจง่าย โดยเปรียบเทียบให้เห็นถึงคนที่มีจิตใจไม่ดีเปรียบได้กับผลมะเดื่อที่ภายนอกมีสีส้มสวยงาม แต่ข้างในกลับเต็มไปด้วยแมลงหิวที่ซ่อนไขอยู่ข้างใน

๒. ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกรอก   กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
บ้างพลุ่งพล่งวู่วงเหมือนกงเกวียน   ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหว่างวน

แนวคำตอบ มีความดีเด่นด้านการเล่นเสียง โดยเฉพาะการเล่นเสียงสัมผัสในวรรค เช่น วัง-กลิ้งเขียว-เกลียว ฉอก-ฉาด-ฉัด-ฉวัด-เฉวียน

๓. เห็นโศกใหญ่ไถลน้ำระกำแฝง   ทั้งรักแถมแฉงสวาทประหลาดเหลือ
เหมือนโศกพื้ที่ระกำก็ซ้ำเจือ   เพราะรักเรือแรมสวาทมาตลาดคลาย

แนวคำตอบ ความดีเด่นเรื่องการเล่นคำ คือคำว่า โศก รัก และระกำ ซึ่งหมายถึงต้นไม้ และความรู้สึก

๔. ไม่เห็นคลองต้องค้ำอยู่กลางทุ่ง   พอหยุดยุงจู่ชุมมารุมกัด
เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด   ต้องนั่งปิดแปะไปมิได้นอน

แนวคำตอบ ความดีเด่นด้านการเลียนเสียงธรรมชาติ (สัตพจน์) เสียงยุง จู่ เสียงปิดยุง แปะ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑</p> <p>เรื่อง บทกวีประทับใจ</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด</p> <p>การท่องเที่ยวที่ประทับใจจะทำให้คนมีความสุขซึ่งในภูมิปัญญาด้านภาษา และยังช่วยให้เข้าใจเพื่อเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกหลักการอ่านบทร้อยกรองได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>อ่านบทร้อยกรองแบบทำนองเสนาะได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันสนทนาถึงบทอาขยานที่นักเรียนเคยท่องในระดับประถมศึกษา</p> <p>๒. นักเรียนอาสาสมัคร ๒ - ๓ คน ท่องบทอาขยานที่ตนเองท่องจำได้ให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นว่า การท่องบทอาขยานดังเช่นที่เพื่อนอาสาออกมาท่องนั้น มีประโยชน์อย่างไรบ้าง และมีหลักการในการท่องอย่างไร โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนศึกษาใบความรู้ “การท่องบทอาขยาน” จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๑ ในชั้นเรียน</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละคนเลือกบทประพันธ์ที่ชอบหรือประทับใจจากเรื่องนิราศภูเขาทอง จำนวน ๓ บท พร้อมทั้งให้เขียนเหตุผลที่ชอบหรือประทับใจ</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. ใบความรู้ “การท่องบทอาขยาน”</p> <p>๒. “นิราศภูเขาทอง”</p> <p>๓. ใบงาน “กระดาษแผ่นน้อย เรียงร้อยบทกวี”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “กระดาษแผ่นน้อย เรียงร้อยบทกวี”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการอ่านบทร้อยกรอง</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง บทกวีประทับใจ รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>ในใบงาน “กระดานแผ่นน้อยเรียงร้อยบทกวี” จากนั้นนำไปติดบริเวณห้องเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนอ่านเหตุผลที่เพื่อนในชั้นเรียนชอบจากกระดานที่ติดไว้</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเหตุผลที่เพื่อนในชั้นเรียนชอบบทประพันธ์ที่คัดเลือกมา</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละคนต้องจับบทประพันธ์ที่ตนเองเลือก แล้วนำดีหมายกับครูเพื่อนมาต่อเองเป็นทำนองเสนาะตามความพร้อมของนักเรียนในกรอบเวลาที่ครูกำหนด</p>	

ใบความรู้ “การท่องบทอาขยาน”

คุณค่าของการท่องอาขยาน

บทอาขยานแสดงให้เห็นภูมิปัญญาไทยที่ใช้กลวิธีในการอบรมสั่งสอนเด็กด้วยการคัดเลือกหยิบยกเรื่องราวที่อยู่แวดล้อมรอบตัวมาเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบอย่างเป็นธรรมชาติ แฝงความรัก ความเมตตาเอื้อเอ็นดูให้ความอบอุ่นและปรารถนาดีที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก เรื่องราวต่าง ๆ ที่นำมาสอนล้วนช่วยกล่อมเกลา ปลูกฝัง วางรากฐานสำคัญของชีวิต เช่น ๑) ความขยันหมั่นเพียร ๒) คุณธรรม ๓) การรู้จักวางตน ๔) จริยธรรม เป็นต้น

โดยภาพรวมการท่องอาขยาน จึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งเห็นคุณค่าและความงามของภาษา ได้แนวทางปฏิบัติตนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันซาบซึ้งถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์และสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ อันควรค่าแก่การรักษาและสืบสานให้คงอยู่ตลอดไป รวมทั้งยังช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้นำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ตั้งงามและโน้มน้าวจิตใจให้รักชาติ

การอ่านบทอาขยานตามหลักการทั่วไป

การอ่านบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการอ่านออกเสียง คือ ผู้อ่านเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ขณะที่ใช้สายตาอ่านกวาดไปตามตัวอักษร ซึ่งต้องยึดหลักการอ่านออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การอ่านออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรฝึกฝนดังนี้

๑. ใช้สายตากวาดจากคำต้นวรรคไปยังท้ายวรรค และเคลื่อนสายตาไปยังวรรคถัดไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องส่ายหน้าตาตามไปด้วย เป็นการอ่านล่วงหน้า ทำให้การอ่านออกเสียงต่อเนื่องกันไปโดยไม่สะดุดชะงัก

๒. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณโดยพิจารณาถึงกลุ่มผู้ฟังและสถานที่แต่ไม่ต้องตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียง ปรับระดับเสียงสูงต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะ ลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๓. คุณภาพของเสียงเป็นสิ่งสำคัญมาก เสียงที่ดีคือเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพร่า เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ เสียงที่ไพเราะกังวานจะทำให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้ม คล้อยตามเนื้อหาที่ได้ฟัง ผู้ที่สุขภาพไม่ดีหรือมีอาการป่วยด้วยโรคที่มีผลต่อการเปล่งเสียง เช่น โรคหวัดจะทำให้เสียงที่เปล่งออกมาไม่มีคุณภาพ จึงควรรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ สุขภาพจิตก็มีความสำคัญต่อการอ่านบทอาขยาน ควรฝึกสุขภาพจิตของตนให้มั่นคงไม่หวั่นไหว ทำจิตใจให้สบาย สร้างความเชื่อมั่น ให้ตนเองด้วยการสูดลมหายใจเข้าปอดเต็มทีและระบายลมหายใจออกช้า ๆ ฝึกทำให้ถูกต้องสม่ำเสมอ จะช่วยให้สามารถบังคับเสียงเวลาอ่านได้ตามต้องการ

“การท่องบทอาขยาน” (ต่อ)

๔. ควรทรงตัวและรักษาอากัปกริยาให้ถูกวิธี การทรงตัวให้ถูกวิธีจะช่วยให้ระบบกล้ามเนื้อต่าง ๆ ทำงานประสานกันทำให้เปล่งเสียงได้ดี และมีท่วงท่าที่น่าเชื่อถือ ลักษณะการทรงตัวที่ถูกวิธีคือ ไม่ว่าจะยืนหรือนั่งอ่าน ลำตัวต้องตั้งตรงและอยู่ในอาการสมดุลขณะยืนอ่าน หน้าหนักตัวตกลงบนกลางเท้าทั้งสองข้าง ปลายเท้าสองข้างเหลื่อมกันเล็กน้อย ข้อศอกห่างจากลำตัวประมาณหนึ่งฝ่ามือ หากนั่งอ่าน ควรวางแขนไว้บนโต๊ะ ไม่ควรเอนหลังพิงพนักเก้าอี้ถ้ามีเก้าอี้ที่ไม่มีโต๊ะอยู่ข้างหน้า ควรถือบทรหรือหนังสือห่างจากสายตาประมาณหนึ่งฟุตขณะอ่านพยายามให้ลำคอตั้งตรง เงยหน้าเล็กน้อย สบตากับคนฟังเป็นระยะ ๆ โดยไม่ต้อง ก้ม ๆ เงย ๆ อยู่ตลอดเวลา ระวังอย่าเกร็งส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายโดยไม่จำเป็น พยายามผ่อนคลายกล้ามเนื้อเพื่อให้เกิดความรู้สึกเบาสบายบ้าง

๕. อ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือตามความนิยม ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานที่อ่าน ศึกษาความหมายของคำ กลุ่มคำ และสำนวนจากบทอ่านให้เข้าใจ เพราะความหมายของคำนั้นอาจมีความหมายตรงตามตัวอักษร หรือมีความหมายตามบริบทของคำนั้น ๆ เช่น ฉันทันที่เขาบอกว่าไก่อ้วเมียนั้นได้ ชันคำแรกหมายถึงอาการขบขันหัวเราะแต่ชันคำหลังเป็นเสียงร้องของไก่อ้วผู้ คำในภาษาไทยเรายึดการอ่านตามอักขรวิธี แต่ก็มีบางคำที่อนุโลมให้อ่านตามความนิยมได้ เช่น ศักราช อ่านว่า สัก-กะ-หรวด แต่คำว่า เอกราช อ่านว่า เอก-กะ-ราด คำว่า จักราช อ่านว่า จัก-กะ-หรวด อำเภอมแม่สรวย อ่านว่า แม่สวย อำเภอสรอง อ่านว่า สองเดือนกรกฎาคม อ่านว่า กะ-ระ-กะ-ดา-คม เดือนมกราคม อ่านว่า มะ-กะ-รา-คม เป็นต้น

๖. อ่านออกเสียงตัวสะกด ร ล คำควบกล้ำให้ถูกต้องฝึกออกเสียงตัวสะกดตัว ร ล คำควบกล้ำ คำบาลีสันสกฤต รวมทั้งคำที่มีเครื่องหมายต่าง ๆ ให้ถูกต้องชัดเจน การอ่านออกเสียงตัว ร ล ไม่ถูกต้องจะทำให้ความหมายของคำไม่ถูกต้องไปด้วย เช่น คำว่า รัก หมายถึง ชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยชื่นชมยินดี หรืออีกความหมายหนึ่ง หมายถึง ซื่อไม่พุ่ม แต่คำว่า ลัก หมายถึง ลอบทำในสิ่งที่ตนไม่มีสิทธิ์หรือไม่ได้รับอนุญาต ประโยคที่ว่า ฉันรักเธอ จึงต้องออกเสียงตัว ร ให้ชัดเจน มิฉะนั้นจะผิดความหมาย คำที่เป็นอักษร ควบกล้ำก็ต้องออกเสียงให้ชัดเจนเพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้อง เช่น คำว่า ครึ่งคราว คลาดเคลื่อน เป็นต้น

คำบาลีสันสกฤตที่เรารับมาใช้ในภาษาไทย ต้องอ่านให้ถูกต้องตามหลักภาษา เช่น คำว่า เถรสมาคม อ่านว่า เถ-ระ-สะ-มา-คม คำว่า สังสารทุกข์ อ่านว่า สัง-สา-ระ-ทุก เป็นต้น

๗. อ่านให้ถูกจังหวะและวรรคตอน การอ่านบทอาขยานที่เป็นคำยาว คำหลายพยางค์ กลุ่มคำ ผู้อ่านต้องจับความหมายถูกจังหวะในการอ่าน และต้องอ่านแยกวรรคตอนให้ถูกต้องและถูกจังหวะในการอ่าน เช่น กรมศิลปากรจะจัดการแสดงละครนอก เรื่อง สังข์ทอง ประโยคที่ว่า เนื้อสุนัขนชอบ ต้องอ่านว่า เนื้อ สุนัขฉันทชอบ เป็นต้น

๘. พยายามอ่านใส่อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา เช่น อารมณ์โกรธ ตื่นเต้น น้อยใจ ผิดหวัง โศกเศร้า สนุกสนาน ควรใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับลักษณะอารมณ์ตามเนื้อหาในท้องเรื่อง จะช่วยให้ผู้อ่านมีชีวิตชีวาสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ และผู้ฟังคล้อยตามเรื่องที่ได้ฟัง

การท่องบทอาขยาน (ต่อ)

ขั้นตอนการอ่านบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ

การอ่านบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะช่วยให้บทอาขยานนั้นมีความไพเราะ นักเรียนเกิดความสนใจจดจำบทอาขยานได้ดีและสนุกสนานยิ่งขึ้น การฝึกอ่านทำนองเสนาะมีขั้นตอนดังนี้

๑. อ่านเป็นร้อยแก้วธรรมดาให้ถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธีก่อน ทั้งตัว ร ล ตัวควบกล้ำ อ่านออกเสียงให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์

๒. อ่านให้ถูกต้องจังหวะวรรคตอน การอ่านผิดวรรคตอนทำให้เสียความ เช่น ฉนากฉลามว้ายตามวน ต้องอ่านแบ่งวรรคว่า ฉนาก-ฉลาม-ว้ายตามวน แยกเต้าจับเต้าร้างร้อง ต้องอ่านว่า แยกเต้า-จับเต้าร้าง-ร้อง อันชาติใดไร้ศานตีสุขสงบ ต้องอ่านว่า อันชาติใด-ไร้ศานตีสุข-สงบ รวมเรียกว่า วรรณคดีไทย ต้องอ่านว่า รวมเรียกว่า-วรรณคดี-ไทย หยิกขยุมกุมวาสุกรีก่า ต้องอ่านว่า หยิกขยุม-กุมวาสุกรี-ก่า

๓. อ่านคำให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ เช่น ข้าขอเคารพอภิวันท์ คำว่า อภิวันท์ ต้องอ่านว่า อบ-พิ-วัน เพื่อให้คล้องจองกับคำว่า เคารพ เป็นสิ่งของฉลองคุณมุลิกา คำว่า มุลิกา ต้องอ่านว่า มุน-ลิ-กา เพื่อให้สัมผัสกับคำว่าคุณ

เอาพระธรรมคัมภีร์เป็นที่ยึด เหมือนหนึ่งน้ำอำมฤตขโลมจิต ได้แนบนางนอนชมภริมย์ชิดเหมือนหนึ่งน้ำอำมฤตขโลมใจ

คำว่า อำมฤต บาทแรกต้องอ่านว่า อำ-มะ-ริต เพื่อให้สัมผัสกับคำว่า ยึด คำว่า อำมฤต บาทหลัง ต้องอ่านว่า อำ-มะ-ริต เพื่อให้สัมผัสกับคำว่า ชิด

๔. อ่านให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด คำประพันธ์แต่ละชนิดจะมีบังคับจำนวน คำสัมผัส หรือ คำเอก คำโท แตกต่างกัน การอ่านทำนองเสนาะจึงต้องอ่านให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด

๕. อ่านใส่อารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา ถ้าบทที่อ่านเป็นบทเศร้าโศกรำพึงรำพันควรอ่านทอดเสียง แผ่วเสียงหรือพวนเสียงให้นิ่มนวล ถ้าเป็นบทโกรธหรือบทต่อสู้ ควรอ่านเต็มเสียง เน้นเสียงให้หนัก เน้นจังหวะและอ่าน ค่อนข้างเร็ว จะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย

๖. รู้จักการพวนเสียงและการทบเสียง การพวนเสียง คือ การอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรคด้วยการทอดเสียงแล้วปล่อยให้หางเสียงพวนขึ้นจุมก เป็นเสียง ฮือ ฮือ เบา ๆ คล้ายเสียงคราง เช่น “ไอ้อกรเรา มีกรรมจะทำไฉน” เมื่อทอดเสียง ตรง “ไฉน” แล้วหยุดหางเสียงพวนเสียง “ไหน” เป็น ฮือ ฮือ ส่วนการทบเสียง คือ การยึดเสียงคำแต่ละคำออกไปแล้วหยุดเสียงที่ท้ายพยางค์ เช่น ใน-เพลง-ปี-ว่า-สาม-พี-พราหมณ์-เอ๋ย-ฮี เป็นต้น

นิราศภูเขาทอง

รับกฐินภิญโญโมทนา
ออกจากวัดทัศนาคูอาวาส
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย
โอ้อาวาสราชบูรณะพระวิหาร
เหลือรำลึกนึกน่าน้ำตากระเด็น
จะยกหยิบธิดีเป็นที่ตั้ง
จึงอำลาอาวาสนิราศร้าง
ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด
ไ้อผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
พระนิพพานปานประหนึ่งศิระชะขาด
ทั้งโรคช้ำกรรมชดวิบัติเป็น
จึงสร้างพรตอดส่ำห้ส่งส่วนบุญถวาย
เป็นสิ่งของฉลองคุณมุสิก
ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย
เคยทรงแต่งแปลงบทพจนารถ
จนกฐินสิ้นแม่น้ำในลำคลอง
เคยหมอบใกล้ได้กลิ่นสุคนธ์ตรลบ
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา
ดูในวังยังเห็นห่อพระอัฐิ
ทั้งปิ่นเกล้าเจ้าพิภพจบสากล
ถึงอารามนามวัดประโคนปัก
เป็นสำคัญปิ่นแดนในแผ่นดิน
ขอเดชะพระพุทศคุณช่วย
อายุยืนหมื่นเท่าเสาศีลา
ไปพันวัดทัศนาริมทำน้ำ
มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงทอง
ถึงโรงเหล่าเตากลั่นควันโขมง
โอ้อาปกรรมน่านรักเจียวอกเรา
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย
ไม่เมาเหล่าแล้วแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล่าเข้าสายก็หายไป

เดือนสิบเอ็ดเสร็จจรุระพระวสา
ชูลีลาลงเรือเหลืออาลัย
เมื่อตรุษสารทพระพรรษาได้อาศัย
มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น
แต่นั้นานับทิวาจะมาเห็น
เพราะชุกเข็ญคนพาลมารานทาง
ก็ใช้ถึงแทนสดเห็นขัดขวาง
มาอ้างว่างวิญญูณในสาคร
คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
ด้วยไรรูญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา
ประพุดติฝ่ายสมณะทั้งวสา
ขอเป็นข้าเคียงบาททุกชาติไป
คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
แล้วลงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง
เคยรับราชโองการอ่านฉลอง
มิได้ข้องเคืองขัดหัตยา
ละอองอบรสรื่นชื่นนาสา
วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์
ตั้งสติเต็มถวายฝ่ายกุศล
ให้ผ่องพันภัยสำราญผ่านบูรินทร์
ไม่เห็นหลักถือเลว่าเสาทิน
มิรู้สิ้นสุดชื่อที่ถือชา
แม้นมอดม้วยกลับชาติวาสนา
อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง
แพประจำจอตรายเขาชายของ
ทั้งสิ่งของชาวเหลืองเครื่องสำเภา
มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา
ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
พระสรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ไม่ไกล่กรายแกล้งเมินก็เกินไป
สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ถึงบางจากจากวัดพลัดพื้นน้อง
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยัดยิ่น
ถึงบางพลัดคิดถึงคู่มืออยู่ครอง
ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาขัดเคือง
ถึงบางโพธิ์พระศรีมหาโพธิ์
ขอเดชะอานุกาภาพระเทศพล
ถึงบ้านญวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง
ตรงหน้าโรงพางเขาวางราย
จะเหลียวกลับลับเขตประเทศสถาน
ถึงเขมาอารามอร่ามทอง
โอ้ปางหลังครั้งสมเด็จพระโกศ
ชมพระพิมพ์ริมผนังยังยั้งยิ่น
โอ้ครั้งนี้มีได้เห็นเล่นฉลอง
เป็นบุญน้อยพลอยนึกโมทนา
ดูน้ำวังกลิ้งเขียวเป็นเกลียวกลอก
บ้างพลุ่งพลุ่งวู่ววมเหมือนกงเกวียน
ทั้งหัวท้ายกรายแจวระชากจ้วง
โอ้เรือพ่นวนมาในสาขล
ตลาดแก้วแล้วไม่เห็นตลาดตั้ง
โอ้รินรินกลิ่นดอกไม้ใกล้คงคา
เห็นโคกใหญ่ใกล้น้ำระกำแฝง
เหมือนโคกพีที่ซ้าระกำเจือ
ถึงแขวงนนท์ชลมารคตลาดขวัญ
ทั้งของสวนล้วนเรืออยู่เรียงราย
มาถึงบางธรรณีทวีโคก
โอ้สุธาหนาแน่นเป็นแผ่นพื้น
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ
ถึงเกร็ดย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า
เดี๋ยวนี้มอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา
โอ้สามัญผืนแปรไม่แท้เที่ยง
นี่หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ
ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์
แมนพุดชั่วตัวตายทำลายมิตร
ถึงบ้านใหม่ใจจิตก็คิดอ่าน
ขอให้สมคะเนเถิดเทวา

มามัวหมองมัวหน้าไม่ฝ้าฝัน
จำต้องชื่นใจพราภมาจากเมือง
เคยใส่ซองส่งให้ล้วนใบเหลือง
ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน
ร่มนิโรธรุกขมูลให้พูนผล
ให้ผ่องพันภัยพาลสำราญกาย
มีช่องขัดกึ่งปลาไว้ค้าขาย
พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง
ทรมานหม่นหมื่นฤดูทัยหมอง
ฟังฉลองเลิกงานเมื่อวานขึ้น
มาผูกโบสถ์ก็ได้มาบูชาขึ้น
ทั้งแปดหมื่นสี่พันได้วันทา
เพราะตัวต้องตกประดาวิชาสนา
พอนาวาติดชลเข้าวนเวียน
กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัดเฉวียน
ดูเวียนเวียนคว้างคว้างเป็นหวางวน
ครรรไล่องเลยทางมากกลางหน
ใจยังวนหวังสวาทไม่คลาดคลา
สองปากผึ่งก็แต่ล้วนสวนพฤษา
เหมือนกลิ่นผ้าแพรดำรำมะเกลือ
ทั้งรักแข่งแซมสวาทประหลาดเหลือ
เพราะรักเรือแรมสวาทมาตลาดคลาย
มีพ่วงแพแพรพรรณเขาค้าขาย
พวกหญิงชายประชุมกันทุกวันคืน
ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
เหมือนนกไร่ร้างเรืออยู่เอกรา
ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย
เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย
ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าฟังคิด
มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุดจา
จะหาบ้านใหม่มาดเหมือนปรารถนา
จะได้ผาสุกสวัสดิ์กำจัดภัย

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ถึงบางเตือโถมเตือเหลือประหลาด
เหมือนคนพาลหวานนอกย่อมขมใน
ถึงบางหลวงเชิงรอกเหมือนจากรัก
เป็นลวงพันรนคราคา
ถึงสามโคกโคกถวิลถึงปิ่นเกล้า
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี
ไอ้พระคุณสูญลับไม่กลับหลัง
แต่เรานี้ที่สุนทรประทานตัว
สิ้นแผ่นดินสิ้นนามตามเสด็จ
มั่นกำเนิดเกิดชาติใดใด
สิ้นแผ่นดินขอให้สิ้นชีวิตบ้าง
เหลืออาลัยใจตรมระทมทวิ
ถึงบ้านจิวเห็นแต่จิวละลือสูง
ด้วยหนามตรกรดาชระตะตา
จิวรกลีบหอกคลีแหลม
ใครทำชู้คู่ท่านครั้นบรรลัย
เราเกิดมาอายุเพียงนี้แล้ว
ทุกวันนี้วิปริตผิดทำนอง
ไอ้คิดมาสารพัดจะตัดขาด
ถวิลหวังนั่งนีกอนาถใจ
คูห้าย่านบ้านช่องทั้งสองฝั่ง
เป็นที่อยู่ผู้ร้ายไม่วายเว้น
พระสุริยลงลับพยัคฆน
ถึงทางลัดตัดทางมากลางนา
เป็นเงาจ้ำน้ำเงิงดูเงิงว่าง
เห็นคุ่มคุ่มหนุ่มสาวเสียงกราวเกรียว
เขาถ่อคล่องว่องไวไปเป็นยัด
ต้องถ่อค้ารำไปล้วนไม่เคย
กลับถอยหลังรั้งรอเฝ้าถ่อถอน
เจียบสังคัสต์ว์ป่าคณานก
ไม่เห็นคลองต้องค้างอยู่กลางทุ่ง
เป็นกลุ่มกลุ่มกุ่มกุ่มกายเหมือนทรายซัด

บังเกิดชาติแมลงหิวมีในไส้
อุปไมยเหมือนมะเตือเหลือระอา
สู้เสียศักดิ์สังวาสพระศาสนา
ถึงนางฟ้าจะให้ไมไยดี
พระพุทเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว
แต่ชื่อตั้งก็ยังไม่รู้ทั่ว
ไม่รอดชั่วเช่นสามโคกยิ่งโคกใจ
ต้องเที่ยวเตร็ดเตร่หาที่อาศัย
ขอให้ได้เป็นข้าฝ่าอุลี
อย่ารู้ร้างบงกชบทศรี
ทุกวันนี้ก็ซังตายทรงกายมา
ไม่มีฝูงสัตว์สิงกิ่งพฤกษา
นีกก็น่ากลัวหนามขามขามใจ
ดังขวากแซมเสียมแทรกแตกไสว
ก็ต้องไปปิ่นตันนำขนพอง
ยังคลาดแคล้วครองตัวไม่มัวหมอง
เจียนจะต้องปิ่นบ้างหรืออย่างไร
ตัดสวาทตัดรักมียักไหว
ถึงเกาะใหญ่ราชครามพอยามเย็น
ระวังทั้งสัตว์น้ำจะทำเช็ญ
เที่ยวชอนเร็นตีเรือเหลือระอา
คู่ม้วนมีตมิตทุกทิตา
ทั้งแฝกคาแซมกักขึ้นกรเรียว
ทั้งกว้างขวางขวัญหายไม่วายเหลือ
ล้วนเรือเพรียวพร้อมหน้าพวกปลาเลย
เรือเราผิดเผือมานิจจาเอ๋ย
ประเดี๋ยวเสยสวบตรงเข้าพวง
เรือขย่อนโยกโยนกระโถนหก
น้ำค้างตกพร่างพรายพระพายพัด
พอหยุดยุงชุมมารุมกัด
ต้องนั่งปัดแปะไปมิได้นอน

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

แสนวิตกอกเอ๋ยมาอ้างว้าง
จนดึกดาวพร่างพร่างกลางอัมพร
ทั้งกบเขียดเกรียดกรีดจิ้งหรีดเรื่อย
วังเวงจิตคิดคะนึ่งรำพึงความ
สำรวจกับเพื่อนรักสะพรักพร้อม
ไอ้ยามเข็ญเห็นอยู่แต่หนูพัด
จนเตือดเด่นเห็นเหล่ากระบัจจอก
เห็นร่อนน้ำลำคลองทั้งสองฝ่าย
จนแจ่มแจ้งแสงตะวันเห็นพันธุ์ฝัก
เหล่าบัวเผื่อนแลสล้างริมทางจร
สายตึงแกมแชมสลับต้นตบเต่า
กระบัจจอกดอกบัวบานผกา
ไอ้เช่นนี้สีกาได้มาเห็น
ที่มีเรื่อน้อยน้อยจะลอยพาย
ถึงตัวเราเล่าถ้ามีโยมหญิง
คงจะใช้ให้ศิษย์ที่ติดตาม
นี่จนใจไม่มีเท่าชี้เล็บ
พอรอนรอนอ่อนแสงพระสุริย
มาทางทำหน้าที่จวนจอมผู้รั้ง
จะแหวะหาถ้าท่านเหมือนเมื่อเป็นไวย
แต่ยามยากหากว่าถ้าท่านแปลก
เหมือนเข็ญใจใฝ่สูงไม่สมควร
มาจอต่าหน้าวัดพระเมรุข้าม
บ้างขึ้นล่องร้องรำเล่นสำราญ
บ้างฉลองผ้าผ่าเสภาขับ
มีโคมรายแลอร่ามเหมือนสามเพ็ง
ไอ้ลำหนึ่งครั้งท่อนกลอนมันมาก
ไม่จบบทลดเลี้ยวเหมือนเงี้ยวจู
ได้ฟังเล่นต่างต่างที่ข้างวัด
ประมาณสามยามคล้าในอัมพร
นาวาเอียงเสียงกุกกุกขึ้นร้อง
ไม่เห็นหน้าสานุศิษย์ที่ซิดเชื้อ
แต่หนูพัดจัดแจงจุดเทียนส่อง
ด้วยเดชะตบะบุญกับคุณพระ

ในทุ่งกว้างเห็นแต่แชมแชมสลอน
กระเรียนร่อนรื่องก้องเมื่อสองยาม
พระพายเฉื่อยฉิวฉิววะหิวหวม
ถึงเมื่อยามยังอุดมโสมนัส
อยู่แวดล้อมหลายคนปรนนิบัติ
ช่วยนั่งปัดยุ้งให้ไม่ไกลกาย
ระดะดอกบัวเผื่อนเมื่อเดือนหงาย
ข้างหน้าท้ายถ่อมาในสาคร
ดูน่ารักบรรจงส่งเกสร
ก้ามกึ่งซ้อนเสียดสาหร่ายใต้คงคา
เป็นเหล่าเหล่าแลรายทั้งซ้ายขวา
ดาษดาตูชาวดังดาวพราย
จะลงเล่นกลางทุ่งเหมือนมุ้งหมาย
เทียวลอนสายบัวผันสันตะวา
ไหนจะนั่งดูตายอายุบุปผา
อุตสาหหาเอาไปฝากตามยากจน
ชี้เกี้ยวเก็บเลยทางมากกลางหน
ถึงตำบलगู้ง่ายั้งเศรำใจ
คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
ก็จะได้รับนิมนต์ขึ้นบนจวน
อกมิแตกเสียหรือเราเขาจะสรรพล
จะต้องม้วนหน้ากลับอัประมาณ
ริมอารามเรือเรียงเคียงขนาน
ทั้งเพลงการเกี้ยวแก๊กันแซ่เซ็ง
ระนาดรับรั้วคล้ายกับนายเส็ง
เมื่อคราวเคร่งก็มีใครจะได้ดู
ช่างยาวลากเลื้อยเจ็ยจนเหนื่อยหู
จนลูกคู่ขอทุเลาว่าหวานอน
ตีกสังตเจียบหลบลึงกับหมอน
อ้ายโจจรจู่จ้วงเข้าล้วงเรือ
มันด่าล่องน้ำไปช่างไวเหลือ
เหมือนเนื้อเปื้อนบ้ำเลอะดูเซอะชะ
ไม่เสียของชาวเหลือองเครื่องอัฐระ
ชัยชนะมารได้ตั้งใจปอง

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น
ที่พื้นลานฐานบัวมณีถัดบันได
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด
ที่องค์ก่อย่อเหลี่ยมสลักกัน
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น
ประทักษิณจินตนาพยายาม
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย
เป็นลมทักซิณวารตนาอัศจรรย์
ทั้งองค์ฐานรานราวถึงเก้าแฉก
โอเจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ
เป็นผู้ตีมีมากแล้วยากเย็น

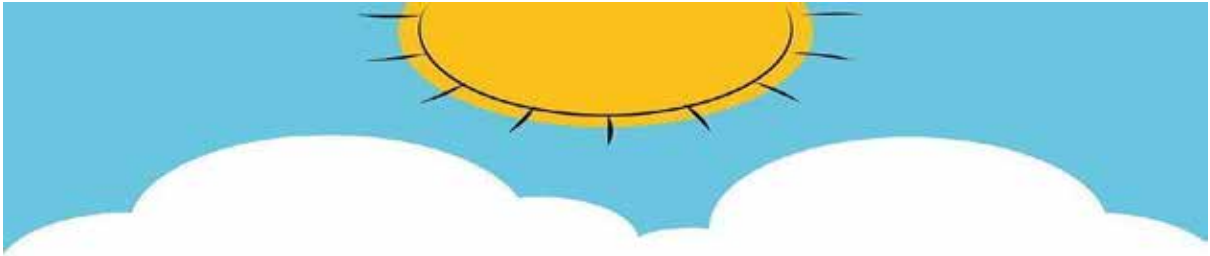
ขอเดชะพระเจดีย์ศรีมาศ
ข้าอุตสาห์มาเคารพอภิวันท์
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์
ทั้งทุกขโศกโรครภัยอย่าใกล้กราย
ทั้งโลโกโทโสและโมหะ
ขอฟังเฟื่องเรืองวิชาปัญญา
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ

พอกกราบพระปดอกปทุมชาติ
สมถวิลยินดีชุลีกร
กับหนูพัฒน์มัสการสำเร็จแล้ว
มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ
โอ้บุญน้อยลอยลับครรลโกล
สุดจะอยู่คู่อื่นไม่ฝืนโศก
พอดรู้ตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ

ประทับทำหน้าอรุณอรามหลวง
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรา
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป
เป็นนิสยไว้เหมือนเดือนศรัทธา
ไซ้จะมีที่รักสมัครมา
ซึ่งครวญคร่ำทำที่พิริพีไร
เหมือนแม่ครัวคั่วแกงพะเนียงผัด
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น
นักเลงกลอนนอนเปลาก็เศร้าใจ

เจริญรสธรรมาบูชาฉลอง
ดูสูงล่องลอยฟ้านภาลัย
เป็นที่เล่นนาวาคงคาใส
คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
เป็นสามชั้นเชิงขานตระหง่านงาม
ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นชั้นสาม
ได้เสด็จสามารถรอบค้ำบอภิวันท์
ด้วยพระพายพัดเวียนดูเวียนหัน
แต่ทุกวันนี้ขราหนักหนานัก
เผยอแยกยอดทรวดก็หลุดหัก
เสียดายนักก็น้ำน้ำตากระเด็น
จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น
คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น
บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
เป็นอนันต์อานิสงส์ดำรงกาย
ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงค์
ให้ชนะใจได้อย่าไหลหลง
ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อย่าเมาเมวมหายรักสมัครสมาน
ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร
พบพระธาตุสถิตในเกษร
ประคองซ้อนเชิงของค์ลงนาวา
ใส่ขวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา
ไม่ปะตาตันนอกยิ่งตกใจ
ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
เสียน้ำใจเจียนจะตื่นสิ้นชีวิต
กำเรปโรคร้อนฤทัยเฝ้าใฝ่ฝัน
ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี
ค่อยสร้างทรงทรวงศีลพระชินสีห์
ไว้เป็นที่โสมนัสทัศนาศนา
ทั้งสถูปบรมธาตุพระศาสนา
ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ตามวิสัยกาพย์กลอนแต่ก่อนมา
สารพัดเพียชุนั่งเครื่องมั่งสา
ต้องโรยหน้าเสียดักหน้อยอรร้อยใจ
อย่านึกนินทาแถลงแห่งไหน
จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอ๋ย

“กระดาษแผ่นน้อยเรียงร้อยบทกวี”

Handwriting practice lines consisting of ten horizontal dashed lines.

เหตุผลที่ชอบ

Handwriting practice lines consisting of three horizontal dashed lines.

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง บันทึกไว้ระหว่างทาง รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด กลอนนิราศ เป็นวิธีการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ ความคิด ความรู้สึกระหว่างการเดินทางผ่าน ศิลปะการประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เพื่อให้ ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน ความซาบซึ้ง จนเกิดอารมณ์คล้อยตามความมุ่งหมาย ที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงผู้อ่าน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนเล่นเกม “ต่อคำคล้องจอง” โดยครูเป็นผู้เริ่มต้นให้ (ไม่จำกัดจำนวนพยางค์) แล้วให้นักเรียนออกมาเขียนคำคล้องจอง บนกระดาน หรือครูเป็นผู้เขียนแล้วให้นักเรียนยกมือพูด</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>แนวทางการเล่นเกมคำคล้องจอง ครูเริ่มต้น : โรงเรียนของหนู นักเรียน : คุณครูน่ารัก นักเรียน : .....</p> </div> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เรื่อง “การแต่งนิราศ” โดยบอกลักษณะของการแต่งนิราศ ตามที่ได้เรียนไปแล้ว จนครบทุกประเด็น โดยครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดและ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (นักเรียนเรียนเรื่องลักษณะคำประพันธ์ กลอนนิราศไปแล้วจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓) ๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน ศึกษาทบทวนการแต่งกลอนนิราศจากใบความรู้ “การแต่ง</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ๑. ห้องสมุด ๒. สถานที่ปฏิบัติงานกลุ่ม เช่น บ้านของนักเรียน สวนสาธารณะ ห้องสมุดโรงเรียน/ห้องสมุด ประชาชน</p> <p>สื่อ ๑. เกม “ต่อคำคล้องจอง” ๒. ใบความรู้ “การแต่งกลอนนิราศ” ๓. ใบงาน “การแต่งนิราศ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “การแต่งนิราศ”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกฉันทลักษณ์ของกลอนนิราศได้ ด้านทักษะและกระบวนการ แต่งกลอนนิราศได้ ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>		

<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสื่อสาร 2. การคิดขั้นสูง 3. การรวมพลังทำงานเป็นทีม 	<p>กลอนนิราศ” จากนั้นให้แต่งกลอนนิราศในประเด็น “บันทึกไว้ระหว่างทาง” โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกำหนดเนื้อหาและตั้งชื่อเรื่องที่เหมาะสม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วง ๕ นาทีสุดท้ายก่อนหมดเวลาเรียน นักเรียนกลุ่มอาสาสมัคร ๒ - ๓ กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานที่กลุ่มของตนทำได้ในขณะนั้น ซึ่งอาจยังแต่งไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้นักเรียนสามารถนำประชุมกลุ่มแล้วแต่งกลอนนิราศของกลุ่มตัวเองให้เสร็จสมบูรณ์นอกเวลาเรียนได้ 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำบทนิราศที่แต่งเสร็จสมบูรณ์แล้วจัดทำเป็นผลงานสร้างสรรค์เพื่อนำเสนอในครั้งต่อไป 	
--	---	--

ใบความรู้ “การแต่งกลอนนิราศ”

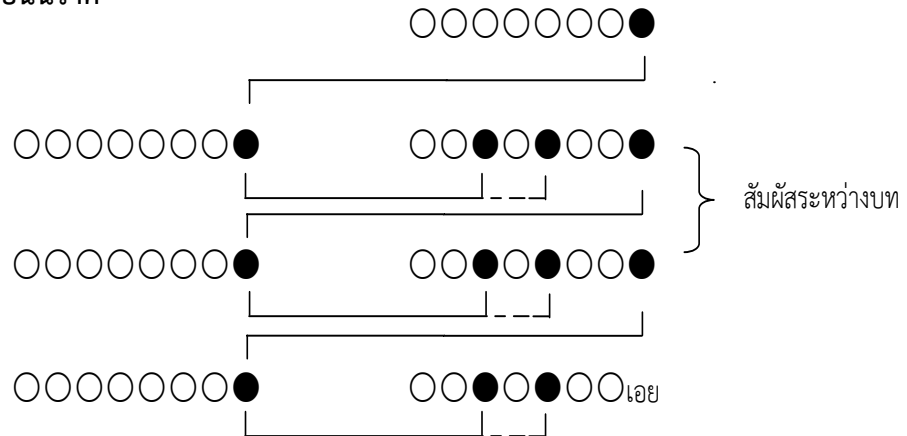
นิราศ มีความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานว่า ไปจาก, ระเหเรหน, ปราศจาก

กลอนนิราศ คือ คำประพันธ์ที่มีเนื้อหาบรรยายถึงสภาพการเดินทาง สถานที่ที่เดินทางไปพบ มักสอดแทรกความคิดความรู้สึกของผู้แต่ง และเชื่อมโยงเนื้อหาถึงคนรัก ไม่ว่าจะ มีคนรักหรือไม่ก็ตาม

ลักษณะกลอนนิราศ

๑. ขึ้นต้นด้วยวรรครับ
๒. จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ ๗ - ๙ คำ
๓. มีสัมผัสเหมือนกลอนสุภาพ
๔. กลอนนิราศมักขึ้นต้นด้วยคำว่า “นิราศ”
๕. จบด้วยคำว่า เอย

ฉันทลักษณ์กลอนนิราศ

ใบงาน
“การแตงนิราศ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแตงนิราศในประเด็น “บันทึกไว้ระหว่างทาง” โดยกำหนดเนื้อหาและตั้งชื่อหัวข้อให้เหมาะสม

การเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นิราศที่แตงเกี่ยวกับอะไร

.....

.....

.....

โครงเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

คำศัพท์สำคัญที่ใช้

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓		เวลา ๑ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ระหว่างทางบันทึก		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย		เรื่อง เสนอผลงานสร้างสรรค์
		รายวิชา ภาษาไทย ๑
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ เรื่อง การแต่งนิราศ การสื่อสาร และการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริง</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>ระบุกระบวนการและเทคนิควิธีการนำเสนอผลงานได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>๑. แต่งกลอนนิราศได้</p> <p>๒. วางแผนและดำเนินกรนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p>	<p>ขั้นเตรียมการ</p> <p>๑. นักเรียนใช้ผลงานกลุ่ม “บันทึกระหว่างทาง” จากแผนการเรียนรู้ที่ ๑๒ เพื่อจัดแสดงผลงาน</p> <p>๒. นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน และปรับแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง</p> <p>๓. นักเรียนเตรียมการนำเสนอ โดยจัดลำดับสมาชิกในกลุ่มและฝึกซ้อม ทั้งนี้แต่ละกลุ่มนำเสนอประมาณ ๓ - ๕ นาที ในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อผลงานที่นำเสนอ - ความน่าสนใจหรือจุดเด่นของผลงานที่สร้างขึ้น - ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข <p>ขั้นดำเนินการ</p> <p>๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดลำดับนำเสนอผลงานโดยความสนใจหรือจับสลาก</p> <p>๒. การนำเสนอผลงานมีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้นำเสนอผลงาน นำเสนอตามลำดับ - ผู้ฟัง คือ สมาชิกในชั้นเรียนที่ไม่มีบทบาทการนำเสนอ 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>-</p> <p>สื่อ</p> <p>ใบงาน “ผลงานชิ้นโปรด”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>๑. ผลงานสร้างสรรค์</p> <p>๒. การทำใบงาน “ผลงานชิ้นโปรด”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>๑. แบบประเมินการแต่งกลอนนิราศ</p> <p>๒. แบบประเมินการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์</p> <p>๓. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

<p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การรวมพลังทำงานเป็นทีม</p> <p>๓. การคิดขั้นสูง</p>	<p>ในขณะนั้น ผู้ฟังมีหน้าที่ฟังอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเลือกผลงานของเพื่อนที่ตนประทับใจ และนำไปเขียนในใบงาน</p> <p>“ผลงานชิ้นโปรด” โดยมีครูเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูผู้สอนอาจเชิญคุณครูท่านอื่น หรือผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมฟังการนำเสนอผลงานของนักเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนอาสาสมัครแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรนำเสนอผลงานของเพื่อน ๆ</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์ที่ได้จากการรวมกิจกรรมในครั้งนี้ - ข้อควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป 	
--	---	--

ใบงาน
ผลงานชิ้นโปรด

๑. ชื่อผลงาน

ชื่อเจ้าของผลงาน

ความน่าสนใจหรือจุดเด่นของผลงาน

๒. ชื่อผลงาน

ชื่อเจ้าของผลงาน

ความน่าสนใจหรือจุดเด่นของผลงาน

๓. ชื่อผลงาน

ชื่อเจ้าของผลงาน

ความน่าสนใจหรือจุดเด่นของผลงาน

แบบประเมินการแต่งกลอนนิราศ

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการแต่งกลอนนิราศของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การตั้งชื่อเรื่อง ๑.๑ ชื่อเรื่องมีคำที่สื่อความหมาย ที่ตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อหา ๑.๒ ใช้คำ วลี ประโยคหรือข้อความ ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา	คะแนนเต็ม ๒ คะแนน			ตั้งชื่อเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๒ ข้อ	ตั้งชื่อเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๒. การนำเสนอเนื้อหา ๒.๑ ลำดับความคิดอย่างต่อเนื่อง ๒.๒ นำเสนอเนื้อหาตรงตามประเด็น ๒.๓ เนื้อหามีความสัมพันธ์กับ ชื่อเรื่อง ๒.๔ มีความเป็นเหตุเป็นผล ๒.๕ มีการนำเสนอแนวคิดใหม่	นำเสนอเนื้อหา ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๕ ข้อ	นำเสนอเนื้อหา ได้ตามเกณฑ์ ๔ ข้อ	นำเสนอเนื้อหา ได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	นำเสนอเนื้อหา ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	นำเสนอเนื้อหา ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๓. รูปแบบฉันทลักษณ์	ถูกต้องทั้งหมด	ถูกต้อง เป็นส่วนมาก	ถูกต้องเพียง บางส่วน	ถูกต้อง เป็นส่วนน้อย	ไม่ถูกต้อง
๓. ความไพเราะของการเล่นคำ เล่นอักษร เล่นสระ	ความไพเราะ การเล่นคำ เล่นอักษร เล่นสระ อยู่ในระดับ ดีมาก	ความไพเราะ การเล่นคำ เล่นอักษร เล่นสระ อยู่ในระดับดี	ความไพเราะ การเล่นคำ เล่นอักษร เล่นสระ อยู่ในระดับ พอใช้	ความไพเราะ การเล่นคำ เล่นอักษร เล่นสระ อยู่ในระดับ น้อยมาก	ไม่มี ความไพเราะ ไม่มีการเล่นคำ เล่นอักษร หรือเล่นสระ ขาดสัมผัส
๕. การเขียนสะกดคำ	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน			เขียนถูกต้อง ทุกคำ	เขียนผิด ๑ - ๒ คำ เขียนผิด ๓ คำ ขึ้นไป

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

ประเมินการนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. สาระสำคัญของการนำเสนอ ๑.๑ ลำดับความคิดอย่างต่อเนื่อง ๑.๒ นำเสนอเนื้อหาตรงตามหัวข้อ ๑.๓ มีความเป็นเหตุเป็นผล ๑.๔ มีการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๑.๕ การตกแต่งนำเสนอ	นำเสนอ ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๕ ข้อ	นำเสนอ ได้ตามเกณฑ์ ๔ ข้อ	นำเสนอ ได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	นำเสนอ ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	นำเสนอ ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๒. การใช้ภาษา ๒.๑ ใช้ภาษาได้ถูกต้องกับกาลเทศะ ๒.๒ ใช้ประโยคสื่อความหมายได้ชัดเจน	คะแนนเต็ม ๒ คะแนน			ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๓. การใช้น้ำเสียง ๓.๑ ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ๓.๒ พุดเสียงดังชัดเจน ๓.๓ ใช้น้ำเสียงกระตุ้นความสนใจผู้ฟัง	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		ใช้น้ำเสียง ได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	ใช้น้ำเสียง ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ใช้น้ำเสียง ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๓. มารยาทในการพูด ๓.๑ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดง ความคิดเห็น ๓.๒ ใช้กิริยาสุภาพขณะพูด	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน			ปฏิบัติได้ตาม เกณฑ์ ๒ ข้อ	ปฏิบัติได้ตาม เกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
“บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า”

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง อ่านคำไพบเราะ (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>						
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด ระบบการเขียนของไทยใช้ตัวอักษรที่แทนเสียง พยัญชนะ เสียงสระ และวรรณยุกต์ ประสมกัน ตามหลักอักษรวิธีของไทย แต่คำในภาษาไทย จำนวนมากที่อ่านไม่ตรงตามรูปที่เขียน หรือเขียนไม่ตรง กับเสียงที่อ่าน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนอ่านบัตรคำต่าง ๆ ที่อยู่บนกระดาน ได้แก่</p> <table border="1" data-bbox="502 828 662 1299"> <tr> <td>จ</td> <td>ด</td> <td>ช</td> </tr> <tr> <td>ร</td> <td>ก</td> <td>ภ</td> </tr> </table> <p>แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของคำดังกล่าว ว่าเป็นอย่างไร</p> <p>แนวคำตอบ ลักษณะของคำบนกระดาน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นคำพยางค์เดียว - ไม่มีรูปสระ - ออกเสียงอ่านเป็นเสียง สระ โ-ะ <p>ทั้งนี้ นักเรียนอาจร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากคำตอบ เช่น</p> <p>“ยังมีคำอื่น ๆ อีกหรือไม่ที่ไม่มีรูปสระ” “ยังมีคำอื่น ๆ อีกหรือไม่ที่ไม่มีรูปสระและไม่ได้ ออกเสียงเป็นเสียง สระ โ-ะ”</p>	จ	ด	ช	ร	ก	ภ	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. บัตรคำ ๒. ใบความรู้ “การอ่านพยัญชนะที่ไม่มีรูป สระกำกับ” ๓. ใบความรู้ “อักษรที่ไม่ออกเสียง” ๔. ใบงาน “การอ่านออกเสียงคำที่มีพยางค์ ที่ไม่มีรูปสระ” <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “คำที่มีพยางค์ที่ไม่มีรูปสระ”</p> <p>การวัดและประเมินผล -</p>
จ	ด	ช						
ร	ก	ภ						

<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>ชั้นสอน</p> <p>๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มและ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบงาน “การอ่านพยัญชนะที่ไม่มีรูปสระกำกับ” และ “อักษรที่ไม่มีออกเสียง”</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้จากใบงานที่ศึกษา แล้วกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ฝึกอ่านออกเสียงจากใบงาน “การอ่านออกเสียงคำที่มีพยางค์ที่ไม่มีรูปสระ”</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันตอบคำถามว่า “การอ่านพยัญชนะที่ไม่มีรูปสระกำกับและอักษรที่ไม่มีออกเสียงให้ถูกต้อง มีประโยชน์ต่อการสื่อสารอย่างไร”</p> <p>แนวคำตอบ</p> <p>การอ่านพยัญชนะที่ไม่มีรูปสระกำกับและอักษรที่ไม่มีออกเสียงให้ถูกต้อง มีประโยชน์ต่อการสื่อสาร เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝึกฝนการใช้คำให้ถูกต้องตรงความหมายตามหลักไวยากรณ์ไทย - ช่วยทำให้ใช้ภาษาได้ชัดเจน และสื่อสารตรงตามวัตถุประสงค์ <p>วัตถุประสงค์</p>	
--	---	--

ใบงาน

“คำที่มีพยางค์ที่ไม่มีรูปสระ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้

บราลี	สุนทรี	ขรม	ปรัมปรา
ปรักหักพัง	ขวนขวาย	ปราชัย	ปริตร
จระเข้	ปริญญา	ปลัด	อริ
ปรีนิพพาน	ผลิต	คณนา	ปรียัติ
บริกรรม	ชวน	พรรณนา	บริขาร
ตจิด	ปลาสนาการ	กรณี	ตลบ
ครุศาสตร์	ปวารณา	ธรณี	ทยอย
นภดล	สฤษณ์	อรอร	ผอบ

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านคำไพเราะ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด รร (รอหัน) ในภาษาไทยเรียกว่า รอหัน รร ใช้แทนเสียงแตกต่างกันได้หลายแบบ นักเรียนต้องศึกษาเพื่อให้อ่านได้ถูกต้อง</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนอ่านบัตรคำที่อยู่บนกระดาน</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; border: 1px solid black; padding: 5px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">กรรมกร</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">พรรยา</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ธรรมชาติ</div> </div> <p>แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของคำดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร</p> <p>แนวคำตอบ ลักษณะของคำบนกระดาน คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มี รร (ร หัน) ประกอบอยู่ในคำ - บางพยางค์ไม่มีรูปสระ - พยางค์ที่มีรูป รร (ร หัน) ออกเสียงอ่านเป็นเสียง สระ -ะ 	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. บัตรคำ ๒. ใบความรู้ “การอ่านพยางค์ที่มี รร (รอหัน)” ๓. ใบความรู้ “พยางค์หนัก - พยางค์เบา”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “คำที่มี รร (รอหัน)”</p> <p>การวัดและประเมินผล -</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ อธิบายคุณค่าของการอ่านออกเสียงพยางค์ที่มี รร (รอหัน) และพยางค์หนัก พยางค์เบาได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านออกเสียงพยางค์ที่มี รร (ร หัน) และพยางค์หนัก พยางค์เบาได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ไม่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน</p>	<p>คำตอบ คำที่มี รร (ร หัน) เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนตามความสนใจ ศึกษาใบความรู้ “การอ่านพยางค์ที่มี รร (รอหัน)” จากนั้นสรุปความรู้</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านคำเพราะ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>การสื่อสาร</p>	<p>จากการศึกษา แล้วฝึกอ่านออกเสียงคำที่มี รร จากใบงาน “คำ ที่มี รร (รอหัน)” ๒. นักเรียนอาสาสมัครออกมาอ่านคำให้เพื่อน ๆ ฟัง หน้าชั้น เรียน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ ๓. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาไปความรู้ “พยางค์หนัก - พยางค์เบา” จากนั้นสรุปความรู้จากการศึกษา ๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาแถบข้อความต่อไปนี้ แล้วช่วยกันตอบว่า คำใดควรออกเสียงเป็นพยางค์เบา</p>	
	<p>คุณธรรมที่ควรยึดถือคือซื่อสัตย์และกตัญญู</p>	
	<p>คำตอบ คุณธรรมที่ควรยึดถือคือซื่อสัตย์ และกตัญญู (พยางค์เบา : ที่ คือ และ)</p>	
	<p>แม่เราก็บอกว่าเที่ยงงานกาชาดสนุก คำตอบ แม่เราก็บอกว่าเที่ยงงานกาชาดสนุก (พยางค์เบา : ก็ ว่า)</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านคำไพเราะ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันตอบคำถามว่า “การอ่านออกเสียงพยางค์ที่มี รร (ร หัน) และพยัญชนะต้นให้ถูกต้อง มีประโยชน์ต่อการสื่อสารอย่างไร</p>	<p>แนวคำตอบ</p> <p>การอ่านออกเสียงพยางค์ที่มี รร (ร หัน) และพยัญชนะต้นให้ถูกต้อง มีประโยชน์ต่อการสื่อสาร เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝึกฝนการใช้คำให้ถูกต้อง ตรงความหมายตามหลักไวยากรณ์ไทย - ช่วยให้การออกเสียงเป็นธรรมชาติ และสื่อสารตรงตามวัตถุประสงค์ 	

ใบงาน
“คำที่มี รร (รหัน)”

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้

มรรคา	สรรเพชญ	สรรพากร	สรรพาฐ	สรรพสามิต
สรรพลึง	บรรพบุรุษ	บรรพชน	บรรพชา	กรรมฐาน
ธรรมคุณ	ธรรมทาน	มรรคนายก	สรรพวงค์	พรรตีก
กรรมวิธี	ศตวรรษ	ธรรมาสน์	กรรมาชีพ	สมรรถนะ

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้ความไพเราะขนาน ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาลักษณะและวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน ไพเราะ เป็นจังหวะเหมาะสมกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้นๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถอ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑ บอกลักษณะทั่วไปของกลอนสวด</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านออกเสียงกาพย์ยานี ๑๑</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้ - ร้อยกรองคืออะไร แนวคำตอบ งานประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับในการแต่งหรือกำหนด คณะ เช่น จำนวนคำ สัมผัส ครุ ฤ ฌ หรือคำที่มีเสียงหนักเบา ฯลฯ - นักเรียนรู้จักบทร้อยกรองชนิดใดบ้าง แนวคำตอบ กาพย์ฉก ๑๖ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ ฯลฯ</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนฟังตัวอย่างการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง กาพย์ยานี ๑๑ เพื่อสังเกตการแบ่งวรรคตอนและการออกเสียง ๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนตามความสมัครใจ ศึกษาใบความรู้ “หลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑” จากนั้นทำใบงาน “กาพย์ยานี มีจังหวะ” ๓. นักเรียนอาสาสมัครออกมานำเสนอการทำใบงาน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. ใบความรู้ “หลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑” ๒. ใบความรู้ “กลอนสวด” ๓. ใบงาน “กาพย์ยานี มีจังหวะ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. การทำใบงาน “กาพย์ยานี มีจังหวะ” ๒. การอ่านออกเสียงกาพย์ยานี ๑๑</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการอ่านออกเสียงกาพย์ยานี ๑๑</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เสนาะเสียงร่ายกรอง (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>หน้าชั้นเรียน โดยเพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ ๔. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร่ายกรองกาพย์ยานี ๑๑ ดังนี้ ๑) อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๒) แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่สลับกันอ่าน ๓) แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน ๕. นักเรียนแต่ละคนศึกษาใบความรู้ “กลอนสวด” จากนั้น ร่วมกันสรุปความรู้ ๖. นักเรียนเลือกกาพย์ยานี ๑๑ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท ฝึกอ่านจากนั้นอ่านให้ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนตอบคำถามว่า การอ่านออกเสียงบทร่ายกรอง เป็นการสื่อสารที่อย่างไร แนวคำตอบ เป็นการใช้ภาษาที่ไพเราะ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน และน่าสนใจ</p>	

ใบความรู้ “หลักการอ่านกาพย์ยานี ๑๑”

กาพย์ยานี๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค

๒. สัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

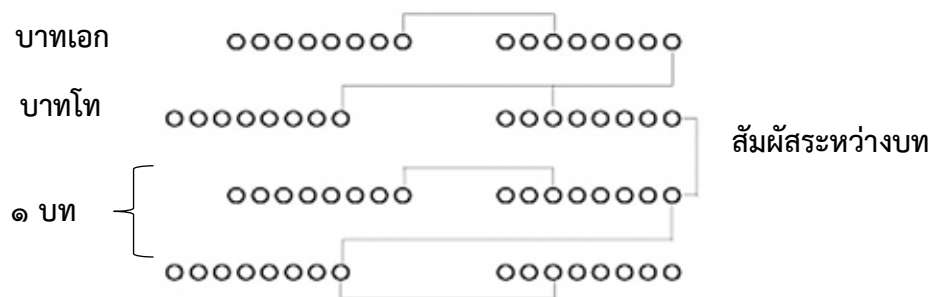
๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบท ถัดไป

ข้อแนะนำในการอ่านกาพย์ยานี

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไป ที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะกาพย์อยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ กาพย์ยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังฉันทลักษณ์

ภาพยนต์ยานี ๑๑

ตัวอย่าง

ลิ่งค่าง/ครงโครกครอก	ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
ชะนี/วิเวกวอน	นกหกร่อน/นอนรังเรียง
ลูกนก/ยกปีกป้อง	อ้าปากร้อง/ซองแซ่เสียง
แม่นก/ปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพยนต์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยนต์ยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง
๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพยนต์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ใบงาน
“กาพย์ยานี มีจังหวะ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง

สารุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรนา
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านี้	ติมิติอย่าตรีชา
จะร่ำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธรมมีราชา	เจ้าพาราสาเวถี
ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามะเหลสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาสัย
พ่อค้ามาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา
ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็ปรีดา
ทำไร่เขาไถนา	ได้เข้าปลาแลสาลี
อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสี่ซอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลโกพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือติมิข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
คดีที่มีคู่	คือไก่อหมูเจ้าสุภา
ใครเอาเข้าปلامา	ให้สุภาก็ว่าดี
ที่แพ่แก้นะ	ไม่ถือพระประเวณี
ขึ้นอกก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา

(เฉลย) ใบงาน “กาพย์ยานี มีจิ้งหะ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจิ้งหะการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่ถูกต้อง

สาธุสะ / จะขอไหว้	พระศรีไตร / สรนา
พ่อแม่ / แลครุบา	เทวดา / ในราศี
ข้าเจ้า / เอา ก ข	เข้ามาต่อ / ก กา มี
แก้ไข / ในเท่านี้	ดีมีดี / อย่าตรีชา
จะรำ / คำต่อไป	พอล้อใจ / กุมารา
ธรรณี / มีราชา	เจ้าพารา / สาวะถี
ชื่อพระ / ไชยสุรียา	มีสุดา / มะเหสี
ชื่อว่า / สุมาลี	อยู่บุรี / ไม่มีภัย
ข้าเฝ้า / เหล่าเสนา	มีกิริยา / อัจฉาสัย
พ่อค้า / มาแต่ไกล	ได้อาศัย / ในพารา
ไพร่ฟ้า / ประชาชี	ชาวบุรี / ก็ปรีดา
ทำไร่ / เขาไถนา	ได้เข้าปลา / แลสาตี
อยู่มา / หมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยา / วนารี
ที่หน้า / ตาดีดี	ทำมโหรี / ที่เคหา
คำเข้า / เฝ้าสีขอ	เข้าแต่หอ / ล่องกามา
หาได้ / ให้ภริยา	โลภพา / ให้บ้าใจ
ไม่จำ / คำพระเจ้า	เหไปเข้า / ภาษาไสย
ถือดี / มีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ / ใส่ชื่อคา
คดี / ที่มีคู่	คือไก่หมู / เจ้าสุภา
ใครเอา / เข้าปลามา	ให้สุภา / ก็ว่าดี
ที่แพ้ / แก่ชนะ	ไม่ถือพระ / ประเวณี
ขึ้นชื่อ / ก็ได้ดี	ไล่ดำตี / มีอาญา

ใบความรู้ ”กลอนสวด”

ความหมายของกลอนสวด

กลอนสวดเป็นคำเรียกประเภทวรรณกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึง วรรณกรรมคำกาพย์ที่นำมาอ่านเป็นทำนองสวด วรรณกรรมประเภทนี้แต่งด้วยกาพย์ชนิดต่างๆ ได้แก่ กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉบัง ๑๖ และกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ทั้งยังมีกาพย์ชนิดอื่นๆ แทรกบ้างเล็กน้อย

หากพิจารณาชื่อ “กลอนสวด” จะเห็นได้ว่ามาจากคำว่า "กลอน" ในที่นี้ใช้ในความหมายกว้าง หมายถึง คำประพันธ์ประเภทร้อยกรองทั่ว ๆ ไป ส่วนคำว่า "สวด" หมายถึง การ "ว่าด้วยเป็นทำนอง" และยังมี ความหมายในประวัติเกี่ยวข้องกับวัดและพระพุทธศาสนา เมื่อนำคำทั้งสองคำมารวมกันได้ความหมายว่า หมายถึง วรรณกรรมประเภทร้อยกรองซึ่งใช้อ่านอย่างมีทำนอง และเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัดและศาสนา จึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “กลอนวัด”

เนื้อเรื่องของกลอนสวด

เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เกี่ยวกับพุทธศาสนาโดยมีเนื้อเรื่องที่มุ่งสั่งสอนข้อธรรมะโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งได้แก่ ชาดกและเรื่องที่ตั้งเลียนแบบชาดก

จุดมุ่งหมายของกลอนสวด

การสวด หรือการอ่านหนังสือทางศาสนาเป็นทำนองนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนคติธรรมควบคู่กับการให้ความบันเทิงและสนุกสนาน

การสวดพระมาลัย

โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงกลอนสวด มักจะนึกถึงเรื่อง พระมาลัย ก่อนเรื่องอื่น เพราะเรื่องพระมาลัยเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ต้นฉบับกลอนสวดพระมาลัยเป็นคำกาพย์ เดิมการสวดพระมาลัยกระทำทั้งในงานมงคลและอวมงคล มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังได้รู้ถึงบาปบุญคุณโทษ ชั้นหลังได้ตัดแปลงวิธีสวดให้สนุกสนานคล้ายชมมหรสพ ผู้สวดพระมาลัยมีทั้งพระภิกษุและฆราวาส โดยเฉพาะในภาคกลางจะนิยมให้ฆราวาสสวดพระมาลัยรวมทั้งสวดเรื่องอื่น ๆ หลังจากพระสวดพระอภิธรรมหน้าหน้าศพจบแล้ว สวดอยู่ตลอดคืนไปจนรุ่งสว่าง ระหว่างสวดผู้สวดจะถือตาลปัตรกระทันหันจิ้งหะไปด้วย ทำให้มีบรรยากาศสนุกสนานมาก ในภาคกลางเรียกวิธีสวดที่ให้ฆราวาสเป็นผู้สวดว่า **สวดคฤหัสถ์** หรือ**สวดลำ** ส่วนในภาคใต้เรียกว่า **กาหลอ**

การสวดไอ้เอ้วหารราย

การสวดไอ้เอ้วหารรายหรือไอ้เอ้วศาลาราย สันนิษฐานว่าเริ่มมีขึ้นในสมัยอยุธยา เรื่องที่นิยมนำมาสวดคือ มหาชาติ การสวดไอ้เอ้วหารรายมีมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ปราภฏหลักฐานว่าในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้สวดไอ้เอ้วหารรายในศาลารายรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในช่วงเช้าพรรษา ปัจจุบันการสวดไอ้เอ้วหารรายก็ยังคงมีอยู่

แบบประเมินการอ่านออกเสียงการพยางค์ ๑๑

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการอ่านออกเสียงของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้องตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๗ คำ ขึ้นไป
๒. การอ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๗ แห่ง ขึ้นไป
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	ความชัดเจนในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจนในการอ่าน บกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่าน บกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่าน บกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่าน บกพร่อง ๗ แห่ง ขึ้นไป
๔. การเว้นวรรคตอนและจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๗ แห่ง ขึ้นไป

หมายเหตุ ถ้าอ่านผิดกลับมาอ่านใหม่ แม้จะอ่านถูกก็ไม่ให้คะแนน

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>																
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาลักษณะและวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน ไพเราะ เป็นจังหวะ เหมาะกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้นๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถอ่านได้หลากหลายรูปแบบที่อ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวาท เป็นต้น</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกฉันทลักษณ์ของกาพย์ฉบัง ๑๖ ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านออกเสียงกาพย์ฉบัง ๑๖ ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนพิจารณาแผนภูมิคำประพันธ์ที่ครูแสดงบนกระดาน</p> <table border="1" data-bbox="469 837 740 1402"> <tr> <td>กาพย์หนึ่ง / พึงดู / จำนวน</td> <td>สามวรรค / .....</td> </tr> <tr> <td>วรรคต้น / .....</td> <td>/ ทกคำ</td> </tr> <tr> <td>วรรคกลาง / มีสี่ / .....</td> <td>ครบสิบ / ทกจำ</td> </tr> <tr> <td>..... / ฉบับ / บอกลงไป</td> <td>(ฉันทชัย อธิเกียรติ)</td> </tr> </table> <p>๒. นักเรียนช่วยกันนำคำที่กำหนด มาเติมช่องว่างให้สมบูรณ์ คำที่กำหนด ได้แก่ หนึ่งบท วรรคท้าย ชีชวน ชีนำ</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่าแผนภูมินี้ว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด</p> <table border="1" data-bbox="944 837 1152 1402"> <tr> <td>กาพย์หนึ่ง / พึงดู / จำนวน</td> <td>สามวรรค / ชีชวน</td> </tr> <tr> <td>วรรคต้น / วรรคท้าย / ทกคำ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>วรรคกลาง / มีสี่ / ชีนำ</td> <td>ครบสิบ / ทกจำ</td> </tr> <tr> <td>หนึ่งบท / ฉบับ / บอกลงไป</td> <td></td> </tr> </table> <p>คำตอบ กาพย์ฉบัง ๑๖</p>	กาพย์หนึ่ง / พึงดู / จำนวน	สามวรรค /	วรรคต้น /	/ ทกคำ	วรรคกลาง / มีสี่ /	ครบสิบ / ทกจำ	..... / ฉบับ / บอกลงไป	(ฉันทชัย อธิเกียรติ)	กาพย์หนึ่ง / พึงดู / จำนวน	สามวรรค / ชีชวน	วรรคต้น / วรรคท้าย / ทกคำ		วรรคกลาง / มีสี่ / ชีนำ	ครบสิบ / ทกจำ	หนึ่งบท / ฉบับ / บอกลงไป		<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. แผนภูมิคำประพันธ์ ๒. ใบความรู้ “หลักการอ่านกาพย์ฉบัง ๑๖”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การอ่านออกเสียงกาพย์ฉบัง ๑๖</p> <p>การจัดและประเมินผล แบบประเมินการอ่านออกเสียงกาพย์ฉบัง ๑๖</p>
กาพย์หนึ่ง / พึงดู / จำนวน	สามวรรค /																	
วรรคต้น /	/ ทกคำ																	
วรรคกลาง / มีสี่ /	ครบสิบ / ทกจำ																	
..... / ฉบับ / บอกลงไป	(ฉันทชัย อธิเกียรติ)																	
กาพย์หนึ่ง / พึงดู / จำนวน	สามวรรค / ชีชวน																	
วรรคต้น / วรรคท้าย / ทกคำ																		
วรรคกลาง / มีสี่ / ชีนำ	ครบสิบ / ทกจำ																	
หนึ่งบท / ฉบับ / บอกลงไป																		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทที่ ๒ อ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนฟังตัวอย่างการอ่านออกเสียงกาพย์ฉันทน์ ๑๖ เพื่อสังเกตการวางวรรคตอนและและการออกเสียง ๒. นักเรียนศึกษาใบความรู้ “หลักการอ่านกาพย์ฉันทน์ ๑๖” ๓. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรองกาพย์ฉันทน์ ๑๖ ดังนี้ ๑) อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๒) แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่สลับกันอ่าน ๓) แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน ๔. นักเรียนเล่านอกกาพย์ฉันทน์ ๑๖ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท ฝึกอ่านจากนั้นอ่านให้ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น “การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นทำนองต่างๆ ที่ไพเราะ มีคุณค่าต่อการสื่อสารหรือไม่ อย่างไร”</p> <p>แนวคำตอบ การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นทำนองที่ไพเราะ มีคุณค่าต่อการสื่อสาร เพราะทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลิน ชាប់ซึ่งและสนใจบทอ่านมากยิ่งขึ้น</p>		

แผนภูมิคำประพันธ์

กาพย์หนึ่ง / พืดู / จำนวน	สามวรรค / .....
วรรคต้น / ..... / หกคำ	
วรรคกลาง / มีสี่ /	ครบสิบ / หกจำ
..... / ฉบับ / บอกไป	
	(ชั้นชัย อธิเกียรติ)

กาพย์หนึ่ง / พืดู / จำนวน	สามวรรค / ชู้ชวน
วรรคต้น / วรรคท้าย / หกคำ	
วรรคกลาง / มีสี่ / ชู้นำ	ครบสิบ / หกจำ
หนึ่งบท / ฉบับ / บอกไป	
	(ชั้นชัย อธิเกียรติ)

ใบความรู้
“การอ่านออกเสียงกาพย์ฉับ ๑๖”

กาพย์ฉับเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคระดับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

วรรคแรก (วรรคระดับ) มี ๖ คำ

วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ

วรรคที่ ๓ (วรรคส่ง) มี ๖ คำ

รวมทั้งหมด ๑๖ คำ จึงเรียกฉับ ๑๖

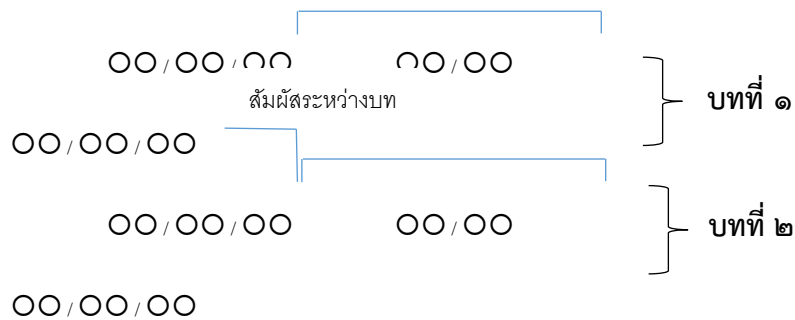
๒. สัมผัส กาพย์ฉับ ๑๖ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค คือ คำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคระดับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคสอง (วรรครับ)

๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสาม (วรรคส่ง) เป็นคำส่งสัมผัส ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคระดับ)

กาพย์ฉับ ๑๖ แบ่งจังหวะวรรคแรกและวรรคท้าย นิยมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วนวรรคกลาง แบ่งจังหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒)

ตัวอย่าง ลักษณะคำประพันธ์และการแบ่งจังหวะกาพย์ฉับ ๑๖

เห็นกว้าง / ย่างเอียง / ขำเลื่องเดิน

เหมือนอย่าง / นางเชิญ

พระแสง / สำออง / ข้างเคียง

เขาสูง / ผุ่งหงส์ / ลงเรียง

เริ่งร้อง / ก้องเสียง

สำเนียง / นำฟัง / วังเวง

(กาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่)

แบบประเมินการอ่านออกเสียงกาพย์ฉบับ ๑๖

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการอ่านออกเสียงของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้องตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๗ คำ ขึ้นไป
๒. การอ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๗ แห่ง ขึ้นไป
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	ความชัดเจนในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๗ แห่ง ขึ้นไป
๔. การเว้นวรรคตอนและจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๗ แห่ง ขึ้นไป

หมายเหตุ ถ้าอ่านผิดกลับมาอ่านใหม่ แม้จะอ่านถูกก็ไม่ให้คะแนน

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) × ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

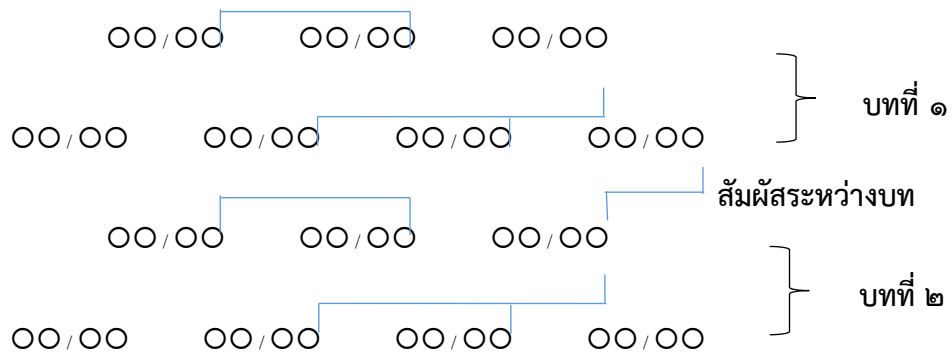
เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองภาษาไทยให้มีความไพเราะนั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องศึกษาลักษณะและวิธีการการอ่านให้เข้าใจเพื่อให้ออกเสียง สูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียงและเน้นสัมผัสได้ชัดเจน ไพเราะ เป็นจังหวะ เหมาะกับอารมณ์ของคำประพันธ์นั้นๆ โดยการอ่านออกเสียงในบทร้อยกรองนั้นสามารถอ่านได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งอ่านแบบทำนองเสนาะ หรือแบบทำนองกลอนสวด เป็นต้น</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกฉันทลักษณ์ของกาพย์สุรางคนางค์ ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ด้านคุณลักษณะ ๑. ไม่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนสังเกตแผนผังฉันทลักษณ์และการเล่นวรรณคดีตอนกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ บนกระดาน</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนอ่านใบความรู้ “การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘”</p> <p>๒. นักเรียนฟังตัวอย่างการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘</p> <p>๓. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรองกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ จากใบความรู้ “การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘” ดังนี้</p> <p>๑) อ่านพร้อมกันทั้งห้อง ๒) แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่สลับกันอ่าน ๓) นักเรียนแบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน</p> <p>๔. นักเรียนเลือกกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท ฝึกอ่านจากนั้นอ่านให้ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๓) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p> <p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. แผนผังฉันทลักษณ์และการแบ่งวรรคตอนกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ๒. ใบความรู้ “การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน - การวัดและประเมินผล -</p>
---	---	--

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เสมอเสียร้อยกรอง (๓) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>ขั้นสรุป นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการเรียน ภาพคู่สุรางคณาจต์ ๒๘</p>	

แผนผังและการแบ่งวรรคตอนภาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

ตัวอย่าง

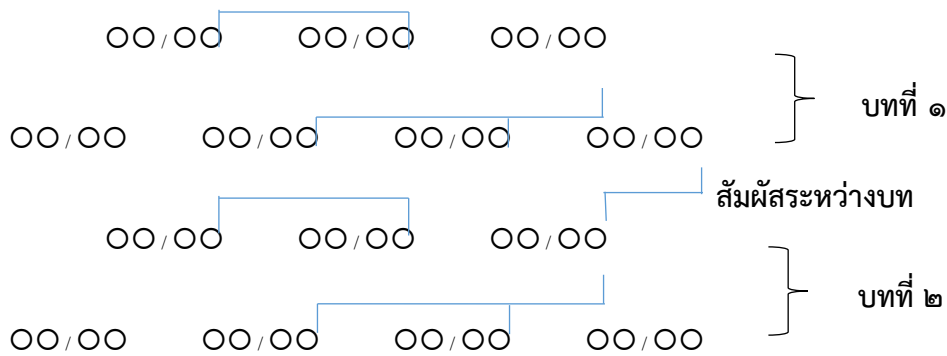
สุราง / คนางค์	เจ้าวรรค / จักวาง	ให้เห็น / วิธี
สัมผัส / มีหลัก	คำวรรค / ละสี่	ครบบท / จดจำ
สุราง / คนางค์	แต่งเป็น / ตัวอย่าง	เหมาะสม / คมขำ
คตินึก / ตรึกตรา	เลือกหา / ถ้อยคำ	ฟังเพราะ / เสนาะแล

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

ใบความรู้
“การอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘”

สุรางคนางค์ ๒๘ บทหนึ่งมี ๒๘ คำ แบ่งออกเป็น ๗ วรรค วรรคละ ๔ คำ สัมผัสนอกมีบังคับ หลายแบบ แต่ที่นิยม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปคำสุดท้ายวรรคที่ ๒ คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ ๕ กับคำสุดท้ายของ วรรคที่ ๖ ส่วนสัมผัสระหว่างบท จะส่งสัมผัสจากคำสุดท้ายบทต้น ส่งสัมผัสยังคำสุดท้าย ท้ายวรรคที่ ๓ ในบทถัดไป

กาพย์สุรางคนางค์นิยมอ่านแยกวรรคละ ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ

ตัวอย่าง

สุราง / คนางค์	เจ้าวรรค / จักวาง	ให้เห็น / วิธี
สัมผัส / มีหลัก	คำวรรค / ละสี่	ครบบท / จดจำ
สุราง / คนางค์	แต่งเป็น / ตัวอย่าง	เหมาะสม / คมขำ
คตินึก / ตรึกตรา	เลือกหา / ถ้อยคำ	สอดเสียง / สูงต่ำ
		ฟังเพราะ / เสนาะแล

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

แบบประเมินการอ่านออกเสียงกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการอ่านออกเสียงของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การอ่านถูกต้องตามอักขรวิธี	อ่านออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธีทุกคำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๑ - ๒ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๓ - ๔ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๕ - ๖ คำ	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ๗ คำ ขึ้นไป
๒. การอ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	ไม่อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๕ - ๖ แห่ง	อ่านเพิ่มคำหรือข้ามคำ ๗ แห่ง ขึ้นไป
๓. ความชัดเจนในการอ่าน ๓.๑ อ่านชัดถ้อยชัดคำ ๓.๒ อ่านด้วยน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	ความชัดเจนในการอ่านสมบูรณ์ ทั้ง ๒ ข้อ	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๑ - ๒ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๓ - ๔ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๕ - ๖ แห่ง	ความชัดเจนในการอ่านบกพร่อง ๗ แห่ง ขึ้นไป
๔. การเว้นวรรคตอนและจังหวะในการอ่าน	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะได้ถูกต้องทุกแห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๑ - ๒ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๓ - ๔ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๕ - ๖ แห่ง	อ่านเว้นวรรคตอนและจังหวะไม่ถูกต้อง ๗ แห่ง ขึ้นไป

หมายเหตุ ถ้าอ่านผิดกลับมาอ่านใหม่ แม้จะอ่านถูกก็ไม่ให้คะแนน

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) × ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ตระอใจความตรงตามสื่อสาร (๑) รายวิชา ภาษาไทย</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การสรุปใจความสำคัญเป็นทักษะการอ่านที่ควรฝึกฝน เพราะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้อย่างรวดเร็วและเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอ่านที่ดี</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกความหมายของการสรุปความสำคัญ</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>สรุปใจความสำคัญจากการอ่าน</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ผู้เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนอ่านนิทานอีสป เรื่อง ลูกแกะหลงฝูงกับหมาป่า</p> <p>๒. นักเรียนอาสาสมัครออกมาสืบเรื่องย่อของนิทานอีสป ที่อ่าน</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนศึกษาใบความรู้ “การสรุปใจความสำคัญ”</p> <p>๒. นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การสรุปใจความสำคัญ</p> <p>๓. เมื่อเสร็จแล้ว นักเรียนและครูร่วมกันเฉลยคำตอบ</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ของการสรุปใจความสำคัญ โดยให้ตัวแทนเขียนรวบรวมบนกระดาน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. ใบความรู้ “การสรุปใจความสำคัญ”</p> <p>๒. ใบงาน “การสรุปใจความสำคัญ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “การสรุปใจความสำคัญ”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>

นิทานอีสป

ลูกแกะหลงฝูงกับหมาป่า

ลูกแกะตัวหนึ่งหลงฝูงวิ่งเตลิดไปพบกับหมาป่า ขณะกำลังจะถูกจับกิน ลูกแกะเห็นจวนตัวไม่มีทางหนีพ้นจึงแข็งใจยื่นเผชิญหน้า พร้อมออกอุบายว่า “ไหนๆ ข้าก็ต้องกลายเป็นอาหารของท่าน อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้แล้ว ก่อนตาย ข้าอยากฟังเสียงปี่และเต้นรำเป็นครั้งสุดท้าย ขอท่านช่วยอนุเคราะห์ด้วยเถิด” หมาป่านึกสนุกจึงเป่าปี่ด้วยทำนองเร้าใจ หมาเฝ้าฝูงแกะตัวหนึ่งวิ่งมาตามเสียง ครั้นเห็นลูกแกะกำลังตกอยู่ในอันตรายจึงเห่าเรียกพรรคพวกของมัน ด้วยเหตุนี้หมาป่าต้องรีบทิ้งปี่วิ่งหนีไปด้วยความเสียดาย

ใบความรู้ “การสรุปใจความสำคัญ”

ใจความสำคัญ คือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ต้องอ่านหลายๆ เที้ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้นๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจนจากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้นๆ

การอ่านเพื่อจับใจความจะต้องพิจารณาที่ละย่อหน้า โดยปรกตีย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ ข้อความอื่นๆ เป็นส่วนขยายใจความสำคัญให้กระจ่างชัดขึ้นด้วยวิธีอธิบายความหมาย ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผล

ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนต้นย่อหน้า อยู่ตอนท้ายย่อหน้า หรืออาจอยู่ทั้งตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ตอนต้นของย่อหน้า ในบางครั้งประโยคใจความสำคัญก็ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ผู้อ่านจะต้องแยกให้ได้ว่า ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดเป็นใจความที่ขยายหรือเสริมใจความสำคัญ

การเก็บใจความสำคัญ

วิธีเก็บใจความสำคัญมีหลายอย่าง เช่น การขีดเส้นใต้การใช้สีต่างๆ กัน การจดบันทึกย่อ วิธีจับใจความสำคัญมีหลัก ดังนี้

๑. พิจารณาที่ละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งมีใจความครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย ตัวเลขสถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

แบบฝึกหัด “การสรุปใจความสำคัญ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนดให้

๑.

การรดน้ำต้นไม้ หรือสนามหญ้า ควรจะรดช่วงเช้าหรือช่วงเย็นมากกว่า เพราะเวลาเที่ยง หรือช่วงแดดจ้า จะทำให้น้ำระเหยละ ๕๐ ระบายไปในอากาศ หรือให้ต้นไม้ได้ใช้เพียงครั้งเดียว เท่านั้น

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

๒.

สุนทรภู่ได้สูญเสียชีวิตไปแล้วสิ้นไปในวาระที่ท่านกลับได้ดำรงเกียรติอันควรแก่ปรีชาสามารถของท่าน คือ เมื่อท่านได้เป็นพระศรีสุนทรโวหารเจ้ากรมอาลักษณ์ในสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่นามและวรรณคดีของท่านยังอยู่ด้วยความดีงามและคุณค่าในตัวเองเราได้รับทั้งความบันเทิงและความสะเทือนใจในรสแห่งศรัทธามอันแสดงออกโดยภาษาอันไพเราะซาบซึ้งใจจากวรรณคดีที่ท่านฝากไว้

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

๓.

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การที่จะเป็นผู้ฟังที่ดีได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนจนเรียนรู้ ฉะนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีโอกาสดีกว่าคนอื่นๆ ในการฝึกนิสัยการฟังที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำของชาติในอนาคต ครูไม่ควรมองข้ามความสำคัญของการฟังไป ควรระลึกไว้เสมอว่า การฟังมีความสำคัญเท่าๆ กับการพูด การอ่านและการเขียน ถ้าผู้ฟังรู้จักฟัง แล้วการฟังก็จะมีประโยชน์มาก แต่ถ้าผู้ฟังไม่รู้จักการฟัง ผู้ฟังก็จะไม่ได้รับผลอะไรเลย แต่ในทางตรงกันข้าม บางครั้งก็อาจจะมีโทษอันร้ายแรงเกิดขึ้นอีกด้วย

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

๔.

ปะการังเป็นแหล่งพักพิงของปลาตัวเล็ก แต่ปัจจุบันถูกพ่อค้าปลาตู้ทำลายโดยใช้วิธีฉีดพ่นยาสลับไปตามคอปะการัง เพื่อจับปลาที่สวยงาม ๆ ไปขาย มีผลทำให้ปะการังตายไปด้วย เมื่อปะการังตาย ปลาเล็กปลาน้อยซึ่งเป็นอาหารของปลาใหญ่ก็ถูกทำลาย ปะการังเปรียบเสมือนหม้อข้าวของชาวประมง การทำลายปะการังจึงเท่ากับเป็นการทุบหม้อข้าวของชาวประมงจำนวนมาก

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

๕.

ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ตัวอย่างบางคนชอบปลูกไม้ดอกไม้ผล เมื่อเกิดดอกออกผลก็ชื่นใจ เกิดความคิดที่จะทำดอกผลนั้นให้งดงามน่าดูยิ่งขึ้น จึงมีผู้นำผลไม้ม่าประดิษฐ์ลวดลาย แล้วจัดวางในภาชนะให้มองดูแปลกตาน่ารับประทานลวดลายนั้นเกิดจากการตัด ฟ่า ปอก คว้านและแกะสลัก ส่วนไม้ดอกไม้ที่ออกดอก ก็นำมาผูกมัดเป็นช่อบ้าง เป็นพวงเป็นพู่บ้าง เสียบเป็นพุ่มหรือปักลงในแจกันก็ได้ตามแต่จะเห็นงาม ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไม่ออก

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

(เฉลย) ใบงาน
“การสรุปใจความสำคัญ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนดให้

๑.

การรดน้ำต้นไม้ หรือสนามหญ้า ควรจะรดช่วงเช้าหรือช่วงเย็นมากกว่า เพราะเวลาเที่ยง หรือช่วงแดดจ้า จะทำให้น้ำระเหยละ ๕๐ ระเหยไปในอากาศ หรือให้ต้นไม้ได้ใช้เพียงครึ่งเดียวเท่านั้น

ใจความสำคัญ คือ การรดน้ำต้นไม้ หรือสนามหญ้า ควรจะรดช่วงเช้าหรือ

๒.

สารอาหารในข้าวกล้องจะช่วยให้ร่างกายแข็งแรง และช่วยป้องกันโรคอ้วน ข้าวกล้องมีสารเส้นใยมากกว่าข้าวขาว ๘ เท่า ข้าวกล้องจะช่วยดูดซับไขมัน และน้ำตาลในอาหาร แล้วขับออกมาเป็นกากอาหาร ทำให้ไขมันและน้ำตาลซึมเข้ากระแสเลือดน้อยลง

ใจความสำคัญ คือ สารอาหารในข้าวกล้องจะช่วยให้ร่างกายแข็งแรง และช่วยป้องกันโรคอ้วน

๓.

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การที่จะเป็นผู้ฟังที่ดีได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนจนเรียนรู้ ฉะนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีโอกาสดีกว่าคนอื่น ๆ ในการฝึกนิสัยการฟังที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำของชาติในอนาคต ครูไม่ควรมองข้ามความสำคัญของการฟังไป ควรระลึกไว้เสมอว่าการฟังมีความสำคัญเท่า ๆ กับการพูด การอ่าน และการเขียน ถ้าผู้ฟังรู้จักฟังแล้วการฟังก็จะมีประโยชน์มาก แต่ถ้าผู้ฟังไม่รู้จักการฟัง ผู้ฟังก็จะไม่ได้รับผลประโยชน์อะไรเลย แต่ในทางตรงกันข้าม บางครั้งก็อาจจะมีโทษอันร้ายแรงเกิดขึ้นอีกด้วย

ใจความสำคัญ คือ การฟังมีความสำคัญเท่าๆ กับการพูด การอ่านและการเขียน

๔.

ปะการังเป็นแหล่งพักพิงของปลาตัวเล็ก แต่ปัจจุบันถูกพ่อค้าปลาตู้ทำลายโดยใช้วิธีฉีดพ่นยาสลบไปตามคอปะการัง เพื่อจับปลาที่สวยงาม ๆ ไปขาย มีผลทำให้ปะการังตายไปด้วย เมื่อปะการังตาย ปลาเล็กปลาน้อยซึ่งเป็นอาหารของปลาใหญ่ก็ถูกทำลาย ปะการังเปรียบเสมือนหม้อข้าวของชาวประมง การทำลายปะการังจึงเท่ากับเป็นการทุบหม้อข้าวของชาวประมงจำนวนมาก

ใจความสำคัญ คือ ปะการังเป็นแหล่งพักพิงของปลาตัวเล็ก หากทำลายปะการังจึงเท่ากับเป็นการทุบหม้อข้าวของชาวประมง

๕.

ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ตัวอย่าง บางคนชอบปลูกไม้ดอกไม้ผล เมื่อเกิดดอกออกผลก็ชื่นใจ เกิดความคิดที่จะทำดอกผลนั้นให้คงทนนำดูยิ่งขึ้น จึงมีผู้นำผลไม้มาประดิษฐ์ลวดลาย แล้วจัดวางในภาชนะให้มองดูแปลกตาน่ารับประทานลวดลายนั้นเกิดจากการตัด ผ่า ปอก คว้านและแกะสลัก ส่วนไม้ดอกไม้ดอก ก็นำมาผูกมัดเป็นช่อบ้าง เป็นพวงเป็นพุ่มบ้าง เสียบเป็นพุ่มหรือปักลงในแจกันก็ได้ตามแต่จะเห็นงาม ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไม่ออก

ใจความสำคัญ คือ ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน จนแยกไม่ออก

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ทรงใจความตามสื่อสาร (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การสื่อสารในชีวิตประจำวัน ผู้สื่อสารต้องมีความรู้ เรื่องการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเพื่อให้สื่อสารได้ บรรลุจุดมุ่งหมาย ตรงตามความคิด ตรงประเด็น มีความสมเหตุสมผล</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกหลักการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ด้านทักษะและกระบวนการ ใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาท</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>หลักของคุณธรรม คือการคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลาง ก่อนจะพูดทำอะไร จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อน เพื่อรวบรวมสติให้ตั้งมั่น และให้จิตสว่างแจ่มใส ซึ่งเมื่อฝึกหัดจนคุ้นเคยชำนาญแล้ว จะกระทำได้อย่างคล่องแคล่ว ช่วยให้สามารถแสดงความรู้ ความคิด ในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย ได้ชัด ไม่มีติดขัดหรือทักคุณธรรม” (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร</p> </div> <p>จากนั้นร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสาระสำคัญและสิ่งเกิดลักษณะ ถ้อยคำ ภาษาในการสื่อสารในพระบรมราโชวาทที่อ่าน</p> <p>ขั้นสอน ๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร” ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน “การใช้ภาษาไทย</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. ใบความรู้ “การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร” ๒. ใบงาน “การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ทรงใจความตามสื่อสาร (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ในการสื่อสาร” ๓. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบคำตอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนตอบอภิปรายเกี่ยวกับประเด็น - การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารที่เหมาะสมมีผลดีอย่างไร</p> <p>แนวคำตอบ การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารที่เหมาะสมจะช่วยให้การสื่อสารชัดเจน มีประสิทธิภาพ สื่อสารได้ตรงตามเจตนา - การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมมีผลดีอย่างไร” แนวคำตอบ การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมอาจจะเป็นภัย ทั้งต่อตัวผู้สื่อสารและผู้รับสาร อาจทำให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นความผิดตามกฎหมายได้)</p>		

ใบงาน
“การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร”

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนนำคำทางขวามือที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำทางซ้ายมือมาเติมในช่องว่างให้ตรงกัน

๑. _____	คึก ลำพอง	ก็กก้อง
๒. _____	จับ เกาะ ยึด ถือ	คล้าย
๓. _____	สว่าง สุกใส ชัดเจน แจ่ม	กราบ
๔. _____	แกม แซม เจือ ปน ระคน	กุม
๕. _____	ประหนึ่ง เฉก เพียง ดัง ปาน เช่น	กระจ่าง
๖. _____	เจือจาง ช่วยเหลือ เกื้อ เกื้อหนุน	เกรงขาม
๗. _____	ค้ำับ เคารพ นมัสการ นอบน้อม ไหว้ วันทา อภิวันท์	คะนอง
๘. _____	ขยาด ครั่นคร้าม หวาดกลัว	คละ
๙. _____	ขยัน พยายาม พากเพียร เพียร หมั่น อุตสาหะ	อุดหนุน
๑๐. _____	ครั้นครัง เซ็งแซ่ ลั่น เอะอะ	บากบั่น

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำที่เหมาะสมกับประโยคต่อไปนี้

๑. พวกพี่เลี้ยงลูกเสือกำลัง (หมา กิน รับประทาน) อาหารอยู่ข้างเต็นท์
๒. เมื่อท่านสมภาร (กิน ฉับ รับประทาน) ภัตตาหารแล้ว ก็เข้าไป (นอน จำวัด) ในกุฏิ
๓. รัฐบาลตั้งโครงการจัดหา (วัวควาย โคกระบือ) เพื่อเกษตรกร
๔. ขณะนี้เวลาหมดแล้ว เราทั้งสอง (สาว คน ท่าน) ขอลาไปก่อนนะคะ สวัสดีค่ะ
๕. เจ้าปิ๊กก็สุนัขของพี่ (เขา มัน) ซี้ร้อน ขนก็ปุกปุย พี่จึงต้องให้ (เขา มัน) นอนห้องปรับอากาศ

เฉลย (ใบงาน)
“การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร”

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนนำคำทางขวามือที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำทางซ้ายมือมาเติมในช่องว่างให้ตรงกัน

๑. ....คนอง.....	คึก ลำพอง	กึกก้อง
๒. ....กุ่ม.....	จับ เกาะ ยึด ถือ	คล้าย
๓. ....กระจ่าง.....	สว่าง สุกใส ชัดเจน แจ่ม	กราบ
๔. ....คละ.....	แกม แซม เจือ ปน ระคน	กุ่ม
๕. ....คล้าย.....	ประหนึ่ง เฉก เพียง ดัง ปาน เช่น	กระจ่าง
๖. ....อุดหนุน.....	เจือจาง ช่วยเหลือ เกื้อ เกื้อหนุน	เกรงขาม
๗. ....กราบ.....	คำนับ เคารพ นมัสการ นอบน้อม ไหว้ วันทา อภิวันท์	คนอง
๘. ....เกรงขาม.....	ขยาด ครั่นคร้าม หวาดกลัว	คละ
๙. ....บากบัน.....	ขยัน พยายาม พากเพียร เพียร หมั่น อุตสาหะ	อุดหนุน
๑๐. ....กึกก้อง.....	ครื้นเครง แข็งแรง ลั่น เอะอะ	บากบัน

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำที่เหมาะสมกับประโยคต่อไปนี้

๑. พวกพี่เลี้ยงลูกเสือกำลัง (หมา กิน รับประทาน) อาหารอยู่ข้างเต็นท์
๒. เมื่อท่านสมภาร (กิน ฉัน รับประทาน) ภัตตาหารแล้ว ก็เข้าไป (นอน จำวัด) ในกุฏิ
๓. รัฐบาลตั้งโครงการจัดหา (วัวควาย โคกระบือ) เพื่อเกษตรกร
๔. ขณะนี้เวลาหมดแล้ว เราทั้งสอง (สาว คุณ ท่าน) ขอลาไปก่อนนะคะ สวัสดีค่ะ
๕. เจ้าปิ๊กก็สุนัขของพี่ (เขา มัน) ซื่ออ่อน ขนก็ปุกปุย พี่จึงต้องให้ (เขา มัน) นอนห้องปรับอากาศ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เล่าขานเรื่องราว รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การเขียนย่อความเป็นการเรียงเรื่องราวเดิมให้มีขนาดสั้นลง นำเสนอเฉพาะใจความสำคัญอย่างย่อ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว โดยการย่อความมีหลากหลายรูปแบบ อย่างการเขียนย่อความเรียงร้อยแก้ว ธรรมดาอันเป็นสิ่งที่ได้ตัวนักเรียน และเหมาะสมเป็นอย่างมากที่สุดต่อความนำความรู้เรื่องย่อความไปใช้ในการย่อเนื้อหาในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อไว้ใช้สำหรับอ่านทบทวนความรู้</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “กรวดขาวและกรวดดำ” ๒. นักเรียนอาสาสมัคร ๑ คน ออกมาเล่าเรื่องย่อของนิทานเรื่อง “กรวดขาวและกรวดดำ” ให้เพื่อน ๆ ฟัง ๓. นักเรียนทั้งชั้นตอบคำถาม ดังนี้ - เรื่องย่อที่เพื่อนเล่า กล่าวถึงอะไรบ้าง - นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญในการเล่าเรื่องย่อคืออะไร - หากนักเรียนไม่เล่าเรื่องย่อโดยวิธีการพูด นักเรียนจะเล่าเรื่องย่อโดยวิธีการใดได้บ้าง</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนอ่านใบความรู้ “การเขียนย่อความ” แล้วร่วมกันตอบคำถาม - การย่อความคืออะไร คำตอบ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่ได้จากการอ่านหรือการฟังมาเขียนใหม่โดยใช้ภาษาของเราเอง เพื่อถ่ายทอดให้เข้าใจง่ายและสะดวกที่จะนำไปใช้ประโยชน์ - องค์ประกอบของการย่อความมีอะไรบ้าง</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. ใบความรู้ เรื่อง การย่อความ ๒. ใบงาน การย่อความ</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “การเขียนย่อความร้อยแก้ว”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการเขียนย่อความ</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกหลักการเขียนย่อความพร้อมร้อยแก้ว ด้านทักษะและกระบวนการ เขียนย่อความพร้อมร้อยแก้วประเภทนิทาน ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เล่าขานเรื่องราว รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>คำตอบ ย่อความมีส่วนประกอบสำคัญ ๒ ส่วน คือ ๑. ตอนนำเรื่อง หรือส่วนนำของการย่อความ ๒. ใจความที่ย่อแล้ว</p> <p>๒. นักเรียนอ่านตัวอย่างการเขียนย่อความนิทานเรื่อง พ่อค้า ๒ คน แล้วร่วมกันตอบคำถาม ดังนี้</p> <p>- เนื้อหาที่ย่อความควรมีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>๓. เมื่อนักเรียนตอบคำถามจบในแต่ละข้อ ครูเฉลยคำตอบและอธิบายเพิ่มเติมในคำตอบที่ยังไม่สมบูรณ์ จากนั้นนักเรียนจดบันทึกความรู้ลงสมุด</p> <p>๔. นักเรียนทำใบงาน การเขียนย่อความนิทานเรื่อง “หัวล้านนอกครู”</p> <p>๕. หมดเวลาให้นักเรียนส่งผลงานให้ครูนำไปตรวจ เมื่อตรวจเสร็จ ครูคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ๓ อันดับ จัดแสดงบนป้ายนิเทศ</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนกันพิจารณาผลงานย่อความ</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างข้อบกพร่องที่พบจากผลงานการเขียนย่อความ พร้อมวิธีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง</p>		

นิทาน เรื่อง กรวดขาวและกรวดดำ

เศรษฐีคนหนึ่งชอบใจลูกสาวชานายากรู้คนหนึ่ง เขาเชิญชานากับลูกสาวไปเที่ยวสวนใน
คฤหาสน์ของเขา เป็นสวนกรวดกว้างใหญ่ที่มีแต่กรวดสีดำกับสีขาว เศรษฐีบอกชานาน่าว่า “ท่านเป็น
หนี้สินจำนวนหนึ่ง แต่หากท่านยกลูกสาวให้ข้า จะยกเลิกหนี้สินทั้งหมดให้” ชานาไม่ตกลง เศรษฐี
บอกว่า “ถ้าเช่นนั้นเรามาพนันกันดีไหม ข้าจะหยิบกรวดสองก้อนขึ้นมาจากสวนกรวดใส่ในถุงผ้านี้
ก้อนหนึ่งสีดำ ก้อนหนึ่งสีขาว ให้ลูกสาวของท่านหยิบก้อนกรวดจากถุงนี้ หากนางหยิบได้ก้อนสีขาว
ข้าจะยกหนี้สินให้ท่าน และนางไม่ต้องแต่งงานกับข้า แต่หากนางหยิบได้ก้อนสีดำ นางต้องแต่งงานกับข้า
และแน่นอน ข้าจะยกหนี้ให้ท่านด้วย” ชานาตกลง เศรษฐีหยิบกรวดสองก้อนใส่ในถุงผ้า หญิงสาว
เหลือบไปเห็นว่ากรวดทั้งสองก้อนนั้นเป็นสีดำ เธอจะทำอย่างไร? หากเธอไม่เปิดโปงความจริง ก็ต้อง
แต่งงานกับเศรษฐีขี้โกง หากเธอเปิดโปงความจริง เศรษฐีย่อมเสียหน้า และยกเลิกเกมนี้ แต่บิดาของ
เธอก็ยังคงเป็นหนี้เศรษฐีต่อไปอีกนาน ลูกสาวชานาเอื้อมมือลงไปในถุงผ้า หยิบกรวดขึ้นมาหนึ่งก้อน
พลันเธอก็ปล่อยกรวดในมือร่วงลงสู่พื้น กลิ้งหายไปใต้อันสีดำและขาวของสวนกรวด เธอมองหน้าเศรษฐี
เอ่ยว่า “ขอภัยที่ข้าพลั้งเผลอปล่อยหินร่วงหล่น แต่ไม่เป็นไร ในเมื่อท่านใส่กรวดสีขาวกับสีดำอย่างละ
หนึ่งก้อนลงไปใต้อันนี้ ดังนั้นเมื่อเราเปิดถุงออกดูสีกรวดก้อนที่เหลือ ก็ย่อมรู้ทันทีว่ากรวดที่ข้าหยิบไป
เมื่อครู่เป็นสีอะไร” ที่ก้นถุงเป็นกรวดสีดำ “...ดังนั้นกรวดก้อนที่ข้าทำตกย่อมเป็นสีขาว” ชานา
พ้นสภาพลูกหนี้ และลูกสาวไม่ต้องแต่งงานกับเศรษฐีขี้โกงคนนั้น

ใบความรู้ “การเขียนย่อความ”

ความหมายของการย่อความ

การย่อความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่ได้จากการอ่านหรือการฟังมาเขียนใหม่โดยใช้ภาษาของเราเอง เพื่อถ่ายทอดให้เข้าใจง่ายและสะดวกที่จะนำไปใช้ประโยชน์

ประเภทของการย่อความ

๑. การย่อบทความที่เป็นร้อยแก้ว
๒. การย่อบทความที่เป็นร้อยกรอง

วิธีการย่อความ ส่วนที่เป็นเนื้อหา

๑. อ่านบทความที่จะย่อทั้งเรื่องให้เข้าใจโดยตลอด
๒. พยายามจับความคิดของผู้เขียนว่า ต้องการเสนอเรื่องใดเป็นสำคัญ
๓. จับใจความสำคัญของเรื่อง
๔. นำใจความทั้งหมดที่จับได้มาเรียบเรียงใหม่

หลักในการย่อความ

๑. เรียบเรียงใหม่โดยใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง
๒. คำที่ยากและยาวให้เปลี่ยนใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย
๓. ให้เปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓ โดยอาจเอ่ยชื่อแทนสรรพนามบุรุษที่ ๓
๔. ถ้าเป็นบทสนทนาต้องเปลี่ยนเป็นแบบเรื่องเล่า และไม่ควรมีเครื่องหมายคำพูด หรือเครื่องหมายใดๆ
๕. ถ้าเป็นร้อยกรองต้องเปลี่ยนเป็นภาษาธรรมดา
๖. ย่อจดหมายต้องใช้ข้อความบอกเล่า โดยใช้สรรพนามบุรุษที่ ๓ ทั้งหมด
๗. ถ้ามีคำราชาศัพท์ และใจความสำคัญต้องใช้ราชาศัพท์ ให้คงราชาศัพท์นั้นไว้
๘. เนื้อความที่ย่อแล้วไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับของเรื่องเดิม แต่ให้คำนึงถึงการที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายที่สุด และได้ใจความดีที่สุด
๙. ไม่มีชื่อเรื่องต้องตั้งชื่อเรื่องด้วย
๑๐. เขียนให้ถูกต้องตามแบบของการย่อความ

ส่วนประกอบของการย่อความ

ย่อความมีส่วนประกอบสำคัญ ๒ ส่วน คือ

๑. ตอนนำเรื่อง หรือส่วนนำของการย่อความ
๒. ใจความที่ย่อแล้ว

ตัวอย่างส่วนประกอบของการย่อความที่เป็นนิทาน

นิทานเรื่อง.....ของ.....จาก..... ส่วนที่ ๑
ความว่า
(ใจความที่ย่อแล้ว)..... ส่วนที่ ๒

ประโยชน์ของการย่อความ

๑. มีประโยชน์ในการบันทึก เช่น บันทึกการประชุมกลุ่มต่าง ๆ ทำให้ผู้อื่นได้ทราบสาระสำคัญในการประชุมครั้งนั้น ๆ
๒. มีประโยชน์ในการช่วยเตือนความจำ เช่น จดย่อคำอธิบายของครู จดย่อความรู้จากการฟังและการอ่าน ทำให้ไม่ต้องอ่านทวนซ้ำทั้งหมด
๓. มีประโยชน์ในการนำไปใช้ เช่น การตอบข้อสอบแบบอัตนัย การเล่าเรื่องย่อให้ผู้อื่นฟังสรุปอย่างสั้น ๆ ได้ว่า “สะดวกต่อการบันทึก จดจำ และนำไปใช้”

ตัวอย่างย่อความ เรื่อง พ่อค้า ๒ คน

พ่อค้าคนหนึ่ง มีความจำเป็นต้องเดินทางไปค้าขายยังแดนไกล เขามีความเป็นห่วงในทรัพย์สินและบ้านเรือนของเขาเป็นอันมาก แต่ก็จำเป็นที่จะต้องไป เขามีเพื่อนบ้านเรือนเคียงอยู่คนหนึ่งซึ่งได้คบกันมาเป็นเวลานาน เพราะมีฐานะเป็นพ่อค้าเช่นเดียวกันกับเขาในครั้งนี้เนื่องจากเขาจะเดินทางเป็นเวลานานมาก จึงคิดว่าควรจะฝากของมีค่าของเขาไว้เสียกับเพื่อนบ้านเพื่อจะได้เป็นที่ปลอดภัยจากการถูกขโมย คิดดังนั้นแล้ว เขาก็นำเงินแห่งหนึ่งถึงหนึ่งร้อยกิโลกรัม บรรจุใส่ถุงผ้าอย่างดีนำไปฝากเพื่อนบ้านตามที่คิดไว้ แล้วก็ออกเดินทางไปค้าขายตามความตั้งใจเดิม

หลังจากวันเดินทางหนึ่งเดือนพอดี พ่อค้าผู้นั้นก็ได้กลับมาถึงบ้านเดิม เขารีบตรงไปหาเพื่อนบ้าน และออกปากขอเงินแห่งที่เขาได้ฝากไว้ เพื่อนบ้านเขาร้องว่า “เงินทองเพื่อนนะหรือ? อนิจจา... เราเสียใจจริงๆ ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรกันดี หนูนั่นกินเสียจนหมดแล้วซี เราคิดว่าคนของเรามากมาย เพราะไม่ค่อยระวังรักษาทรัพย์สินที่เพื่อนนำมาฝากไว้ แต่ก็นั่นแหละอะไรจะเกิดขึ้นกับใครก็ได้ทุกเวลาไม่ใช่หรือ?” พ่อค้าผู้นั้นแม้จะรู้สึกประหลาดใจเต็มทีแต่ก็ทำเป็นเชื่อ เชื่อถือในเรื่องโกหกที่เขาได้รับฟังจากเพื่อนบ้าน แต่ในใจของเขานั้นครุ่นคิดหาอุบายที่จะนำเงินแห่งทั้งหมดของเขาคืนมาให้ได้

หลายวันต่อมาพ่อค้าผู้นั้นบังเอิญได้พบกับบุตรชายอายุประมาณ ๑๐ ขวบ ของเพื่อนบ้านซึ่งโกงเงินของเขาไป จึงได้พาตัวเด็กไปซ่อนไว้ที่บ้านของเขาเองโดยไม่มีใครรู้เห็น แล้วตัวเขาเองก็ออกไปเชิญเพื่อนบ้านคนนั้นให้ไปรับประทานอาหารเย็นร่วมกับเขา แต่ชายพ่อค้าพ่อของเด็กก็รีบบอกว่า “ขอโทษด้วยเถิด ขอให้ฉันได้ขอโทษในการที่ต้องปฏิเสธความใจดีของเพื่อนในครั้งนี้สักครั้งเถิด” ชายเพื่อนบ้านกล่าวด้วยน้ำตานองหน้า ส่วนพ่อค้าแก่งลังทำหน้าฉงนอย่างไม่เข้าใจ ชายเพื่อนบ้านจึงเล่าให้ฟังต่อไปว่า “ฉันเห็นจะหมดความสุขไปชั่วชีวิตนี้เสียแล้ว ฉันมีลูกเพียงคนเดียวเท่านั้นเอง ฉันรักเขายิ่งกว่าตัวฉันเองเสียอีก แต่ว่าโธเอ๋ย! อนิจจา... ฉันคงไม่เห็นหน้าเขาอีกแล้ว เขาหายไปไม่รู้ว่ามีใครมาลักพาเขาไปเสียแล้ว” กล่าวจบเพื่อนบ้านของพ่อค้าก็ปล่อยโฮออกมาอีกโดยไม่ละอายเลยแม้สักนิด เมื่อเห็นดังนั้นพ่อค้าจึงเอ่ยขึ้นว่า

“ก็เรื่องนี้แหละที่เราชวนเพื่อนมากินอาหารเย็นด้วยกัน เพื่อจะได้ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี เพราะเมื่อวานนี้ตอนตะวันตกดิน เราได้เห็นนกเค้าแมวตัวหนึ่งถลางมาโฉบเอาลูกชายของท่านบินหายไปใต้อากาศ เราช่วยเขาไว้ไม่ทัน เพราะมันมืดมองไม่เห็นถนัดว่า นกตัวนั้นมันพาลูกชายของเพื่อนบินไปทางไหน?”

ชายผู้เป็นพ่อของเด็กที่หายไปพูดขึ้นว่า “เพื่อนจะให้เราเชื่อได้อย่างไรกัน? นกเค้าแมวตัวเล็กชนิดเดียวเท่านั้นเองจะสามารถโฉบเอาลูกของเราซึ่งมีน้ำหนักมากมายอย่างนั้นไปในอากาศได้อย่างไรกัน? เพื่อนเอาเรื่องอะไรมาเล่าให้เราฟังกันนี้? ความจริงแล้วลูกเราน่าจะเป็นฝ่ายที่จับนกเค้าแมวตัวนั้นมาขังไว้มากกว่า ที่จะถูกมันโฉบแล้วพาหายไปใต้อากาศอย่างที่เพื่อนบอกให้ฟัง” ชายพ่อค้าตอบว่า “อันนี้เราก็ไม่รู้จะบอกเพื่อนอย่างไรดี แต่มันก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ เพราะเราก็ได้เห็นมากับตาของเราเอง แต่ก็รู้สึกว่ามันน่าสงสัยอะไร เพราะมันน่าจะเป็นไปได้ที่นกเค้าแมวตัวเล็กๆ โฉบเอาลูกของเพื่อนไปได้ เพราะหนูตัวเล็กๆ ก็ยังสามารถกินเงินแห่งซึ่งมีน้ำหนักตั้งร้อยกิโลไปได้อย่างสบาย ๆ นี่นา” พ่อของเด็กเริ่มเข้าใจว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร จึงได้รีบวิ่งกลับไปที่บ้านนำเอาเงินแห่งทั้งหมดมาคืนให้พ่อค้าไป แล้วเขาก็รับตัวลูกชายคืนไป

“นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อุบายของเราอาจทำลายตัวเราเองได้เช่นเดียวกัน”

(คัดจากนิทานอีสป รวบรวมโดย วิณณา หน้า ๗๖ - ๘๐)

เมื่ออ่านแล้วอาจพิจารณาได้ดังนี้

ย่อหน้าที่ ๑

ประโยคใจความสำคัญ

พ่อค้าคนหนึ่งต้องเดินทางไปค้าขายแดนไกล เขาจึงเอาเงินแท่งหนัก
หนึ่งร้อยกิโลกรัมไปฝากเพื่อน

ประโยคผลความที่เด่น

เพื่อนอยู่บ้านใกล้กัน สนทนมนกันมานาน

ย่อหน้าที่ ๒

ประโยคใจความสำคัญ

๑. หนึ่งเดือนต่อมาเขากลับบ้านและไปทวงเงินแท่งคืน เพื่อนไม่มี
จะคืน

๒. พ่อค้าทำเป็นเชื่อคำพูด และคิดอุบายในใจ

ประโยคผลความที่เด่น

๑. เพื่อนบอกว่าหนูกัดกินเงินหมดแล้ว สุดวิสัยที่จะช่วยได้

๒. พ่อค้าคิดอุบายที่จะเอาเงินคืนมา

ย่อหน้าที่ ๓

ประโยคใจความสำคัญ

๑. หลายวันต่อมาพ่อค้าจับลูกเพื่อนไปขังไว้

๒. พ่อค้าไปเชิญเพื่อนมารับประทานอาหารด้วยกัน

๓. เพื่อนปฏิเสธ

๔. พ่อค้าบอกว่าเห็นนกเค้าแมวคาบลูกชายเพื่อนไป

ประโยคผลความที่เด่น

๑. พ่อค้าพบลูกเพื่อนโดยบังเอิญจึงจับไปขังไว้

๒. เพื่อนกำลังเศร้าโศกที่ลูกหายไป

ย่อหน้าที่ ๔

ประโยคใจความสำคัญ

๑. เพื่อนไม่เชื่อพ่อค้า

๒. พ่อค้าบอกว่าเห็นมากับตา

ประโยคผลความที่เด่น

๑. เพื่อนไม่เชื่อว่านกเค้าแมวจะคาบลูกชายได้

๒. พ่อค้าเปรียบเทียบว่าหนูตัวเล็ก ๆ ยังกินเงินแท่งได้

ย่อความได้ ดังนี้

นิทานเรื่องพ่อค้าสองคน ของอีสป จากหนังสือนิทานอีสป รวบรวมโดยวิณณา หน้า ๗๖- ๘๐
ความว่า

พ่อค้าคนหนึ่งต้องเดินทางไปค้าขายยังแดนไกล เขาจึงเอาเงินแท่งหนักหนึ่งร้อยกิโลกรัมไปฝากไว้กับ
เพื่อนพ่อค้าซึ่งอยู่บ้านใกล้กันและสนทนมนกันมานาน หลังจากนั้นหนึ่งเดือนเขากลับมาแล้วรีบไปหาเพื่อนเพื่อ
รับเงินแท่งที่ฝากไว้คืน เพื่อนบ้านบอกว่าหนูกัดกินเงินของเขาหมดแล้ว สุดวิสัยที่จะช่วยได้ พ่อค้าทราบ
ว่าเพื่อนของเขาพูดเท็จจึงคิดอุบายที่จะเอาเงินคืนมา หลายวันต่อมาเขาได้พาบุตรชายของเพื่อนไปขังไว้ที่บ้าน
ของเขา แล้วไปเชิญเพื่อนบ้านให้มารับประทานอาหารกับเขา เพื่อนบ้านปฏิเสธเพราะกำลังมีความทุกข์ที่ลูก
ชายหายไป พ่อค้าจึงบอกว่าเขาเห็นนกเค้าแมวคาบลูกชายของเพื่อนไป แต่เขาช่วยไว้ไม่ทัน เพื่อนของเขาไม่
เชื่อว่านกเค้าแมวคาบลูกชายเขาได้ พ่อค้าบอกว่าไม่น่าแปลกใจเลยเพราะหนูตัวเล็กยังกัดกินเงินแท่งได้
เพื่อนเขาจึงเข้าใจและรีบวิ่งกลับไปบ้านนำเงินแท่งทั้งหมดมาคืน และรับตัวลูกชายของตนกลับ

ใบงาน
“การย่อความบทร้อยแก้วประเภทนิทาน”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้

ใครจะเป็นหัวหน้า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว อวัยวะทุกส่วนบนหัวมนุษย์ต่างพูดได้
วันหนึ่ง อวัยวะแต่ละส่วนพูดกันว่า เราควรจะมีหัวหน้าเพื่อช่วยดูแลอวัยวะอื่น ๆ เราจะยกย่องผู้ใดขึ้นเป็น
หัวหน้าดีนะ

ตาพูดขึ้นก่อนว่า “ยกย่องฉันเป็นหัวหน้าซิ เพราะฉันมองเห็นทุกสิ่ง” หูพูดขึ้นบ้างว่า
“ยกฉันเป็นหัวหน้าซิ เพราะฉันได้ยินเสียงทุกสิ่ง” จมูกพูดขึ้นบ้างว่า “ให้ฉันเป็นหัวหน้าซิเพราะฉันรับรู้
กลิ่นต่าง ๆ ได้ทุกกลิ่น” ส่วนปากไม่ชอบสิ่งที่อวัยวะอื่น ๆ พูด ปากจึงพูดขึ้นว่า “ต้องฉันซิ ยกให้ฉันเป็นหัวหน้า ฉัน
ทำสิ่งต่าง ๆ ได้หลายอย่าง ฉันกินก็ได้ พูดก็ได้”

อวัยวะ ตา หู จมูกและปากต่างต้องการเป็นหัวหน้า ต่างทะเลาะกัน ประท้วงกัน ไม่ทำหน้าที่ที่เคยทำ
ตาไม่ยอมดูทุกสิ่ง หูไม่ยอมฟังเสียงทุกเสียง จมูกไม่ยอมดมกลิ่นทุกกลิ่น ปากก็ปิด ไม่กินไม่พูด

สามวันต่อมา ร่างกายก็อ่อนแรงลง อวัยวะทุกส่วนป่วยหนักใกล้ตาย

อวัยวะเหล่านั้นจึงคิดได้ว่า “เราไม่ควรทะเลาะกัน แกร่งแย่งกัน การแกร่งแย่งกันเป็นใหญ่นั้น มีแต่จะเกิด
ความเสียหาย อวัยวะจึงมาพูดคุยกันใหม่ ต่างตกลงกันว่า ต่อไปนี้เราจะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ไม่รอคำสั่ง
ไม่แกร่งแย่งและไม่เกียจกัน

(เฉลย) ใบงาน
“การย่อความหรือย่อแก้วประเภทนิทาน”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้

ใครจะเป็นหัวหน้า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว อวัยวะทุกส่วนบนหัวมนุษย์ต่างพูดได้
วันหนึ่ง อวัยวะแต่ละส่วนพูดกันว่า เราควรจะมีหัวหน้าเพื่อช่วยดูแลอวัยวะอื่น ๆ เราจะยกย่องผู้ใดขึ้น
เป็นหัวหน้าดีนะ

ตาพูดขึ้นก่อนว่า “ยกย่องฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันมองเห็นทุกสิ่ง” หูพูดขึ้นบ้างว่า

“ยกฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันได้ยินเสียงทุกเสียง” จมูกพูดขึ้นบ้างว่า “ให้ฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันรับรู้
กลิ่นต่าง ๆ ได้ทุกกลิ่น” ส่วนปากไม่ชอบสิ่งที่อวัยวะอื่น ๆ พูด ปากจึงพูดขึ้นว่า “ต้องฉันสิ ยกให้ฉันเป็นหัวหน้า
ฉันทำอะไรต่าง ๆ ได้หลายอย่าง ฉันกินก็ได้ พูดก็ได้”

อวัยวะ ตา หู จมูกและปากต่างต้องการเป็นหัวหน้า ต่างทะเลาะกัน ประท้วงกัน ไม่ทำหน้าที่ที่เคยทำ
ตาไม่ยอมดู ทุกสิ่ง หูไม่ยอมฟังเสียงทุกเสียง จมูกไม่ยอมดมกลิ่นทุกกลิ่น ปากก็ปิด ไม่กินไม่พูด

สามวันต่อมา ร่างกายก็อ่อนแรงลง อวัยวะทุกส่วนป่วยหนักใกล้ตาย

อวัยวะเหล่านั้นจึงคิดได้ว่า “เราไม่ควรทะเลาะกัน แกร่งแ่งกัน การแกร่งแ่งกันเป็นใหญ่ นั่น มีแต่จะเกิด
ความเสียหาย อวัยวะจึงมาพูดคุยกันใหม่ ต่างตกลงกันว่า ต่อไปนี้เราจะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ไม่รอคำสั่ง
ไม่แกร่งแ่งและไม่เกียจกัน

นับจากวันนั้น อวัยวะแต่ละส่วนก็อยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและเป็นสุข

หนังสือนิทานเด็กชายแดน ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. หน้า ๒๘ - ๒๙

แนวคำตอบ

ย่อนิทาน เรื่อง ใครจะเป็นหัวหน้า จากหนังสือนิทานเด็กชายแดน ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
หน้า ๒๘ - ๒๙ ความว่า

อวัยวะต่าง ๆ คือ ตา หู จมูก ปาก ต่างยกย่องตนเองว่าดีเพราะอยากเป็นหัวหน้า แต่ตกลงกันไม่ได้
แล้วอวัยวะต่าง ๆ ก็ทะเลาะกัน ไม่ยอมทำหน้าที่ของตน จนร่างกายอ่อนแรงและป่วย อวัยวะต่าง ๆ จึงคิดได้
และกลับมาทำหน้าที่ของตนเอง

ประเด็นสำคัญ

๑. อวัยวะต่าง ๆ ทะเลาะกัน
๒. อวัยวะต่าง ๆ ไม่ยอมทำหน้าที่ของตน
๓. ร่างกายอ่อนแรงและป่วย
๔. อวัยวะต่าง ๆ กลับมาทำหน้าที่ของตนเอง

แบบประเมินการเขียนย่อความ

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการเขียนย่อความของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ที่มาของเรื่อง มีส่วนประกอบคือ ๑.๑ บอกประเภทของสาร ๑.๒ เรียงลำดับที่มาได้ถูกต้อง ๑.๓ ที่มาของเรื่องครบถ้วน ๑.๔ ย่อหน้าตรงกับเนื้อความ ๑.๕ ความว่า	ระบุ ส่วนประกอบ ที่มาของเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๕ ข้อ	ระบุ ส่วนประกอบ ที่มาของเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ๔ ข้อ	ระบุ ส่วนประกอบ ที่มาของเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	ระบุ ส่วนประกอบ ที่มาของเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ระบุ ส่วนประกอบ ที่มาของเรื่อง ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๒. การเขียนเนื้อความ ๒.๑ มีประเด็นสำคัญ ครบตามแนวคำตอบ ๒.๒ ไม่ขยายความคิด เกินประเด็นสำคัญ ๒.๓ ไม่เพิ่มประเด็นความคิด นอกเหนือจากประเด็น สำคัญ ๒.๔ ลำดับเนื้อความถูกต้อง และต่อเนื่อง	คะแนนเต็ม ๔ คะแนน	เขียนเนื้อความ ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๔ ข้อ	เขียนเนื้อความ ได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	เขียนเนื้อความ ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	เขียนเนื้อความ ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๓. การใช้ภาษา ๓.๑ ใช้คำได้ถูกต้องและใช้ คำเชื่อมได้เหมาะสม กับเนื้อความ ๓.๒ ไม่ใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ๓.๓ ใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ ขึ้นไป ไม่ใช้ภาษาพูด หรือภาษาถิ่น ๓.๔ ใช้สำนวนของผู้ย่อ ๓.๕ เว้นวรรคถูกต้อง และไม่เขียนฉีกคำ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๕ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๔ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๔. การเขียนสะกตคำ (เขียนผิดซ้ำ ให้นับเป็น ๑ คำ)	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		เขียนถูกต้อง ทุกคำ	เขียนผิด ๑ - ๒ คำ	เขียนผิด มากกว่า ๓ คำ ขึ้นไป
๕. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกต้องตามคำชี้แจง ๕.๑ เขียนตัวอักษรอ่านง่าย ๕.๒ สะอาดเรียบร้อย ๕.๓ เขียนไม่เกินจำนวนบรรทัด ที่กำหนด	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		เขียนได้ ตามเกณฑ์ ครบ ๓ ข้อ	เขียนได้ ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	เขียนได้ตาม เกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง แพรวพรากทีคนะ (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนจะต้องแสดงความ คิดเห็นด้วยเหตุและผล หรือมีข้อมูลมาสนับสนุน ความ คิดเห็นของตนเอง การแสดงความคิดเห็นเป็นพื้นฐาน สำคัญที่จะทำ ให้ผู้เรียนกล้าคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นนั้น ออกมา และยังฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีเหตุผล</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนสนทนาและยกตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนรู้จัก หรือเคยอ่านมาก่อน แนวคำตอบ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บ้านประกาศ ฯลฯ</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. ใบความรู้ “ในวันที่เมื่อ...เป็นฝัน” ๒. ใบความรู้ “การแสดงความ คิดเห็น” ๓. ใบงาน “การเขียนแสดงความคิดเห็น” ๔. ใบงาน “การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อ สิ่งพิมพ์”</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกหลักการเขียนแสดงความคิดเห็น ด้านทักษะและกระบวนการ เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อสิ่งพิมพ์</p>	<p>ขั้นสอน ๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๕ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “ในวันที่เมื่อ...เป็นฝัน” แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากการอ่าน ว่ามีประโยชน์ต่อยังเรียนหรือไม่ และมีประโยชน์อย่างไร ๒. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้ “การแสดงความ คิดเห็น” คนละ ๑ หัวข้อ ตามหัวข้อกลุ่มเชี่ยวชาญ ๑ - ๕ ๓. นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษา และเขียนลงในใบงาน “การแสดงความ คิดเห็น” ๔. นักเรียนทำใบงาน “การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาระจากสื่อสิ่งพิมพ์” ๕. นักเรียนอาสาสมัครนำเสนอผลงานให้เพื่อนฟัง เพื่อน เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม</p>	<p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. การทำใบงาน “การเขียนแสดงความคิดเห็น” ๒. การทำใบงาน “การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระ จากสื่อสิ่งพิมพ์”</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องทำให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการเขียนแสดงความคิดเห็น</p>	<p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการเขียนแสดงความคิดเห็น</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง แพรพราวทัศนะ (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปว่าได้รับความรู้อะไรบ้างจากการเรียน เรื่อง การเขียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อ สิ่งพิมพ์</p>	

ใบความรู้ “ในวันที่เมือง...เปื้อนฝุ่น”

ในวันที่เมือง...เปื้อนฝุ่น **PM 2.5**

คือ ฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็กกว่า 2.5 ไมครอน (Particulate Matter : PM_{2.5})

พีเอ็ม 2.5 มาจากไหน?

- ไอเสียรถยนต์
- ไขมันจากหุงต้มอาหาร
- เพลชและหญ้า
- การเผาเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรม

อันตรายจาก PM_{2.5}

- มะเร็งปอด
- ระคายเคืองจมูก แสบจมูก ไอ มีเสมหะ
- โรคหลอดเลือดหัวใจ, หลอดเลือดสมอง, หัวใจขาดเลือด
- การรบกวนการเกิด มีน้ำหนักน้อยกว่าปกติ

การป้องกันและดูแลตนเอง

- สวมหน้ากากป้องกันฝุ่น
- ทำความสะอาดบ้านทุกวัน
- ติดตามสถานการณ์จากทางราชการและสื่อต่างๆ
- ปลูกต้นไม้เพื่อลดฝุ่น
- เตรียมยาประจำตัวหากมีอาการผิดปกติรีบไปพบแพทย์

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

ใบความรู้ “การแสดงความคิดเห็น”

ความหมายของการแสดงความคิดเห็น

ความคิดเห็น คือ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานที่ผู้พูดหรือผู้เขียนมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น

- ที่นี้ร้อนและมีลมพัดสบายดีจริง ๆ (ความรู้สึก)
- แม่น้ำที่เห็นอยู่นี้ไม่น่าจะเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา (ข้อสันนิษฐาน)
- คนจีนกับคนไทยเป็นเหมือนพี่น้องกัน (ความคิด)
- ผลไม้สดเป็นของเหมาะที่สุดที่จะซื้อไปเยี่ยมผู้ป่วย (ความคิด)

การแสดงความคิดเห็น คือ การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานนั้นออกมาให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรับรู้ และเมื่อกล่าวถึงความคิดเห็นจำเป็นต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงด้วย

ข้อเท็จจริง คือ ข้อมูล ปรากฏการณ์ และเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป เช่น

- แม่น้ำเจ้าพระยาไม่ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี
- ผลไม้สดอุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้สุขภาพแข็งแรง

องค์ประกอบของการแสดงความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่ **เหตุผล** และ **ข้อสรุป** เหตุผลเป็นข้อเท็จจริงหรือหลักการที่ใช้สนับสนุนความน่าเชื่อถือของข้อสรุปซึ่งเป็นความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผลประกอบความคิดเห็นนั้นจะหนักแน่นและน่าเชื่อถือกว่าการแสดงความคิดเห็นที่แสดงแต่ความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

ความคิดเห็นล้วน ๆ	ผลไม้สดเป็นของเหมาะที่สุดที่จะซื้อไปเยี่ยมผู้ป่วย
ความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล	ผลไม้สดเป็นของเหมาะที่สุดที่จะซื้อไปเยี่ยมผู้ป่วย เพราะผลไม้สดอุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้สุขภาพแข็งแรง

ความคิดเห็นล้วน ๆ	แม้เราจะคิดเห็นต่างกัน แต่เราก็รักกันและอยู่ร่วมกันได้
ความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุป	เราเคารพความคิดเห็นของกันและกัน ไม่ดูถูกความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ผูกขาดว่าความคิดเห็นของตนเท่านั้น เป็นความคิดเห็นที่ถูกต้อง ดังนั้น แม้เราจะคิดเห็นต่างกันแต่เราก็รักกันและอยู่ร่วมกันได้

ใบความรู้ “การแสดงความคิดเห็น”

กลุ่มเชี่ยวชาญ (๑)

ความหมายของการแสดงความคิดเห็น

ความคิดเห็น คือ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานที่ผู้พูดหรือผู้เขียนมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
เช่น

- ที่นี้ร้อนชื้นและมีลมพัดสบายดีจริงๆ (ความรู้สึก)
- แม่น้ำที่เห็นอยู่นี้ไม่น่าจะเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา (ข้อสันนิษฐาน)
- คนจีนกับคนไทยเป็นเหมือนพี่น้องกัน (ความคิด)

กลุ่มเชี่ยวชาญ (๒)

การแสดงความคิดเห็น คือ การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานนั้นออกมาให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรับรู้

กลุ่มเชี่ยวชาญ (๓)

ข้อเท็จจริง คือ ข้อมูล ปรากฏการณ์ และเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป เช่น

- แม่น้ำเจ้าพระยาไม่ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี
- ผลไม้สดอุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้สุขภาพแข็งแรง

กลุ่มเชี่ยวชาญ (๔)

องค์ประกอบของการแสดงความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่ **เหตุผล** และ **ข้อสรุป** เหตุผลเป็นข้อเท็จจริงหรือหลักการที่ใช้สนับสนุนความน่าเชื่อถือของข้อสรุปซึ่งเป็นความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผลประกอบ ความคิดเห็นนั้นจะหนักแน่นและน่าเชื่อถือกว่าการแสดงความคิดเห็นที่แสดงแต่ความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว

กลุ่มเชี่ยวชาญ (๕)

ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

ความคิดเห็นล้วน ๆ	ผลไม้สดเป็นของเหมาะที่สุดที่จะซื้อไปเยี่ยมผู้ป่วย
ความคิดเห็น ที่ประกอบด้วยเหตุผล	ผลไม้สดเป็นของเหมาะที่สุดที่จะซื้อไปเยี่ยมผู้ป่วย เพราะผลไม้สดอุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุต่างๆ ซึ่งช่วยให้สุขภาพแข็งแรง
ความคิดเห็นล้วนๆ	แม้เราจะคิดเห็นต่างกัน แต่เราก็รักกันและอยู่ร่วมกันได้
ความคิดเห็นที่เป็นข้อสรุป	เราเคารพความคิดเห็นของกันและกัน ไม่ดูถูกความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ผูกขาดว่าความคิดเห็นของตนเท่านั้น เป็นความคิดเห็นที่ถูกต้อง ดังนั้น แม้เราจะคิดเห็นต่างกันแต่เราก็รักกันและอยู่ร่วมกันได้

ใบงาน
“การแสดงความคิดเห็น”

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ “การแสดงความคิดเห็น” จากนั้นเขียนข้อมูลที่รับลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

การแสดงความคิดเห็น

ความหมายของการแสดงความคิดเห็น

ความคิดเห็น คือ .....

.....

เช่น

- (ความรู้สึก).....
- (ข้อสันนิษฐาน).....
- (ความคิด).....

การแสดงความคิดเห็น คือ .....

.....

ข้อเท็จจริง คือ .....

.....

เช่น

- .....

- .....

องค์ประกอบของการแสดงความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นมีส่วนสำคัญ ..... ส่วน ได้แก่ ..... และ .....
การแสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผลประกอบ จะทำให้.....

ใบงาน
“การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อสิ่งพิมพ์”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากบทความต่อไปนี้ โดยแสดงเหตุผลและข้อสรุปให้ชัดเจน ความยาว ๕ - ๗ บรรทัด

มาลดการใช้ถุงพลาสติกกันเถอะ

ในแต่ละปีทั่วโลกใช้ถุงพลาสติกถึงแสนล้านใบ แต่ถุงพลาสติกที่ถูกนำมารีไซเคิลมีไม่ถึงร้อยละ ๑ เนื่องจากต้นทุนการผลิตใหม่ถูกกว่า ปัจจุบันมีการทิ้งขยะถุงพลาสติกลงทะเลแล้วประมาณ ๓ ล้านกิโลกรัม และยังคงมีการทิ้งอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังไม่มีมาตรการควบคุมการใช้ถุงพลาสติกและการทิ้งถุงพลาสติกที่เข้มงวดและกว้างขวาง

เนื่องจากถุงพลาสติกสามารถผลิตได้อย่างรวดเร็ว ในปริมาณมาก ด้วยต้นทุนที่ต่ำ ที่สำคัญที่สุดคือมีอายุการใช้งานสั้น ดังนั้นขยะถุงพลาสติกจึงเป็นภาระอย่างยิ่งในการจัดเก็บ ขนส่งและกำจัด เนื่องจากคุณลักษณะที่เบาบางและมีปริมาณมาก ปะปนกับขยะประเภทอื่นได้ง่าย ซึ่งทำให้การย่อยสลายขยะอื่นเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น ดังนั้นยังมีการใช้ถุงพลาสติกมากเท่าใด ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศโลกจากการผลิตและกำจัดขยะถุง พลาสติกก็จะยิ่งสูงมากขึ้น

ขยะถุงพลาสติกเมื่อผุพังก็กลายเป็นขยะชิ้นเล็ก ๆ ซึ่งสามารถแทรกในชั้นดินและปนเปื้อนในน้ำได้ ผลก็คือชิ้นส่วนเล็ก ๆ ของพลาสติกเข้าไปสู่ห่วงโซ่อาหาร ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อ พืช สัตว์ มนุษย์ และ สิ่งแวดล้อม ดังนั้น มาลดการใช้ถุงพลาสติกและเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้าและภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วันนี้ แบ่งปันความรู้ และถุงผ้าที่มีอยู่แก่ผู้อื่น เพื่อขยายวงกว้างของความมุ่งมั่นในการรักษาสิ่งแวดล้อม และ การลดภาวะโลกร้อน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการเขียนแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๔ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. สาระสำคัญของเรื่อง ๑.๑ ลำดับความคิดอย่างต่อเนื่อง ๑.๒ นำเสนอเนื้อหาตรงตามประเด็นที่กำหนด ๑.๓ เนื้อหามีความสัมพันธ์กับประเด็นที่กำหนด ๑.๔ มีความเป็นเหตุเป็นผล ๑.๕ มีการนำเสนอแนวคิดใหม่	เขียนเรื่อง ได้สาระสำคัญ ตามเกณฑ์ ครบ ๕ ข้อ	เขียนเรื่อง ได้สาระสำคัญ ตามเกณฑ์ ๔ ข้อ	เขียนเรื่อง ได้สาระสำคัญ ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	เขียนเรื่อง ได้สาระสำคัญ ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	เขียนเรื่อง ได้สาระสำคัญ ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๒. การใช้ภาษา ๒.๑ เลือกใช้คำได้ถูกต้องและสละสลวย ๒.๒ ใช้ประโยคสื่อความหมายได้ ๒.๓ เขียนวันวรรคตอนได้ถูกต้องและไม่เขียนผิดคำ	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ครบ ๓ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ใช้ภาษา ได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย
๓. การเขียนสะกดคำ (เขียนผิดซ้ำ ให้นับเป็น ๑ คำ)	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		เขียนถูกต้อง ทุกคำ	เขียนผิด ๑ - ๒ คำ	เขียนผิด ๓ คำ ขึ้นไป
๔. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกต้องตามคำชี้แจง ๔.๑ เขียนตัวอักษรอ่านง่าย ๔.๒ สะอาดเรียบร้อย ๔.๓ เขียนได้ตามจำนวนบรรทัดที่กำหนด	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		เขียนได้ ตามเกณฑ์ ครบ ๓ ข้อ	เขียนได้ตาม เกณฑ์ ๒ ข้อ	เขียนได้ตาม เกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ ตามเกณฑ์เลย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐)

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น ผู้พูดจะต้องแสดงความ ความคิดเห็นด้วยเหตุและผล หรือมีข้อมูลมาสนับสนุน ความคิดเห็นของตนเอง การแสดงความคิดเห็นเป็นพื้นฐาน สำคัญที่จะทำให้ผู้พูดกล้าคิดและกล้าแสดงความคิดเห็น ออกมา และยังฝึกให้เป็นผู้ที่ไม่เหตุผล</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกหลักการและองค์ประกอบในการพูดแสดงความคิดเห็น</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>พูดแสดงความคิดเห็น</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ไม่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง แพรวพราวทัศน์ะ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้</p> <p>“หากนักเรียนได้รับพรหนึ่งข้อที่สามารถขอสิ่งของวิเศษ ได้หนึ่งอย่าง นักเรียนต้องการสิ่งของวิเศษอะไร เพราะเหตุใด”</p> <p>๒. นักเรียนอาสาสมัครออกมาพูดอธิบายสิ่งของวิเศษที่ต้องการ และเหตุผลประกอบ</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนศึกษาใบความรู้ “การพูดแสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์”</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละคู่ร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างสร้างสรรค์ตามแนวทางที่ได้ศึกษาจากใบความรู้ ในประเด็น “นักเรียนคิดอย่างไร ระหว่างการศึกษาคือ สำคัญและสำคัญ” ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ข้อดี ประโยชน์</p> <p>๓. นักเรียนอาสาสมัครนำเสนอผลสรุปความคิดเห็น ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนสรุปความรู้ในประเด็น “ผู้พูดควรใช้ภาษาอย่างไร ในการพูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์”</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>ใบความรู้ “การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การอภิปรายแสดงความคิดเห็น</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการพูดแสดงความคิดเห็น</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	--	--	---

ใบความรู้

เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

ความหมายของการพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น หมายถึง การพูดเพื่อแสดงความรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล มีความสอดคล้องกับเรื่องที่พูด

ประเภทของการพูดแสดงความคิดเห็น

๑. การพูดแสดงความคิดเห็นในเชิงสนับสนุน เป็นการพูดเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งมีสาระและประโยชน์ต่อหน่วยงานและส่วนรวม หรือเป็นความคิดเห็นที่เป็นองค์ความรู้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่กำลังพูดกันอยู่ ทั้งในระหว่างบุคคลหรือในที่ประชุม เช่น การพูดในที่ประชุม การอภิปราย การแสดงปาฐกถา เป็นต้น

๒. การพูดแสดงความคิดเห็นในเชิงขัดแย้ง เป็นการพูดแสดงความคิดเห็นที่มีความคิดไม่ตรงกับผู้อื่น ผู้พูดควรระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษาและการนำเสนอให้เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ อันจะก่อประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือสาธารณชน

๓. การพูดแสดงความคิดเห็นในเชิงวิจารณ์ เป็นการพูดเพื่อวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และวิจารณ์ในเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจารณ์จะต้องวางตัวเป็นกลาง ไม่อคติต่อผู้พูดหรือสิ่งที่เห็น

๔. การพูดแสดงความคิดเห็นเพื่อนำเสนอความคิดใหม่ เป็นการพูดในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น และนำเสนอความคิดเห็นใหม่ของตนที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ลักษณะของผู้พูดแสดงความคิดเห็นที่ดี

ผู้พูดต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี มีหลักการแสดงความคิดเห็นในเชิงขัดแย้งและเชิงวิจารณ์ ใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับโอกาส เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้พูดและผู้ฟัง และแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

ลักษณะของคำพูดที่สร้างสรรค์

คำพูดที่สร้างสรรค์คือ คำพูดที่ผู้พูดแสดงออกมาโดยการให้เกียรติผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังมีความสุข สบายใจ และเป็นประโยชน์ ลักษณะของการพูดที่สร้างสรรค์ มีดังนี้

๑. พูดด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวลสุภาพ
๒. พูดได้จังหวะที่เหมาะสม ไม่พูดแทรกขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด
๓. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้พูดบ้าง
๔. คำพูดสัจจริงต่อกัน
๕. พูดส่งเสริมให้เกิดรักใคร่ปรองดองกัน ให้กำลังใจ
๖. พูดแนะนำประโยชน์แก่ผู้อื่น

แบบประเมินการพูดแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินการพูดแสดงความคิดเห็นของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. สาระสำคัญของเรื่องที่พูด ๑.๑ ลำดับความคิดอย่างต่อเนื่อง ๑.๒ นำเสนอเนื้อหาตรงตามประเด็น ๑.๓ เนื้อหามีความสัมพันธ์กับประเด็น ๑.๔ ความเป็นเหตุเป็นผล ๑.๕ มีการนำเสนอแนวคิดใหม่	พูดสาระสำคัญตามเกณฑ์ครบ ๕ ข้อ	พูดสาระสำคัญตามเกณฑ์ ๔ ข้อ	พูดสาระสำคัญตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	พูดสาระสำคัญตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	พูดสาระสำคัญตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ตามเกณฑ์เลย
๒. การใช้ภาษา ๒.๑ ใช้ภาษาได้ถูกต้องกับกาลเทศะ ๒.๒ ใช้ประโยคสื่อความหมายได้ชัดเจน	คะแนนเต็ม ๒ คะแนน			ใช้ภาษาได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ใช้ภาษาได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ตามเกณฑ์เลย
๓. การใช้น้ำเสียง ๓.๑ ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ๓.๒ พูดเสียงดังชัดเจน	คะแนนเต็ม ๒ คะแนน			ใช้น้ำเสียงได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ใช้น้ำเสียงได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ตามเกณฑ์เลย
๓. มารยาทในการพูด ๓.๑ ไม่พูดแทรกขณะผู้อื่นกำลังพูด ๓.๒ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น ๓.๓ ใช้กิริยาสุภาพ ไม่ล้อเลียนผู้อื่น	คะแนนเต็ม ๓ คะแนน		ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ ๓ ข้อ	ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ ๒ ข้อ	ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ ๑ ข้อ หรือไม่ได้ตามเกณฑ์เลย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด ภาพเรื่องพระไชยสุริยาเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ที่อ่านและหัดเขียนคำที่สะกดตามมาตราต่าง ๆ นักเรียน จะได้ที่อ่านคำในบทกวีมาตราตัวสะกดในภาษาไทย นี้เป็นบทที่อ่านที่จัดลำดับเนื้อหาได้อย่างดี นอกจากนี้ ภาพเรื่องพระไชยสุริยาเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่อ่าน และหัดเขียนคำที่สะกดตามมาตราต่าง ๆ เมื่ออ่านเป็น นิทานก็ยังได้รับความเพลิดเพลินจากเรื่องเล่า และมีคติ ธรรมคำสอนอีกด้วย</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. อธิบายที่มาและความสำคัญของภาพเรื่อง พระไชยสุริยา ๒. บอกลักษณะคำประพันธ์ของภาพเรื่องพระไชยสุริยา ๓. บอกข้อคิด คุณค่าจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านสรุปใจความสำคัญ ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง วาทยะมีภพน (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันบอกมาตราตัวสะกดที่นักเรียนรู้จัก พร้อมยกตัวอย่าง คำที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดแต่ละมาตรา</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนทำนองกลอนสวดโอ้เอ้วิหารราย จากภาพเรื่องพระ ไชยสุริยา และนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเมื่อได้ฟังบทอ่าน ทำนองเสนาะข้างต้น</p> <p>๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มทำใบงาน “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ ภาพพระไชยสุริยา (๑)”</p> <p>๓. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครนำเสนอผลการทำใบงาน เพื่อน ๆ ช่วยกัน ตรวจสอบ โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปบทบทความรู้ที่ได้รับในชั่วโมงนี้</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ใบงาน “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ ภาพพระไชยสุริยา (๑)”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ ภาพพระไชยสุริยา (๑)”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง วาทยะฝึกฝน (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>		

การอ่านออกเสียงทำนองกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

บทอ่านจากเรื่อง	:	กาพย์พระไชยสุริยา
คัดมาจาก	:	หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๑
ลักษณะคำประพันธ์	:	กาพย์ยานี ๑๑
ทำนองที่ใช้อ่าน	:	สวดไอ้เอ้ววิหารราย

สาธุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรณา
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านั้น	ดีมีดีอย่าตรีชา
จะร่ำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธรรณมีราชา	เจ้าพาราสาวะถี
ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามะเหสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย

ใบงาน
 “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ กาพย์พระไชยสุริยา (๑)”

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหากาพย์เรื่องพระไชยสุริยาที่กำหนดให้ จากนั้นตอบคำถาม

ยานี้ ๑๑

สระอุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรณ
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กามี
แก้ไขในเท่านั้น	ดิมิตีอย่าตรีชา
จะร่ำคำต่อไป	พอล่อใจกุมารา
ธรมีมีราชา	เจ้าพาราสาเวถี
ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามเหสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาศัย
พ่อค้ำมาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา
ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็ปรีดา
ทำไร่ข้าวไถนา	ได้ข้าวปลาแลสาลี
อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสืขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลโกพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
คดีที่มีคู่	คือไก่หมูเจ้าสุภา
ใครเอาข้าวปลามา	ให้สุภาก็ว่าดี
ที่แพ่แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ขึ้นอกก็ได้ดี	ไล่ดำตีมีอาญา
ที่ชื่อถือพระเจ้า	ว่าโจ่งเง่าเต่าบุปลา
ผู้เฒ่าเหล่าเมธา	ว่าไปบ้ำสาระยา

ภิกษุสมณะ	เหล่าก็ละพระธรรม
คาถาลำนำ	ไปเร่ร่ำทำเฉโก
ไม่จำคำผู้ใหญ่	ศรัทธาไม่ใจโยโส
ที่ดีมีอะโซ	ข้าขอโมนาไป
พาราสาเวถิ	ใครไม่มีปรานีใคร
ดูดีถือแต่ใจ	ที่ใครได้ใส่เอาพอ
ผู้ที่มีฝีมือ	ทำดูดีไม่ซื้อขอ
ไล่คว่ำผ้าที่คอ	อะไรล่อก็เอาไป
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มิได้ว่าหมู่ม้าไท
ถือน้ำร่ำเข้าไป	แต่น้ำใจไม่นำพา
หาได้ใครหาเอา	ไพร่ฟ้าเศร้ายะล่ำอูรา
ผู้ที่มีอาญา	ไล่ตีดำไม่ปรานี
ผีป่ามากระทำ	มรณกรรมชาวบุรี
น้ำป่าเข้าธานี	ก็ไม่มีที่อาศัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	หนีไปหาพาราไกล
ชีบาล่าลิไป	ไม่มีใครในธานี

จากหนังสือวรรณคดีวิจักข์

มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๑-๘๒

ตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บทประพันธ์ที่อ่าน มีลักษณะคำประพันธ์ชนิดใด

.....

๒. บทประพันธ์ที่อ่าน สรุบใจความสำคัญได้ว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๓. บทประพันธ์ที่อ่าน สะท้อนสภาพสังคมในเรื่องนี้ว่าเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๔. นักเรียนได้รับความรู้ ข้อคิด คุณค่าอะไรบ้างจากบทประพันธ์ที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

(เฉลย) ใบงาน
“อ่านพินิจ คิดเข้าใจ ภาพยนตร์ไชยสุริยา (๑)”

ตอบคำถาม

๑. บทประพันธ์นี้ มีลักษณะคำประพันธ์ชนิดใด

คำตอบ ภาพยนตร์ยี่ ๑๑

๒. บทประพันธ์นี้ สรุปลงใจความสำคัญได้อย่างไร

คำตอบ มีกษัตริย์พระองค์หนึ่งมีพระนามว่าไชยสุริยาครองเมืองสาวดี มีพระมเหสีทรงพระนามว่าสุมาลี ครองครองบ้านเมืองด้วยความผาสุก ต่อมาข้าราชการ เสนาอำมาตย์ประพฤติตนไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม จึงเกิดเหตุอาเพศ เกิดน้ำป่าไหลท่วมเมือง ฝิป่าอาละวาด ทำให้ชาวเมืองล้มตายจำนวนมาก ผู้คน หลบหนีไปจนเมืองร้างไร้ผู้คน

๓. บทประพันธ์นี้สะท้อนสภาพสังคมในเรื่องนี้ว่าเป็นอย่างไร

คำตอบ บ้านเมืองที่ปกติสุขกลับกลายเป็นบ้านเมืองที่วุ่นวาย ผู้คนเดือดร้อน เพราะมีข้าราชการ เสนาอำมาตย์ประพฤติตนไม่ถูกต้อง มีความโลภ แสวงหาผลประโยชน์ ทุจริตคดโกง เอารัดเอาเปรียบ ประชาชน ในที่สุดบ้านเมืองก็ล่มสลาย

๔. นักเรียนได้รับความรู้ ข้อคิด คุณค่าอะไรบ้างจากบทประพันธ์นี้

แนวคำตอบ

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับมาตราตัวสะกดแม่ ก กา
- ได้รับความรู้ข้อคิดที่ว่า หากคนในสังคมประพฤติชั่วก็จะส่งผลถึงบ้านเมืองเกิดความเดือดร้อน และขาดความมั่นคง
- บทประพันธ์นี้มีคุณค่าด้านการใช้ภาษา มีการใช้คำสัมผัสที่ไพเราะ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง วาทยะฝึกฝน (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด กาพย์เรื่องพระไชยสุริยาเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ที่อ่านเขียน และมีคติธรรมคำสอน ประกอบด้วยเรื่อง การสะกดคำและการใช้ถ้อยคำ การเรียนรู้ความหมาย ของคำศัพท์จากเรื่อง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. บอกลักษณะคำประพันธ์ของกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา ๒. บอกข้อคิด คุณค่าจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านสรุปใจความสำคัญ ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่要求学生ให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันตอบคำถามเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมง ที่แล้ว - กาพย์เรื่องพระไชยสุริยามีความสำคัญอย่างไร - นักเรียนได้รับความรู้ ข้อคิด คุณค่าอะไรบ้างจากบทประพันธ์ ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนฟังทำนองเสนาะกาพย์ฉบับ ๑๖ ทำนองกลอนสวด โอะเออิหารราย และบทอ่านกาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ ทำนอง กลอนสวดโอะเออิหารรายจากเรื่อง “กาพย์พระไชยสุริยา” แล้วนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเกี่ยวกับการสื่อ อารมณ์ของตัวละคร ๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มทำใบงาน “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ กาพย์พระไชยสุริยา (๒)” ๓. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครนำเสนอผลการทำใบงาน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สื่อ ใบงาน “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ กาพย์พระไชยสุริยา (๒)” ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “อ่านพินิจ คิดเข้าใจ กาพย์พระไชยสุริยา (๒)” การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนความรู้ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน</p>		

การอ่านออกเสียงทำนองกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

บทอ่านจากเรื่อง	:	ภาพย์พระไชยสุริยา
คัดมาจาก	:	หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๗
ลักษณะคำประพันธ์	:	ภาพย์ฉบับ ๑๖
ทำนองที่ใช้อ่าน	:	สวดไอ้เอ้ววิหารราย

ขึ้นกงจงสำคัญ	ทั้งกนปนกัน
รำพันมิ่งไม้ในดง	
ไกรกร่างยางสูงระหง	ตะลิ่งปลิงปริงประยงค์
คันทร่งส่งกลิ่นฝิ่นฝาง	
มะม่วงพวงพลองซ้องนาง	หล่นเคลื่อนเถื่อนทาง
กินพลางเดินพลางหว่างเนิน	
เห็นกว้างย่างเยื้องชำเลื่องเดิน	เหมือนอย่างนางเชิญ
พระแสงสำอ่างข้างเคียง	

ไอ้เอ้ววิหารราย ภาพย์ฉบับ ๑๖

การอ่านออกเสียงทำนองกลอนสวดไอ้เอ้ววิหารราย

บทอ่านจากเรื่อง	:	กาพย์พระไชยสุริยา
คัดมาจาก	:	หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๖
ลักษณะคำประพันธ์	:	กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘
ทำนองที่ใช้อ่าน	:	สวดไอ้เอ้ววิหารราย

ก กา ว่าปน	ขึ้นใหม่ใน กน
เอ็นดูภูธร	ระคนกันไป
มณฑลตันไทร	มานอนในไพร
	แทนไพชยนต์สถาน
	ส่วนสุมาลี
วันทาสามี	เทวียู่งาน
เฝ้าอยู่ดูแล	เหมือนแต่ก่อนกาล
ให้พระภูบาล	สำราญวิญญาน์
	พระชวนवलนอน
เชิญใจไม้ขอน	เหมือนหมอนแม่นา
ภูธรสอนมนต์	ให้ป่นภาวนา
เย็นคำร่ำว่า	กันป่าภัยพาล

ใบงาน
“อ่านพินิจ คิดเข้าใจ ภาพยนตร์ไชยสุริยา (๒)”

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาภาพยนตร์เรื่องพระไชยสุริยาที่กำหนดให้ จากนั้นตอบคำถาม

ฉบับ ๑๖

พระไชยสุริยาภูมิ	พาพระมเหสี
มาทีในลำสำเภา	
ข้าวปลาหาไปไม่เบา	นารีที่เยาว์
ก็เอาไปในเกตรา	
เถ้าแก่ชาวแม่แจ่มมา	เสนีเสนา
ก็มาในลำสำเภา	
ตีม้าล่อช่อใบใส่เสา	วายุพยุพেলা
สำเภาก็ใช้ไป	
เกตรามาในน้ำไหล	คำเข้าเปล่าใจ
ที่โนมหาวารี	
พสุธาอาศัยไม่มี	ราชานารี
อยู่ที่พระแกลแลดู	
ปลากระโทโลมาราหุ	เหราปลาทุ
มีอยู่ในน้ำคล้ำไป	
ราชาว่าแห้วเหตุภัย	วายุพาคลาไคล
มาในทะเลเอกา	
แลไปไม่ปะพสุธา	เปล่าใจนัยนา
โพล์เพล้เวลารাত্রี	
ราชาว่าแก่เสนี	ใครรู้คดี
วารีนีเท่าไคนา	

ข้าเฝ้าเล่าแก่ราชา	ว่าพระมหา
วารีนีไซรีใหญ่โต	
ไหลมาแต่ในคอโค	แผ่ไปใหญ่โต
มโหฬารล้นน้ำไหล	
บาลีมีได้แก้ไข	ข้าพเจ้าเข้าใจ
ผู้ใหญ่ผู้เฒ่าเล่ามา	
ว่ามีพระยาสุภณา	ใหญ่โตมโหฬาร
กายาเท่าเขาคีรี	
ชื่อว่าพญาสำภาที่	ใครรู้จักดี
วารีนีโตเท่าใด	
โยโสโผผาธาไป	พอพระสุริใส
จะใกล้โพล่พลั่วเวลา	
แลไปไม่ปะพสุธา	ย่อท้อรอร่า
ชีวกก็จะประลัย	
พอลามาในน้ำไหล	สุภณาธาไป
อาศัยที่ศิรชะปลา	
ชะงักแลไปไกลตา	จำขง้อปลา
ว่าขอมมาอภัย	
วารีที่เราจะไป	ใกล้หรือว่าไกล
ข้าไหว้วจะขอมรคา	
ปลาวาข้าเจ้าเยวภา	มิได้ไปมา
อาศัยอยู่ต่อธรณี	
สุภณาอาศัยชีวี	ลาปลาจรีลี
สู่ที่ภูผาอาศัย	
ข้าเฝ้าเล่าแก่ภูวไนย	พระเจ้าเข้าใจ
ฤทัยว่าเหวเอกา	
จำไปในทะเลเวรา	พายุใหญ่มา
เมตตราที่เหเซไป	

สมอเก้เกาเสาใบ	ทะเลปรุไป
น้ำไหลเข้าลำสาภา	
ฝน้ำซ้าไตใบเสา	เจ้ากรรมซ้าเอา
สำเภาระยาคว่าไป	
ราชาคว้ามืออรไท	เอาผ้าสไบ
ต่อไว้ไม่ไกลกายา	
ถ้ำแก่ชาวแม่เสนา	น้ำเข้าหุดา
จระเข้เหราคร่าไป	
ราชานารีร่าไร	มีกรรมจำใจ
จำไปพอพะพสุธา	
มีไม้ไทรใหญ่ใบหนา	เข้าไปไสยา
เวลาพอค้ำร่าไร	

สุรางคนางค์ ๒๘

ขึ้นใหม่ใน กน ก กา ว่าปน ระคนกันไป
เอ็นดูภูธร มาณอนในไพร มณฑลต้นไพร แทนไพชยนต์สถาน
ส่วนสุมาลี วันทาสามี เทวียู่งาน
เฝ้าอยู่ดูแล เหมือนแต่ก่อนกาล ให้พระภูบาล สำราญวิญญา
พระชวannonลอนอน เชิญใจไม้ขอน เหมือนหมอนแม่เนา
ภูธรสอนมนต์ ให้บ่นภาวนา เย็นคำร่ำว่า กันป่าภัยพาล
วันนั้นจันทร์ มีดารากร เป็นบริวาร
เห็นสิ้นดินฟ้า ในป่าท่าธาร มาลีคลี่บาน ใบก้านอรชร
เย็นฉ่ำน้ำฟ้า ขึ้นชะพกา วายูพาขจร
สารพันจันทน์อิน รื่นกลิ่นเกสร แตนต่อคลอร่อน ว่าว่อนเวียนระวัน
จันทราคลาเคลื่อน กระเวนไพรไก่อเลื่อน เตือนเพื่อนขานขัน
ปู่เจ้าเขาเขิน กู่เกริ่นหากัน สิ้นธุพุลัน ครื้นครื้นหวั่นไหว
พระพินต้นนอน ไกลพระนคร สะท่อนถอนทัย
เข้าตรู่สุริยน ขึ้นพันเมรุไกร มีกรรมจำไป ในป่าอารัญ

ฉบบั ๑๖

ขึ้นกงจงจำสำคัญ ทั้งคนปนกัน
รำพันมิ่งไม้ในดง
ไกรกร่างยางสูงระหง ตลิ่งปลิงปริงประยงค์
คันทรงส่งกลิ่นฝิ่นฝาง หล่นเคลื่อนเถื่อนทาง
มะม่วงพลวงพลองซ้องนาง หล่นเคลื่อนเถื่อนทาง
กินพลางเดินพลางหว่างเนิน
เห็นกวางย่างเยื้องชำเลื่องเดิน เหมือนอย่างนางเชิญ
พระแสงสำอองข้างเคียง
เขาสูงฝูงหงส์ลงเรียง เริงร้องก้องเสียง
สำเนียงนำฟังวังเวง

กลางไพรไถ่ขันบรรเลง	ฟังเสียงเพียงเพลง
ซอแจ้งจำเรียงเวียงวัง	
ยูงทองร้องกะโถ้งโห่งดัง	เพียงซ้องกลองระฆัง
แตรสังข์กังสดานขานเสียง	
กะลิ่งกลางนางนวลนอนเรียง	พญาลอคลอกเคียง
แอนเอี้ยงอีโก้งโห่งเทง	
ค้อนทองเสียงร้องปองเป่ง	เพลินฟังวังเวง
อีแก้งเร้งร้องลองเชิง	
ฝูงละมั่งฝังดินกินเพลิง	คางแข็งแรงเร้ง
ยีนเบ้งบั้งหน้าตาโพลง	
ป่าสูงยูงยางข้างโขลง	อึ้งคะนึ่งผิงโผง
โยงกันเล่นน้ำค้ำไป	

ยานี้ ๑๑

ขึ้นกตกทุกซึกยาก	แสนลำบากจากเวียงไชย
มันเผือกเลือกเผาไฟ	กินผลไม้ได้เป็นแรง
รอนรอนอ่อนอัสตง	พระสุริยงเย็นยอแสง
ช่วงดั่งน้ำครึ่งแดง	แฝงเมฆเขาเงาเมรุธร
ลึงค่างครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอกออกเห่าหอน
ชะนีวีเวกวอน	นกหกร่อนนอนรังเรียง
ลูกนกยกปีกป้อง	อ้าปากร้องซ้องแซ่เสียง
แม่นกปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ฯลฯ

ขึ้นกตบท้อศจรรย์
นกกตกรังรวง
แดนดินถิ่นมนุษย์
ตึกกว้านบ้านเรือนโรง
บ้านช่องคลองเล็กใหญ่
ปลูกเพื่อนเตือนตะโกน
พิณพาทย์ระนาดฆ้อง
ระฆังดั่งวังเวง

เสียงครื้นครื้นชั้นเขาหลวง
สัตว์ทั้งปวงง่วงงุนง
เสียงดังดุจเพลิงโพลง
โคลงคลอนเคลื่อนเขยื้อนโยน
บ้างตื่นไฟตกใจโจน
ลูกโลดโผนโดนกันเอง
ตะโพนกลองร้องเป็นเพลง
โห่งห่างเห่งแก่งก้างดั่ง

ฯลฯ

จากหนังสือวรรณคดีวิจักษ์

มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๓-๘๘

ตอบคำถาม

๑. บทประพันธ์ที่อ่าน ใช้คำประพันธ์ชนิดใดบ้าง

.....

๒. บทประพันธ์ที่อ่าน สรุปลักษณะสำคัญได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓. บทประพันธ์ที่อ่าน สะท้อนความเชื่อในเรื่องใด

.....

.....

.....

๔. หากนักเรียนเป็นพระไชยสุริยา นักเรียนจะหนีออกจากเมืองหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

(เฉลย) ใบงาน
“อ่านพินิจ คิดเข้าใจ ภาพยนตร์ไชยสุริยา (๒)”

ตอบคำถาม

๑. บทประพันธ์ที่อ่าน ใช้คำประพันธ์ชนิดใดบ้าง

คำตอบ ภาพยนตร์ ๑๖ ภาพสร้างคนนางค์ ๒๘ และภาพยนตร์ยานี้ ๑๑

๒. บทประพันธ์ที่อ่าน สรุปใจความสำคัญได้อย่างไร

คำตอบ

พระไชยสุริยาพาพระมเหสีลงเรือสำเภา-ข้าวปลาอาหารพร้อมกับผู้คนที่มาพร้อมกับเรือสำเภานี้ ท้องทะเลกว้างใหญ่ทำให้พระไชยสุริยารู้สึกว่าเหงาใจ และได้ตรัสกับเหล่าเสนาอำมาตย์ว่าทะเลนี้ใหญ่โตเพียงใด เหล่าเสนาอำมาตย์ทูลเล่าเรื่องตามความเชื่อให้ฟังว่าท้องทะเลนั้นกว้างใหญ่นัก จนพายุใหญ่พัดทำให้เรือล่ม พระราชาและพระมเหสีหนีรอดขึ้นฝั่ง และต้องรอนแรมไปในป่าด้วยความลำบาก

๓. บทประพันธ์ที่อ่าน สะท้อนความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ในเรื่องใด

คำตอบ

- แต่ก่อนมีความเชื่อว่า ท้องทะเลอันกว้างใหญ่มีพญานกแรงกายใหญ่โตเท่าภูเขาเป็นผู้ดูแลเชื่อว่า พญาสัมพาทิ (เป็นลูกพญาครุฑ)

- ความเชื่อเรื่องเวรกรรมทำให้ต้องตกกระท้ำลำบาก

๔. หากนักเรียนเป็นพระไชยสุริยา นักเรียนจะหนีออกจากเมืองหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวคำตอบ

- ไม่หลบหนี เพราะแม้บ้านเมืองจะตกอยู่ในสภาพย่ำแย่ แต่หากรวบรวมผู้คนแล้วร่วมแรงร่วมใจ พัฒนาบ้านเมืองขึ้นมาใหม่ ก็มีโอกาที่บ้านเมืองจะกลับมาปกติสุขอีกครั้ง

- หลบหนี เพราะบ้านเมืองร้างไร้ผู้คน หากหลบหนีอาจมีโอกาได้พบเมืองใหม่ที่สงบสุขและอุดมสมบูรณ์

- ฯลฯ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง วาทยะฝึกฝน (๓) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด กาพย์เรื่องพระไชยสุริยาเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ที่อ่านและหัดเขียนคำที่สะกดตามมาตราต่าง ๆ เมื่ออ่านเป็นบทก็ยิ่งได้รับความเพลิดเพลิน จากเรื่องเล่า และมีคติธรรมคำสอนอีกด้วย</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ อธิบายเนื้อหาของกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา ด้านทักษะและกระบวนการ อ่านสรุปใจความได้ ด้านคุณลักษณะ ๑. ใส่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันตอบคำถามว่า “นักเรียนได้รับความรู้ ข้อคิด คุณค่าอะไรบ้างจากบทประพันธ์ที่เรียนในคาบที่แล้ว”</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มทำใบงาน “อ่านได้ เข้าใจความ” ๒. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครนำเสนอผลการทำใบงาน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับในชั่วโมงนี้</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ใบงาน “อ่านได้ เข้าใจความ”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

ใบงาน
“อ่านได้ เข้าใจความ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด แล้วสรุปสาระสำคัญเป็นแผนภาพความคิด

ยานี ๑๑

ขึ้นกบ จบ แม่ กด	พระดาบสบูชาคุณท์
ผาสุกรุกขมูล	พุนสวัสดิ์สัตถาวร
ระงับหลับเนตรนึ่ง	เอนองค์อิงพิงสิงขร
เหมือนกับหลับสนิทนอน	สังวรศีลอธิษฐาน
บำเพ็ญเลี้ยงเห็นจบ	พินพิภพจบจักรวาล
สรวรรค์ชั้นวิมาน	ท่านเห็นแจ้งแหล่งโลกา
เข้าถมนานนับเดือน	ไม่เขยื้อนเคลื่อนกายา
จำศีลกินวาตา	เป็นผาสุกทุกเดือนปี
วันนั้นครั้นดินไหว	เกิดเหตุใหญ่ในปถพี
เลี้ยงดูรู้คดี	กาลกนิสีประการ
ประกอบชอบเป็นผิต	กลับจรีตผิตโบราณ
สามัญอันธพาล	ผลาญคนซื้อถือสัตย์ธรรม์
ลูกศิษย์คิดล้างครู	ลูกไม่รู้คุณพ้อมัน
ส่อเสียดเบียดเบียนกัน	ลอบฆ่าฟันคือต้นหา
โลภลาภบาปคิด	โจทก์จับผิตริษยา
อุระพสุธา	ป่วนเป็นบ้าฟ้าบดบัง
บรรดาสามัญสัตว์	เกิดวิบัติปัดตีปาปัง
ไตรยุคทุกขตรัง	สังวัจระอวสาน

ขึ้นกมสมเด็จจอมอารย	เอ็นดูภูบาล
ผู้ผ่านพาราสาвање	
ชื่อตรงหลงเล่ห์เสนี	กลอกกลับอัปรีย
บุรีจึงลุ่มจมไป	
ประโยชน์จะโปรดภูวไนย	นั่งนั่งตั้งใจ
เลื่อมใสสำเร็จเมตตา	
เปล่งเสียงเพียงพิณอินทรา	บอกข้อมรณา
คงมาวันหนึ่งถึงตน	
เปียนเปียดเสียดส่อฉ้อฉล	บาปกรรมนำตน
ไปทนทุกข์หนักกับกัลป์	
เมตตากรุณาสามัญ	จะได้ไปสวรรค์
เป็นสุขทุกวันพรรษา	
สมบัติสัตว์มนุษย์ครุฑา	กลอกกลับอัปรา
เทวาสมบัติชัชวาล	
สุขเกษมเปรมปรีดีวิมาน	อิมหน้าสำราญ
ศฤงคารห้อมล้อมพร้อมเพรียง	
กระจับปี่สีขอท่อเสียง	ขับรำจำเรียง
สำเนียงนางพ้าน่าฟัง	
เดชะพระกุศลหนหลัง	สิ่งใดใจหวัง
ได้ตั้งมุ่งมาดปรารถนา	
จริงนะประสกสีกา	สวดมนต์ภาวนา
เบื้องหน้าจะได้ไปสวรรค์	
จบเทศน์เสร็จคำรำพัน	พระองค์ทรงธรรม
ด้นด้นเมฆาไคล	

ขึ้นเกยเลยกล่าวท้าวไท	ฟังธรรมน้ำใจ
เลื่อมใสศรัทธากล้าหาญ	
เห็นภัยในชั้นธสันดาน	ตัดห่วงบ่วงมาร
สำราญสำเร็จเมตตา	
สององค์ทรงหนังพยัคฆา	จัดจیبกลีบชฎา
รักษาศีลถือฤๅษี	
เข้าค้ำทำกิจพิธี	กองกฐนธ์อัคคี
เป็นที่บูชาถาวร	
ปลพื้เป็นที่บรรจถรณ์	เอนองค์ลงนอน
เหนือขอนเขนยเกยเศียร	
ค้ำเข้าเอากราดกวาดเตียน	เหน้อยยากพากเพียร
เรียนธรรมบำเพ็ญเคร่งครัน	
สำเร็จเสร็จได้ไปสวรรค์	เสวยสุขทุกวัน
นานนับกับกลับปทุพันธร	
ภุมราการุญสุนทร	ไว้หวังสั่งสอน
เด็กอ่อนอันเยาว์เล่าเรียน	
ก ข ก กา ว่าเวียน	หนูน้อยค่อยเพียร
อ่านเขียนผสมกมเกย	
ระวังตัวกลัวครุหนุเอ๋ย	ไม้เรียวเจียวเหวย
กุเคยเข็ดหลาบขวาบเขวียว	
หันหวดปวดแสบแปลบเสียว	หยิกซ้ำซ้ำเขียว
อย่าเที่ยวเล่นหลงจงจำ	
บอกไว้ให้ทราบบาปกรรม	เรียงเรียบเทียบทำ
แนะนำให้เจ้าเอาบุญ	
เดชะพระมหาการุญ	ใครเห็นเป็นคุณ
แบ่งบุญให้เราเจ้าเอย ๆ	

จากหนังสือวรรณคดีวิจักษ์

มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๘๙-๙๑

แผนภาพความคิด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง วากยะฝึกฝน (๔) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด ภาพเรื่องพระไชยสุริยาเป็นหนังสือสำหรับเด็ก หัดอ่านและหัดเขียนคำที่สะกดตามมาตราต่างๆ เมื่ออ่าน เป็นนิทานก็ยังได้รับความเพลิดเพลินจากรื่องเล่า และมีคติธรรมคำสอนอีกด้วย</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกหลักการวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาจากภาพเรื่องพระ ไชยสุริยา</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาจากภาพเรื่องพระไชยสุริยา</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม “ลำดับเหตุการณ์ภาพ เรื่องพระไชยสุริยา”</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามวามสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “การพิจารณาคุณค่า ภาพเรื่องพระไชยสุริยา” จากนั้นเขียนเป็นแผนภาพความคิด ลงในกระดาษชาร์ต</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่ม เพื่อน ๆ ช่วยตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูให้คำแนะนำ เพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของเรื่องภาพพระไชยสุริยาใน ด้านต่างๆ</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. กิจกรรม “ลำดับเหตุการณ์ ภาพเรื่องพระไชยสุริยา” ๒. ใบความรู้ “การพิจารณาคุณค่าภาพเรื่องพระไชยสุริยา”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน -</p> <p>การวัดและประเมินผล -</p>

กิจกรรม
“ลำดับเหตุการณ์ ภาพยนตร์เรื่องพระไชยสุริยา”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพยนตร์เรื่องพระไชยสุริยา

บัตรเหตุการณ์
ภาพยนตร์ เรื่อง พระไชยสุริยา

พระไชยสุริยาเป็นกษัตริย์
ครองเมืองสาवະถီ (สาวัตถี)
มีมเหสีชื่อสุมาลี บำบัดเมืองอุดมสมบูรณ์
และเป็นสุขมาช้านาน

บัตรเหตุการณ์
ภาพ เรื่อง พระไชยสุริยา

จนกระทั่งเมื่อข้าราชการ
และผู้มีอำนาจพากันลุ่มหลงในอบายมุขและเที่ยวชมเหงราษฎรจนเดือดร้อนไปทั่ว
ในที่สุด
น้ำป่าก็ไหลท่วมเมืองจนคนล้มตาย

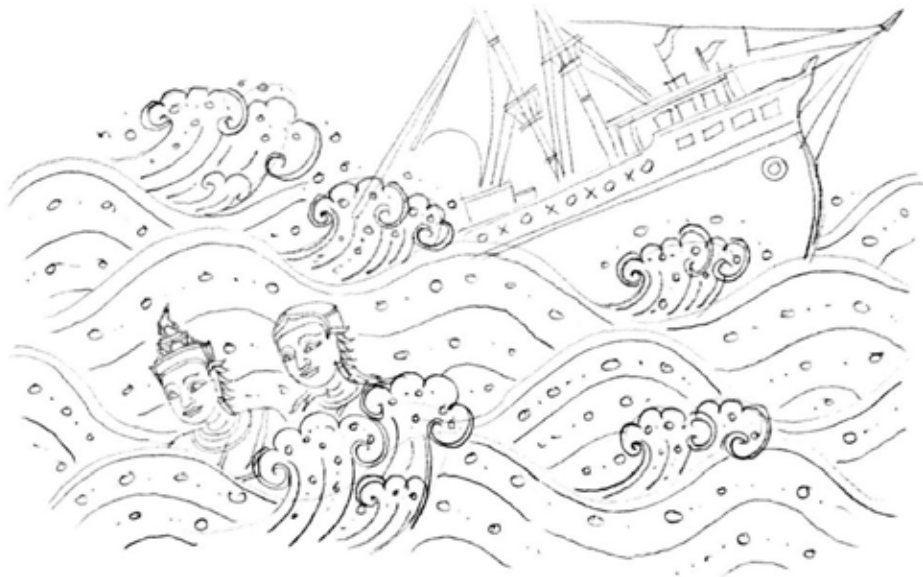
บัตรเหตุการณ์
กาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

ผู้ที่รอดชีวิตจากน้ำท่วมก็หนีออกจากเมืองไป
ทิ้งให้สาวะถึ กลายเป็นเมืองร้าง

บัตรเหตุการณ์
กาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

พระไชยสุริยาพามเหสีและข้าทาสบริวาร
หนึ่งเรือสำเภาออกจากเมือง
แต่ถูกพายุนใหญ่พัดเรือแตก

บัตร์เหตุการณ
กาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

พระไชยสุริยากับนางสุมาลีว่ายน้ำไปขึ้นฝั่ง
แล้วรอนแรมไปในป่าใหญ่

บัตร์เหตุการณ์
กาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

พระดาบสรูปหนึ่งเข้าฦานเห็นพระไชยสุริยา
กับนางสุมาลีต้องทนทุกข์ทรมานก็เวทนา
เพราะเห็นว่าพระไชยสุริยาทรงเป็นกษัตริย์ที่ดี
แต่ประสบเคราะห์กรรมเพราะหลงเชื่อเสนา
อำมาตย์ จึงเทศนาโปรดจนทั้งสององค์ศรัทธาและ
บำเพ็ญกรรมจนได้ไปเกิดในสวรรค์

(เฉลย) กิจกรรม
“ลำดับเหตุการณ์ ภาพยนตร์เรื่องพระไชยสุริยา”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพยนตร์เรื่องพระไชยสุริยา

บัตรเหตุการณ์
ภาพยนต์ เรื่อง พระไชยสุริยา

๑

พระไชยสุริยาเป็นกษัตริย์
ครองเมืองสวาทถี (สวาทถี)
มีมเหสีชื่อสุมาลี บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์
และเป็นสุขมาช้านาน

บัตรเหตุการณ์
ภาพ เรื่อง พระไชยสุริยา

๒

จนกระทั่งเมื่อข้าราชการบริพาร
และผู้มีอำนาจพากันลุ่มหลงในอบายมุขและเที่ยวข่มเหงราษฎรจนเดือดร้อนไปทั่ว
ในที่สุด
น้ำปากก็ไหลท่วมเมืองจนคนล้มตาย

บัตร์เหตุการณ์
กาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

๓

ผู้ที่รอดชีวิตจากน้ำท่วมก็หนีออกจากเมืองไป
ทิ้งให้สาวะดี กลายเป็นเมืองร้าง

บัตร์เหตุการณ์
ภาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

๑

พระไชยสุริยาพามเหสีและข้าทาสบริวาร
หนีลงเรือสำเภาออกจากเมือง
แต่ถูกพายุใหญ่พัดเรือแตก

บัตร์เหตุการณ์
กาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

๑๒

พระไชยสุริยากับนางสุมาลีว่ายน้ำไปขึ้นฝั่ง
แล้วรอนแรมไปในป่าใหญ่

บัตร์เหตุการณ
ภาพย์ เรื่อง พระไชยสุริยา

๖

พระดาบสรูปหนึ่งเข้ามาเห็นพระไชยสุริยา
กับนางสุมาลีต้องทนทุกข์ทรมานก็เวทนา
เพราะเห็นว่าพระไชยสุริยาทรงเป็นกษัตริย์ที่ดี
แต่ประสบเคราะห์กรรมเพราะหลงเชื่อเสนา
อำมาตย์ จึงเทศนาโปรดจนทั้งสององค์ศรัทธาและ
บำเพ็ญกรรมจนได้ไปเกิดในสวรรค์

ใบความรู้ “การพิจารณาคคุณค่า ภาพยนตร์พระไชยสุริยา”

๑. การพิจารณาคคุณค่าด้านเนื้อหา

การพิจารณาคคุณค่าด้านเนื้อหา มีแนวทางในการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑.๑ รูปแบบ พิจารณาวางานประพันธ์นั้นใช้คำประพันธ์ชนิดใด ลักษณะการแต่งถูกต้องตามลักษณะฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์นั้น ๆ หรือไม่ ผู้แต่งเลือกใช้คำประพันธ์ได้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่

๑.๒ องค์ประกอบของเรื่อง ได้แก่ สารที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่านว่าเป็นเรื่องอะไร โครงเรื่องตัวละคร ฉากและบรรยากาศ และวิธีในการเลือกใช้ถ้อยคำและการนำเสนอว่า ผู้แต่งนำเสนออย่างไร

๒. การพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์

โดยทั่วไปแบ่งการพิจารณาเป็น ๒ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การสรรคำ คือ การเลือกใช้ถ้อยคำของกวี

(๑) ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ธรรมดาๆ ที่ชาวบ้านใช้กัน และเข้าใจได้ชัดเจน ดังตัวอย่าง

กกดกทุกขัยาก	แสนลำบากจากเวียงไชย
มันเผือกเลือกเผาไฟ	กินผลไม้ได้เป็นแรง

(๒) ใช้สัมผัสที่ไพเราะ

- สัมผัสใน ดังตัวอย่างจากเรื่องภาพยนตร์พระไชยสุริยา เช่น

ระงับหลับเนตรนึ่ง	เอนองค์อิงพิงสิงขร
เหมือนกับหลับสนิทนอน	สังวรศีลอธิษฐาน

๒.๒ การใช้ภาพพจน์

(๑) การเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

ค้อนทองเสียงร้องปองเป้ง	เพลินพั้งวังเวง
อีแก้งเร้งร้องลงเชิง	

(๒) การใช้สัญลักษณ์แทนตัวละครและเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

ผีป่ามากระทำ	มรณกรรมชาวบุรี
น้ำป่าเข้าธานี	ก็ไม่มีที่อาศัย

๓. การพิจารณาคคุณค่าด้านสังคม

การพิจารณาคคุณค่าด้านสังคม เป็นการพิจารณาคคุณค่าบทประพันธ์ว่า ผู้แต่งมีจุดประสงค์อย่างไรในการจรรโลงสังคม ซึ่งพิจารณาจากทรรศนะ แนวคิด การให้คติเตือนใจ การแสดงให้เห็นถึงชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการสอดแทรกไว้ในบทประพันธ์ เช่น

๑) ให้ความรู้แก่ผู้อื่นตามจุดประสงค์ของผู้แต่ง คือ ใช้เป็นสื่อการสอน ใช้ในการสอนมาตราตัวสะกด

๒) ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการตามเนื้อเรื่อง

๓) ให้เห็นสภาพสังคมไทย เช่น

อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเยวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ท้ามโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสืขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลภพาให้บ้ำใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา

๔) แสดงความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของคนในสังคม เช่น

เชื่อเรื่อง ไสยศาสตร์	ตั้งตัวอย่าง		
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย		
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา		
แสดงค่านิยมของครอบครัว	ตั้งตัวอย่าง		
ส่วนสุมาลี	วันทาสามี	เทวีอยู่งาน	
เฝ้าอยู่ดูแล	เหมือนแต่ก่อนกาล	ให้พระภูบาล	สำราญวิญญูณณ์

๕) ให้ข้อคิด คติธรรม นำไปใช้ในชีวิตดังนี้

- ข้าราชการที่ดีต้องไม่คดโกง
- คนไทยไม่ควรหลงระเริง เพลิดเพลินในกามจนเกินไป
- ผู้นำประเทศต้องควบคุมดูแลข้าราชการ อย่าให้รังแกประชาชน
- ถ้าข้าราชการไม่สุจริต คดโกง ประเทศชาติจะประสบความหายนะต่างๆ
- คนเราทุกคนต้องตาย ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้า การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ทุกคนต้องไม่

เบียดเบียนกัน

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อหน่วย บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ ๑</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การแนะนำหนังสือโดยวิธีปฏิบัติตนมีวิธีการ คล้ายคลึงกับการวิจารณ์หนังสือ แต่เป็นการวิจารณ์ ระดับต้น โดยผู้ปฏิบัติตนหนังสือจะต้องอ่านหนังสือ เล่มนั้นโดยตลอดเพื่อให้เข้าใจความมุ่งหมาย รู้จักประเภทของหนังสือรู้คุณค่า และมีทักษะ การวิเคราะห์ การสรุปใจความสำคัญ การแสดงความ คิดเห็น และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกเล่าขั้นตอนของการแนะนำหนังสือ ด้านทักษะและกระบวนการ ๑. วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เขียนแนะนำหนังสือที่ตนเองสนใจได้</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่要求学生ให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ค้นหาค้นหนังสือเล่มโปรด รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่</p>
<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันสนทนากันเกี่ยวกับหนังสือที่ตนเองชื่นชอบ</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ คน แต่ละกลุ่มเลือกอ่านหนังสือที่ครูเตรียมมาให้ หรือ หนังสือที่นักเรียน ชื่นชอบ เช่น นิทานอีสป นิทานพื้นบ้าน กลุ่มละ ๑ เล่ม ๒. นักเรียนทำใบงาน “หนังสือเล่มโปรด” (หากไม่เสร็จ ให้ทำในชั่วโมงที่ ๒) ๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน “หนังสือ เล่มโปรด” หน้าชั้นเรียน</p> <p>ขั้นสรุป ๑. นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติ กิจกรรม “หนังสือเล่มโปรด” ๒. นักเรียนทำแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สื่อ ใบงาน “หนังสือเล่มโปรด” ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “หนังสือเล่มโปรด” การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>	

ใบงาน
“หนังสือเล่มโปรด”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแนะนำหนังสือ จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชื่อหนังสือ .....

ชื่อผู้แต่ง .....

สำนักพิมพ์ .....

ปีที่พิมพ์ .....

ขนาดหนังสือและจำนวนหน้า .....

ราคา .....

ประเภทของหนังสือ .....

เนื้อหาโดยย่อ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความเหมาะสมสำหรับผู้อ่าน

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้
“บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า”

๑. จุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์กาพย์เรื่องพระไชยสุริยาคืออะไร และใช้คำประพันธ์ประเภทใดบ้างในการแต่ง

.....
.....

๒. ให้นักเรียนย่อคำประพันธ์กาพย์เรื่องพระไชยสุริยาที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามเหสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาศัย
พ่อค้ำมาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา”

.....
.....
.....

๓. จากกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา นักเรียนคิดว่าเหตุใดกวีจึงนิยมใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ในการแต่งคำประพันธ์ จงยกตัวอย่างคำประพันธ์ที่มีคำเลียนเสียงธรรมชาติมา ๒ บท

.....
.....
.....

๔. จากกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา นักเรียนคิดว่าความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมเรื่องใดที่มีความคล้ายคลึงกับความเชื่อของคนไทยในปัจจุบัน จงยกตัวอย่างประกอบ

.....
.....
.....

๕. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากกาพย์เรื่องพระไชยสุริยาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

(เฉลย) แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้
“บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า”

๑. จุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา คืออะไร และใช้คำประพันธ์ประเภทใดบ้างในการแต่ง
แนวคำตอบ

- ใช้เป็นแบบสอนอ่านเขียนสะกดคำในมาตราต่าง ๆ
- กาพย์ยานี ๑๑, กาพย์ฉับ ๑๖, กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

๒. ให้นักเรียนย่อคำประพันธ์กาพย์เรื่องพระไชยสุริยาที่กำหนดให้ต่อไปนี้

“ชื่อพระไชยสุริยา	มีสุตามเหสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาศัย
พ่อค้ามาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา”

แนวคำตอบ

พระไชยสุริยา มีมเหสีชื่อนางสุมาลี ครองเมืองด้วยความสงบ ขุนนางพ่อค้า ชาวไร่ชาวนาอยู่ด้วยความสงบสุข ต่อมาพวกข้าราชการขาดศีลธรรม มัวเมาลุ่มหลงผู้หญิงและหลงอำนาจ

๓. จากกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา นักเรียนคิดว่าเหตุใดกวีจึงนิยมใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ในการแต่งคำประพันธ์ จงยกตัวอย่างคำประพันธ์ที่มีคำเลียนเสียงธรรมชาติมา ๒ บท

แนวคำตอบ

ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพเหมือนกับได้ยินเสียงนั้นจริง ๆ

“ยุงทองร้องกะโตั้งโห่งตั้ง	เพียงฆ้องกลองระฆัง
แตรสังข์กังสดาลขานเสียง”	
“ค้อนทองเสียงร้องปองเป้ง	เพลินฟิงวังเวง
อีแก้งเร้งร้องลองเชิง”	

๔. จากกาพย์เรื่องพระไชยสุริยา นักเรียนคิดว่าความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมเรื่องใดที่มีความคล้ายคลึงกับ ความเชื่อของคนไทยในปัจจุบัน จงยกตัวอย่างประกอบ

แนวคำตอบ

ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์

“ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ไสชื่อคา”
“ผีป่ามากระทำ	มรณกรรมชาวบุรี
น้ำป่าเข้าธานี	ก็ไม่มีที่อาศัย”

๕. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากกาพย์เรื่องพระไชยสุริยาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

แนวคำตอบ

- ให้ประพฤติตนเป็นคนดี มีศีลธรรมแล้วชีวิตจะมีความสุขและสังคมจะเจริญ
- เคารพสิ่งที่ควรเคารพ
- ความเจริญรุ่งเรืองและความเป็นมาของบ้านเมืองขึ้นอยู่กับประชาชนทุกคนในชาติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
“เกลาความคิดด้วยคำคม”

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สำนวน จะเป็นกรกล่าวที่ตรงไปตรงมา รวมสุภาษิต และคำพังเพยไว้ในสำนวนด้วย โดยใช้กล่าวในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับ สถานการณ์และบริบทต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสาร มีประสิทธิภาพ และผู้ฟังหรือผู้อ่านก็จะสามารถ ตีความและเข้าใจสำนวนนั้นได้อย่างถูกต้อง</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกความหมายของสุภาษิต</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เลือกใช้สุภาษิตได้สอดคล้องกับเหตุการณ์</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนช่วยกันบอกสุภาษิตที่นักเรียนรู้จักให้ได้มากที่สุด ในเวลา ๓ นาที</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “สุภาษิต” แล้วร่วมกันสรุปความรู้ ที่ได้จากการศึกษา</p> <p>๒. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอผลการศึกษา หน้าชั้นเรียน</p> <p>๓. นักเรียนทำใบงาน “สุภาษิต” แล้วช่วยกันตรวจสอบ คำตอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นของการใช้คำสุภาษิต ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. ใบความรู้ “สุภาษิต”</p> <p>๒. ใบงาน “สุภาษิต”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “สุภาษิต”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>การประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการการพูด</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑</p> <p>เรื่อง จำนวนของไทย</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
---	--	--	--

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลา ๑ ชั่วโมง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง จำนวนของไทย รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>
<p>การสื่อสาร</p>	

ใบความรู้ “สุภาชิต”

สุภาชิต หมายถึง ถ้อยคำที่เป็นคติเตือนใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนให้ละเว้นหรือให้ปฏิบัติ มักมีคำว่า *อย่า ให้* อยู่ในถ้อยคำนั้นด้วย การสอนนั้นอาจเป็นการสอนตรง ๆ หรือสอนด้วยความหมายที่แฝงไว้ให้ ขบคิด ซึ่งต้องแปลความหมายของถ้อยคำนั้นเพื่อให้ทราบ เรื่องที่ต้องการสอน ถ้อยคำที่เป็นสุภาชิตมักใช้คำสั้น ๆ กะทัดรัด กินใจ อาจมีสัมผัสคล้องจอง หรือใช้คำที่แปลกชวนให้สะดุดใจ และให้คิดตีความ สุภาชิตของไทยจึงมักมีลักษณะเป็นสำนวน

สุภาชิตที่ใช้กันในสังคมไทย เป็นคำสอนที่คัดมาจากคำสอนในศาสนา ถ้อยคำที่โบราณจารย์กล่าวไว้ซึ่งมักรวบรวมไว้หรือปรากฏในวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ เช่น สุภาชิตพระร่วง อิศรญาณภาชิต สุภาชิตสอนหญิง เพลงยาวถวายโอวาท โคลงโลกนิติ ฯลฯ

ข้อความที่เป็นสุภาชิตในสังคมไทยอาจนำมาจากธรรมะในศาสนาจากการอ้างอิงธรรมชาติ หรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัวหรือจากการเปรียบเทียบกิจกรรมที่คนเรากระทำอยู่ตามปกติ

๑. สุภาชิตที่มาจากคำสอนในศาสนา เช่น

อตตา ทิ อตตโน นาโถ	ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
ปมาโท มจฺจุโน ปทํ	ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย
อเวเรน จ สมฺมุนติ	เวรทั้งหลายระงับได้ด้วยใจไม่จองเวร
กल्याณการี กल्याณํ	ทำดีได้ดี
ปาปการี จ ปาปกํ	ทำชั่วได้ชั่ว
อกุโณเสน ชินเณ โภธํ	พึงชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ

๒. สุภาชิตที่เป็นคำกล่าวของโบราณจารย์ เช่น

ตักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา สอนให้รู้จักตนเอง รู้ความสามารถ และสถานะของตน ว่าเหมาะสมหรือสมควรทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือไม่

น้ำขึ้นให้รีบตัก สอนให้รีบทำเมื่อมีโอกาสดี

น้ำขุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก สอนให้เก็บความขุ่นเคืองหรือความไม่พอใจไว้ในใจภายนอก ให้ยิ้มแย้ม

น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ สอนว่าอย่าไปค้านหรือขัดขวางคนที่กำลังโกรธหรือผู้ที่กำลังมีอำนาจ เพราะเมื่อทำแล้วจะเป็นอันตรายแก่ตัวเอง

ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ผูกอุ้งตามใจผู้นอน สอนให้ทำตามความพอใจของผู้ที่จะได้รับประโยชน์ นั้นโดยตรง

แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร สอนว่าการมุ่งจะเอาแพ้เอาชนะกันให้ได้นั้น ไม่ก่อประโยชน์แก่ผู้ใด การยอมแพ้ทำให้เรื่องสงบ การไม่ยอมแพ้ทำให้เรื่องไม่สงบ

รักยาวให้บั้น รักสั้นให้ต่อ สอนว่ารักจะอยู่กันนานให้ตัดความคิดอาฆาตพยาบาท แต่ถ้าคิดอาฆาตพยาบาทกันต่อไป ก็จะทำให้ความรักไม่ยืนยาว

รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี สอนว่าเพื่อให้ลูกเป็นคนดีต้องเข้มตีสั่งสอนให้หลายจำบ้าง

อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน สอนมิให้เชื่อใครง่าย ๆ

ใบงาน “สุภาชิต”

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนต่อคำสุภาชิตที่กำหนดให้ถูกต้อง

๑. ตักน้ำใส่กระโหลก .....

๒. ปลุกเรื่อนตามใจผู้อยู่ .....

๓. แพ้เป็นพระ .....

๔. อย่าไว้ใจทาง .....

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายความหมายสุภาชิตต่อไปนี้

๑. เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่

.....

๒. อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน อย่าริระรานแก่ความ

.....

๓. อย่าริรานแก่ความ

.....

๔. อย่าอวดหาญแก่เพื่อน

.....

๕. ไปเรื่อนท่านอย่างนังนาน

.....

(เฉลย) ใบงาน
“สุภาชิต”

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนต่อคำสุภาชิตที่กำหนดให้ถูกต้อง

๑. ตักน้ำใส่กะโหลก   ชะงักคูงา
๒. ปลุกเรื้อนตามใจผู้อยู่   ผูกอยู่ตามใจผู้นอน
๓. แพ้เป็นพระ   ชนะเป็นมาร
๔. อย่าไว้ใจทาง   อย่าวางใจคน

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายความหมายสุภาชิตต่อไปนี้

๑. เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่
ทำอะไรให้เหมาะสมกับวัย..จึงจะสำเร็จประโยชน์..มีความเจริญรุ่งเรือง..คนจะพัฒนาได้ง่ายต้องเริ่ม
ตั้งแต่ยังเล็ก.
๒. อย่าใฝ่เอาทรัพย์ท่าน
ควรทำมาหากินด้วยตนเอง..ไม่ควรหวังพึ่งผู้อื่นในการเลี้ยงตน.
๓. อย่ารื้อรานแก้ความ
อย่าคว่นหาเรื่อง.
๔. อย่าอวดหาญแก่เพื่อน
อย่าทำตัวเก่งกว่าเพื่อน
๕. ไปเรียนท่านอย่านั่งนาน
ยามไปธุระปะปังที่ไหนไม่ควรนั่งนานเพราะจะทำให้เสียเวลาทั้งสองฝ่าย.

แบบประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูดของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การไม่พูดคุยกััน	ไม่พูดคุย ตลอดระยะเวลาที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๑ - ๒ ครั้ง ในเวลาที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๓ ครั้งขึ้นไป ในเวลาที่ฟังหรือดู
๒. ความตั้งใจ	ตั้งใจและมีสมาธิในเรื่องที่ฟังหรือดู	ตั้งใจแต่ขาดสมาธิบางครั้ง	ไม่ตั้งใจฟังหรือดู
๓. การให้เกียรติผู้พูดโดยการปรบมือ	ปรบมือทุกครั้งก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง	ปรบมือบางครั้งก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง	ไม่ปรบมือก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง
๔. การแสดงกิริยาที่เหมาะสม	ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมขณะฟังหรือดู	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๑ - ๒ ครั้ง	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๓ ครั้ง ขึ้นไป
๕. การยกมือถามเมื่อต้องการถาม	ยกมือก่อนถามทุกครั้งเมื่อมีข้อสงสัย	ยกมือก่อนถามบางครั้งเมื่อมีข้อสงสัย	ชักถามโดยไม่ยกมือทุกครั้ง

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒</p> <p>เรื่อง จำนวนของไทย (๒)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>จำนวน จะเป็นกรกล่าวที่ไม่ตรงไปตรงมา รวบรวมสถิติ และคำพังเพยไว้ในจำนวนด้วย โดยใช้กล่าวในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับ สถานการณ์และบริบทต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสาร มีประสิทธิภาพ และผู้ฟังหรือผู้อ่านก็สามารถ ตีความและเข้าใจจำนวนนั้นได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนช่วยกันบอกคำพังเพยที่นักเรียนรู้จักให้ได้มากที่สุด ในเวลา ๓ นาที</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาไปความรู้ “คำพังเพย” แล้วร่วมกันสรุป ความรู้ที่ได้จากการศึกษา</p> <p>๒. นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอผลการศึกษา หน้าชั้นเรียน</p> <p>๓. นักเรียนทำใบงาน “คำพังเพย” แล้วช่วยกันตรวจสอบ คำตอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. ไปความรู้ “คำพังเพย”</p> <p>๒. ใบงาน “คำพังเพย”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “คำพังเพย”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>การประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการการพูด</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกความหมายของคำพังเพยได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เลือกใช้คำพังเพยได้สอดคล้องกับเหตุการณ์</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของการใช้คำพังเพย ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เอกลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง จำนวนของไทย (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>		

ใบความรู้ “คำพังเพย”

คำพังเพย

คำพังเพย เป็นสำนวนที่กล่าวให้เป็นข้อคิด คำพังเพยกล่าวถึงพฤติกรรม การกระทำ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจนำมาจากตำนานนิทาน วรรณคดี เหตุการณ์ หรือสิ่งที่สังเกตได้จากธรรมชาติรอบตัว แล้วนำมาใช้ในความหมายที่เป็นนามธรรมหรือข้อสรุปของลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นข้อสรุปการกระทำหรือพฤติกรรมโดยทั่วไป เช่น

กำแพงมีหู ประตุมีช่อง ใช้ในความหมายว่า ความลับไม่มีในโลก

กิ้งก่องใบหยก ใช้ในความหมายว่า หญิงชายที่มีฐานะดีเสมอกันมีชื่อเสียงเกียรติยศเสมอกัน แต่งงานกันเป็นต้น

จุดใต้ตำตอ ใช้ในความหมายว่า พูดหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับเจ้าของเรื่องนั่นเอง โดยผู้พูด หรือผู้ทำไม่รู้ตัว

ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ใช้ในความหมายว่า จัดงานฟุ่มเฟือย แต่ได้ผลไม่คุ้ม ใช้จ่ายทรัพย์สิน ไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์

ทำคุณบูชาโทษ ใช้ในความหมายว่า ทำดีหรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ แต่กลับได้ผลร้าย

น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง ใช้ในความหมายว่า พูดมาก แต่ได้เนื้อหาสาระน้อย

น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า ใช้ในความหมายว่า คนเราจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน

ปิดทองหลังพระ ใช้ในความหมายว่า ทำดี แต่ไม่มีใครเห็นความดีนั้น

มือไม่พาย เอาเท้าราน้ำ ใช้ในความหมายว่า ไม่ช่วยทำแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น

รำไม่ดี โทษปีโทษกลอง ใช้ในความหมายว่า ตนเองทำผิด แต่กลับโทษว่าเป็นความผิดของผู้อื่น

เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่ ใช้ในความหมายว่า ทำงานจนจะเสร็จอยู่แล้ว แต่ก็ต้อง ล้มเหลวไปก่อน

จากหนังสือวิริถาษา
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๙๗-๙๘

ใบงาน
“คำพังเพย”

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำพังเพย พร้อมเขียนความหมายที่สอดคล้องกับคำพังเพย

๑. คำพังเพย

.....

ใช้ในความหมาย

.....

๒. คำพังเพย

.....

ใช้ในความหมาย

.....

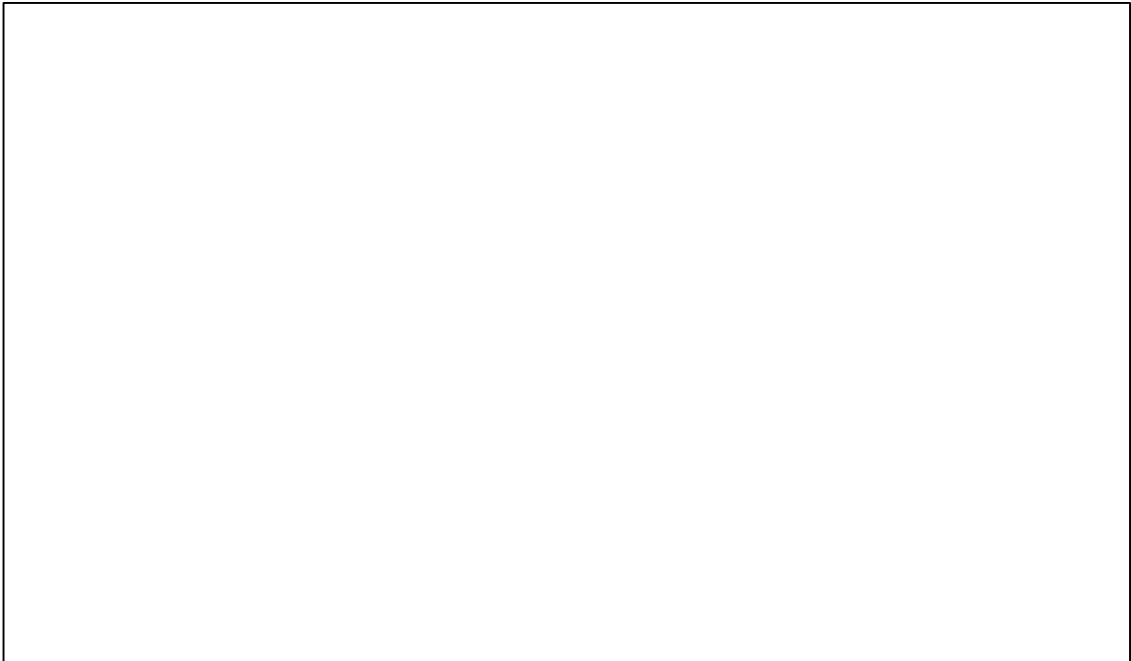
๓. คำพังเพย

.....

ใช้ในความหมาย

.....

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำพังเพยจากตอนที่ ๑ แล้ววาดภาพตามจินตนาการ

แบบประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูดของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การไม่พูดคุยกััน	ไม่พูดคุย ตลอดระยะเวลาที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๑ - ๒ ครั้ง ในขณะที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๓ ครั้งขึ้นไป ในขณะที่ฟังหรือดู
๒. ความตั้งใจ	ตั้งใจและมีสมาธิในเรื่องที่ฟังหรือดู	ตั้งใจแต่ขาดสมาธิบางครั้ง	ไม่ตั้งใจฟังหรือดู
๓. การให้เกียรติผู้พูดโดยการปรบมือ	ปรบมือทุกครั้งก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง	ปรบมือบางครั้งก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง	ไม่ปรบมือก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง
๔. การแสดงกิริยาที่เหมาะสม	ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมขณะฟังหรือดู	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๑ - ๒ ครั้ง	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๓ ครั้ง ขึ้นไป
๕. การยกมือถามเมื่อต้องการถาม	ยกมือก่อนถามทุกครั้งเมื่อมีข้อสงสัย	ยกมือก่อนถามบางครั้งเมื่อมีข้อสงสัย	ชักถามโดยไม่ยกมือทุกครั้ง

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

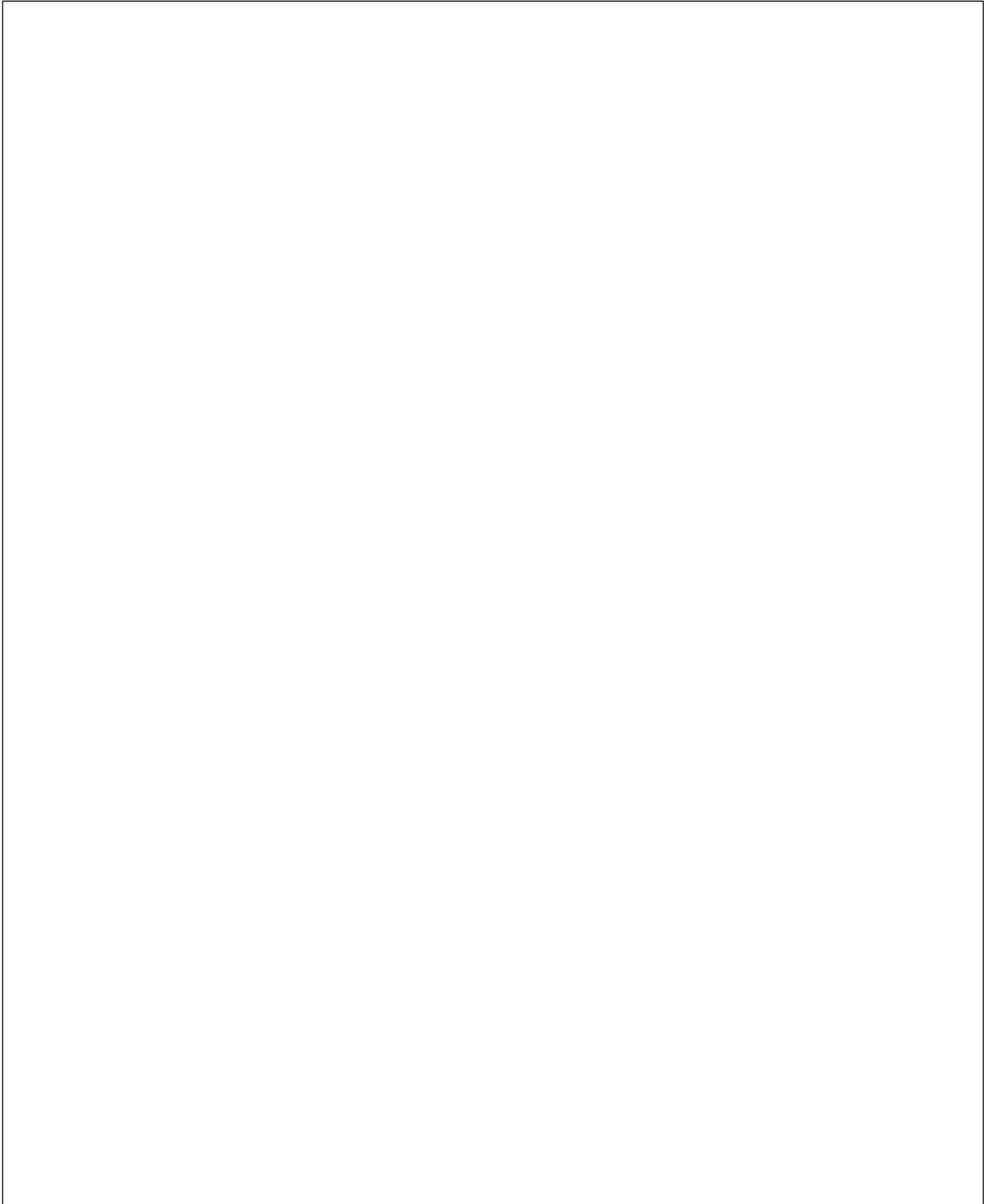

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สื่อสารได้ใช้ภาษา รายวิชา ภาษาไทย ๑		เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย กลาความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สำนวน จะเป็นกรกล่าวที่ไม่ตรงไปตรงมารวมสุภาพ และคำพังเพยไว้ในสำนวนด้วย โดยใช้กล่าวใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และผู้ฟังหรือผู้อ่านก็จะสามารถตีความและเข้าใจสำนวนนั้นได้อย่างถูกต้อง</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>บอกคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทยได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทยได้ถูกต้อง</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์น่าสนใจที่เกิดขึ้นในวันนั้นหรือเหตุการณ์ที่ทุกคนมีประสบการณ์ร่วมกัน จากนั้นช่วยกันเปรียบเทียบกับสำนวนที่ตรงกับเหตุการณ์นั้น</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตและคำพังเพยที่เรียนก่อนหน้านั้น จากนั้นเลือกสุภาษิตหรือคำพังเพย กลุ่มละ ๑ สำนวน อธิบายความหมายของสำนวนที่กำหนดให้ และเขียนเป็นประโยคที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน “สรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทย”</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของการใช้คำสำนวน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>ใบงาน “สรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทย”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “สรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทย”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>การประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูด</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกษาคามิตัดด้วยค้ำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สื่อสารได้ใช้ภาษา รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน</p>	

ใบงาน
“สรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับคุณค่าทางภาษาของสำนวนไทย ด้วยแผนภาพความคิด

แบบประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูดของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การไม่พูดคุยกััน	ไม่พูดคุย ตลอดระยะเวลาที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๑ - ๒ ครั้ง ในขณะที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๓ ครั้งขึ้นไป ในขณะที่ฟังหรือดู
๒. ความตั้งใจ	ตั้งใจและมีสมาธิในเรื่องที่ฟังหรือดู	ตั้งใจแต่ขาดสมาธิบางครั้ง	ไม่ตั้งใจฟังหรือดู
๓. การให้เกียรติผู้พูดโดยการปรบมือ	ปรบมือทุกครั้งก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง	ปรบมือบางครั้งก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง	ไม่ปรบมือก่อนฟังขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง
๔. การแสดงกิริยาที่เหมาะสม	ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมขณะฟังหรือดู	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๑ - ๒ ครั้ง	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๓ ครั้ง ขึ้นไป
๕. การยกมือถามเมื่อต้องการถาม	ยกมือก่อนถามทุกครั้งเมื่อมีข้อสงสัย	ยกมือก่อนถามบางครั้งเมื่อมีข้อสงสัย	ซักถามโดยไม่ยกมือทุกครั้ง

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย กลตาความคิด ด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ปรัชญาชวนพิชิต รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด จำนวน จะเป็นการกล่าวที่ไม่ตรงไปตรงมา รวมสุภาษิต และคำพังเพยไว้ในส่วนด้วย โดยใช้กล่าวใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับ สถานการณ์และบริบทต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อสาร มีประสิทธิภาพ และผู้ฟังหรือผู้อ่านก็จะสามารถ ตีความเข้าใจจำนวนนั้นได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยใช้สุภาษิต คำพังเพย จำนวน ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง</p> <p>ขั้นสอน ๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสนใจ เป็น ๖ กลุ่ม ๒. ผู้แทนนักเรียนแต่ละกลุ่มเปิดแผนป้ายปริศนา กลุ่มละ ๑ แผนป้าย ๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนเพื่อแสดงละครสั้นจาก จำนวนที่ได้รับจากแผนป้ายปริศนา กำหนดให้แสดง ไม่เกิน กลุ่มละ ๕ นาที ๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงละครสั้นตามที่ได้รับร่วมกัน วางแผนงาน ๕. นักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง และครูให้ คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สื่อ แผนป้ายปริศนา ภาระงาน/ชิ้นงาน การแสดงละครสั้น การวัดและประเมินผล การประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกความหมายของสุภาษิตคำพังเพยจำนวน ด้านทักษะและการะบวนการ แสดงละครสั้นได้สอดคล้องกับสุภาษิตคำพังเพย จำนวน</p> <p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิด ด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ปริศนาชวนพิชิต รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการใช้สำนวน</p>	

แผ่นป้ายปริศนา

น้ำขึ้นให้รีบตัก

อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน

น้ำขุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก

กำแพงมีหู ประตูมีช่อง

รำไม่ดี โทษปีโทษกลอง

น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

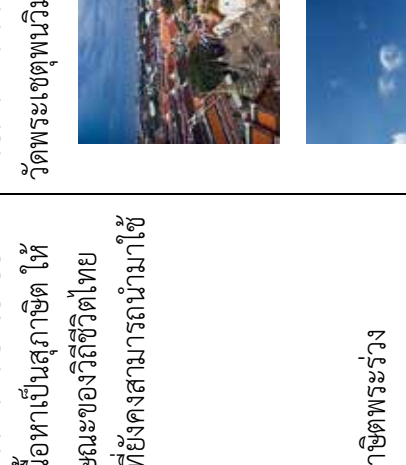
รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาคความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตพระร่วง (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาชิตพระร่วงเป็นสุภาชิตคำสอน เก่าแก่ที่สุดของไทย แต่ยังเป็นคำประพันธ์ ประเภทร้อยเอ็ด ใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความ มาก เรียบร้อยถ้อยคำให้สัมผัสคล้องจองอย่าง ไพเราะ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาชิต ให้ คุณค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ชั้นนำ</p> <p>ครูแสดงภาพ</p> <p>“วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร” พร้อมเล่าความสำคัญของ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร โดยสังเขป</p> 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. ภาพวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร</p> <p>๒. ใบงาน “สุภาชิตพระร่วงคำสอนที่เก่าแก่”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “สุภาชิตพระร่วงคำสอนที่เก่าแก่”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>อธิบายข้อสนับสนุนที่สุภาชิตพระร่วง เป็นสุภาชิตคำสอนที่เก่าแก่</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>สรุปความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของสุภาชิต พระร่วง</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตพระร่วง (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>สมรรถนะที่ตรงกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>ชั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อตามความสมัครใจ ทำใบงาน “สุภาชิตพระร่วงคำสอนที่เก่าแก่”</p> <p>๒. นักเรียนอาสาสมัครออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปหลักฐานที่สนับสนุนว่าสุภาชิตพระร่วงเป็นคำสอนที่เก่าแก่</p>	<p>ชั้นสรุป</p> <p>นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการเรียนในวันนี้</p>

ภาพ
“วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร”

ความรู้สำหรับครู

แนวการเล่า

“ความสำคัญของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร”

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร หรือ วัดโพธิ์ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร เดิมชื่อว่า “วัดโพธาราม” เป็นวัดโบราณเก่าแก่ที่ราษฎรสร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แม้ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างที่แน่ชัด แต่สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้น หลังจากปี พ.ศ.๒๒๓๑ ในรัชกาลสมเด็จพระเพทราชาต่อกับรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา เป็นวัดราษฎร์ขนาดเล็กอยู่ในเขตตำบลบางกอก ปากน้ำเจ้าพระยา เมืองธนบุรี ชาวบ้านเรียกกันว่า “วัดโพธิ์” มาจนทุกวันนี้ ครั้นต่อมาเมื่อปี พ.ศ.๒๓๗๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ ครั้งใหญ่ อีกครั้งพระองค์ได้ทรงมีพระราชประสงค์ให้ พระอารามแห่งนี้เป็น “มหาวิทยาลัย” สำหรับประชาชนทั่วไป พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำเอาองค์ความรู้จากปราชญ์ของไทยและสรรพศิลปวิทยาการต่าง ๆ เช่น ตำราการแพทย์ โบราณคดี และวรรณกรรม โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนทั้งหลาย ฯลฯ มาจารึก ลงบนแผ่นหินอ่อนจำนวน ๑,๓๖๐ แผ่น ประดับไว้ตามบริเวณผนัง-เสาพระระเบียงรอบพระอุโบสถ พระวิหาร พระวิหารคด และศาลารายรอบพระมณฑปภายในวัด

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สุภาชิตพระร่วง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑		เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาชิตพระร่วงถูกสันนิษฐานว่าเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก ร้อยร้อยถ้อยคำใหม่สัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาเป็นสุภาชิต ให้คุณค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>อธิบายลักษณะคำประพันธ์ของสุภาชิตพระร่วง</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เขียนแผนผังลักษณะบังคับของรายสุภาพ</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>เห็นคุณค่าและความสำคัญของรายสุภาพ</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับ “ความเป็นมาของสุภาชิตพระร่วง” เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สุภาชิตพระร่วง เชื่อกันว่าแต่งขึ้นในสมัยสุโขทัย - พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จารึกสุภาชิตพระร่วงไว้ที่วัดพระเชตุพนฯ เพื่อต้องการให้ความรู้ และข้อคิดเตือนใจแก่ประชาชน รวมถึงทำให้อัตพระเชตุพนเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ของไทย <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนอ่านแถบข้อความบนกระดาน</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าเป็นคำประพันธ์ประเภทใดบ้าง</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าการสร้างสรรค์งานวรรณคดีและวรรณกรรมสามารถผสมผสานรูปแบบคำประพันธ์ได้หรือไม่ โดยยกตัวอย่างงานวรรณคดีและวรรณกรรมที่รู้จัก หรือที่เคยอ่าน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. แถบข้อความ</p> <p>๒. ใบความรู้ “ลักษณะคำประพันธ์สุภาชิตพระร่วง”</p> <p>๓. ใบงาน “โยงสัมผัสบังคับ”</p> <p>๔. ใบงาน “สรุปความรู้เกี่ยวกับรายสุภาพ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>๑. การทำใบงาน “โยงสัมผัสบังคับ”</p> <p>๒. การทำใบงาน “สรุปความรู้เกี่ยวกับรายสุภาพ”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สุภาษิตพระร่วง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร</p>	<p>๔. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “ลักษณะคำประพันธ์สุภาษิต พระร่วง” ๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน “โยงสัมพันธ์บังคับ” ข้อ ๑ และ ๒ ตามความเข้าใจของนักเรียนโดยสังเกตจากคำที่ คล้องจองกันในแต่ละวรรค รวมถึงวงกลมคำเอก คำโทตามใน โคลงสองสุภาพ ๖. นักเรียนกลุ่มที่ทำเสร็จแล้ว ให้นำใบงานมาให้ครูตรวจ ๗. นักเรียนกลุ่มที่ทำถูกต้องและรวดเร็วที่สุดจะเป็นตัวแทน ออกมาเฉลยโดยการเขียนบนกระดาน ดังนี้ - สมาชิกคนที่ ๑ ออกมาวาดวงกลมแทนจำนวนคำ ในแต่ละวรรค ตามรายสุภาพ และ โคลงสองสุภาพ - สมาชิกคนที่ ๒ ออกมาโยงสัมพันธ์บังคับของรายสุภาพ - สมาชิกคนที่ ๓ ออกมาโยงสัมพันธ์บังคับและขีดเส้นใต้ คำเอก คำโทของโคลงสองสุภาพ ๘. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของแผนผัง ฉันทลักษณ์รายสุภาพ และโคลงสองสุภาพ โดยเปรียบเทียบ กับแถบข้อความคำประพันธ์บนกระดาน โดยครูให้คำแนะนำ เพิ่มเติม</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สุภาษิตพระร่วง (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>ขั้นสรุป นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับร่ายสุภาพ จากนั้นเขียนแผนภาพ ความคิดในใบงาน “สรุปความรู้เกี่ยวกับร่ายสุภาพ”</p>	

แถบข้อความ

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า ฝ่าแผ่นดินสุโขทัย มล็กเห็นใน
อนาคต จึงผายพจนประภาษ เป็นอนุศาสนกถา สอนคณานรชน

โดยอรธอันถ่องถ้วน แถลงเลขเหตุเลือกถ้วน
เลิศอ้างทางธรรม แลนา

ใบงาน
“โยงสัมผัสบังคับ”

ชื่อกลุ่ม .....

สมาชิกในกลุ่ม

๑. ....

๒. ....

๓. ....

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงสัมผัสบังคับของร่ายสุภาพและโคลงสองสุภาพ ข้อ ๑. และ ๒. ตามความเข้าใจโดยสังเกตคำที่คล้องจองกันในแต่ละวรรค รวมถึงวงกลมคำเอก คำโทตามในโคลงสองสุภาพ

๑. ร่ายสุภาพ

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า   ผ้าแผ่นภพสุโขทัย   มล็กเห็นในอนาคต

จึงผายพจนประภาษ   เป็นอนุศาสนกถา   สอนคณานรชน

๒. โคลงสองสุภาพ

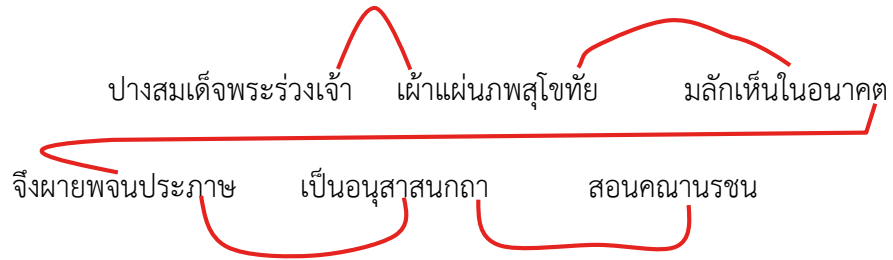
โดยอรรถอันถ่องถ้วน   แถลงเลศเหตุเลือกถ้วน

เลิศอ้างทางธรรม   แลนา

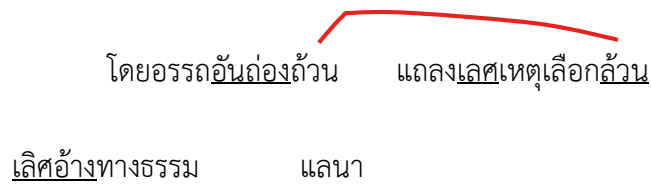
(เฉลย) ใบงาน
“โยงสัมผัสบังคับ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงสัมผัสบังคับของร่ายสุภาพและโคลงสองสุภาพ ข้อ ๑ และ ๒ ตามความเข้าใจโดยสังเกตคำที่คล้องจองกันในแต่ละวรรค รวมถึงขีดเส้นใต้คำเอก คำโทตามในโคลงสองสุภาพ

๑. ร่ายสุภาพ

๒. โคลงสองสุภาพ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

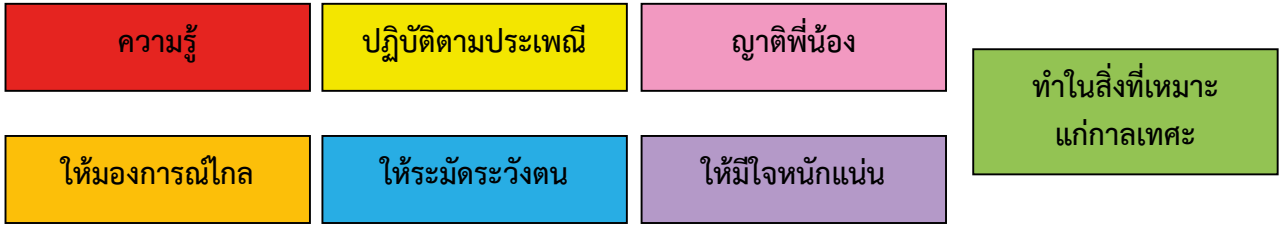
การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย กลาความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ท่วงทีคำสอน</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาพชนระวางถูกสันนิษฐานว่าเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่กั้นใจความมาก เรียงร้อยใช้ภาษากระชับ แต่กั้นใจความมาก เรียงร้อยด้วยคำให้มีสัมผัสคล้องจองอย่างไรเพราะนอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาพชน ให้คุณค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนหลับตาแล้วนึกถึงเหตุการณ์พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครูสอนได้เคยสั่งสอนหรือตักเตือน นักเรียนอาสาสมัครเล่าเหตุการณ์ให้เพื่อนฟัง นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เพื่อนเล่า <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนอ่านบัตรคำสำคัญบนกระดานดำ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - บัตรคำสีแดง ความรู้ - บัตรคำสีเหลือง ปฏิบัติตามประเพณี - บัตรคำสีชมพู ญาติพี่น้อง - บัตรคำสีเขียว ทำในสิ่งที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ - บัตรคำสีส้ม ให้มองการณ์ไกล - บัตรคำสีฟ้า ให้ระมัดระวังตน - บัตรคำสีม่วง ให้มีใจหนักแน่น 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> บัตรคำสำคัญ แถบข้อความคำสอน <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>เขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการแบ่งเนื้อหาคำสอนในสุภาพชนระวางในรูปแบบของผังมโนทัศน์ (concept map)</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>แบ่งเนื้อหาคำสอนในสุภาพชนระวาง</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการแบ่งเนื้อหาคำสอนในสุภาพชนระวาง</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. มีวินัย</p> <p>๒. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗</p> <p>เรื่อง ท่วงทีคำสอน</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>๒. นักเรียนรับแถบข้อความคำสอน ที่สอดคล้องกับการแบ่งเนื้อหาคำสอนคนละ ๑ ใบ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นคนเรียนคาวู้ - ประพฤติตามบุรพพระบอบ - อยู่รักห่างกว่าชีวิต - ยอครูต่อหน้า ยอข่าเมื่อแล้วกิจ - อยู่ยลเหตุแต่ไต่ไถ่ - เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว - ระวังอระบิลอย่าฟังคำ <p>๓. นักเรียนพิจารณาบัตรคำที่ตนเองได้รับแล้วนำมาบัตรคำไปติดให้ตรงกับบัตรคำสำคัญบนกระดาน</p> <p>๔. นักเรียนอ่านใบความรู้ “คำสอนในสุภาษิตพระร่วง”</p> <p>๕. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับคำสอนในสุภาษิตพระร่วง ว่าครอบคลุมการประพฤติปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนครั้งนี้</p>		

บัตรคำสำคัญ
สำหรับติดบนกระดาน

แถบข้อความคำสอน
(แถบข้อความสำหรับตัดให้นักเรียน เตรียมให้เท่ากับจำนวนนักเรียน)

เป็นคนเรียนควรรู้
ประพฤติตามบูรพระบอบ
อย่ารักห่างกว่าชิด
ยกครูต่อหน้า ยกข้านเมื่อแล้วกิจ
อย่ายลเหตุแต่ไกล
เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว
ระบือระบิลอย่าฟังคำ

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สุนทรവാจา</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาพชนระวางถูกกลั่นนิษฐานว่าเป็น วรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุด ของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อย ใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อย ถ้อยคำให้สัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาพชน ให้คุณค่า ในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมา ใช้ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านแถบข้อความที่ติดบนกระดาน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - อัยมีปากว่าคน - ที่มีภัยพิงพิงหลิก <p>๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแถบข้อความ ว่า ลักษณะคำสอนบนกระดานนั้นเป็นคำสอนที่เป็น “คำห้าม ทำ” และที่เป็น “คำแนะนำ” ครูแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มรับซองแถบข้อความและกระดานจำนวนภาษา โดยคำสอนประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำห้ามทำ อย่างพูดคนด้วยปาก อย่างถากคนด้วยตา อย่างรักห่างกว่าชีวิต 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุดโรงเรียน</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ซองแถบข้อความ / ข้อความ ๒. กระดานจำนวนภาษา <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การจำแนกคำสอนในสุภาพชนระวาง</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินพฤติกรรมการกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>แบ่งเนื้อหาคำสอนในสุภาพชนระวาง</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เขียนสรุปความรู้เกี่ยวกับการแบ่งเนื้อหาคำสอน ในสุภาพชนระวาง</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม ตัวโม่ง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สุนทรവാจา</p>	<p>เวลา ๑</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. มีวินัย</p> <p>๒. ใฝ่เรียนรู้</p>	<p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>อธิบายเหตุผลแต่ได้ก็</p> <p>อย่าโดยคำคนพตลอด</p> <p>- คำแนะนำ</p> <p>ที่มีภัยพิงหลีกเลี่ยง</p> <p>ยอครูต่อหน้า</p> <p>ยอข้าเมื่อแล้วกิจ</p> <p>เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว</p> <p>ระบือระบือล่อย่าฟังคำ</p>	
	<p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดแถบข้อความลงบนกระดาน โดยจำแนกเป็น “คำห้ามทำ” และ “คำแนะนำ”</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้องสำนวนภาษา ในสุภาษิต พระร่วง โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	
	<p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนครั้งนี้</p>	

ข้อความบรรจุลงในช่องแถบข้อความ

อย่าพูดคนด้วยปาก
อย่าถากคนด้วยตา
อย่ารักห่างกว่าชิด
อย่ายลเหตุแต่ไกล
อย่าโดยค่าคนพลอด
ที่มีภัยพึงหลีกเลี่ยง
ยอครูต่อหน้า
ยอข้าเมื่อแล้วกิจ
เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว
ระปือระบิลอย่าฟังคำ

กระดานสำนวนภาษา

คำห้ามทำ	คำแนะนำ

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เนื้อหานาคิด (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ควมคิดรวบยอด สุภาษิตพระร่วงถูกสันนิษฐานว่าเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัย ที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อยถ้อยคำให้สัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาเป็นสุภาษิต ให้คุณค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาที่ใช้สุภาษิตพระร่วงว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากภาษาที่นักเรียนใช้ในปัจจุบัน แนวคำตอบ ภาษาที่ใช้สุภาษิตพระร่วง มีความเก่าแก่มาก ภาษาที่ใช้จึงแตกต่างจากในปัจจุบัน ทั้งคำศัพท์ และบริบทสังคมในอดีต ขั้นสอน ๑. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “แนวทางในการอ่าน” ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “สุภาษิตพระร่วง” โดยร่วมกันวางแผนงาน แปลคำศัพท์ ถอดคำประพันธ์ แล้วนำเนื้อหามาร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน ๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความถูกต้องจากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สื่อ ๑. ใบความรู้ “แนวทางในการอ่านและถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง” ๒. ใบงาน “สุภาษิตพระร่วง” ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “สุภาษิตพระร่วง” การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ อธิบายแนวทางการถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง ด้านทักษะและกระบวนการ ถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เนื้อหาแนวคิด (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน ๓. มีวินัย</p>	<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการอ่านและถอดคำประพันธ์ ให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง</p>	
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน การสื่อสาร การคิดขั้นสูง</p>		

ใบความรู้ “แนวทางการอ่านและถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง”

ในการอ่านและถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง ได้อย่างถูกต้อง ผู้อ่านจะต้องมีเกณฑ์การอ่านต่อไปนี้

๑. เข้าใจความหมายของคำที่คนโบราณใช้ เพราะความหมายดังกล่าวอาจเป็นความหมายที่ต่างไปจากความหมายที่คนปัจจุบันใช้อยู่ หรือเป็นความหมายที่คนสมัยปัจจุบันไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย หากนำความหมายในปัจจุบันมาตีความก็อาจทำให้ความหมายผิดไปได้ เช่น

คำว่า “กินแรง” ปัจจุบันหมายถึง เอาเปรียบผู้อื่นในการทำงาน ถ้านำความหมายนี้มาแปลจากข้อความว่า “หวานพีชจักเอาผล เลี้ยงคนจักกินแรง” ก็จะได้ความหมายที่ถูกต้อง เพราะคนโบราณใช้คำนี้ในความหมายว่า “ใช้แรงงาน” ดังนั้น เลี้ยงคนจักกินแรง จึงหมายถึง เลี้ยงคนไว้เพื่อหวังว่าจะใช้แรงงานของคนเหล่านั้น เพราะแต่เดิมสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมที่ต้องใช้แรงงานคนและแรงงานสัตว์เป็นจำนวนมาก แม้แต่คนในครอบครัวก็ยังต้องช่วยกัน

คำว่า “ทอด” คนปัจจุบันส่วนใหญ่คุ้นเคยกับความหมายว่า ทำให้สุกด้วยน้ำมันเดือด แต่ในสุภาษิตพระร่วง ใช้ในความหมายว่า วาง ปัจจุบันก็ยังคงมีความหมายนี้อยู่แต่ไม่มากนัก เช่น เป็นผู้หญิงไม่ควรทอดสะพานให้ผู้ชาย ส่วนข้อความในสุภาษิตพระร่วงที่ว่า “อย่าโดยคำคนพลอด เข็นเรือทอดทางถนน” จึงหมายถึงว่า อย่าหลงเชื่อคำสอพลอของคนและทำตามโดยไม่มีเหตุผล เช่น เข็นเรือไปวางบนถนน เป็นต้น

๒. เข้าใจเรื่องการลำดับคำในวรรค เนื่องจาก “สุภาษิตพระร่วง” แต่งเป็นคำประพันธ์ร้อยกรอง ต้องคำนึงถึงเรื่องคำรับส่งสัมผัส เสียงไพเราะของคำที่เลือกใช้ การแบ่งคำแบ่งจังหวะให้เกิดความไพเราะ ดังนั้นการเรียงลำดับคำจึงอาจแตกต่างไปจากการเรียงลำดับคำในภาษาปกติที่เราใช้กัน ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องเข้าใจและเรียงลำดับคำใหม่ให้ถูกต้อง เช่น

“คนรักอย่าวางใจ” ถ้าเป็นภาษาปกติควรเรียงว่า อย่าวางใจคนรัก หมายความว่าห้ามไว้ใจคนที่เรารัก เพราะอาจใช้ความไว้เนื้อเชื่อใจที่เรามีให้ทำอันตรายเราได้

๓. แบ่งคำและข้อความในแต่ละวรรคให้ถูกต้องเหมาะสม คือ ต้องทราบว่าควรจะต้องตัดแบ่งคำหรือข้อความตรงจุดใด แม้จะเป็นคำหรือข้อความในวรรคเดียวกัน หากแบ่งคำหรือข้อความไม่เหมือนกัน ความหมายก็จะต่างกันไป เช่น

“ของฝากท่านอย่ารับ” ถ้าแบ่งคำและข้อความต่างกัน ความหมายก็จะต่างกันไปด้วย “ของฝาก/ท่านอย่ารับ” มีความหมายว่า ท่านอย่ารับของที่มีผู้นำมาฝากหรือให้ แต่ “ของฝากท่าน/อย่ารับ” มีความหมายว่า ของที่มีผู้นำมาฝากเจ้านาย ไม่ควรรับไว้แทน เพราะอาจทำให้ตนเองเดือดร้อนได้ เช่น เกิดทำเสียหาย ก็ต้องชดใช้ หรือรับไว้แล้วไม่นำส่งต่อก็จะมีคำครหาหรือมีความผิดได้ หากเจ้านายไม่ยินดีรับก็จะเกิดการประดักประเดิด ไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรต่อไป การอ่านแบบหลังน่าจะให้ความหมายดีกว่าและชัดเจนกว่าแบบแรก

๔. ตัดแบ่งวรรค หรือรวมวรรคเพื่อให้ได้ใจความที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ถ้าทำได้ถูกต้อง จะช่วยให้เข้าใจความหมายได้แจ่มแจ้งขึ้นมาก เช่น

“เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่” ต้องตีความให้ต่อเนื่องกัน ถ้าแบ่งเป็น ๒ วรรคที่ไม่เกี่ยวข้องกัน จะได้ว่าความว่า เมื่อยังเล็กให้สนใจศึกษาหาความรู้ เมื่อโตขึ้นให้รู้จักทำมาหากิน ซึ่งความหมายนี้จะไม่สมบูรณ์เท่าการรวมทั้ง ๒ วรรคเข้าเป็นใจความเดียวกันว่า เมื่อยังเป็นเด็กให้หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อนำความรู้นั้นไปใช้เลี้ยงชีพในเวลาที่เป็นผู้ใหญ่

ใบงาน
“สุภาชิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

“อย่าโดยคำคนพลอด เช่นเรือทอดทางถนน ... ทำรั้วเรือกไว้กันตน คนรักอย่าวางใจ”

คำศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“สุภาสิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

“ที่มีภัยพิงหลัก ปลีกตนไปโดยด่วน ... อย่ามัวเมาเนืองนิตย์ คึดตรองตรึกทุกเมื่อ”

คำศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“สุภาสิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

“ฟังฉันเพื่อต่อญาติ รู้ที่ตลาดที่หาญ ... อาสาขายจพอแรง ของแพงอย่ามักกิน”

คำศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“สุภาสิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

“อย่ายिनคำคนโลก โอบอ้อมเอาใจตน ... อย่าทำการที่ผิด คิดชวนชวายที่ชอบ”

คำศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“สุภาชิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

“ได้ตอบอย่าเสียคำ คนขำอย่าร่วมรัก ... คนทรยศอย่าเชื่อ อย่าแค้นเพื่อความผิด”

คำศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“สุภาสิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....
- ๔. ....

“อย่าผูกมิตรคนจร ท่านสอนอย่าสอนตอบ ... เผ่ากษัตริย์เพลิงงู อย่าดูถูกว่าน้อย”

คำศัพท์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน
“สุภาชิตพระร่วง”

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....

“หิงห้อยอย่าแข่งไฟ อย่าปองภัยต่อท้าว ... เลิศอ้างทางธรรม แลนา”

คำศัพท์

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ถอดคำประพันธ์

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ทัศนคติต่อคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สุภาษิตพระร่วงถูกสันนิษฐานว่าเป็นเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยคำภาษาไทยกระชับ แต่กินใจความมาก ร้อยร้อยถ้อยคำให้สัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาษิต ให้ความรู้ค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคนที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกแนวทางการอ่าน การถอดคำประพันธ์ และการตีความ ให้ได้ความหมาย</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ แปลคำศัพท์สุภาษิตพระร่วง ถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง ตีความสุภาษิตพระร่วง</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เนื้อหาน่าคิด (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ๑. นักเรียนร่วมกันอ่านข้อความ “อย่ารักลมกว่าน้ำ” จากนิพนธ์ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า “ลม และ น้ำ ลือถึงอะไร” แนวคำตอบ ลม คือ สิ่งที่ต้องไม่ได้น้ำ คือ สิ่งที่ต้องได้และให้ประโยชน์แก่เรา ๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า ตัวอย่างประโยคนี้นี้ ทำให้เห็นว่า คำสอนในสุภาษิตพระร่วง บางครั้งต้องการอาศัย การตีความเพิ่มเติม เพราะถึงแม้จะใช้คำศัพท์ง่าย ๆ แต่ถ้าไม่ตีความเพิ่ม ก็จะได้ความหมายที่ไม่ลึกซึ้งสมบูรณ์พอ</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ เป็น ๗ กลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ “การถอดคำประพันธ์” และร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษา ๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน “ถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง” แล้วรวบรวมใบงานส่งครู</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดโรงเรียน</p> <p>สื่อ ๑. ใบความรู้ “การถอดคำประพันธ์” ๒. ใบงาน “ถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “ถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง”</p> <p>การวัดและประเมินผล การประเมินการทำงานกลุ่ม</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	--	--	---

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย กลศาสตร์ความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>ไม่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐</p> <p>เรื่อง เนื้อหาแนวคิด (๒)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น ความถูกต้อง ของการถอดคำประพันธ์ ความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏ ในบทประพันธ์ และการตีความบทประพันธ์</p>	<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการถอดคำประพันธ์ และการตีความ ให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง</p>	

ใบความรู้ “ถอดคำประพันธ์สุภาษิตพระร่วง”

“คบขุนนางอย่าโหด ... ตนเป็นไทยอย่าคบทาส อย่าประมาทท่านผู้ดี”

คำศัพท์

โหด	ไร้, เปล่า, ไม่มี	คะนึ่ง	คิด
จัก	จะ, จะได้	เลี้ยงคน	ดูแลคน, ให้ที่อยู่ที่กิน
กินแรง	ใช้แรงงาน	ขัดแย้ง	แย้งข้อ
ผู้ใหญ่	ผู้มีอำนาจ	ไผ่ตน	หวังให้ตนเองดีขึ้นทะเยอทะยาน
เปลี่ยว	ลำพัง คนเดียว	ขวางเรือ	นำเรือไปกั้นหรือขวางไว้
สู้ม	ช้อน	สู้มเสื่อ	เสื่อช้อนหรือหลบอยู่
ประหยัด	ระวัง	ระมัด	ระวัง
ไท	อิสระ ไม่เป็นทาสใคร	ประมาท	ดูหมิ่น

ถอดคำประพันธ์ : คบขุนนางไม่ควรไปหามือเปล่า ควรมีของติดมือไปด้วย ควรคิดคำนึงถึงความผิดของตนอยู่เสมอ อย่าสนใจแต่ความผิดของผู้อื่น การปลูกพืชย่อมหวังผลไม่ การเลี้ยงดูแลใครก็ย่อมหวังจะได้ใช้แรงงานจากคนคนนั้น อย่าต่อต้านหรือแย้งข้อต่อผู้มีอำนาจ อย่าทะเยอทะยานมากเกินไปกว่าที่จะเป็นจริงได้ ยามเดินทาง อย่าไปตามลำพัง เมื่อเห็นน้ำเชี่ยวอย่านำเรือเข้าไปขวางทางน้ำนั้น หากไปในที่ที่มีเสื่อช้อนอยู่ ต้องระมัดระวังตัว ควรมีไฟติดไปด้วย เพื่อป้องกันอันตราย เมื่อตนเองมีอิสระเสรีภาพก็ไม่ควรไปคบกับพวกทาส อย่าดูหมิ่นพวกผู้ดี อาจนำความเดือดร้อนมาให้

“มีสินอย่าอวดมั่ง ... ที่ทับจมีไฟ ที่ไปจมีเพื่อน ทางแถวเถื่อนโคลคลา”

คำศัพท์

มั่ง	รวย	เกือก	รองเท้า
เรือก	ไม้ไผ่ที่ผ่าออกเป็นซีก ถักด้วยหวาย- นำมาใช้กันเป็นรั้ว	กันตน	ป้องกันตนเอง
วางใจ	ไว้ใจ	มักมาก	โลภมาก ลากหลาย
ของเข็ญ	ของที่จะนำความลำบากมาให้	ปอง	มุ่งปรารถนา
ทับ	ที่อยู่ กระท่อม บ้าน	โคล	ไป

ถอดคำประพันธ์ : แม้มีเงินทองก็อย่าอวดความร่ำรวย ผู้ใหญ่สอนสิ่งใด ให้จำและทำตาม หากต้องเดินทางไปในที่ที่มีชวากหรือหนาม อย่าลืมหรือทิ้งรองเท้า เพราะอาจถูกหนามตำได้ ให้ทำรั้วเรือกไว้ป้องกันตนเอง จากภัยอันตราย อย่าไว้ใจคนรัก สถานที่ใดมีภัยอันตราย ควรเลี้ยงออกมาเสีย และแยกตัวให้พ้นออกมาโดยเร็ว ได้ส่วนแบ่งเพียงเล็กน้อยก็จงพอใจ อย่าโลภมาก อย่ามีปากไว้เพื่อพูดว่าคนอื่น ควรรักศักดิ์ศรีของตนเองมากกว่ารักทรัพย์สินเงินทอง อย่ารับข้าวของที่จะนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง อย่าอยากได้ทุกสิ่งเห็นว่าสวยงาม อย่ารับฝากของที่มิผู้มาฝากไว้ให้เจ้านาย จงดูแลให้มีไฟใช้ในบ้านเสมอ เพราะเป็นสิ่งจำเป็น หากจะไปแห่งใดก็ต้องมีเพื่อนร่วมเดินทางไปด้วย โดยเฉพาะในเส้นทางที่เป็นป่า

“ครูบาสอนอย่าโกรธ โทษตนผิดพึงรู้ ... คิดตรองตรึกทุกเมื่อ”

คำศัพท์

ครูบา	อาจารย์	เคียด	โกรธ
เปียด	เปียดบัง, เปียดเบียน	เสียด	เสียดแทง กล่าวให้เจ็บใจ
ที่ผิด	สิ่งที่ผิด	ยกยอ	สรรเสริญ ชม ยกย่อง
ชิต	สนิทสนม	ปาก	พูด
ปราศรัย	พูดด้วยไมตรีจิต	ความใน	ความนัย ความลับ
ไซ	บอก ขยาย	เนื่องนิตย์	เสมอ ๆ เป็นประจำ
ตรึก	คิด ไคร่ครวญ		

ถอดคำประพันธ์ : เมื่อครูอาจารย์สอนหรือตำหนิ ก็ไม่ควรโกรธ ควรรู้ตัวและยอมรับเมื่อทำความผิด ยอมสูญเสียเงินทองดีกว่าสูญเสียศักดิ์ศรีหรือชื่อเสียง อย่าคว่นโกรธคนที่จงรักภักดีต่อตน อย่าเปียดเบียนและพูดเสียดแทงมิตรสหาย หากเพื่อนทำผิด ต้องเตือนเพื่อนให้รู้ไว้ หากทำถูกต้องต้องชมเพื่อน ไม่ควรขอสิ่งที่เพื่อนรัก ความชอบพอรักใคร่และความสนิทสนมจะพลันจืดจางห่างเหินไปได้ เมื่อพบศัตรูควรพูดจาปราศรัยด้วยดี แต่อย่าบอกความลับให้ศัตรูรู้ ให้คิดไตร่ตรองและเตือนตนเองไว้เสมอ มิให้ลุ่มหลงหรือมัวเมา

“พึงฝันเพื่อต่อญาติ รู้ที่ตลาดที่หาญ ... ของแพงอย่ามักกิน”

คำศัพท์

ฝัน	หมุ่น ย้าย	เพื่อ	เพื่อแม่ เอื้อเฟื้อ
ที่ตลาด	ที่ควรแสดงความกล้า	ที่หาญ	ที่ควรแสดงความกล้า
พาลผิด	หาเรื่องเอาความผิด	พาที	เมื่อมีคนพูดด้วย
นบ	ไหว้ นอบน้อม	นอบ	นอบน้อม
แล่น	วิ่งอย่างรวดเร็ว	สุวาน	สุขนซ์
ขบ	กัด	กอปร	ประกอบ มีมาก
ริษยา	ไม่ยอมให้คนอื่นได้ดี	คดี	เรื่องราว
คลอง	ทาง ทางเดิน	อาถรรพ์	สิ่งที่เป็นไสยศาสตร์
ฉิบหาย	สูญหมด เสียหมด	วาย	วอดวาย หมดสิ้น
ม้วย	ตาย	ยล	ดู เห็น
เยี่ยง	อย่าง แบบอย่าง	ภายใน	เรื่องภายในครอบครัว
ภายนอก	เรื่องภายนอกครอบครัว	อาสา	สมัครใจที่จะทำ
เจ้า	พระมหากษัตริย์	นาย	เจ้านาย ผู้บังคับบัญชา

ถอดคำประพันธ์ : ควรเตรียมเงินไว้ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อแก่ญาติ ควรรู้กาลเทศะว่าเมื่อใดควรแสดงความฉลาดกล้า และเมื่อใดควรแสดงความกล้าหาญ อย่าหาเรื่องเอาความผิดกับคนชั่ว และอย่าสร้างความสัมพันธ์ฉันเพื่อนกับคนชั่ว ใครพูดด้วย ควรพูดกับเขา ควรอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ เห็นช้างวิ่งมาควรหลบให้พ้นทาง เหมือนการต้องรู้จักหลบหลีกผู้มีอำนาจ หมากัดอย่ากัดตอบ เหมือนคนพาลหาเรื่องเรา เราไม่ควรหาเรื่องตอบ อย่ามีใจไม่ยอมให้คนอื่นได้ดี พูดตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น อย่าเอาศพมาวางขวางทางแล้วพยายามทำให้ฟื้นคืนชีพใหม่ คืออย่าทำสิ่งแปลกประหลาดและไม่เกิดประโยชน์ อย่าปรารถนาที่จะเรียนการใช้อำนาจลึกลับหรือเวทมนตร์คาถา เพราะจะนำความสูญเสีย

มาให้ตนเองได้อย่างรวดเร็ว อย่าดูแบบอย่างของถ้วยกระเบื้องที่แตกแตกแล้วต่อให้ติดดั้งเดิมไม่ได้ จงดูแบบอย่างของถ้วยสัมฤทธิ์ที่แม้มักแตกก็ยังนำมาเชื่อมต่อให้สนิทดั้งเดิมได้ คือ ให้ระมัดระวังความสัมพันธ์ที่มีกับผู้อื่น อย่าทำให้ขุนเคืองรำวาน เพราะอาจต่อให้ติดดั้งเดิมไม่ได้ อย่าเชื่อใจหรือไว้ใจลูกเมีย อย่านำเรื่องไม่ดีในบ้านไปเล่าให้คนอื่นฟัง และอย่านำเรื่องไม่ดีนอกบ้านมาเล่าให้คนในบ้านฟัง อาสาทำอะไรถวายกษัตริย์ จงอาสาให้เต็มທີ່ถึงขนาดยอมตายถวายชีวิต อาสาเจ้านายก็จงทำเต็มความสามารถ อย่าอยากกินของที่มีราคาแพง

“อย่ายिनคำคนโลก โอบอ้อมเอาใจคน ... คิดชวนชวายุที่ชอบ”

คำศัพท์

ยिन	ฟัง	แต่ใกล้	เฉพาะที่อยู่ใกล้
ท่านให้	พระเจ้าแผ่นดิน	คนโหด	คนยากไร้
แล้ว	เสร็จ, สิ้น	กิจ	การ, งาน
ยัง	อยู่	สะเทิน	ครึ่ง ๆ กลาง ๆ
เยียว	แม้ว่า, ถ้า	อดสู	ละอายใจ, อับอาย
ระวังระไว	คอยดู, คอยระวัง	ผิว	แม้ว่า
ปลิด	ปลด, เอาออก	ไป	ไม่
เครื่องสรรพยุทธ	อาวุธที่ใช้ในการทำสงคราม	สงสาร	การเวียนวายตายเกิด

ถอดคำประพันธ์ : อย่าฟังคำคนโลกมาก ให้ผูกใจคนด้วยการเอื้อเพื่อต่อเขา อย่อมองแต่เรื่องใกล้ตัว อย่อมุงเอาโทษพระเจ้าแผ่นดิน ควรมีความเมตตาสงสารแก่คนยากไร้ ยกย่องครู ควรยกย่องต่อหน้า ชมข้าทาส ควรชมเมื่อทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อยกย่องมิตรสหาย ควรยกย่องลับหลัง อย่าชมลูกเมียเมื่อยังมีชีวิตอยู่ เพราะถ้าหากไม่จริง จะทำให้อับอายได้ อย่าเกลียดครูอาจารย์ และมิตรสหาย อย่ายากทำเรื่องที่ผิด ให้อยากทำแต่เรื่องที่ถูกต้องชอบธรรม จงอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ยามเข้าหรือออกจากสถานที่ใด ควรคอยระวังตัว ต้องดูหน้าดูหลังให้ดี ไม่ให้ผู้ที่เกลียดเราให้ผลร้ายแก่เราได้ อย่าเป็นคนขี้โมโหอยู่เสมอ หากทำผิดจะลบล้างความผิดไม่ได้ วางอาวุธไว้ใกล้ตัวเสมอ อย่าเชื่อใจอาวุธของตนว่าจะใช้การได้ดี หรือจะไม่เป็นอันตรายต่อตนเอง จงนึกอยู่เสมอว่าการเวียนวายตายเกิดเป็นทุกข์

“โต้ตอบอย่าเสียคำ คนข่าอย่าร่วมรัก ... อย่าแผ่เผื่อความผิด”

คำศัพท์

คนข่า	คนที่มีความลับ มีลัษณคมม่นัย	ทำนุก	ทำนุ, บำรุง, เลี้ยงดู
ปลุกเอาแรง	ช่วยให้มีกำลัง	ทั่วตน	ทุกคน
ระปือ	เล่าลือ	ระบิล	เรื่อง ความ
ด่วนได้	คิดเอาแต่ได้	คนบังบด	คนมีเจื่อนำ ปิดบัง
จงพอใจ	จนเป็นที่พอใจ	เฝ้า	เข้าเฝ้า
ท้าวไท	พระเจ้าแผ่นดิน	ทะนง	ถือตัว
เกียจ	รังเกียจ	เคียดตอบ	โกรธตอบ
ใสสุทธิ	ใสและบริสุทธิ์	ขุด	ขุดคุ้ยเอาเรื่องเก่ามาพูด
ถาก	ทำร้าย	พาด	พาดให้เกิดความผิด
เลี่ยน	ลือเลี่ยน	คำคด	คำที่ไม่ซื่อตรง

ถอดคำประพันธ์ : พูตรับปากสิ่งใดไว้ ก็อย่าให้เสียคำพูด อย่าร่วมผูกมิตรไมตรีกับคนที่มีลัษณคมม่นัย พึงคำจุนพวกพ้องของตน ช่วยให้มีเรี่ยวแรงทุกคน เหมือนอย่างไก่และนกกระทา นำลูกหลานออกหากิน (เพื่อให้มีกำลังเหมือนตนเอง) อย่าเชื่อฟังเรื่องที่เล่าลือกันหรือข่าวลือ จะทำอะไรก็อย่าคิดเอาแต่ได้ (ต้องคิดเผื่อเสียไว้ด้วย) อย่าใช้คนที่ชอบทำอะไรปิด ๆ บัง ๆ เพราะอาจนำความเดือดร้อนมาให้ ให้ตอบแทนผู้มีพระคุณเมื่อยามที่ท่านตกทุกข์ได้ยาก โดยให้ของที่ท่านอยากได้จนท่านพึงพอใจ เมื่อเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินอย่าถือตัว อย่างรังเกียจคนที่จงรักภักดีต่อเรา แม้พระเจ้าแผ่นดินจะกริ้วเรา เราก็ไม่ควรโกรธตอบพระองค์ ให้อ่อนน้อมและจงรักภักดีด้วยใจบริสุทธิ์ อย่าใช้ปากขุดคุ้ยเรื่องราวแต่หนหลังของคนอื่นมาพูดให้เกิดความเสียหาย อย่าทำร้ายคนอื่นโดยมองด้วยสายตาที่ดูหมิ่นเหยียดหยาม อย่าพาดพาดให้เกิดความผิดเพราะฟังมาไม่ดีหรือไม่ชัดเจน อย่าลือเลี่ยนครุที่สอนให้เราสู้สำนักหรือว่ากล่าวเรา อย่าหัดพูดเท็จ อย่าเชื่อคนที่กล้าคิดร้ายต่อผู้มีอุปการะ อย่ายกความผิดแก่คนอื่น

“อย่าผูกมิตรคนจร ท่านสอนอย่าสอนตอบ ... อย่าดูถูกว่าน้อย”

คำศัพท์

คนจร	คนแปลกหน้า คนไม่มีที่อยู่	ความชอบ	คุณงามความดีที่ควรได้รางวัล
ที่ไปมา	เส้นทางที่เดินทางไปกลับ	ตื่น	ตื่นเต้น ดีใจ
ทั่วชน	ทุกคน	ตระกูลตน	คนในวงศ์สกุลของตน
ค่านับ	นับถือ	จับลิ้น	จับผิดคำพูด
นอบแทน	อ่อนน้อมตอบ	แหน	หวง
ความแหน	เรื่องที่หวง	เฝ้า	พงศ์ วงศ์

ถอดคำประพันธ์ : อย่าสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับคนแปลกหน้า เมื่อผู้ที่เราเคารพให้ความรู้หรือให้คำแนะนำแก่เรา เราไม่ควรแสดงความรู้หรือให้คำแนะนำตอบกลับไป เพราะจะเป็นการล่วงเกินให้จดจำคุณงามความดีที่ได้ทำไว้ เพื่อให้เกิดความภูมิใจและอยากทำความดีเพิ่มขึ้นอีก ให้หมั่นดูแลตนเองให้เส้นทางที่เดินทางไปและกลับอยู่เป็นประจำ เพราะอาจมีคนดักทำร้ายได้ ควรมีเมตตาแก่มิตรสหาย ไตร่ตรองจนรอบคอบดีแล้ว จึงค่อยพูด อย่าพูดติเตียนผู้อื่นลับหลัง เพราะเป็นการกระทำ

ที่ไม่มีมารยาท อย่าตื่นเต้นดีใจที่คนอื่นยกย่องตน อย่าดูหมิ่นคนยากจน ควรผูกมิตรกับทุกคน จงนับถือสกุลวงศ์หรือผู้ที่อยู่ร่วมสกุลเดียวกันกับตน อย่ามุ่งจับผิดคำพูดของคนอื่น เมื่อคนอื่นรักเรา เราก็ควรรักตอบเขา เมื่อคนอื่นอ่อนน้อมต่อเรา เราก็ควรอ่อนน้อมต่อเขาเป็นการตอบแทน ให้ระวังหรือคอยดูแลความลับหรือของหวงของตนไว้ให้ดี ผู้เป็นเชื้อสายกษัตริย์ ไฟ และงู สามารถทำอันตรายผู้อื่นได้ทุกเมื่อ ไม่ควรดูหมิ่นว่าเป็นเพียงหน่อเนื้อเชื้อกษัตริย์พระองค์เล็ก ไฟกองเล็ก ๆ หรือเป็นงูตัวเล็ก ๆ

“หิ้งห้อยอย่าแข่งไฟ ... เลิศอ้างทางธรรม แลนา”

คำศัพท์

แข่ง	สู้	ไฟ	ในที่นี้คือ แสงอาทิตย์
หัว	กล้าทางมุทะลุ บ้าบิ่น	แตก	ได้ผล พ่ายแพ้
ออกก้าง	อวดเบ่ง อวดอำนาจ	บ้ง	ปิดบัง
ลับ	พันหูพันตา	มัน	มันคง ไม่หลุด
คั้น	บีบ	จงบตาย	จงใจให้ดินไม่หลุด
จงแท้	จงจริงจัง	ห่าง	คนไม่มีสัมพันธ์กันทางสายเลือด
ชิด	คนที่เป็นญาติใกล้ชิด	ข้างหน้า	เรื่องในอนาคต
เบา	เบาความ ไม่คิดให้ถี่ถ้วน	ตื่น	คนที่คบกันเพียงผิวเผิน
ลึก	คนที่คบกันอย่างลึกซึ้ง	เข้าศึก	เข้าสู่สนามรบ
มักง่าย	มีนิสัยชอบแต่ความสะดวกเป็นเกณฑ์	ตึง	ฆ่างู
ตีปลา	ตีน้ำให้ปลาตื่นตกใจ	ไซ	เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง
ใจเบา	ใจไม่หนักแน่น	ข้าเก่า	ข้าทาสที่อยู่กับเรามานาน.
อด	อดกลั้น	สบ	ทั่ว ทั้งหมด
สรรพ	ทั้งหมด	ตรับ	ฟัง
ตรี	คิด	ตรอง	ใคร่ครวญ
โดย	ตาม	อรรถ	ข้อความ
ถ่อง	ชัด แน่แท้ จะแจ้ง	ถ้วน	ทั้งหมด
แถลง	บอก กล่าว	เลิศ	เล่ห์ อุบาย ชั้นเชิง
เหตุ	เรื่อง		

ถอดคำประพันธ์ : เป็นเพียงหิ้งห้อยก็อย่าอาจหาญไปแข่งกับแสงไฟของดวงอาทิตย์ (ผู้มีกำลังน้อยอย่าอาจหาญไปแข่งขันกับผู้ที่กำลังมากกว่า) อย่ามุ่งคิดร้ายหรือทำอันตรายต่อพระเจ้าแผ่นดิน อย่ากล้ามุทะลุเกินไป จะทำให้ได้ผลหรือพ่ายแพ้ได้ง่าย อย่าเข้าไปยงก้างข้างขึ้นวางบนบ่า คืออย่าทำสิ่งที่จะเกิดอันตรายแก่ตนได้โดยง่าย อย่าทำอวดเบ่งใส่ขุนนางผู้มีอำนาจ ยามมีเงินมีทองหรือมีอำนาจ มักมีคนให้ความช่วยเหลือ แต่ยามหมดสิ้นเงินทองหรืออำนาจ มีแต่คนรังเกียจ หากมุ่งจะปิดเป็นความลับ ต้องปิดให้ได้จนไม่มีใครสามารถได้ยินหรือรู้เห็น หากตั้งใจจะจับคนผิด ต้องจับให้มันจนดินไม่หลุด หากปรารถนาจะคาดคั้นเอาความจริง ต้องเอาความจริงให้ได้ อย่าใจอ่อนหรือยอมให้บิดพลิ้วจนดินหลุดไปได้เป็นอันขาด หากหมายปองสิ่งใด ต้องพยายามเอามาเป็นของตนให้สำเร็จจงได้ หากต้องการจะแก้ให้หลุดพ้นจากข้อกล่าวหาหรือข้อผิดใด ๆ ต้องแก้ให้สิ้นสงสัย อย่ารักคนอื่นมากกว่ารักญาติ คำนี้ถึงเรื่องที่จะเกิดในภายหน้าให้ดี อย่าประมาท อย่าเห็นแก่คนที่คบกัน

เพียงผิวเผินมากกว่าคนที่รู้จักกันอย่างลึกซึ้ง เมื่อเข้าทำศึกสงคราม ต้องรู้จักดูแลตนเองให้พ้นภัยอันตราย เป็นคนธรรมดาต้องมีมานะที่จะศึกษาหาความรู้มากกว่าคนที่มียศศักดิ์ อย่าทำตัวแบบหวังแต่ความสะดวกเท่านั้น เพราะเป็นการกระทำที่ไม่ดี อย่าฆ่างูให้กาบิน เพราะจะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ และอาจถูกงูทำร้ายเอาได้ อย่าตีน้ำจนปลาไม่เข้าไซ คือ อย่าทำให้คนอื่นเสียประโยชน์ อย่าใจเบาไม่หนักแน่น อย่าเชื่อฟังคำใครง่าย ๆ อย่าตีสุนัขเพื่อห้ามมันเห่า เพราะจะทำให้ไม่สำเร็จเนื่องจากเป็นธรรมชาติของสุนัขที่ต้องเห่า คืออย่าทำในสิ่งที่ฝืนหรือผิดธรรมชาติ ข้าทาสหรือคนรับใช้ที่อยู่กับเรามา นานเกิดร้ายขึ้นมา ก็ให้อดกลั้นไว้ อย่าถือโกรธ อย่ารักเหมา มากกว่าผม คืออย่ารักผู้อาศัยเบียดเบียนเรามากกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรา อย่ารักลมกว่าน้ำ คืออย่ารักสิ่งที่จับต้องไม่ได้มากกว่าสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่เรา อย่ารักถ้ำมากกว่ารักเรือนตนเอง เพราะถ้ำเป็นของสาธารณะ ไม่ใช่สมบัติของคนใดคนหนึ่ง แต่เรือนเป็นสมบัติของเรา อย่ารักเดือนมากกว่ารักตะวัน เพราะตะวันให้ประโยชน์แก่เรามากกว่าเดือน คืออย่ารักของที่ให้ประโยชน์น้อยกว่าของที่ให้ประโยชน์มาก คำสอนทั้งหมดเหล่านี้ ผู้ที่จะเป็นนักปราชญ์พึงฟัง นำไปคิดให้รอบคอบ แล้วนำไปปฏิบัติ ตามข้อความที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง เลือกเอาคำสอนที่มีเรื่องนำมากล่าวอธิบาย ตามที่เห็นว่ามีประโยชน์เป็นเลิศและถูกต้องตามทำนองคลองธรรมนี้แล

การอ่านตีความ

การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อให้เข้าใจความหมาย ความคิดสำคัญของเรื่อง ความรู้สึก และอารมณ์สะท้อนใจจากบทประพันธ์ ซึ่งอาจเข้าใจได้มากน้อยลึกซึ้งเพียงใด ตรงกันกับผู้ประพันธ์หรือไม่ หรือผู้อ่านคนอื่น ๆ หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์เดิมและความรู้สึกของผู้อ่านแต่ละคน การตีความของทุกคนอาจไม่ตรงกันเสมอไป โดยในกระบวนการอ่านเพื่อตีความนั้นผู้อ่านจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการแปลความ จับใจความสำคัญ การสรุปความ รวมทั้งการเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ของข้อความ

ใบงาน
“ถอดคำประพันธ์สุภาชิตพระร่วง”

ฟังฉันเมื่อต่อญาติ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

รู้ที่ตลาดที่หาญ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คนพาลอย่าพาลผิด อย่าผูกมิตรไมตรี

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เมื่อพาทีฟังตอบ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

จงนับนอบผู้ใหญ่

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ช่างไล่เล่นเลี้ยงหลบ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

สุวานขบอย่าตอ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ากอปรจิตริษยา

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เจรจาตามคดี

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าปลุกผีกลางคลอง อย่าปองเรียนอาถรรพ์ พลันฉิบหายวายม้วย

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ายลเยี่ยงถั่วแตกมิตติ จงยลเยี่ยงส้มฤทธิ์แตกมิเสี

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ภายในอย่านำออก ภายนอกอย่านำเข้า

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อาสาเจ้าจนตัวตาย อาสานายจงบอแรง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ของแพงอย่ามักกิน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ายिनคำคนโลก

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

โอบอ้อมเอาใจคน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ายลเหตุผลแต่ใกล้

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ท่านให้อาษาหมายโทษ คนโหดให้เอ็นดู

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ขอรูยอดหน้า ยอข้าเมื่อแล้วกิจ ยอมิตรเมื่อลับหลัง ลูกเมียยังอย่าสรรเสริญ เยียวสะเทินจะอดสู

คำศัพท์

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

ตีความ

.....

.....

.....

อย่าซังครูซังมิตร

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ผิตอย่าเอาเอาแต่ชอบ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

นอบตนต่อผู้เฒ่า

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เข้าออกอย่างวางใจ ระวังระไวหน้าหลัง เยียวผู้ซึ่งจะคอยโทษ

คำศัพท์

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

ตีความ

.....

.....

.....

อย่ากริ้วโกรธเนื่องนิตย ฝิวผิตปลิดไปร้าง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ข้างตนไว้อาวุธ เครื่องสรรพยุทธอย่างวางจิต

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คิดทุกข้อในสงสาร

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าทำการที่ผิด คิดชวนชวายเป็นชอบ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

โต้ตอบอย่าเสียคำ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คนขายร่วมรัก

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

พรรคพวกฟังทำนุก ปลุกเอาแรงตัวตน ยลเยี่ยงไถ่นกกระทา พาลูกหลานมากิน

คำศัพท์

.....

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

.....

ตีความ

.....

.....

.....

ระบือระบิลอย่าฟังคำ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

การจะทำയാต่วนได้

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าใช้คนบังคับ ทดแทนคุณท่านเมื่อยาก ฝากของรักจงพอใจ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เฝ้าท้าวไทอย่าทะนง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ภักดีจงอย่าเกียจ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เจ้าเขี่ยตออย่าเขี่ยตออบ นอบนบใจใสสุทธิ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าชูดคนด้วยปาก อย่าถากคนด้วยตา อย่าพาดด้วยหู

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าเลียนครูเตือนดำ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าริกล่าวคำคด

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คนทรยศอย่าเชื่อ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าแผ่เผื่อความผิด

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าผูกมิตรคนจร

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ท่านสอนอย่าสอนตอบ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ความชอบจำใส่ใจ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ระวิงระไวที่ไปมา

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เมตตาทอบต่อมิตร

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คิดแล้วจึงเจรจา อย่างินทาผู้อื่น อย่าตื่นยกยอดน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คนจนอย่าดูถูก ปลุกไมตรีทั่วชน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ตระกูลตบจนคำนับ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าจับลิ้นแก่คน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ท่านรักตนจงรักตอบ ท่านนอบตนจงนอบแทน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ความเหน็ดให้ประหยัด

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เผ่ากระษัตริย์เพลิงงู อย่าดูถูกว่าน้อย

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

หิ้งห้อยอย่าแข่งไฟ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าปองภัยต่อท้าว อย่ามักห้าวพลันแตก อย่าเข้าแบกงาข้าง อย่าออกก้างขุนนาง

คำศัพท์

.....

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

ตีความ

.....

.....

ปางมีขอบท่านช่วย อย่าป่วยท่านชิงชิง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

มิจะบังบังงลับ มิจะจับจับงมัน มิจะคั้นคั้นงตาย มิจะหมายหมายงแท้ มิจะแก้แก้งกระจ่าง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ารักห่างกว่าชิด

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คิดข้างหน้าอย่าเบา

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าถือเอาตื่นกว่าลึก เมื่อเข้าศึกระวังตน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เป็นคนเรียนความรู้ จงยังผู้ผู้มีศักดิ์

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ามั่งงายมิตี

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าตึงให้แก่กา

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าตีปลาหน้าไซ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าใจเบาจนหนัก

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ตีสุนัขห้ามเห่า

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ข้าแก่ร้ายอดเอา

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลมกว่าน้ำ อย่ารักถ้ากว่าเรือ อย่ารักเดือนกว่าตะวัน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

สบลิ่งสรรพโหวาท ผู้เป็นปราชญ์พืงสดับ ตรับตริตรองปฏิบัติ โดยอรรถอันถ่องถ้วน แถลงเลิศเหตุ
เลิศล้วน เลิศอ้างทางธรรม แลนา

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าโดยคำคนพลอด เช่นเรือทอดทางถนน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

คบขุนนางอย่าโหด

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

โทษตนผิดรำพึง อย่าคะนึ่งถึงโทษท่าน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

หวานพีชจักเอาผล เลี้ยงคนจักกินแรง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าไฝตนให้เกิน

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว น้ำเชียวอย่าขวางเรือ ที่สู้มเสื่อจงประหยัด จงเร่งระมัดพิณไฟ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ตนเป็นไทอย่าคบทาส

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่าประมาทท่านผู้ดี

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

มีสินอย่าอวดมั่ง

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ผู้เฒ่าสั่งจงจำความ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

ที่ขวากหนามอย่าเสียเกือก ทำรั้วเรียกไว้กันตน คนรักอย่าวางใจ

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

อย่างขัดแข็งผู้ใหญ่

คำศัพท์

.....

ถอดคำประพันธ์

.....

ตีความ

.....

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เอกภพความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง เนื้อหาน่าคิด (๓) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สุภาษิตพระร่วงถูกสันนิษฐานว่าเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัย ที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อยถ้อยคำให้มีสัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาษิต ให้คุณค่านอกเหนือจากนั้นคือวิถีชีวิตไทย แสดงในการสรรหาของคนที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนในช่วงที่ที่แล้ว</p> <p>ขั้นสอน ๑. นักเรียนเล่นเกม “บิงโกคำศัพท์” โดยเลือกคำที่กำหนดให้จำนวน ๙ คำ เขียนลงในช่องที่ ๙ ช่อง ช่องละ ๑ คำ คำแต่ละคำเขียนไว้ในช่องใดก็ได้ ตามความพอใจ แต่ต้องครบทุกคำ โดยมีคำศัพท์สำคัญ ดังนี้ คนบึงบต คัน มลัก เรือก สะเทิน สุวาน หน้าศึก แหน ออกก้าง</p> <p>๒. นักเรียนฟังความหมายของคำศัพท์แต่ละคำ แล้วร่วมกันทายว่าความหมายดังกล่าว เป็นความหมายของคำศัพท์คำใด เมื่อทราบแล้ว ทำเครื่องหมาย x กากบาททับคำศัพท์คำนั้น</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันทายความหมายของคำศัพท์จำนวนทั้ง ๙ คำ ระหว่างการทายคำศัพท์ หากมีนักเรียนคนใด สามารถเรียงตำแหน่งของคำต่อกัน ๓ คำ ทั้งในแนวตั้ง แนวนอน และแนวทแยง ให้กล่าวว่า “บิงโก”</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ ๑. เกม “บิงโกคำศัพท์” ๒. ใบงาน “ศัพท์สำคัญและข้อความโดนใจ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “ศัพท์สำคัญและข้อความโดนใจ”</p> <p>การวัดและประเมินผล แบบประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการการพูด</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ บอกความหมายของคำศัพท์ในเรื่องสุภาษิตพระร่วง ด้านทักษะและกระบวนการ อธิบายความหมายข้อความในเรื่องสุภาษิตพระร่วง</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑</p> <p>เรื่อง เมื่อหน้าคิด (๓)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>๔. นักเรียนที่กล่าวว่า “บิงโก” ทวนคำศัพท์ให้เพื่อนฟัง</p> <p>นักเรียนคนอื่น ร่วมกันพิจารณาคุณค่าและความหมายอีกครั้งหนึ่ง</p> <p>๕. นักเรียนทำใบงาน “ศัพท์สำคัญและข้อความโดนใจ”</p> <p>โดยให้บันทึกคำศัพท์ทั้ง ๙ คำ พร้อมความหมายลงในใบงาน</p> <p>๖. นักเรียนเลือกคำที่ตนเองสนใจ ๑ คำ เพื่อนำไปสืบค้น</p> <p>ในสุภาษิตประรวง ว่าคำนั้นปรากฏในข้อความใด แล้วยก</p> <p>ข้อความดังกล่าวมาเขียนตอบ พร้อมเขียนอธิบายความหมาย</p> <p>ตามความเข้าใจ</p> <p>๗. นักเรียนอาสาสมัครนำเสนอใบงานศัพท์สำคัญ</p> <p>และข้อความโดนใจ เพื่อน ๆ ร่วมกันตรวจสอบ โดยครูให้</p> <p>คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของการเข้าใจความหมาย</p> <p>ของคำหรือข้อความที่ใช้ในการสื่อสาร</p>	

“บิงโกคำศัพท์”

คำศัพท์ที่กำหนด

คนบังบด

เรือ

หน้าศึก

คืบ

สะเทิน

แหน

มลัก

สุวาน

ออกก้าง

ช่องบิงโก

ใบงาน
“ศัพท์สำคัญและข้อความโดนใจ”

ที่	คำศัพท์	ความหมาย
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		
๖		
๗		
๘		
๙		

คำศัพท์ที่เลือก .....

ข้อความที่ปรากฏในสุภาษิตพระร่วง

.....
.....

อธิบายความหมายได้ว่า

.....
.....
.....

แบบประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินมารยาทในการฟัง การดู และการพูดของนักเรียนตามรายการ
ประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การไม่พูดคุยกััน	ไม่พูดคุย ตลอดระยะเวลาที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๑ - ๒ ครั้ง ในเวลาที่ฟังหรือดู	พูดคุย ๓ ครั้งขึ้นไป ในเวลาที่ฟังหรือดู
๒. ความตั้งใจ	ตั้งใจและมีสมาธิในเรื่องที่ฟังหรือดู	ตั้งใจแต่ขาดสมาธิบางครั้ง	ไม่ตั้งใจฟังหรือดู
๓. การให้เกียรติผู้พูดโดยการปรบมือ	ปรบมือทุกครั้งก่อนฟัง ขณะฟัง หรือหลังจบ การฟัง	ปรบมือบางครั้งก่อนฟัง ขณะฟัง หรือหลังจบ การฟัง	ไม่ปรบมือก่อนฟัง ขณะฟัง หรือหลังจบการฟัง
๔. การแสดงกิริยาที่เหมาะสม	ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมขณะฟังหรือดู	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๑ - ๒ ครั้ง	แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ๓ ครั้ง ขึ้นไป
๕. การยกมือถามเมื่อต้องการถาม	ยกมือก่อนถามทุกครั้ง เมื่อมีข้อสงสัย	ยกมือก่อนถามบางครั้ง เมื่อมีข้อสงสัย	ชักถามโดยไม่ยกมือทุกครั้ง

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาคามคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒</p> <p>เรื่อง พินิจวรรณศิลป์ (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาพบุรุษควรถูกสันนิษฐานว่าเป็น</p> <p>วรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุด</p> <p>ของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อย</p> <p>ใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อย</p> <p>ถ้อยคำให้มีสัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ</p> <p>นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาพดี ให้คุณค่า</p> <p>ในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย</p> <p>แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้</p> <p>ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนอ่านแถบข้อความสุภาพบุรุษ</p> <p>“...เดินทางคนเดียวเนบเลียว นำเขี้ยวอย่างเร็ว ที่สี่มเสื่อจง</p> <p>ประหยัด...” แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความ</p> <p>ไพเราะ</p> <p>แนวคำตอบ</p> <p>ข้อความดังกล่าวถือเป็นวรรณศิลป์ที่เกิดจากคำคล้องจอง</p> <p>ระหว่างวรรค (สัมผัสระหว่างวรรค)</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. บัตรคำประพันธ์</p> <p>๒. ใบงาน “การอธิบายคุณค่าด้านวรรณศิลป์”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “การอธิบายคุณค่าด้านวรรณศิลป์”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินพฤติกรรมการกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>อธิบายคุณค่าด้านวรรณศิลป์</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ในเรื่องสุภาพ</p> <p>บุรุษ</p>	<p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนฝึกสังเกตและจำแนกการเล่นเสียงพยัญชนะ</p> <p>การเล่นเสียงสระ ที่ปรากฏในคำประพันธ์</p> <p>๒. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ เป็น ๕ กลุ่ม</p> <p>แต่ละกลุ่มรับบัตรคำประพันธ์ กลุ่มละ ๑ ข้อความ ดังนี้</p> <p>- ข้อความที่ ๑ ...เฝ้าแผ่นภาพสุโขทัย... ...ข้างใต้แล่น</p> <p>เสียงหลบ...</p> <p>- ข้อความที่ ๒ ...เห็นงามตวย่าปอง... ...ยอครูยอต่อ</p> <p>หน้า...</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องทำให้เกิดขึ้นผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง พินิจวรรณศิลป์ (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>- ข้อความที่ ๓ ...ระบือระบิลอย่างฟังความ... ...ระว่าง ระว่างที่ไปมา...</p> <p>- ข้อความที่ ๔ ...สู่เสียดินอย่าเสียศักดิ์... ...สุวานชบ อย่าชบตอบ...</p> <p>- ข้อความที่ ๕ ...เอาแต่ชอบเสียดิน... ...ปลูกไมตรี อย่าร้าง สร้างกุศลอย่าไร้รอย...</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ที่ปรากฏในคำประพันธ์ที่ได้รับ และเขียนในใบงาน “การอธิบายคุณค่าด้านวรรณศิลป์”</p> <p>๔. ผู้แทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการเขียนอธิบายที่ปรากฏ ในคำประพันธ์ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ในการเรียนครั้งนี้</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	---	---

บัตรคำประพันธ์

ข้อความที่ ๑ ...เผ้าแผ่นภพสุโขทัย... ...ข้างไถ่เล่นเสียงหลบ...

ข้อความที่ ๒ ...เห็นงามตาอย่าปอง... ...ยอครูยอต่อหน้า...

ข้อความที่ ๓ ...ระปือระบิลอย่าฟังความ... ...ระวังระไวที่ไปมา...

ข้อความที่ ๔ ...สู้เสียสินอย่าเสียศักดิ์... ...สุวานขบอย่าขบตอบ..

ข้อความที่ ๕ ...เอาแต่ชอบเสียผิด... ...ปลุกไมตรีอย่ารู้ร้าง สร้างกุศลอย่ารู้โรย...

ใบงาน
“การอธิบายคุณค่าด้านวรรณศิลป์”

๑. ข้อความในสุภาษิตพระร่วงที่ได้รับ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(เฉลย) ใบงาน
“การอธิบายคุณค่าด้านวรรณศิลป์”

๑. ข้อความในสุภาषิตพระร่วงที่ได้รับ
แนวคำตอบ (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน)

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์
แนวคำตอบ

ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ คล่องจอง กะทัดรัด ไม่มีศัพท์สูง จึงทำให้อ่าน เพราะง่ายต่อการเข้าใจ และจดจำ แต่ละวรรคจะสอนเพียงเรื่องเดียวเป็นใจความสั้น ๆ มีเหตุมีผลและมีอุปมาอุปไมย เปรียบเทียบดี เป็นการสอนศีลธรรมและคติธรรม สำนวนโวหารคล้ายกันกับในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาคความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓</p> <p>เรื่อง พินิจวรรณศิลป์ (๒)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>		<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาพชนควรรู้จักสันนิษฐานว่าเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อยถ้อยคำให้มีสัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาคือสุภาพชนให้คุณค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนอ่านแถบข้อความคำประพันธ์ “ปางมีขอบทานช่วย ปางป่วยทานชิงชัง” และสังเกตคำ “ปาง” ในบทประพันธ์</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเพราะเหตุใดจึงมีคำว่า “ปาง” ซ้ำกัน</p> <p>แนวคำตอบ</p> <p>เป็นการเล่นคำ</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. แถบข้อความ</p> <p>๒. ใบความรู้ “สุภาพชนควรระวัง”</p> <p>๓. ใบงาน “คำกล่าวการเล่นคำ”</p>	
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>อธิบายลักษณะเด่นด้านการเล่นคำ</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์การเล่นคำในเรื่องสุภาพชนควรระวัง</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ไม่เรียนรู้อ</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน อ่านใบความรู้ “สุภาพชนควรระวัง” จากนั้นทำใบงาน “คำกล่าวการเล่นคำ”</p> <p>๒. นักเรียนอาสาสมัครนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เอกาความคิดด้วยคำถาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง พินิจวรรณศิลป์ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>๓. มีวินัย สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการเล่นคำ</p>	

แถบข้อความ

“ปางมีชอบท่านช่วย ปางป่วยท่านชิงช้าง”

ใบงาน
“คำหาการเล่นคำ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาข้อความจากเรื่องสุภาชิตพระร่วง ที่มีความโดดเด่นในการเล่นคำ
เขียนข้อความที่เลือกและขีดเส้นใต้ให้เห็นการเล่นคำ

๑. ข้อความที่ ๑

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. ข้อความที่ ๒

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓. ข้อความที่ ๓

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(เฉลย) ใบงาน
“คำหาการเล่นคำ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาข้อความจากเรื่องสุภาชิตพระร่วง ที่มีความโดดเด่นในการเล่นคำ
เขียนข้อความที่เลือกและขีดเส้นใต้ให้เห็นการเล่นคำ

ข้อความที่ ๑

เช่น .....อย่าควรถูกเป็นพาล"....."อย่าอวดหาญแก่เพื่อน"
....."อย่าขอของรักมิตร"....."อย่าเบียดเสียดแก่มิตร"

ข้อความที่ ๒

เช่น ....."อย่านั่งชิดผู้ใหญ่"....."อย่าขัดแย้งผู้ใหญ่"....."อย่าไฝตนให้เกิน"

ข้อความที่ ๓

เช่น "สู้เสียศีลอย่าเสียสัตย์" เล่นคำเสียง ส

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔		วิชา ๑ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำถาม	เรื่อง ยลยันทศนะ (๑)	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	รายวิชา ภาษาไทย ๑	
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>สุภาพชนระวางถูกสันนิษฐานว่าเป็นวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเก่าแก่ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทพราโย ใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อยถ้อยคำให้สัมผัสคล้องจองอย่างไร้พราโย นอกจากนั้นยังมีเนื้อหาเป็นสุภาพชน ให้คุณค่าในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคสมัย</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>อธิบายคุณค่าด้านสังคมที่ปรากฏในสุภาพชนระวาง</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>สรุปคุณค่าจากสุภาพชนระวาง</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของสุภาพชนระวาง</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันอภิปรายคุณค่าที่ปรากฏจากสุภาพชนระวางด้านสังคม ในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นวรรณคดีคำสอนเรื่องแรกของไทย - ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่คนในสังคมสุโขทัย - เห็นภาพสังคมไทยสมัยสุโขทัยที่มีชนหลายชั้นอยู่ร่วมกัน - คำสอนที่สอนให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข - คำสอนที่นำไปประโยชน์สู่ตนเอง ครอบครัว และสังคม <p>๒. นักเรียนเขียนสรุปคุณค่าจากสุภาพชนระวาง ลงในสมุดจดบันทึก</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของวรรณคดีเรื่องสุภาพชนระวาง</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>บัตรคำ</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การเขียนสรุปคุณค่าจากสุภาพชนระวาง</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำถาม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔</p> <p>เรื่อง ยลยันทศนะ (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	--	--

บัตรคำ

ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่คนในสังคมสุโขทัย

เห็นภาพสังคมไทยสมัยสุโขทัยที่มีชนหลายชั้นอยู่ร่วมกัน

คำสอนที่สอนให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

คำสอนที่นำประโยชน์สู่ตนเอง ครอบครัว และสังคม

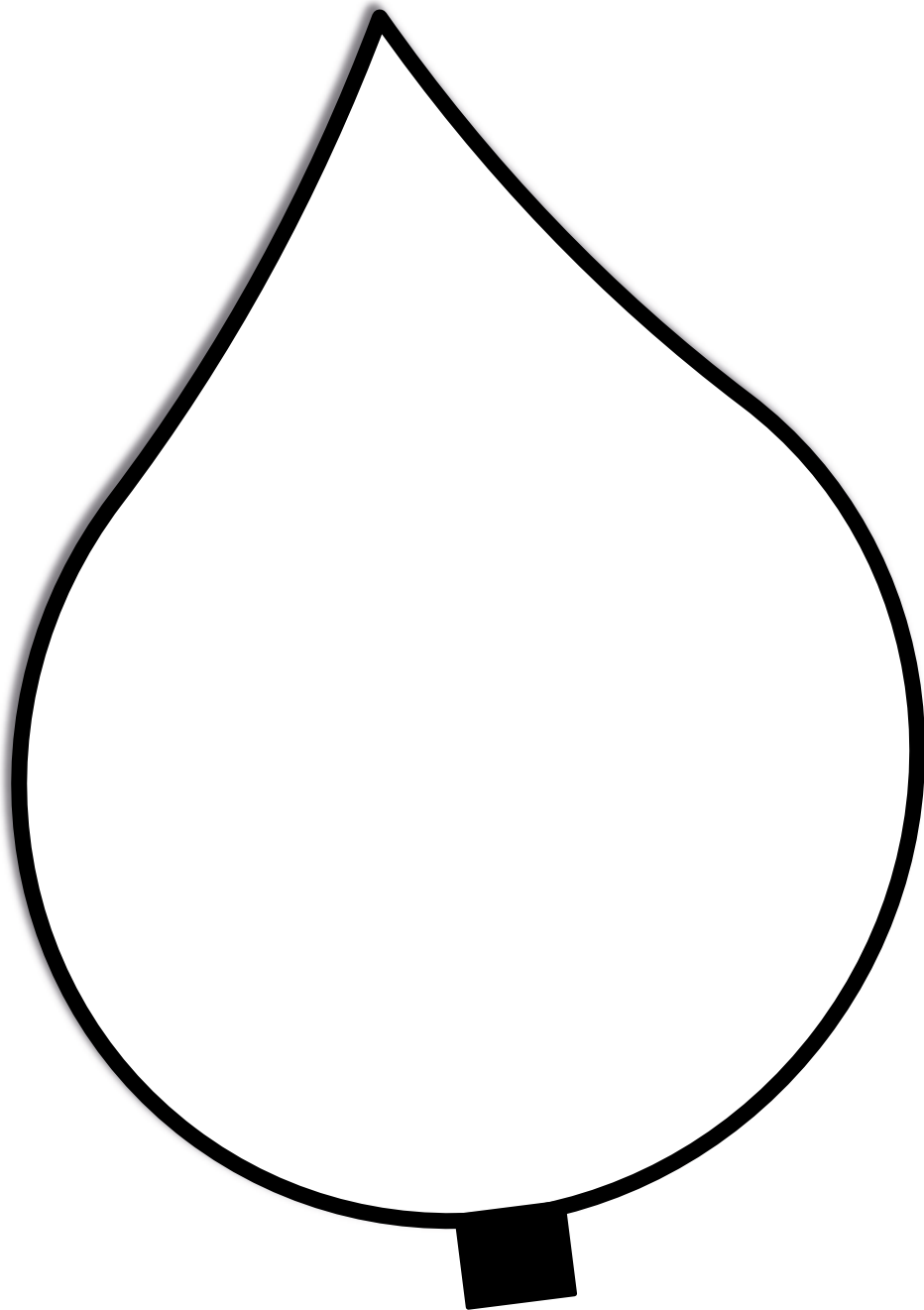

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาคามคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ยลยินที่คนะ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สุภาพชนควรประพฤติตนเป็น วรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัย ที่นับได้ว่าเก่าแก่ ที่สุดของไทย แต่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อย ใช้ภาษากระชับ แต่กินใจความมาก เรียงร้อย ถ้อยคำให้มีสัมผัสคล้องจองอย่างไพเราะ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเป็นสุภาพชน ให้คุณค่า ในการสะท้อนลักษณะของวิถีชีวิตไทย แสดงพฤติกรรมของคน ที่ยังคงสามารถนำมาใช้ ได้ทุกยุคสมัย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเก็บหรือเผยแพร่คำสอน ที่ดี แนวการตอบ การจดบันทึก การเขียนจดหมาย เป็นต้น ขั้นสอน ๑. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการ เรียนรู้เรื่องสุภาพชนพระร่วง โดยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้ - ข้อดีคำสอนจากสุภาพชนพระร่วง - ความรู้ประกอบจากสุภาพชนพระร่วง - สุภาพชนพระร่วงกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๒. นักเรียนทำกิจกรรม “ต้นไม้แห่งความดี” โดยเขียนคำ ปฏิญาณการทำความดีในชีวิตคนละ ๑ ข้อ ลงในกระดาษ รูปใบไม้ ๓. นักเรียนทุกคนอ่านข้อความของตนเองหน้าชั้นเรียน เมื่ออ่านเสร็จ ให้นำไปข้อความของตนเองติดไว้ที่ป้ายนิเทศ หน้าชั้นเรียนหรือผูกห้อยไว้กับต้นไม้จำลอง</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดโรงเรียน สื่อ ใบงาน “ต้นไม้แห่งความดี” ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “ต้นไม้แห่งความดี” การวัดและประเมินผล -</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ อธิบายคุณค่าด้านสังคมที่ปรากฏในสุภาพชน พระร่วง ด้านทักษะและกระบวนการ วิเคราะห์คุณค่าจากสุภาพชนพระร่วง</p>		

<p style="text-align: center;">แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕</p> <p style="text-align: center;">เรื่อง ยลอินทศนะ (๒)</p> <p style="text-align: center;">รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>		<p style="text-align: center;">เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p style="text-align: center;">ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p style="text-align: center;">ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับข้อความในต้นไม้มแห่งความดีว่าตรงกับคำสอนในสุภาษิตพระร่วงอย่างไรบ้าง</p>	

ใบงาน
“ต้นไม้แห่งความดี”

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำปณิธานการทำความดีในชีวิตคนละ ๑ ข้อ ลงในกระดาดารูปใบไม้

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย กลาความคิด ด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) เป็นกระบวนการหนึ่งเพื่อสื่อสารที่ถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารซึ่งมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจและชำนาญ เพราะการสื่อสารจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้มนุษย์ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างราบรื่นและสัมฤทธิ์ผล</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>เข้าใจความหมายและวิธีการเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรพสาระสาร</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาษาในสุภาษิตพระร่วงแตกต่างจากภาษาในสื่อสังคมปัจจุบันอย่างไร - มีภาษิตใดบ้างที่สามารถนำมาประยุกต์ในชีวิตปัจจุบันได้ <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนศึกษาใบความรู้ “การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)” นักเรียนทำใบงาน” การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)” จากนั้นนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)”</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> ใบความรู้ “การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)” ใบงาน “การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)” <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การทำใบงาน “การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>
--	---	--

<p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๓. มีวินัย</p>		<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร</p> <p>๒. การคิดขั้นสูง</p>
--	--	--

ใบความรู้ “อินเทอร์เน็ต”

การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต

การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีข้อควรระวังทั้งในเรื่องการให้ข้อมูลและการใช้ภาษา เพราะผู้รับสารไม่มีโอกาสถาม ถ้าผู้ให้ข้อมูลเขียนได้กระจ่างชัดเจนมากเท่าใด ก็ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้รวดเร็ว และเกิดประโยชน์หรือปฏิบัติได้เร็ว ผู้ส่งสารต้องตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องมากที่สุด การพูดคุยในห้องคุยอิเล็กทรอนิกส์ ต้องระวังไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นส่วนตัวมากเกินไป เพราะผู้อื่นสามารถได้ข้อมูลนั้นไป อาจทำให้เกิดอันตราย ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงได้ เรื่องภาษาต้องใช้ภาษาให้ถูกต้อง โดยเฉพาะการสะกด การันต์ เพราะถ้อยคำและภาษาเหล่านี้จะปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ ผู้รับสารจะเห็นภาพตัวอักษร ถ้าผู้ส่งสารใช้คำที่สะกดไม่ถูกต้อง หรือใช้ภาษาผิด ๆ ผู้รับสารก็อาจจดจำไปใช้ผิดต่อไปได้ นอกจากนั้น ผู้ส่งสาร ควรใช้ถ้อยคำสุภาพ หลีกเลี่ยงการใช้คำหยาบ เพราะจะทำให้ผู้รับสาร ขาดความนับถือ และดูถูกว่าผู้ส่งสาร เป็นคนไม่สุภาพไม่น่าคบก็เป็นได้

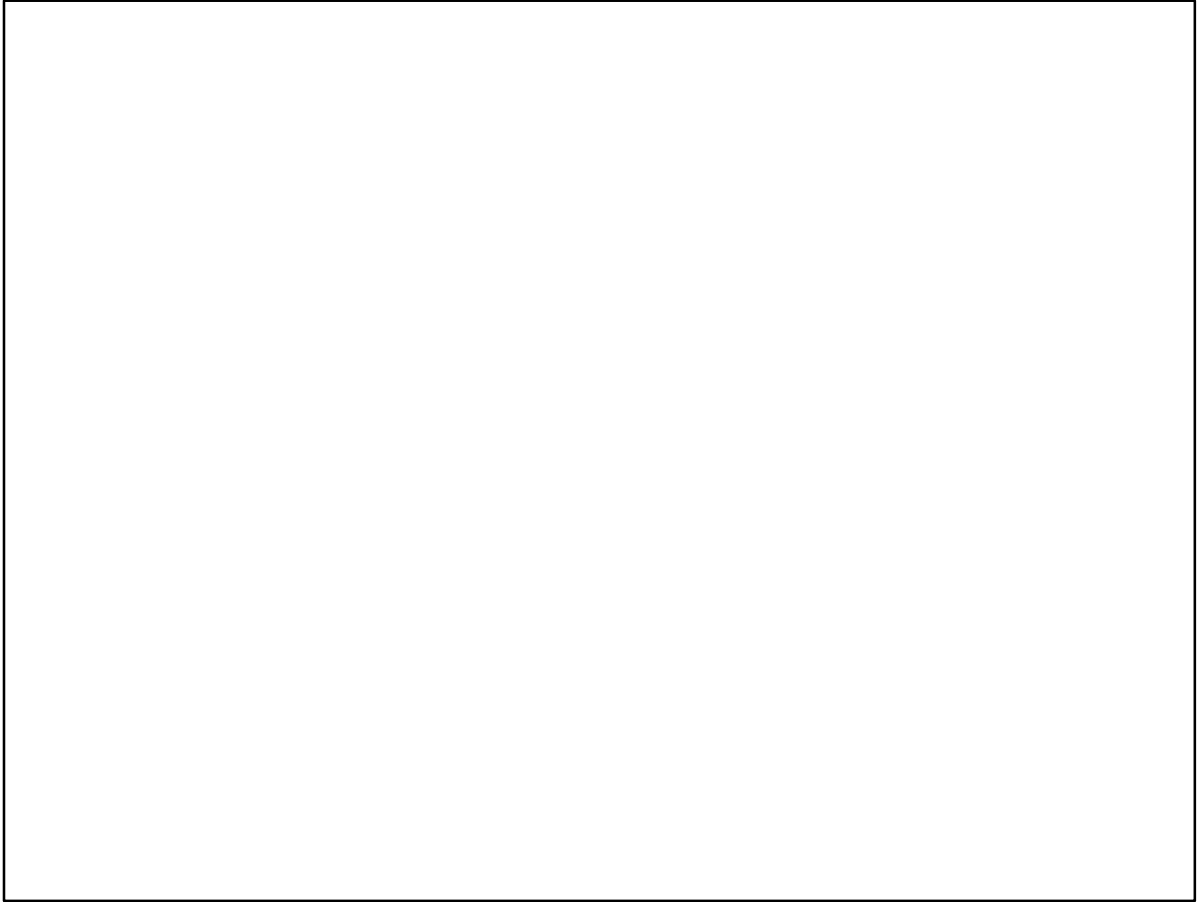
คำต่อไปนี้ในอินเทอร์เน็ตมักเขียนตามเสียงพูด ควรเขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

คำว่า	เค้า	ต้องเขียนว่า	เขา
คำว่า	ชั้น, ดิชั้น	ต้องเขียนว่า	ฉัน, ดิฉัน
คำว่า	นึ่ง	ต้องเขียนว่า	หนึ่ง
คำว่า	มัย	ต้องเขียนว่า	ไหม
คำว่า	รี	ต้องเขียนว่า	หรือ
คำว่า	ซึก	ต้องเขียนว่า	สัก
คำว่า	เนี่ย	ต้องเขียนว่า	นี่นะ
คำว่า	ชะ	ต้องเขียนว่า	เสีย

จากหนังสือวิเรียน รายวิชาพื้นฐาน วิชาภาษาไทย
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๑๖๕

ใบงาน
“การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิด “การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)”

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย েলাความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) เป็นกระบวนการหนึ่งเพื่อสื่อสารที่ถ่ายทอดจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารซึ่งมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจและชำนาญ เพราะการสื่อสารจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้มนุษย์ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างราบรื่นและสัมฤทธิ์ผล</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>เข้าใจความหมายและวิธีการรับสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์การรับสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗</p> <p>เรื่อง ส่องผ่านโลกออนไลน์ (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสื่อสังคมออนไลน์</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายประเด็น “ภาษาบนอินเทอร์เน็ตที่นำไปสู่การรับสารที่ผิดพลาด”</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นที่ร่วมกันอภิปรายหน้าชั้นเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องการรับสารจากอินเทอร์เน็ต</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุดโรงเรียน</p> <p>สื่อ</p> <p>-</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>-</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
--	---	---

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน ๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่อง ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	---	--

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ทัศนคติด้วยคำคม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘</p> <p>เรื่อง ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๒)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การเขียนสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) เป็นกระบวนการหนึ่งเพื่อสื่อสารที่ถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจและชำนาญ เพราะการสื่อสารจริงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้มนุษย์ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างราบรื่นและสัมฤทธิ์ผล</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนร่วมกันศึกษาภาพแสดงสัญลักษณ์อารมณ์ (Emoticon) ที่นิยมใช้กันแพร่หลายในโลกออนไลน์ จากนั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่า ตนเองเคยใช้สัญลักษณ์อารมณ์ใดบ้าง</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนตามความสมัครใจ ศึกษาไปความรู้ “การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต”</p> <p>๒. นักเรียนเล่นเกม “ห้ามทำ และคำแนะนำ” ดังนี้</p> <p> นักเรียนคนที่ ๑ เป็น “คำห้ามทำ”</p> <p> นักเรียนคนที่ ๒ เป็น “คำแนะนำ”</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันคิด “คำห้ามทำ” และ “คำแนะนำ”</p> <p>ในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต</p> <p>๔. นักเรียนข้อความลงในกระดาษโพสต์อิทและนำมาติดที่กระดาน เพื่อน ๆ ร่วมตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. ภาพแสดงสัญลักษณ์อารมณ์ (Emoticon)</p> <p>๒. ใบความรู้ “การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต”</p> <p>๓. เกม “ห้ามทำ และคำแนะนำ”</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>-</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>เข้าใจความหมายและวิธีการสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์การสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p>	<p>ขั้นสรุป</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เอกสารความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง ส่งผ่านโลกออนไลน์ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน ๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนครั้งนี้</p>	

ตัวอย่างภาพแสดงสัญลักษณ์อารมณ์ (Emoticon)
ที่นิยมใช้ในโลกออนไลน์

ใบความรู้ “การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต”

เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันทำให้นักเรียนสามารถสื่อสารกันด้วยเสียงพูดแบบเดียวกับที่พูดกันผ่านเครื่องโทรศัพท์ กระทั่งสามารถเห็นภาพคู่สนทนาขณะกำลังพูดคุยกันได้ หากเครื่องคอมพิวเตอร์ของทั้งสองฝ่ายมีอุปกรณ์ถ่ายภาพติดตั้งอยู่ด้วย

นักเรียนควรใช้เครื่องมือสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น โดยการใช้ภาษาในการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวอย่างเหมาะสม

การใช้ภาษาในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม

ภาษาที่นักเรียนใช้ในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นภาษาที่รวบรัด นักเรียนควรเขียนด้วยภาษาที่เหมาะสมกับกาลเทศะ สุภาพ และสะกดถูกต้อง ดังนี้

๑. เหมาะกับกาลเทศะ

กาละ ก็คือ กาล หมายถึง เวลา หรือ โอกาส เทศะ ก็คือ สถานที่ หมายถึง หน่วยงาน หรือบุคคล กลุ่มบุคคล หากเขียนถึงเพื่อนสนิท นักเรียนอาจใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการได้ เขียนถึงผู้ใหญ่ เช่น ญาติผู้ใหญ่ พ่อ แม่ ครู ก็อาจใช้ภาษากึ่งทางการ แต่หากเขียนเพื่อกิจธุระ เช่น เขียนจดหมายลา กิจ ลาป่วย หรือขออนุญาตต่างๆ ถึงโรงเรียน หรือขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานต่างๆ ควรใช้ภาษาที่เป็นทางการ ภาษาที่ไม่เป็นทางการ ในที่นี้รวมถึงภาษาที่นักเรียนใช้ในความหมายที่เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม ไม่ควรใช้เมื่อเขียนเป็นทางการหรือกึ่งทางการ เช่น ชิว เจ็บ โห้ยๆ รวมทั้งคำย่อภาษาอังกฤษ ที่ไม่ใช่คำย่อมาตรฐานสากลหรือไม่ได้ใช้กันทั่วไป แต่เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม เช่น U (เออ) CU (แล้วเจอกันนะ) THX (ขอบคุณ) IC (ฉันเข้าใจแล้วละ)

นักเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์เครื่องหมายหรือภาพสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนอารมณ์ความรู้สึกลงในขณะที่เขียนหรือในการเล่าเรื่องได้ง่าย เช่น เครื่องหมายโคลอนกับวงเล็บปิด :) หรือภาพหน้ายิ้ม ที่ใช้แทนอารมณ์สุข เครื่องหมายโคลอนกับวงเล็บเปิด : (หรือภาพหน้าเศร้า ที่ใช้แทนอารมณ์เศร้า แต่เครื่องหมายหรือภาพสัญลักษณ์เหล่านี้ ไม่ควรใช้เมื่อนักเรียนเขียนจดหมาย หรือบันทึกที่เป็นทางการหรือกึ่งทางการในอินเทอร์เน็ต สุภาพไม่ว่านักเรียนจะเขียนถึงใคร เพื่อวัตถุประสงค์ใด ควรใช้ภาษาที่สุภาพเสมอ

๒. สะกดคำถูกต้อง

ในการเขียน หมายถึง การสะกดคำถูกต้อง ในการพูด หมายถึง การออกเสียงถูกต้อง โดยประโยชน์ของการใช้ภาษาที่ถูกต้องมีหลายประการ ดังนี้

๑. ทำให้ผู้รับสารได้เห็นหรือได้ยินตัวอย่างที่ถูกต้อง เพื่อจะได้เขียนหรือออกเสียงได้ถูกต้องตามไปด้วย

๒. ทำให้ผู้ที่มีความรู้ทางภาษาดีไม่มองเราเป็นผู้ไม่รู้ภาษา หรือละเลยไม่ใส่ใจในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง การใช้ภาษาได้ถูกต้องทำให้ผู้รับสารเกิดความนับถือและสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่กัน

๓. การสื่อสารสาธารณะโดยเฉพาะในอินเทอร์เน็ตที่มีผู้อ่านหรือผู้รับสารจำนวนมากหากไม่ใช้ภาษาให้ถูกต้องตามที่ตกลงกันเป็นมาตรฐานกลาง อาจทำให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันได้

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ทัศนคติด้วยความดีด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ใช้วาจาดีมารายาท</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>มารยาทในการติดต่อสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ควรใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อสื่อสาร และใช้คำให้ถูกความหมาย เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ผู้ส่งสารควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ ก่อนนำไปเผยแพร่บนเครือข่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ผู้รับสารควรใช้ภาษาที่สุภาพ มีการพิจารณาข่าวสารที่เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าเป็นโฆษณา ข่าวลือ ความจริง หรือความคิดเห็น</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ที่นักเรียนรู้จัก เช่น อีเมล เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๔ - ๕ คน แต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับ “คุณธรรมและมารยาทในการสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)” จากนั้นทำเป็นแผนภาพความคิดของกลุ่ม</p> <p>๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่ม</p> <p>๓. นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการมีคุณธรรมในการสื่อสารที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>-</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>การอภิปราย เรื่อง คุณธรรมและมารยาทในการสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ในรูปแบบแผนภาพความคิด</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>ระบุคุณธรรมและมารยาทในการสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้</p>	<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม ชั่วโมง</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ ทักษะการสื่อสารบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน ๓. มีวินัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง ใช้งานามีมารยาท</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	---	--

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ เรื่อง ปราตเบรื่องเรื่องสถาน (๑) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>		<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด การเขียนจดหมาย เป็นวิธีการที่นิยมใช้เพื่อสื่อสารแทนการพูด เมื่อผู้รับและผู้ส่งอยู่ห่างไกลกัน หรือมีความจำเป็นบางประการที่ทำให้ไม่สามารถพูดจากันได้ นอกจากนี้ จดหมายยังใช้เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ไม่รู้จักกันและจดหมายอาจใช้เป็นเอกสารสำคัญสำหรับอ้างอิงเป็นหลักฐานได้อีกด้วย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนจดหมายของนักเรียน ขั้นสอน ๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๓ - ๔ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับองค์ประกอบของจดหมายว่ามีอะไรบ้าง ๒. แต่ละกลุ่มทำใบงาน “การพิจารณาองค์ประกอบของจดหมาย” จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม ๓. นักเรียนรับกระดาษที่ครูแจกให้ นำมาพับเป็นซองจดหมาย วัดวางตราไปรษณียากร และจำหน่ายซองตามหลักการเขียนจดหมาย</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สื่อ ๑. ใบงาน “พิจารณาองค์ประกอบของจดหมาย” ๒. กระดาษสำหรับพับเป็นจดหมาย ภาระงาน/ชิ้นงาน การทำใบงาน “พิจารณาองค์ประกอบของจดหมาย” การวัดและประเมินผล แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>	
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ระบุองค์ประกอบของจดหมาย ด้านทักษะและกระบวนการ วิเคราะห์ข้อมูลในจดหมาย ด้านคุณลักษณะ ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน ๓. มีวินัย</p>	<p>ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ประกอบของจดหมาย</p>		

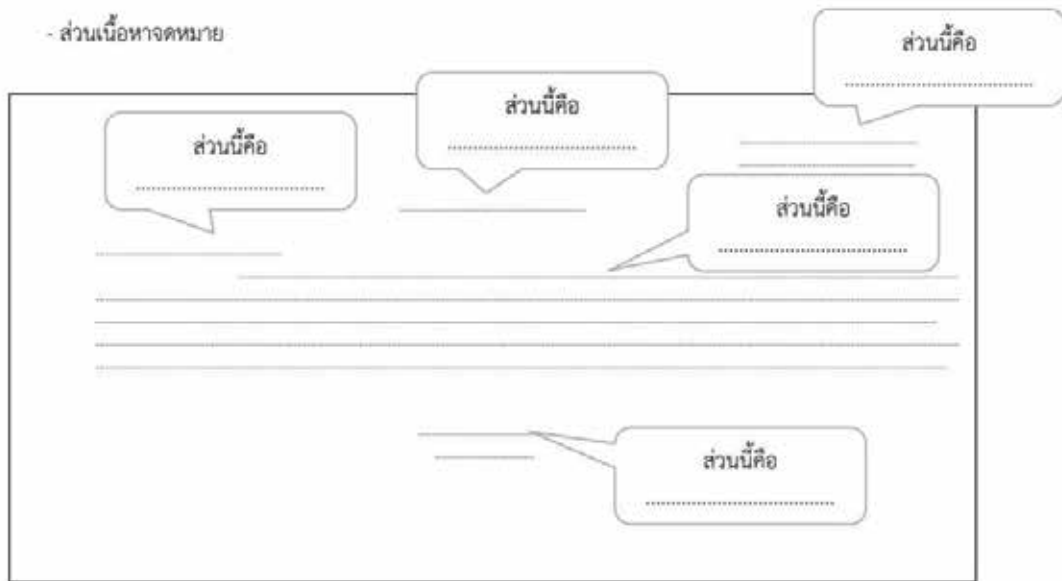
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำถาม</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>การสื่อสาร</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐</p> <p>เรื่อง ปรารถนาเรื่องราวของศาสน์ (๑)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
---	---	--

ใบงาน

“การพิจารณาองค์ประกอบของการเขียนจดหมาย”

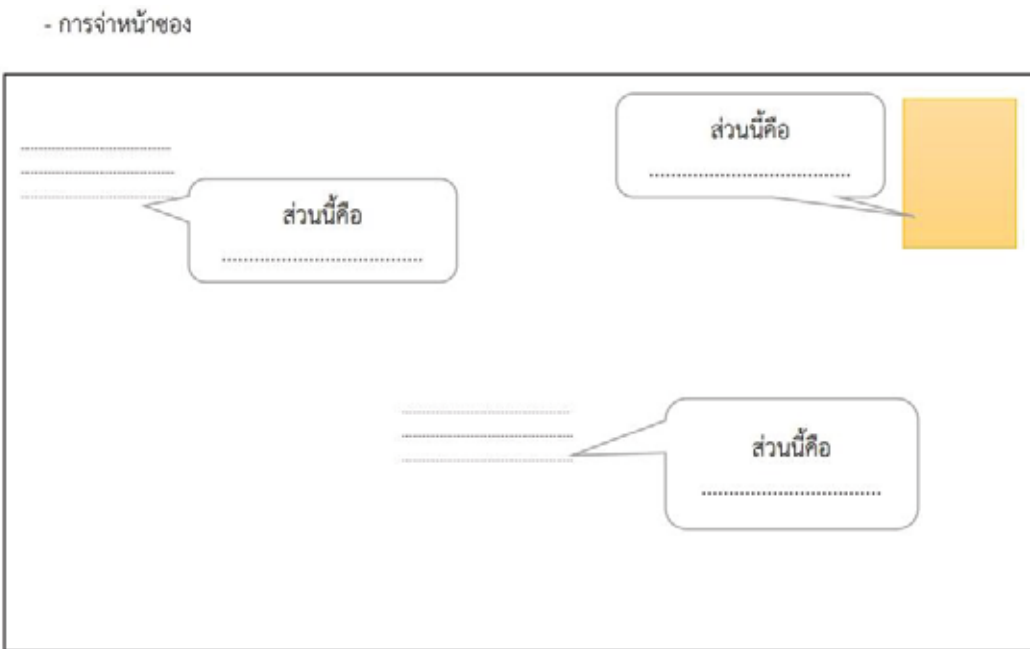
คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาองค์ประกอบของเนื้อหาจดหมายและการจำหน่ายของจดหมาย พร้อมระบุข้อมูลให้ถูกต้อง

- ส่วนเนื้อหาของจดหมาย

The diagram shows a rectangular box representing the content of a letter. Inside the box, there are several horizontal lines representing text. Four callout boxes, each containing the text 'ส่วนนี้คือ' (This part is...), point to different parts of the letter: the top left, the top center, the top right, and the bottom center. Outside the box, at the top right, there is another callout box labeled 'ส่วนนี้คือ' pointing to the entire content area.

- การจำหน่ายของ

The diagram shows a rectangular box representing the closing section of a letter. On the left side, there are several horizontal lines representing the body of the letter. On the right side, there is a yellow rectangular area representing the envelope or the back of the letter. Three callout boxes, each containing the text 'ส่วนนี้คือ' (This part is...), point to different parts: the top left, the top right (pointing to the yellow area), and the bottom center.

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาคำความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ เรื่อง ปรัชญาเรื่องเรื่องศาสนา (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การเขียนจดหมาย เป็นวิธีการที่นิยมใช้เพื่อสื่อสารแทนการพูด เมื่อผู้รับและผู้ส่งอยู่ห่างไกลกัน หรือมีความจำเป็นบางประการที่ทำให้ไม่สามารถพูดจากกันได้ นอกจากนี้ จดหมายยังใช้เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ไม่รู้จักกันและจดหมายอาจใช้เป็นเอกสารสำคัญสำหรับอ้างอิงเป็นหลักฐานได้อีกด้วย</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็น “ระหว่างการขอความช่วยเหลือด้วยคำพูดกับการขอความช่วยเหลือด้วยลายลักษณ์อักษร มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร”</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุดโรงเรียน</p> <p>สื่อ</p> <p>๑. เกม “เสียงกระซิบจากฉันถึงเธอ”</p> <p>๒. ใบความรู้ “การเขียนจดหมาย”</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>ระบุหลักการเขียนจดหมายขอความช่วยเหลือ</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>เขียนจดหมายขอความช่วยเหลือ</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๓. มีวินัย</p>	<p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนเล่นเกม “เสียงกระซิบจากฉันถึงเธอ” โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นแถวตามที่นั่ง ตัวแทนนักเรียนแถวละหนึ่งคน อ่านข้อความที่ครูเขียนให้ แล้วให้ไปกระซิบบอกเพื่อน นักเรียนถ่ายทอดข้อความนั้นต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงนักเรียนคนสุดท้ายของแถว</p> <p>๒. นักเรียนคนสุดท้ายของแถวบอกข้อความที่ได้ฟังจากเพื่อน</p> <p>๓. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อดีข้อเสียของสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>๔. นักเรียนศึกษาใบความรู้ “การเขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์”</p> <p>๕. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน วางแผนจำลองสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์เพื่อเขียนจดหมายขอความช่วยเหลือ</p>	<p>ผลการเรียนรู้อิงงาน</p> <p>การทำใบความรู้ “การเขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์”</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>-</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ เรื่อง ปรัตเบรื่องเรื่องสำสน์ (๒) รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง</p>	<p>๖. นักเรียนนำจดหมายที่เขียนส่งครู ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการเขียนจดหมาย ขอความช่วยเหลือครูอธิบายเพิ่มเติม</p>	

ใบความรู้ “การเขียนจดหมาย”

การเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมายเป็นการสื่อสารโดยตรงระหว่างบุคคล โดยใช้ตัวหนังสือหรือข้อความแทนการพูดจา ดังนั้นสารในจดหมายจึงต้องเป็นข้อความที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง บอกความประสงค์ของผู้ส่งสารได้สมบูรณ์ตาม ต้องการ ทั้งนี้เพราะผู้รับจดหมายไม่มีโอกาสซักถามขณะที่ได้รับสารถ้าเขียนไม่ชัดเจนจะทำให้เกิดความเข้าใจ คลาดเคลื่อน ฉะนั้นผู้เขียนจดหมายจึงควรใช้ภาษาที่ถูกต้อง สละสลวย เหมาะกับระดับบุคคลและกาลเทศะ ต้องมีมารยาทในการเขียน

ประเภทของจดหมายที่จะเขียนติดต่อกันส่วนมากได้แก่ จดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ **จดหมายส่วนตัว** เป็นจดหมายที่เขียนถึงผู้ที่เรารู้จักมักคุ้นเพื่อส่งข่าวคราว เล่าเรื่อง ไต่ถามทุกข์สุข แสดงความรัก ความระลึกถึงกัน ความหวังใย หรือขอความช่วยเหลือกันในระหว่างญาติ มิตร พ่อแม่ ครู ภาษา ที่ใช้เป็นภาษาระดับกันเอง หรือที่เรียกว่า ภาษาปาก แต่ต้องเหมาะสมกับระดับฐานะของบุคคล

จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายระหว่างบุคคลที่ติดต่อสื่อสารกันด้วยกิจธุระ เช่น การติดต่อสอบถาม การบอกขายหรือแจ้งรายการสินค้า การเตือน การทวงถาม การแจ้งข่าวสาร หากเป็นจดหมายกิจธุระที่ ติดต่อสื่อสารระหว่างบริษัท ห้างร้าน องค์กรต่าง ๆ เรียกว่า จดหมายธุรกิจ ใช้ภาษาระดับทางการ

มารยาทในการเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมายเป็นการสื่อสารวิธีหนึ่งที่คุณเขียนจำเป็นต้องคำนึงถึงมารยาทในการเขียน เพื่อให้บรรลุ ตามจุดประสงค์ที่ต้องการและให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพโดยมีหลักการเขียน ดังนี้

๑. ต้องใช้คำขึ้นต้น ลงท้ายจดหมายให้เหมาะสมกับระดับบุคคล
๒. มีความสะอาด
๓. เลือกใช้กระดาษและซองที่เหมาะสม
๔. ถ้าเป็นการเขียนด้วยมือ ต้องให้อ่านง่ายชัดเจน ใช้ปากกาไม่ควรใช้ดินสอ
๕. ผนึกตราไปรษณีย์ให้ครบถ้วนตามอัตราค่าไปรษณียากร
๖. ไม่สอดสิ่งของมีค่าอื่นใดลงในซองจดหมาย
๗. จ่าหน้าของจดหมาย และระบุรหัสไปรษณีย์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน
๘. ไม่ใช้ซองหรือกระดาษตราครุฑมาเขียนจดหมายส่วนตัว
๙. ไม่นำตราไปรษณียากรที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำอีก
๑๐. ใช้ภาษาที่สุภาพเหมาะสมกับผู้รับ และใช้ถ้อยคำที่กระชับ

ข้อความกิจกรรมเสี่ยงกระชิบจากฉันถึงเธอ

๑. ขอยาหน่อย
๒. ขอยืมดินสอได้ไหม
๓. เปิดแอร์ให้ที
๔. ไปกินข้าวกัน
๕. เดินไปโรงอาหารกัน
๖. ปลุกผักสวนครัวที่บ้าน

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เกลาความคิดด้วยคำคม</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒</p> <p>เรื่อง เก่งกาจวิเคราะห์วิจารณ์</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย ๑</p> <p>เวลา ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>	<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>การเรียนรู้วรรณคดีนอกจากอรรถรส</p> <p>ทางด้านวรรณศิลป์แล้ว ผู้เรียนต้องรู้จักการนำเอา</p> <p>ความรู้และสาระต่าง ๆ ที่สอดแทรกไว้ในเรื่อง</p> <p>เลือกสรรมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง เพื่อใช้เป็น</p> <p>บทเรียนในการดำเนินชีวิตและเป็นแนวทาง</p> <p>ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงตามหลัก</p> <p>คำสอนของวรรณคดีต่อไป</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ขั้นนำ</p> <p>นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำสอนที่ปรากฏ</p> <p>ในสุภาษิตพระร่วง</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ ๔ - ๕ คน</p> <p>แต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาว่าคำสอนในสุภาษิตพระร่วง</p> <p>จำนวนใดที่นักเรียนสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต</p> <p>ทั้งในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>๒. แต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ร่วมกันแสดง</p> <p>ความคิดเห็น โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <p>ห้องสมุด</p> <p>สื่อ</p> <p>-</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <p>-</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>แบบประเมินการทำงานกลุ่ม</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <p>ระบุคำสอนที่ปรากฏในสุภาษิตพระร่วง</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <p>วิเคราะห์คุณค่าจากสุภาษิตพระร่วง</p> <p>ในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต</p> <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <p>๑. ใฝ่เรียนรู้</p> <p>๒. มุ่งมั่นในการทำงาน</p> <p>๓. มีวินัย</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>๑. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ชั่วโมงนี้</p> <p>๒. นักเรียนทำแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เวลาความคิดด้วยคำคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ เรื่อง เก่งกาจวิเคราะห์วิจารณ์ รายวิชา ภาษาไทย ๑</p>	<p>เวลา ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การสื่อสาร ๒. การคิดขั้นสูง 		

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ครูประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามรายการประเมิน (คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	๓	๒	๑
๑. การกำหนดบทบาทหน้าที่	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกอย่างชัดเจน	กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไม่ครบถ้วน	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่
๒. การมีส่วนร่วม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มบ้าง	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่มน้อยมากหรือไม่มีส่วนร่วม
๓. การรับฟังและแสดงความคิดเห็น	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ	รับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์เป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยมากหรือไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๔. ความรับผิดชอบ	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและเสร็จตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แต่เสร็จไม่ทันตามกำหนด	ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

* การคิดคะแนน ร้อยละ = (คะแนนที่ได้/คะแนนเต็ม) x ๑๐๐

การแปลผลการประเมิน

เกณฑ์ของระดับคะแนน	การแปลผล
ร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก
ร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ดี
ร้อยละ ๕๐ - ๖๙	พอใช้
ร้อยละ ๐ - ๔๙	ปรับปรุง

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาสำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายสมเกียรติ ชอบผล	ประจำสำนักพระราชวังพิเศษ ระดับ ๑๐
นางมณฑนา ศังฆะกฤษณ์	ข้าราชการบำนาญ

ที่ปรึกษา

นายอัมพร พิณะสา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายกวิทร์เกียรติ นนธ์พละ	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ	ข้าราชการบำนาญ
นายชัยพลภักดิ์ เสรีรักษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองศาสตราจารย์ทีศนา แคมมณี	ราชบัณฑิต
นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ที่ปรึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางวัฒนาพร ระงับทุกข์	ที่ปรึกษาพิเศษ ศูนย์บริหารงานการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ
ศาสตราจารย์ชูกิจ ลิ้มปิฉ่างค์	ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
นางศรินธร วิทยะสิรินันท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติ เซนต์ แอนดรูวส์ กรุงเทพฯ
นางสาวรัตนา แสงบัวเดือน	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สร้อยสน สกลรักษ์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย สำเนียงงาม	คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา บัวสมบูรณ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรตี ปรีชาปัญญากุล	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายทรงฤทธิ์ ฉิมโหมด	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
นายสันติวัฒน์ จันทรีโต	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
นางสุวิตรา เลิศวรรณวิทย์	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
นางสาวสุมิตรา คุณวัฒน์บัณฑิต	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
นางสาวดวงใจ บุญยะภาส	ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. นายจิรววัฒน์ บุญครอง ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม
๒. นายทศพล พูลพุด ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒
๓. นายอาชวีวิชญ์ อุ๋ข้าวอุ๋น้ำ ครู โรงเรียนมัธยมปรุณาवास
สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
๔. นางสาวภัทราพร พันธุ์สิวกานต์ ครู โรงเรียนวัดทุ่งหินผุด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต ๑
๕. นางสาวศุภษร นิลนวล ครู โรงเรียนบูรพรัตน์วิทยาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒
๖. นางสาวสุธิดา อันตู่ ครู โรงเรียนบ้านในดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๒
๗. นายธีระพล พงษ์พิมาย ครู โรงเรียนบ้านบालะ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต ๒
๘. นางสาวศุภธินี แก้วรัยยศ ครู โรงเรียนอนุบาลวังม่วง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒
๙. นายสัจจานนท์ ชุมवास ครู โรงเรียนวัดวังไทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๓
๑๐. นายประจักษ์ น้อยเหน้อย ครู โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
๑๑. นายศิริชัย ญาณปัญญา ครู โรงเรียนศึกษานารีวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
๑๒. นายนิรรัตน์ อจลพล ครู โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
๑๓. นางฉัตรชนกานต์ เปรมพัฒนพันธ์ ครู โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม
๑๔. นางสาวสุชาดา สกุศลรุ่งโรจน์ ครู โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครปฐม
๑๕. นางสาวพลอยชมพู มีบุญ ครู โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์
๑๖. นางสาวนิธินาถ สรรพอาสา ครู โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
๑๗. นางสาวธัญญ์นรี สระทอง ครู โรงเรียนบ้านแหลมรัง “ราษฎร์บำรุง”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒
๑๘. นางสาวอัจฉิมา เผ่าจินดา ครู โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

๑๙. นายพงษ์พิชญ์ นิรุตตินานนท์
๒๐. นายธีรยุทธ มาณะจักร์
๒๑. นางสาววงศัณภัทร ศิริวิโรวัฒน์
๒๒. นายอัคนิฤทธิ เปรมพัฒนพันธ์
๒๓. นางสาวดวงใจ บุญยะภาส
๒๔. นางสาวพัชรา ตระกูลสิริพันธ์
๒๕. นางสาวอมรลักษณ์ วัฒนาปิยมรมย์
๒๖. นางสาวสุชาดา สุตาชม

ครู โรงเรียนหนองโดนวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

ครู โรงเรียนปทุมคงคา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

นักวิชาการอิสระ
ช่างเขียนอิสระ

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ประสานงาน

- นางสาวปาริชาติ ศรีจุลลา
- นางสาวนัฐติยา จงจิตร
- นางสาวธนพร นิยมพานิช
- นางสาวศศิธร กล่อมจิตร
- นางสาวพงษ์นภา กลอยเดช
- นายบวร เหลื่อมไทย

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นิสิตฝึกสหกิจ
มหาวิทยาลัยวิทยาลัยนเรศวร

นิสิตฝึกสหกิจ
มหาวิทยาลัยวิทยาลัยนเรศวร

นิสิตฝึกสหกิจ
มหาวิทยาลัยวิทยาลัยนเรศวร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- นางผาณิต ทวีศักดิ์
- นางสาวพรทิพย์ ดินดี
- นางสาวภัทรา ต่านวิวัฒน์
- นางสาวอริฐาน คงช่วยสถิตย์
- นายอภิศักดิ์ สิทธิเวช
- นางสาวอัจฉราพร เทียงภักดิ์
- นางสาวปรมาพร เรืองเจริญ
- นางสาววศินี เขียวเขิน

รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
ข้าราชการบำนาญ

นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

พนักงานธุรการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โครงการจัดทำสื่อ ๒๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

